

Üniversitelerimizde Solculuk Faaliyetleri

Yazan: İlhan E. DARENDELİOĞLU

Cünkü hocası, profesörü, sağ-
cılığa faşistlik, solculuğa ise
«daha iyiye ve ileriye gitme
inancı demektir.

Eserin 341. ci sayfasından
sonrası ise «Marksist toplum-
larda Anayasa Hukuku» mev-
zuuna hasredilmiştir.

Tam 41 sayfalık bu bölümde
de:
Marksist toplumlar,
Marksist ideoloji,

Komünist manifestosu,
Burujvazinin gelişimi ve so-
nu.
Proleteryanın gelişimi,

Marksizmin felsefesi, Mater-
yalizm,
Diyalektik Materyalizm,
Tarihi Materyalizm,
Devlet ve ihtilâl,
Marksizme göre ihtilâl,
Demokratik sosyalizm,
Marks - Engels,

Kızıl Çin ve komünizm,
başlıklı bölümlerle, bugüne ka-
dar Üniversite kürsülerimizde
talebeye okutulmayan mevzula-
rın tahlilleri yapılmaktadır.

Görülüyor ki, 27 Mayıs ih-
tilâlinde sonra, Türkiyemizde
YASAKLAR ancak kanun say-
falarında kalmış, kanunlara en

çok saygılı insanlar olması lâ-
zım gelen kişiler ve müesseseler,
bu yasakları rahatlıkla çiğ-
nemişlerdir.

Ders kitaplarında değilse bile,
komünist propagandası oldu-
ğu isimlerinden de anlaşıl-
an bir çok yıkıcı kitapların en
çok propaganda edildiği yer
ise, maalesef İst. Üniversitesi
İktisad Fakültesidir.

Bu Fakültenin en mühim
kürsülerini işgal etmiş olan
TİP'li ve aşırı solcu öğretim
üyelerinin talebeye tavsiye etti-
ği kitaplar arasında, MARKS,
LENİN, MAO gibi komünist

otoktrincilerinin eserleri de
vardır.

Bilhassa aşırı sol ve komü-
nist propagandacılarının eser-
lerini yayımlayan «Gerçek» —
«Elif» — «Sol» — «Çan» —
«İzlem» gibi solcu yayınevleri-
nin kitapları teksir edilerek
talebeye dağıtılmakta, tavsiye
edilmektedir.

Fakültenin eski ve müteber
öğretim üyesi Süleyman Bar-
da tipindeki hocaların gaflet,
müsamaha ve himayesinden
azamî derecede istifade eden
TİP'li öğretim üyeleri, bu yıl
da, fakülteye vaktiyle bir çok
yürüyüş ve tecavüzleri organi-
ze eden TİP'in gençlik kolları-
na mensup Devrim Nurkal
ile Ali Sanlı ve Toktamış Ateş
adındaki solcuları da asistan
olarak fakülteye sokmuşlardır.
onun için gelecek yıllarda, bu
fakültedeki faaliyetlerin Ay-
bar ve yoldaşlarını daha da
çok sevindireceği ümit edile-
bilir.

★

İki aya yakın bir zamandan
beri neşredilmekte olan bu ya-
zı serimizde Üniversitelerimiz-
de solculuk faaliyetlerinin hi-
mayecileri ve destekleyicileri
arasında sık sık adı geçmiş
olan, Sıddık Sami Onar, Hü-
seyin Naili Kubalı, Tarık Za-
fer Tunaya, Cetin Özek, Sulhi
Dönmezer, Sahir Erman, Nuret
tin Şazi Kösemihal, Adnan
Benk, Ragıp Sarıca, Lütfi Du-
ran, İdris Küçükömer, Sencer
Divitçioğlu, Bahri Savcı, Halil
Çambel, Cahit Tanyol, Kemal
Kurdaş, Turan Güneş, Bülent
Nuri Eren, Mübeccel Kıray
ve diğerleri maalesef 27 Mayıs
ihtilâlinde sonra Türkiyemiz-

de başlayan SOL FAALİYET-
lerin azgınlaşmasından, yıllar-
dır yer altı dediğimiz gizli kom-
ünist faaliyetlerinin SOSYA-
LİST» maske altında aleniye-
te intikal etmesinde hisseleri
olmuştur.

Hayret hattâ dehşet içinde
haber verelim ki, 1963 yılı ile
1967 yılları arasında Türk
Üniversitelerine alınmış olan
tam 175 asistanın 150'si sol,
sosyalist ve TİP'li kafaya sa-
hiptir.

Kendileri için «sevindirici,
fakat Türk milleti için oldukça
korkunç bu haberi halen
TİP'in başında bulunan iki mil-
letvekili vermiştir.

Onun için, Üniversitelerimiz-
zin, kürsü başlarına, kitapları-
na ve yurtlarına kadar girmiş
olan sol faaliyetlerin yakın bir
gelecekte daha da artacağını
söylemek elbette bir kehanet
değildir.

Fakat bu demek değildir ki,
Üniversitelerimizde Sol faali-
yetler büyük mesafeler kayde-
rken Sağ ve milliyetçi faali-
yetler durmuştur.

Hayır!..

Bu gazetenin, muhterem sa-
hibi ve uyanık yazı işleri kad-
rosu, bize, «ÜNİVERSİTELERİ
MİZDE MİLLİYETÇİLİK HA-
REKETLERİ»ni de yazmağa
imkân verirse, görülecektir ki,
Solun azgınlaşması karşısında
sessiz hattâ sinmiş gibi gözü-
ken Üniversitelerimizdeki bu
faaliyetler de bugün oldukça
şuur kazanmıştır. Üniversitele-
rimize emanet edilen masum,
körpe Türk çocukları elbette
sahipsiz değillerdir.

Üniversitelerimizde Solculuk Faaliyetleri

Yazan: İlhan E. DARENELİOĞLU

Prof. Dr. Selçuk Özçelik, büyük bir hassasiyet ve titizlikle durduğu fıkralardan bir kısmında açık bir komünizm propagandası olduğu kanaatine varmış ve hazırladığı raporun «NETICE» bölümünde aynen şunları ifade etmişti:

«Yukarıda zikredilen pasajlardan veya yazıların umumi havasından anlaşıldığına göre sanık Aziz Nesinin bu pasajlardaki cümlelerden mühim bir kısmı başlı başına Türk Ceza Kanununun 142 nci maddesinin birinci fıkrasını ihlâl eder mahiyette görülmüştür. Keyfiyeti saygılarımla arz ederim.»

Aziz Nesin ve gazetenin solcu yazı işleri müdürü bu rapor üzerine tevkif edildiler.

Duruşma esnasında ise, iki sanık yeni bilirkişiler istedikler.

Daha ziyade ihtilâlden sonra istenen - bu bilirkişi yüzünden, adalet cihazımızda öyle çelişmeler belirdi ki, buna hukukun en yüksek mertebesine ulaşmış kişilerin dahi bir izah tarzı bulamadığına şahid olduk.

Düşünün ki, komünizm propagandası yapmaktan dolayı bir solcu tevkif edilmiş, adalet huzuruna getirilmiştir.

Bunlar yıllardır, adalet cihazımızı yanıltmak ve şaşırtmak için hâkim huzurunda önce ATATÜRKÇÜ kesiliyorlar daha sonra ise devrimci, yirmiyedi mayıscı, ilerici olduk-

larını ifade ederek suçsuz olduklarını dolayısıyla beraatlerini talep ediyorlardı.

Sanığın muhakeme edildiği mahkeme ihtisas mahkemesi olmadığı için, hâkim, ya baştan savarcasına veya sanığın isteği üzerine hâdiseyi bilirkişinin kanaatine havale ediyordu.

Hayrettir ki, tam 7 yıldır, komünist faaliyetleri yüzünden adalet huzuruna getirilmiş olan sanıklara, Prof. Hüseyin Nail Kubalı, Doçent Çetin Özek, Prof. Sulhi Dönmezer, Prof. Sahir Erman v.b. bilirkişilik etmişlerdir. Bu yedi yıl içinde ise komünist propagandası yüzünden -komünistlerin bu kadar azınlaşmasına rağmen-

ancak iki kişi mahkûm edilebilmiştir.

Adalet cihazımızın bilirkişileri bu adamlar oldukça, elbette bir memlekette komünistleri mahkûm etmek güç, hattâ imkânsızdır.

Zira;

Bir adam düşünün ki Türk Ceza Kanunumuzdaki komünistleri mahkûm eden maddenin antidemokratik olduğunu ifade eder:

Bir adam düşünün ki, komünistlerin faaliyetlerini yasak eden bir düzende demokrasinin lâfı olmaz der ve bu adama komünist propagandacılığı yüzünden adalet huzuruna getirilen sanık için, BİLİRKİŞİ raporu hazırlatırlar.

Evet komünist Orhan Kemal ve iki arkadaşı, polis zabıtlarıyla hücre teşkilâtı kurmaktan yakalanır; tevkif edilir.

Bilirkişi kimdir, bilir misiniz?

Aşırı solcu Doçent Çetin Özek.

Adana'da, Samsun'da, Gaziantep'te TİP'li solcular tevkif edilir. Bilirkişi kimdir bilir misiniz? Çetin Özek.

Sadi Alkılıç adında, vaktiyle Harp Okulundan da uzaklaştırılmış bir komünist sanık tevkif edilir. Bilirkişi raporunda «bu komünist propagandası değildir» diyen kimdir bilir misiniz? Prof. H. Naili Kubalı.

Lenin ve Stalin mükafatı almış bir beynelmilel komünistin eseri bir tiyatrodan oynatılırken, komünizm propagandası yaptığı gerekçesiyle eser

durdurulur.

Bunda komünist propagandası yoktur diye bilirkişi raporu tanzim eden kimdir bilir misiniz? Sulhi Dönmezer.

Hele «Kadınlar I-ıh Derse» isimli her çeşit ahlâk duygularını tahrip etmek isteyen bir esere «san'at eseri» diye bilirkişi raporu hazırlayan Profesör kimdir bilir misiniz? Cahit Tanyol.

Anadolumuzun bir çok sahanelerinde, polis ve jandarma nezareti altında oynatılan, aslında her çeşit millî ve mukaddes duygularımızla alay eden eserlere, bir sakınca yoktur diye bilirkişi raporu tanzim edenler de gene bu üniversitelerimizin, isimleri kendilerinin büyük profesörlerimizdir.

Evet, bu kısa hatırlatmalarımızdan sonra, biz gene kaldığımız yere dönelim.

Prof. Dr. A. Selçuk Özçelik tarafından, komünizm propagandası açıkça vardır denen Aziz Nesin'in yazılarında, Sulhi Dönmezer, Vakur Versan, İlhan Akın, «yoktur» diye rapor hazırlamışlar ve bu sicilli kişi böylece yakasını bir kerre daha adaletin elinden kurtarmıştı.

İşte 1961 yılında solcular lehinde hazırlanmış olan bu rapordan sonradır ki, komünistler, adaletten kurtulmanın hem hukukî yolunu bulmuşlar, hem de cür'etkâr hale gelmişlerdi.

Aziz Nesin ve İhsan Ada Üniversite Rektörlüğüne, verdikleri bir dilekçe ile Prof. (Devamı var)

Üniversitelerimizde Solculuk Faaliyetleri

Yazan: İlhan E. DARENDELİOĞLU

Başta Sıddık Sami Onar Olmak Üzere Tam 23 Öğretim Üyesi Nâzım Hikmetin Suçsuz, Yâni Komünist Olmadığını İddia Eden Dilekçeyi İmzalamışlardı

Halide Edip 1950 den sonra sosyalizmin bütün dünyayı saracağını Türkiye'nin de bu akıma ayak uydurması lâzım geldiğini söylüyordu

İst. Y. Talebe Derneği bilhassa Üniversiteye yeni gelen talebeleri harc meselesini istismar ederek avlıyordu. Fakat faaliyetleri daima talebe davasının haricinde, beynelmil solcu talebe teşekkülleriyle münasebet kurmak, bir de Nâzım Hikmet kampanyasını mem leket çapında yapmaktı.

Dernek mensupları, Nâzım Hikmetin annesini Galata Köprüsü başına getirmişler, halktan af kampanyasına imza ile iştirak etmelerini istemişlerdi. Ayrıca «Nâzım Hikmet» adında bir de gazete çıkararak, Nâzımın suçsuz, bir adli hatâya kurban gittiği yalanını yayıyorlardı. Daha sonra ise meşhur ÇİÇEK PALAS toplantısında önce yaşasın Nâzım Hikmet, arkadan da yaşasın komünizm demek suretiyle gerçek hüviyetlerini ortaya koymuşlardı.

Solcu gençlere, Nâzım Hikmeti kurtarma kampanyasında en büyük destek, Edebiyat Fakültesinde Doçent olarak vazife görmekte olan Halet Çambel'di.

Halet Çambel'in mahkûm komünist kocası Nail Vahdeti, Nâzım Hikmetin en yakın arkadaşlarından olduğundan, Nâzımın kaçışında Nail'in rolü olduğu o zamanki gazetelere kadar intikal etmişti.

Halet ve Nail, Kanlıca sahillerinde bir evde oturdukları için, gece geçmekte olan bir Romen Bandralına, buradan ayrılacak biniği söylenmişti.

Edebiyat Fakültesinde ise, Halet Çambel'in, Nâzım Hikmet'in af dilekçesini profesör, doçent, asistan odalarına kadar teker teker götürüp imza ettirmek istediği bir gerçektir.

Asırı sol temayüllü gençlerin kurduğu İst. Y. T. Talebe Derneği mensuplarından bir çoğu 1951-1952 tevkifatında yakalanmış, Türkiye Gizli Komünist Partisi üyesi olmak suçu ile mahkûm edilmişlerdi.

1950 yılındaki, Türkiyemizin demokrasi imtihanında ilk büyük ve dürüst milletvekili se-

çimlerinin arefesinde, halk efkârının bütün dikkatinin seçimlere teksif edilmiş olduğunu gören solcular, Yalman'ın ortaya attığı, Nâzım Hikmet bir adli hatâya kurban gittiği yalanını bir istismar vasıtası haline getirerek, Nâzımın şahsında, hem sol propagandaya hız vermişler, hem de Nâzımın kurtulması için gayret sarfetmişlerdir.

Zekeriya Serter, Sabiha Serter, Behice Boran, Mehmet Ali Aybar, Adnan Cemgil gibi solcu bilinen bir çok kişi, Nâzımın af dilekçesini imzalamış. Bir ara da İstanbul Üniversitesine mensup başta Profesör Sıddık Sami Onar olmak üzere tam 23 öğretim üyesi de Nâzım Hikmetin suçsuz, yâni komünist olmadığını iddia eden dilekçeye imza koymuşlardı.

Hayrettir ki, bu 23 öğretim üyesinin tam 18'i Edebiyat Fakültesine mensup, 4'ü Hukuk Fakültesine, biri de Tıp Fakültesine mensup öğretim üyeleri idi.

Aslında, ötedenberi Edebiyat Fakültesindeki şikâyetleri bilen kimseler için bu hiç de hayret edilecek şey değildi.

Basındaki solcu ve komünist kişilerle, aşırı sol bir teşekkül olan İst. Yüksek Tahsil Talebe Derneğinin tahrik, yalan ve propagandasına ayak uyduran, komünist Nâzım Hikmet'in af dilekçesine imza atan Edebiyat Fakültesindeki öğretim üyeleri şunlardı:

1 — Prof. Halide Edip Adıvar; gençliğinde oldukça milliyetçi, hattâ Turan şii'leri yazan bu şöhretli hanım, 1950 den sonra sosyalizmin bütün dünyayı saracağını, Türkiyemizin de bu akıma ayak uydurması lâzım geldiğini söylemekte idi.

2 — İsmail Hikmet Ertayan: 1923-1927 yılları arasında Azerbaycan Bakû Üniversitesi Pedagoji Enstitüsü ve Tiyatro Mektebinde Türk Edebiyatı Profesörü olarak bulunduğu sı-

rada «Lenin'in Huzurunda» adlı bir manzumesiyle Lenin methiyeciliği yaptığı için, «Leninci Profesör» olarak anılmakta idi.

3 — Prof. Ahmet Hamdi Tanpınar.

4 — Prof. Besim Darkot.

5 — Prof. Vehbi Eralp.

6 — Sabahattin Eyüboğlu solcu dergi ve gazetelerde sık sık yazıları neşredilmiştir.

7 — Prof. Mazhar Şevket İpsiroğlu.

8 — Hilmi Ziya Ülgen; «Tarihî Maddeciliğe Reddiye» isimli eserini nesredinceye kadar koyu bir Materyalist ve Marksist kişi idi. «ASK AHLAKI» adlı eseri neşredildikten sonra, aşırı solcu asistan Hasan Tanrıku, kendisiyle bir röportaj yapmıştı. Solcu dergi «YENİ İNSANLIK» ta yapılan bu röportajda, Tanrıku:

«— Hilmi Ziya 1934 te neşrettiği Telifciliğin Tenakuzları isimli eserinde bütün eski fikirlerine hücum etti. O zamandan beri, üstad MATERYALİST olarak tanınır.» diyor ve Hilmi Ziya'ya şu suali soruyordu:

«— Sizi ASK AHLAKI'ni yazmağa sevkeden sebepler nelerdir?»

Hilmi Ziya:

«Aşk Ahlakındaki vahdetçilik Allahsız bir Pantheizm'dir. Buna ben Pannatürizm diyorum. Esasen Materyalizm Spinoza, Hegel gibi filozoflardan çıkmıştır. Bugünkü MATERYALİST fikirlerimin nüvesi, mütakabil tesir nazariyesindedir. Bu nazariyeyi anlamak için İnsani Vatanperverlik adlı eserimin tetkikine ihtiyac vardır. Kabul ettiğim Pannatürizm Allahsız ve eski mânada anlaşılabilir ruh ile ruhsuz olduğu eserin tetkikinden anlaşılır. Bugünkü fikirlerimle, dünkü fikirlerim arasındaki yegâne fark, evvelce telkinden içtimal nizamı gidişim, bugün ise bunun aksine, içtimal nizamdan telkine intikal edişimdir.

Herhangi bir telifin doğura-

GUYAN
KÜSTAHÇA GAZETE Kurumunun Prof. R. M.

Küstahça neşriyat

Komünistler, çıkardıkları "Zincirli Hürriyet", ismindeki gazetede Türk gençliğine "Faşist yumurcakları" demek cür'et ve cesaretini gösterdiler

Atatürkün Türk gençliğine olan muaddis hitabesine de alay eden bu çökün neşriyat halk ve yüksek tahsil gençliği arasında derin infial uyandırdı

Üniversite talebe birliği dün bir beyanname yayımladı. Bu gazeteyi basan matbaanın sahibine de bir teessüf telgrafı çekildi

Matbaanın sahibi, bu teessüf telgrafını okuyunca, matbaanın sahibine, bu teessüf telgrafını çekildi

Edebiyat Fakültesindeki fahrikeri dile getiren bir gazete haberi

cağı mantiki ve kevnî tenakuzdan kurtulmak için ya tam MATERYALİZME yahut tam Spritualizme dayanmak lâzım geleceği neticesine vardım.»

Soru: Materyalizm Ask Ahlakına mani değil midir?

«— Hayır mani değildir. Materyalizm bir izah vetiresidir (yoludur). Yâni realitenin nasıl doğduğunu araştırır. Su halde yegâne ilmi vetire (yol) Materyalizmdir» diyordu.

9 — Doçent Mina Urgan: Solcu tiyatrocü Cahit Irgat'ın eşi idi. Fakültede ötedenberi solcu olarak tanınmaktadır.

10 — Prof. Sekip Tunç

11 — Prof. Macit Gökberk. Fakülte talebeleri bu profesörü de solcu olarak tanımaktadırlar.

12 — Doçent Nurettin Sozi Kösemihaloğlu, o günlerde pek rengi belli olmıyan bu öğretim üyesi, bugün talebenin mânevî inançlarıyla alay etmektedir.

13 — Asistan Berna Moran.

14 — Doçent Halet Çambel.

Nâzım Hikmetin yakın arkadaşısı komünizm propagandası yapmaktan 4 yıla mahkûm olan Nail Vahdeti Cakırhan'ın karısıdır.

15 — Prof. Hamit Ongunsu.

16 — Beylan Birand.

17 — Doçent Abdülbaki Göl-

pınarlı: Abdülbaki Divan Edebiyatını iyi bilen bir kişi olmasına rağmen nesrettiği «DİVAN EDEBİYATI BEYANIN-DADIR» adlı hayli kabarıklık kitapta, eski Türk sairlerimizi tezyif ve tahkir edici bir dil kullanmış, onları topyekûn inkâr etmişti. Kitap çıktıktan bir müddet sonra Gölpinarlı tevkif edilmiş, bir seneye yakın mevkuf kalmıştı. Davası her ne kadar beraatle neticelenmiş olsa da, solcularla temas kurduğu anlaşılıyordu. (Devamı Var)

Yeni Gençlik

AYLIK DERGİ

ŞİHİRİ 12 NİSAZİTİ FİRAT
1952 YILI
NİHAZ HARGİN
Münevverler
13 Nisan 1952 No 134
5 Sayıya 110 Kr.
Luz abonelikleri 2 yıllık
Luzun 1000 Sayıya kadar
1952 YILI
Her 1000 Sayıya kadar P.K. 42
Aboneler — İstanbul
Dergi ve Basın İşleri
BASKINCI

TIP'in Genel Sekreteri olan Nihat Sargın'ın çıkardığı ve resmen kapatılan dergisinin adı Hür Gençlik idi.

Üniversitelerimizde Solculuk Faaliyetleri

Yazan: İlhan E. DARENDELİOĞLU

Talebeler Arasında Asıl Tahrikleri Sadun Aren'in Yaptığı Söyleniyordu

Nezihe Araz Öğrenciliği Zamanında Aşırı Solcu Bir Derneğin Başkanı İdi

Nejat Özön da Gizli Komünist Partisi Mensubu Olarak Mahkûm Olmuştu

18 — Asistan Nezihe Araz: Nezihe Araz, talebeliği zamanında da aşırı solcu bir derneğin başkanlığını yapmıştı. Aralarında Hasan Ali Yücelin solcu oğlu Can Yücel, halen Ortadoğu Teknik Üniversitesinde Profesör olarak bulunan Mübeccel Kiray ve 42 solcu genç ile, milliyetçi gençlerin TAN ve komünist GÖRÜŞLER mecmuasını yakıp yırtmalarını protesto eden bevannameler neşretmişlerdi. N. Araz'ın yazı hayatı, Üniversite hayatının tam aksine milli ve manevi duygulara saygı ile başladı. Hazreti Peygamberin Hayatını ve Anadolu Evliyalarını yazdı.

Daha önce de hatırlattığımız gibi Nâzım Hikmet'in suçsuz ve komünist olmadığını iddia ile hazırlanan dilekçeye İstanbul Üniversitesinden 23 öğretim üyesi imza atmış, bu imza

sahiplerinden tam 18'i Edebiyat Fakültesinde öğretim üyesi idi.

Bu tipik hâdiseden de anlaşılıyordu ki, solcu diye bilinen öğretim üyelerinin çoğu bu fakülteydi.

Aynı tarihlerde, Ankara Üniversitesinden Nâzım Hikmet'in af dilekçesine imza atan profesörler arasında Bülent Nuri Esen, bazı hâdiseler dolayısıyla sosyalist temayüllü olarak tanınıyordu. Zaten, merhum ve vatanperver Maarif Vekili Tevfik İleri, okullara DİN dersini koyduğu zaman, Prof. Bülent Nuri Esen, Büyük Millet Meclisine bir dilekçe ile müracaat ederek, din derslerinin kaldırılmasını, zira bunun lâikliğe aykırı olduğunu iddia etmişti.

Fakat, talebeler arasında asıl tahrikleri Doçent SADUN AREN'in yaptığı söyleniyordu.

Sadun Aren de Nâzım Hikmet'in af dilekçesine imza atmıştı.

Hatırlarda olduğu üzere 1951 yılında Türkiyede gizli bir komünist partisinin mevcudiyeti ortaya çıkmış, bu parti ile ilgili olarak 300e' yakın sanık tevkif edilmişti. Uzun ve etraflı bir sorgudan sonra 184 kişi, İstanbulda, Harbiye diye tanınan meşhur semtin askeri binasında, Ankara Garnizon Komutanlığına bağlı 2 Numaralı Askeri Mahkeme huzuruna çıkartılmıştı.

İşte bu mahkemenin sanıkları arasında bulunan Sadun Arenin, iddianamedeki hüviyeti şu şekilde tesbit edilmişti:

Adı: Sadun Aren.

Baba adı: Yusuf Mazhar.

Anası: Remziye.

Doğum yeri: Erzurum.

Doğum yılı: 1922.

Bekâr mı - evli mi: Evli.

Nâzım Hikmet'in Moskova'dan gönderdiği para Mehmet Ali Aybar eliyle karısı Münevver Ran'a verilmişti. Komünistleri mahkûm eden mahkemenin buna ait hüküm kararındaki sayfası..

Kaç çocuklu: Bir.
İşi: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi İktisat ve Maliye Doçenti.

İkametgâhı: Ankara, Bahçelievler 4 cü cad. No. 76/A.

Türkiye Gizli Komünist Partisine mensup iddiasıyla askeri mahkeme huzuruna çıkan Sadun Aren, şu suçlarla tecziye edilmek isteniliyordu.

1 — Gizli Komünist Partisine girmek.

2 — Hücre teşkilâtı kurmak.
3 — Partiyeye yardım etmek.

İddianamenin Sadun Arenle ilgili bir bölümü ise aynen şöyledir:

«Maznurlardan komünist partisi vilâyet azası olan Ömer Lütfi Tuncay komünist partisi mensupları arasında Sadun Aren'i de zikretmiş ve Sadun Aren'in, Zeki Baştimar vasıtasıyla kendisine bağlandığını, Sadun Aren'e, Nejat Özön ve Nejat Özön'e de Yılmaz Çulpanın bağlandığını, bunların aidatlarını kendisine Sadun Aren

in verdiğini, Sadun'un bunların sistemli bir şekilde okumasını teminle vazifelendirildiğini ifade etmiştir.»

Türkiye Gizli Komünist Partisi mensubu olarak mahkûm olan Nejat Özön'ün ifadesinde ise:

— Sadun Aren'in partiyi yakından tanıdığını hattâ partinin Marksı ve Leninci olduğunu söylediğini zikretmiştir.

Sadun Aren'in bu iki parti mensubunun / ham ve ifadelere sonradan, bazı kitapları Prof. Fadıl Hakkı Sur, Prof. Faruk Arem ve Faik Yıngül tarafından tetkike tabi tutulmuş, bu zevatın Sadun lehinde verdikleri bilirkişi raporu ile ve delil kifayetsizliğinden beraatine karar verilmiştir.

Şimdi ise, bu memleketin en mes'ul şahıslarının, komünist bir parti olduğunu söyledikleri TIP'in idareci kadrosundadır. Rengi ve kafa yapısı iyice öğrenilmiştir.

(Devamı Var)

Üniversitelerimizde Solculuk Faaliyetleri

Yazan: İlhan E. DARENDELİOĞLU

Profesör Nail Kubalı Sadi Alkış'ın Beraatını Sağlayan Mahut Bilirkişi Raporunu Çekinmeden Hazırlamıştı Sıddık Sami Onar Dolaplar Çeviriyor

Selçuk Özçelik'in tecziyesini istemişlerdi.

Türkiyemizin Hukuk tarihin de, de, bir hakimin, profesörlüğe yükselmiş bir bilirkişinin kanaat ve kararlarından dolayı tecziye edilebilmesi görül-müş şey değildi.

O günde Üniversitemizin ba-şında yarı temelli olan Rektör Sıddık Sami, bu garip olduğu kadar da hukuk kaidelerine aykırı dilekçeyi reddetmesi ve ya muameleye koymaması icap ederken, Hukuk Fakültesi De-kanlığına havale etmişti.

Hukuk Fakültesi Dekanı Na-ci Şensoy ise;

«Böyle bir talebin kabule sayan olmadığını, bilirkişilerin ilmi kanaat ve mütalâaların-dan dolayı mes'ul olamayacak-larını bildirerek dilekçeyi ha-vale edilen mercie yani rektör lüğe iade etmişti.

Sıddık Sami, Solcuların dilek çesini bu gerekçeden sonra reddetmesi lâzımken bu kerre de Hukuk Fakültesi yönetim kuruluna havale etmişti.

Bu hadiseyi şunun için nak-letmek ihtiyacını duyduk.

Tam yedi yıldır, Hukuk Fa-kültesi öğretim üyelerinin ver-diği BİLİRKİŞİ raporlarıyla bir çok komünist propaganda-cısı kurtulmuş, buna mukabil dinî inançlarından dolayı bir çok müminde tevkif edilmiş-tir.

Sonunda beraat kararı alan bir mümin, tevkifine sebep olan bilirkişi raporunun sahi-binden bir dilekçe ile şikâyet çi olsa eminiz ki, bu dilekçe, muamele şöyle dursun, bir zer-re itibar görmez. Fakat sol kanaattan verilen dilekçe ise ısrarla takip edilmiştir.

Hatırlattığımız gibi Aziz Ne-sin ve İhsan Ada yeni bir bi-lirkişi raporu ile kurtarılmış-tı.

Prof. KUBALI'NIN VERDİĞİ BİLİRKİŞİ RAPORU

1937 yılında bir Harbiye Ta-lebesi iken vatan haini Nâzım Hikmet'e çektiği bağlılık tel-graflı yüzünden Harbiye'den ko-

vulmuş olan ŞADİ ALKILIÇ adında biri, Cumhuriyet gazetesinin 1962 yılındaki YUNUS NADİ armağanı yarışmasına gönderdiği bir yazıdan dolayı tevkif edilmişti.

Şadi Alkılıç «Türkiyenin Tek Kurtuluş Yolu Sosyalizm» baş-lıklı yazısında aynen şunları söylüyordu:

«Sosyalist olmak için;

1 — Sosyal adaletsizliklere karşı isyan duygularını taşımak,

2 — Bütün mal ve mülkün devletleştirilerek ilim yolu ile ortaklaşa kullanılmasına inan-mak,

3 — Mülkiyetin kaldırılması gerekliliğine inanmak,

4 — Bütün insanların ırk, dil, din farkı gözetmeden kar-deş ve eşit olduğunu bilmek,

5 — Bütün işlerin ve işle-melerin tekmil gelirlerinin dev-let tarafından idare ve pay edilmesini istemek, bu uğurda çalışmak,

Sosyalizmin çeşitleri yoktur, olamaz da.

Çünkü sosyalizm tekdir, o da enternasyonalisttir, hedefi bü-tün dünyadır.» diyordu. (12 Aralık 1962).

Şadi Alkılıçın, Türkiye'yi kurtaracağını iddia ettiği sos-yalizm, aslında açıkça anlaşıl-dığı gibi kıpkızıl bir komünizm-dir.

Sanık, bu yazı üzerine gaze-tenin yazı işleri müdürü ile birlikte tevkif edilmişti.

Prof. Sahir Erman, Prof. Tu-ran Güneş iki sanığın müda-faasını yapıyorlardı.

Prof. Kubalı ise, Sadi Alkılıç'ın serbest bırakılmasını ve beraatını sağlayan bir, BİLİRKİŞİ raporu hazırlamıştı.

Profesör Kubalı, sanığın, te-vil götürmeyen, oldukça açık bir komünizm propaganda-sı ya-pın yazısını, aynen şu şekilde tahlil ediyor ve komünizm prop-agandası yapmadığını söylü-yordu:

«Sanığın Anayasanın temina-tı altında bulunan serbest dü-şünce ve basın özgürlüğü an-layışına dayanarak yazdığı bu yazıda komünist ideolojisinin

açık bir propagandası bulunma-dığı ve yalnız ütöpik sosyaliz-me has bir sosyal adalet an-layışının sorumluluğunu yaptı-ğı» kanaatine varmıştı.

Şadi Alkılıç, sosyalizmin Çe-şidi Yoktur demesine rağmen, Kubalı Ütöpik Sosyalizmden bahsediyordu.

Sanık, isyan duygusundan, mal ve mülkün devletleştiril-mesinden, her çeşit gelir kay-naklarının devlet kontroluna verilmesini tezini savunuyor, şöhretli profesör ise bunları «Sosyal Adalet» mefumu içinde mütalaa ediyordu.

O günkü Adliye Vekili Pro-fesör Abdülhak Kemal Yörük, Şadi Alkılıç'ın Cumhuriyet ga-

zetesindeki hezeyanları karşı-sında bunda komünizm propa-gandası yok diyenlere karşı aynen:

«— Bu makale de komünist propagandası değilse, komü-nist propagandası nasıl olur?» demmişti.

Prof. Turan Güneş de Ku-balı'nın safında yer almış:

«— Alkılıç'ın yazdıkları bu-gün batılı yazarların hergün yazdıklarıdır. Bu yazı gibi be-nim evimde niceleri var. Hep-si de batılı yazarlarıdır. De-mek savcı evimi arayacak ol-sa, beni de tevkif edecektir.» diyordu.

Aslında büyük bir demogoji olan bu sözlerde hiç bir haki-

kat payı yoktu.

Düşünün ki, bizim gayri ah-laki saydığımız bir çok hare-ketler, batıda normal sayılır. Ölçümüz batı mı olacaktır. Ko-münizm propagandası orada serbesttir, bizde de serbest mi-ki, batıyı misal verebilelim?

İşte Kubalı'nın raporu, Sa-hir Erman ve Turan Güneş'in müdafaaları sonunda İstanbul Üçüncü Ağır Ceza Mahkemesi-nin 963/143 Dosya Nolu Sanı-ğı Şadi Alkılıca beraat kararı verilmişti.

Yargıtay 1'nci Ceza Dairesi ise bu beraat kararını 19.6.964 gün ve 1005/1318 sayılı ge-rekçesi ile esastan bozmuştu.

(Devamı yarın)

Üniversitelerimizde Solculuk Faaliyetleri

Yazan: İlhan E. DARENDELİOĞLU

Üç Profesör Bilirkişinin Suç Vardır Diye Hazırladıkları Rapora Rağmen Ahmet Ersin Yücel Beraat Ettiriliyor Şensoy'un Raporunu Doçenti Hazırladı

Bu davanın bilirkişi de Profesör SAHİR ERMAN'la, Vietnam bildirisine imza atmış bir öğretim üyesi ve gazetesinde mahkûm müseccel komünistlerle de yer vermiş olan bir yazardı.

Ahmet Ersin Yücel isimli, uyanık vatanperver bir Üniversite talebesi «Yeni İstiklâl» gazetesinde neşredilen bir yazıdan dolayı 963/46 dosya numarası ile Toplu Basın Asliye Ceza Mahkemesine verilmişti.

Yazıda suç unsuru olup olmadığı bilirkişiye havale edilmiş, Prof. Naci Sensoy, Prof. Vahit Turhan, Prof. Cemal Tukin, yazılarda suç olduğunu bildiren bir RAPOR hazırlamışlardı.

Üç tanınmış Profesörün yazılarda suç vardır diye ittifakla

hazırladıkları BİLİRKİŞİ raporuna rağmen, Ahmet Ersin Yücel beraat kararı almıştı.

Tam yedi yıldır, bilirkişiler solcuların yazılarında suç bulmayan, buna rağmen sağcı vatanperverlerin yazılarında suç bulan raporlar hazırlamışlardı. Bugüne kadar maalesef bir tek komünist mahkûm edilmemiş fakat 97 sağcı, mümin, milliyetçi kişi tevkif edilmiş ve bunlardan 27'si mahkûm olmuştur.

BİR RAPOR DAHA

4 Nisan 1967 tarihinde, Savcılık Vilâyet'e yazdığı bir yazıda, özel bir tiyatrodan oynamakta olan «Kadınlar I-ih Derse» adlı piyesini, müsteşchen ve ahlâk bozucu olduğunu bildirmişti.

Valilik İller Kanununun ver-

diği yetkiye dayanarak piyesi sahnedan kaldırmış, mesulleri mahkemeye verilmmişti.

4 cü Asliye Ceza Mahkemesinde başlayan dâva BİLİRKİŞİ marifetiyle tiyatro lehine neticelenmişti.

3 Mayıs 1967 tarihinde tekrar sahneye konması için karar veren mahkeme Prof. Sulhi Dönmezer, Prof. Cahit Tanyol, Cevat Fehmi'nin müşterek raporlarına istinad ediyordu.

Adı geçen zevâtin hazırladığı bilirkişi raporunda aynen şöyle söylenmekteydi.

«Temsil edilen eser, Aristophenes'in eseridir. Aristophenes'in tarihi kişilik kazanmış olan eserinin müsteşchen olarak tanımlanabilmesine imkân yoktur.

Gerçi eserin müsteşchen olduğu hususunda dünyanın bazı yerlerinde de bu iddialar öne sürülmüş ise de, dünyanın müşterek sanat duygusu ve müşterek tiyatro anlayışı bu eseri müsteşchen saymamaktadır.»

Bu eser Asya, Avrupa, Amerika ve Afrikada bulunan tam 104 devletten ancak yedisinin sahnesinde oynayabilmiştir. Dünyanın hiçbir müslüman devletinin sahnesine girememiştir. Bilirkişi marifetiyle Türkiye'de de oynayabilmiştir.

Hatırlarda olduğu üzere, aslında cahil bir kimse olmasına rağmen solcuların maşası haline getirilen, manzumelerinde tahrikçiliği yüzünden iki defa tevkif edilen Aşık İhsani bilirkişi yüzünden mahkûm edilememiştir.

Vatan haini Nâzım Hikmetin tam 27 kitabı neşredilmiştir. Bilirkişi yüzünden hicbiri toplatılamamıştır.

Sol yayıncıları sahibi, beynelmil komünist liderlerin çok sayıda eserlerini nesretmiş, tevkif edilmiş, fakat bilirkişi yüzünden mahkûm edilememiştir.

Baböfçü adı verilen yıllardır solcu dergilerde komünistlerle yanyana yazıları neşredilen hâli, Teknik Üniversitede okutan olarak bulunan Sabahattin Eyüboğlu ve arkadaşları Vedat Günyol, Aziz Nesin bilirkişi yüzünden mahkûm edilememiştir.

Marks, Lenin ve Mao'nun kitapları bilirkişilerin raporlarına istinaden toplatılamamaktadır.

Lenin ve Stalin mükâfatı almış, bir çok demokratik memlekelerde yasak edilen eserler Türkiye'de serbestçe satılmaktadır. Bilirkişilerin raporları yüzünden.

Muhafazakâr, mütaassıp bir aile şöyle dursun, sosyetenin bir çok sosyalist çocuklarının dahi okumağa utandığı kilotsuz ve südyensiz (af buyurun) çıplak kadın resimleri basan bir çok mecmuaları savcılık toplatmış, mahkeme serbest bırakılmasına karar vermiştir. Çünkü bilirkişiler o resimlere (SANAT ESERİ) diye raporlar vermişlerdir.

Bilirkişi mevzuumuzu burada

bitirmeden önce, okuyucularımızı hayret hattâ dehşete düşürecek bir hâdiseyi de nakletmeden geçemeyeceğiz.

Önce şurasını hatırlatalım ki, çok defa bilirkişiler üç kişiden teşekkül etmektedir. Bunlardan biri eğer hukukcu ise, yâni Hukuk Fakültesinde bir öğretim üyesi ise diğer iki kişi Hukukçu bilirkişinin düzenlediği rapora ancak imzalarıyla iştirak etmektedirler.

29.4.1964 tarihinde İstanbul Toplu Basın Asliye Ceza Mahkemesine bir dilekçe ile müracaat eden Avukat Fazlı Akkaya ise, bilirkişi mevzuunda Üniversite için oldukça utanc verici bir hâdiseyi dile getirmişti.

Avukat Akkaya dilekcesinde aynen şunları söylemekteydi:

«... Nazarımızda ehli hukuk raporunun sıhhatini hiçe indiren bir hususu da açıklamak isteriz. Bu raporun altında imzaları bulunan üç Profesör dışında bir dördüncü şahıs tarafından hazırlandığına dair elimizde kuvvetli deliller vardır. Raporu kaleme alan hakikatte Prof. Dr. Naci Sensoy değil, asistanı Çetin Özehtir. Üniversitede bir skandala mani olmak ve bize bu malûmatı veren şahsı husumete maruz bırakmamak için şimdilik bu hususta fazla bir açıklama yapmıyacağız. Ancak, müekkilim hakkında ağır bir cezanın mevzubahis olduğu bir dâvada, kendilerinden istenen bir raporu, asistanı bile olsa, başka bir sahsa hazırlatmağa sayın bilirkişilerin hakkı olmadığı derkenardır.»

Artık halk efkârı iyice öğrendi ki, komünistlerin en azgın hale geldiği 27 Mayıs'tan sonra, bir tekinin dahi mahkûm edilememiş oluşu, Çetin Özek tipindeki solcu öğretim üyelerin bu raporlar altında adı bulunmaları yüzündendir.

Onun için, çok muhterem, çok uyanık ve çok samimi bir vatanperver olan Dahiliye Vekilimiz Faruk Sükan beye haddimiz olmayarak bir hatırlatma yapacağız.

(Devamı yarın)

Üniversitelerimizde Solculuk Faaliyetleri

Yazan: İlhan E. DARENDELİOĞLU

Profesör Nail Kubalı Sadı Alkış'ın Beraatını Sağlayan Mahut Bilirkişi Raporunu Çekinmeden Hazırlamıştı Sıddık Sami Onar Dolaplar Çeviriyor

Selçuk Özçelik'in tecziyesini istemişlerdi.

Türkiyemizin Hukuk tarihinin de, de, bir hakimini, profesörlüğe yükselmiş bir bilirkişinin kanaat ve kararlarından dolayı tecziye edilebilmesi görülmüş şey değildi.

O günde Üniversitemizin başında yarı temelli olan Rektör Sıddık Sami, bu garip olduğu kadar da hukuk kaidelerine aykırı dilekçeyi reddetmesi veya muameleye koymaması icap ederken, Hukuk Fakültesi Dekanlığına havale etmişti.

Hukuk Fakültesi Dekanı Naci Şensoy ise;

«Böyle bir talebin kabule sayan olmadığını, bilirkişilerin ilmi kanaat ve mütalâalarından dolayı mes'ul olamayacaklarını bildirerek dilekçeyi havale edilen mercie yani rektörlüğe iade etmişti.

Sıddık Sami, Solcuların dilekçesini bu gerekçeden sonra reddetmesi lâzımken bu kerre de Hukuk Fakültesi yönetim kuruluna havale etmişti.

Bu hadiseyi şunun için nakletmek ihtiyacını duyduk.

Tam yedi yıldır, Hukuk Fakültesi öğretim üyelerinin verdiği BİLİRKİŞİ raporlarıyla bir çok komünist propagandacı kurtulmuş, buna mukabil dinî inançlarından dolayı bir çok müminde tevkif edilmiştir.

Sonunda beraat kararı alan bir mümin, tevkifine sebep olan bilirkişi raporunun sahibinden bir dilekçe ile şikâyetçi olsa emin ki, bu dilekçe, muamele şöyle dursun, bir zerre itibar görmez. Fakat sol kanaattan verilen dilekçe ise ısrarla takip edilmiştir.

Hatırlattığımız gibi Aziz Nesin ve İhsan Ada yeni bir bilirkişi raporu ile kurtarılmıştı.

Prof. KUBALI'NIN VERDİĞİ BİLİRKİŞİ RAPORU

1937 yılında bir Harbiye Talebesi iken vatan haini Nâzım Hikmet'e çektiği bağlılık telgrafı yüzünden Harbiye'den ko-

vulmuş olan ŞADİ ALKILIÇ adında biri, Cumhuriyet gazetesinin 1962 yılındaki YUNUS NADİ armağanı yarışmasına gönderdiği yazıdan dolayı tevkif edilmişti.

Şadi Alkılıç «Türkiyenin Tek Kurtuluş Yolu Sosyalizm» başlıklı yazısında aynen şunları söylüyordu:

- «Sosyalist olmak için;
- 1 — Sosyal adaletsizliklere karşı isyan duyguları taşımak,
- 2 — Bütün mal ve mülkün devletleştirilerek ilim yolu ile ortaklaşa kullanılmasına inanmak,
- 3 — Mülkiyetin kaldırılması gerekliliğine inanmak,
- 4 — Bütün insanların ırk, dil, din farkı gözetmeden kardeş ve eşit olduğunu bilmek,
- 5 — Bütün işlerin ve işletmelerin tek mil gelirlerinin devlet tarafından idare ve pay edilmesini istemek, bu uğurda çalışmak,

Sosyalizmin çeşitleri yoktur, olamaz da.

Çünkü sosyalizm tekdir, o da enternasyonalisttir, hedefi bütün dünyadır.» diyordu. (12 Aralık 1962).

Şadi Alkılıçın, Türkiye'yi kurtaracağını iddia ettiği sosyalizm, aslında açıkça anlaşıldığı gibi kıpkızıl bir komünizmdir.

Sanık, bu yazı üzerine gazetenin yazı işleri müdürü ile birlikte tevkif edilmişti.

Prof. Sahir Erman, Prof. Turan Güneş iki sanığın müdafasını yapıyorlardı.

Prof. Kubalı ise, Sadı Alkılıç'ın serbest bırakılmasını ve beraatını sağlayan bir BİLİRKİŞİ raporu hazırlamıştı.

Profesör Kubalı, sanığın, tevil götürmeyen, oldukça açık bir komünizm propagandası yapan yazısını, aynen şu şekilde tahlil ediyor ve komünizm propagandası yapmadığını söylüyordu:

«Sanığın Anayasanın teminatı altında bulunan serbest düşünce ve basın özgürlüğü anlayışına dayanarak yazdığı bu yazıda komünist ideolojisinin

açık bir propagandası bulunduğu ve yalnız ütobik sosyalizme has bir sosyal adalet anlayışının sorumluluğunu yaptığı» kanaatine varmıştı.

Şadi Alkılıç, sosyalizmin Çeşidi Yoktur demesine rağmen, Kubalı Ütopik Sosyalizmden bahsediyordu.

Sanık, isyan duygusundan, mal ve mülkün devletleştirilmesinden, her çeşit gelir kaynaklarının devlet kontroluna verilmesini tezini savunuyor, şöhretli profesör ise bunları «Sosyal Adalet» mefhumu içinde mütalaa ediyordu.

O günkü Adliye Vekili Profesör Abdülhak Kemal Yörük, Sadı Alkılıç'ın Cumhuriyet ga-

zetesindeki hezeyanları karşısında bunda komünizm propagandası yok diyenlere karşı aynen:

«— Bu makale de komünist propagandası değilse, komünist propagandası nasıl olur?» demişti.

Prof. Turan Güneş de Kubalı'nın safında yer almış:

«— Alkılıç'ın yazdıkları bugün batılı yazarların hergün yazdıklarıdır. Bu yazı gibi benim evimde niceleri var. Hepsi de batılı yazarlarıdır. Demek savcı evimi arayacak olsa, beni de tevkif edecektir.» diyordu.

Aslında büyük bir demogoji olan bu sözlerde hiç bir haki-

kat payı yoktu.

Düşünün ki, bizim gayri ahlakî saydığımız bir çok hareketler, batıda normal sayılır. Ölçümüz batı mı olacaktır. Komünizm propagandası orada serbesttir, bizde de serbest mi ki, batıyı misal verebilelim?

İşte Kubalı'nın raporu, Sahir Erman ve Turan Güneş'in müdafaları sonunda İstanbul Üçüncü Ağır Ceza Mahkemesinin 963/148 Dosya Nolu Sanığı Şadi Alkılıca beraat kararı verilmişti.

Yargıtay 1'nci Ceza Dairesi ise bu beraat kararını 19.6.964 gün ve 1005/1318 sayılı gerekçesi ile esastan bozmuştu.

(Devamı yarın)

Üniversitelerimizde Solculuk Faaliyetleri

Yazan: İlhan E. DARENDELİOĞLU

Lenin 1923 de şöyle demişti

«Bir Milleti Sosyalizme Alıştırmadan Komünist Yapabilmek Çok Zordur»

«En İyi Çare Sahnelere Hâkimiyettir»

«Komünizm uğrunda en açık mücadele yanında en kapalı yalan da mübâhtır,»

PROF. SULHİ DÖNMEZER- İN VERDİĞİ BİLİRKİŞİ RAPORU

Lenin 1923 yılında, Moskova'da toplanan Beynelmîlîl yazarlar kongresinde:

«— Dünyanın neresinde olursa olsun bir milleti sosyalizme alıştırmadan komünist yapabilmek çok zordur. Onun için yoldaşlarımız, gittikleri memleketlerde dâvamızın en müessir vasıtaları olan perde ve sahnelere hâkim olmalı, hattâ işgal etmelidirler.»

Ihtilâl'den sonra, memleketi-

mizdeki ortamı kendilerince müsaid bulanlar, devlet eliyle işletilen şehir tiyatrolarına da komünist eserleri sokmak cesaretini göstermişlerdi.

1963 yılına kadar, Türkçeye bir tek eseri tercüme edilemeyen, Lenin ve Stalin mükâfatı almış olan Berthol Breht'in Moskova'da AÇLAR adıyla oynatılan eseri şehir tiyatrosunun Tepebaşı sahneline getirilmişti.

Bir Alman Yahudisi olan Breht, 17 yıllık sürgün hayatının büyük bir kısmını Mosko-

vada geçirmiş, SÖZ adında komünist bir mecmuanın 3 yıl sahipliğini yapmıştı.

Büyük İngiliz ansiklopedisi «Ansiklopedi Britanik» Brehten şu cümleyi naklediyordu.

«Dünyada tek fazilet komünizme hizmettir. Bu uğurda en açık mücadele yanında en kapalı yalan da mübâhtır.»

İşte böyle, en ciddi ve büyük ansiklopedilerin bile beynelmîlîl bir komünist olduğunu, Lenin ve Stalin mükâfatları aldığını yazan Breht'in bir eseri (Sezuanın İyi İnsanı)

Tepebaşı Tiyatrosunda oynarken, seyirciler, «— Burası Moskova değil, Pekin değil» diye galeyana gelmiş, çok yerinde ve haklı bir reaksiyon göstermişlerdi.

Aynı eser, Macaristan komünist ağına düşmeden önce, Budapestenin bir tiyatrosunda oynarken, Macar halkı bu açık ve iğrenç komünizm propagandası karşısında heyecanını zaptedememiş, eseri oynayan tiyatroyu tahrip etmekle hıncını giderebilmişti.

Dünyanın sayılı demokratik memleketlerinden biri olan İngiltereye Brehtin tiyatrosu sokulmamış, Hariciye Vekâleti giriş vizesi vermemişti.

Türkiyede ise bu oldukça açık komünizm propagandası yapan eser oynanırken reaksiyon gösteren uyanık kişiler nezarete alınmış, eser de BİLİRKİŞİYE gösterilmek üzere sahneden kaldırılmıştı.

Prof. Sulhi Dönmezer, Prof. Cemal Tukin, Doc. Ayhan Önder'den mütesekkil bilirkişi heyeti eseri görmüş ayne» aşğıdaki raporu tanzim etmişlerdi.

Bilirkişilerden Cemal Tukin, tarih hocası olduğu, Sulhi Dönmezer'in yanında Ayhan Önder'in de kıdem farkı bulunduğu için, asıl kanaatin Sulhi Dönmezer'e aid olduğu rahatlıkla anlaşılmaktaydı.

BİLİRKİŞİNİN MÜTALAASI

«Eser, asıl anlamı itibariyle toplum içinde dinin istek ve emirleri, içtimai müesseseler, hukuk ve ahlâk, iktisadi düzen ve yasalar ve toplumsal muhtelif müesseselerin istekleri arasında çelişmeler bulunduğunu, bu sebep dolayısıyla insanın ne yapacağını şaşıracağını, bütün bu çelişmeleri kaldırarak bir çözüm yolu bulmak icap ettiğini belirtmekte ve eserinin baş kahramanına müellifin temsil sonunda söylettiği gibi, çözüm yolunu herkesin düşünmesi lâzım geldiğini açık-

lamaktadır.

Mahiyeti böylece özetlenebilecek olan bu eserde, komünizm propagandası yapılmış değildir. Eserde ifade olunan muhtelif fikir kümeleri modern düşüncenin üzerinde fil'hal durduğu meselelerden ibarettir. Bu eserde, komünizm propagandasını temyiz eden, sınıf mücadelesi yolu ile çözümlenmesi gereken diğer sınıf üzerinde tahakkümünü tesis etmeyi müteveccih teşvik ve propaganda unsuru yoktur. Dinin muayyen istekleri ve içtimai düzen içindeki ahlâkın çelişme halinde bulunduğunu belirtmek ve din ölçülerinde kalmak şartıyla iyi insan bulmanın pek güç ve müşkül hale girmiş bulunduğunu ifade etmek komünizm propagandasının mümeyyiz vasıflarından birini de teşkil eden dini tahrip gayretine delâlet etmez.»

İLMİN VE SANATIN İCABI

«İçtimai bir müessese olan dini, sanat ve fikir adamının bu hüviyeti içinde tetkik edebilmesi, yerine göre ilmin ve sanatın icabıdır. Hele sembollerini görerek, bunlar vasıtasıyla Allah fikrinin tahrip edildiği şeklinde neticelere varmak hiç bir suretle ilmi bir davranış olamaz.

İşbu mucip sebeplerle, yukarıda kısmen özellikleri aksettirilen komünist propagandaya ait T.C.K. nun 142 nci maddesinde yer alan unsurlardan hiç birisinin mevcut bulunmadığı kanaatine varılmıştır.»

Macar halkının bu eseri oynayan tiyatroyu tahrip etmesine, İngiltere Hariciye Vekâletinin Brehte giriş vizesi vermemesine rağmen, beynelmîlîl ansiklopedilerde de Brehtin, bir komünist doktrincisi ve bütün eserlerinde istisnasız komünizm propagandası yaptığını yazmalarına rağmen, Türkiyede BİLİRKİŞİLERİN verdiği rapor üzerine bu eser bir müddet daha oynanmıştır.

(Devamı yarın)

Üniversitelerimizde Solculuk Faaliyetleri

Yazan: İlhan E. DARENDELİOĞLU

Sulhi Dönmezer İle Çetin Özek Sanık Lehinde Rapor tanzim ediyor

Bu bilirkişi raporu sadece bir eserin şehir tiyatrosunda oynanmasını değil, Bréht'in bir çok komünist propagandası yapan eserlerinin de özel tiyatro sahnelerinde oynanmasına vesile olmuştu.

BİR BİLİRKİŞİ RAPORU DAHA

Yıllarca memleketimizin bir çok büyük vilâyetlerinde Savcılık ve Ağır Ceza Hâkimliği yapmış olan merhum Ziya İlhan Zaimoğlu, Toprak Dergisinde yazdığı bir yazıda, Gaziantep'te TİP'in tahrikçi organlarından biri için «zavallı, iğrenç ve karanlık bir yolda» olduğu tabirini kullanmıştı.

Gazetenin sahibi, o günlerde İst. İşçi Sigortaları Hukuk Müşaviri bulunan Ziya İlhan Zaimoğlu aleyhine tam yüz bin liralık bir tazminat davası aç-

mıştı.

İkinci duruşmadan sonra Gaziantep Asliye Hukuk Mahkemesi, yazıda bir hakaretin olup olmadığını bilirkişiye havale etmişti.

Prof. Sulhi Dönmezer, Prof. Cemal Tükün, Abdi İpekçi, ittifakla, TİP'li lehine rapor tanzim etmişler (21-10-1964 tarihinde) yazıda hakaretin olduğunu, dolayısıyla, eski Ağır Ceza Hâkiminin cezalandırılmasını istemişlerdi.

KOMÜNİZM PROPAGANDACISI LEHİNDE BİR RAPOR DAHA

25-3-1951 tarihinde Göksun ilçesi toplu dersler öğretmen iken memleket içinde kurulmuş iktisadi ve içtimai temel nizam ve kaideleri değiştirmek ve yıkmak amacıyla komünizm telkininde bulunmak su-

cundan dolayı Elbistan Ağır Ceza Mahkemesinin 10-7-1951 gün ve 951/28, karar ile bir sene ağır hapse mahkûm edilen TİP'li Hüseyin Korkmazgil KIZILIRMAK adında bir kitap çıkarmış, kitabta komünizm propagandası yaptığı kanaatiyle Korkmazgil 1965 yılında adalet huzuruna getirilmişti.

Prof. Aziz Köklü, Prof. Hakkı Umanın TİP'li lehinde tanzim ettikleri bilirkişi raporu ile hem kendisi hem de toplatılan kitabı serbest bırakılmıştı.

BİR RAPOR DAHA.

Niğdede askerliğini yaparken, eratin arasındaki tahrikçilik ve propagandası yüzünden 3,5 seneye mahkûm olan, cezasını Bursa hapisanesinde Nâzım Hikmetle birlikte çeken Or-

han Kemal ve iki TİP'li arkadaşı hücre faaliyeti yapmaktan dolayı 1966 yılının ilk ayında tevkif edilmişti.

Prof. Sulhi Dönmezer, Doçent Çetin Özek'in sanık lehinde tanzim ettikleri raporda:

«Orhan Kemal'in evinde yapılan aramada elde edilen kitap ve broşürlerde Türk Ceza Kanununun 141 ve 142 ci maddelerinin kapsamına girecek suç unsuru bulunmadığı» belirtilmiş, daha sonraki celsede ise sanıklar serbest bırakılmıştı.

BİR RAPOR DAHA

TİP'in Anadolu'daki en müteviz ve acıkca Marksist propagandası organı olan TOPLUM gazetesinde, gazetenin sahibi Güner Samlı aleyhine komünizm propagandası yapmaktan dolayı tam dokuz dava açılmıştı.

«TOPLUM» gazetesinin 10 cu sayısında komünist blok aynen şöyle müdafaa ediliyordu:

«Rusya'da halk isyan etmeyecek. 1917 ihtilâli kendine göre bir düzen kurmuş ve bunu yerleştirmiştir.

«Küba matem içinde değil, çünkü alçak diktatör Batista devrinde 16 yaşındaki kızlar Amerikan milyonerlerine yatak arkadaşlığı ederlerken bugün insanlık haysiyetine Castro tarafından kavuşturulmuştur.» de dikten sonra âdeta komünist âlem için söylenen valanlara kanmayın diye satırlarını bitirmektedir.

Esasen gazetenin «Toplum» başlığı altında «Haftalık Gazete» ibaresi Rus Hariciye Vekilinin Türkiye'ye gelişinden sonra «Haftalık Solcu Gazete» olarak değiştirilmiştir.

Gazetenin sahibi Güner Samlı 17.6.1963 tarihinde tevkif edilmişti.

Gaziantep 1 ci Ağır Cezada görülmekte olan dava konusu yazılar, b' kişiye tetkik etmek üzere İstanbul'a gönderilmiş. Doçent Çetin Özek'in sanık lehinde tanzim ettiği rapor üzerine Güner Samlı ser-

best bırakılmıştı.

BİR RAPOR DAHA

Gaziantep TİP idarecileri arasında bulunan Nuri Özkan, Nüzhet İdemem, Resit Gückıran 1963 yılının haziran ayında evleri aranarak, komünizm propagandası yaptığı iddiasıyla tevkif edilmişlerdi.

Üç ay mevkuf kalan sanıkların evlerinde bulunan broşürlerde komünizm propagandası yapan beyanlara rastlanmadığı Doçent Çetin Özek'in tanzim ettiği bir raporda zikredilmişti. Sanıklar bu rapro üzerine serbest bırakılmışlardı.

BİR RAPOR DAHA

Diyarbakırda nesredilmekte olan «İleri Yurt» isimli gazetedeki halen TİP idarecileri arasında bulunan Canib Yıldırım ve Musa Anter, bölücü ve yıkıcı faaliyette bulunmaktan dolayı tevkif edilmişlerdi.

Prof. Kubalı ve Sahir Erman'ın hazırladıkları BİLİRKİŞİ raporu ile yazının suç teşkil eden tarafına rastlanmadığı bilâkis millî hisleri zavıflatıcı değil takviye edici mahivette olduğu anlatılmış ve sanıklar beraat kararı almıştı.

BİR RAPOR DAHA

1962 de Son Havadis gazetesinde yayınlanmış olan «Türkiyede Komünist Faliyetleri» başlıklı seri yazılarda, Nâzım Hikmet'in yakın arkadaşı asırı solcu Naci Sadullah'ın da adı geçmekte idi.

Naci Sadullah, gazetenin o günkü neşriyat müdürü ve halen Bolu Milletvekili Hami Tezkan ile yazıların sahibi aleyhine 20 bin liralık tazminat davası açmıştı.

Tazminat davası devam ettiği sırada Naci Sadullah komünizm propagandası yapmaktan tam birbuçuk seneye mahkûm edilmişti. Bilirkişi ise, Naci Sadullah'a hakaret edildiğini düzenlediği raporda ifade etmiş, iki yıl devam eden bu dava da bilirkişi raporuna istinaden gazetenin mesulü ve yazarını on bin liraya mahkûm etmişti.

(Devamı yarın)

Ulvi Uraz Tiyatrosu, repertuarında bulunan eserleri oynamak üzere İzmir'e gelmiştir. Elhamra sinemasında, Yalova Kaymakamı adlı eserle İzmirli sanatseverlerin karşısına çıkan topluluk, 14 Nisana kadar temsillere devam edecektir. Resimde, topluluğun ilk oyunu Yalova Kaymakamından bir sahne görülmektedir.

(Foto: Son Havadis)

Üniversitelerimizde Solculuk Faaliyetleri

Yazan: İlhan E. DARENDELİOĞLU

Bu davanın bilirkişi de Profesör SAHİR ERMAN'la, Vietnam bildirisine imza atmış bir öğretim üyesi ve gazetesinde mahkûm müseccel komünistlere de yer vermiş olan bir yazardı.

Ahmet Ersin Yücel isimli, uyanık vatanperver bir Üniversite talebesi «Yeni İstiklâl» gazetesinde nesredilen bir yazıdan dolayı 963/46 dosya numarası ile Toplu Basın Asliye Ceza Mahkemesine verilmişti.

Yazıda suç unsuru olup olmadığı bilirkişiye havale edilmiş, Prof. Naci Sensoy, Prof. Vahit Turhan, Prof. Cemal Tukin, yazılarda suç olduğunu bildiren bir RAPOR hazırlamışlardı.

Üç tanınmış Profesörün yazılarda suç vardır diye ittifakla

hazırladıkları BİLİRKİŞİ raporuna rağmen, Ahmet Ersin Yücel beraat kararı almıştı.

Tam yedi yıldır, bilirkişiler solcuların yazılarında suç bulmayan, buna rağmen sağcı vatanperverlerin yazılarında suç bulan raporlar hazırlamışlardı. Bugüne kadar maalesef bir tek komünist mahkûm edilmemiş fakat 97 sağcı, mümin, milliyetçi kişi tevkif edilmiş ve bunlardan 27'si mahkûm olmuştur.

BİR RAPOR DAHA

4 Nisan 1967 tarihinde, Savcılık Vilâyet'e yazdığı bir yazıda, özel bir tiyatrodan oynanmakta olan «Kadınlar I-ıh Derse» adlı piyesini, müstehçen ve ahlak bozucu olduğunu bildirmişti.

Valilik İller Kanununun ver-

diği yetkiye dayanarak piyesi sahneden kaldırmış, mesulleri mahkemeye verilmişti.

4 cü Asliye Ceza Mahkemesinde başlıyan dâva BİLİRKİŞİ marifetiyle tiyatroya lehine neticelenmişti.

3 Mayıs 1967 tarihinde tekrar sahneye konması için karar veren mahkeme Prof. Sulhi Dönmezer, Prof. Cahit Tanyol, Cevat Fehmi'nin müşterek raporlarına istinad ediyordu.

Adı geçen zevatın hazırladığı bilirkişi raporunda aynen şöyle söylenmekteydi.

«Temsil edilen eser, Aristophenes'in eseridir. Aristophenes'in tarihi kişilik kazanmış olan eserinin müstehçen olarak tanımlanabilmesine imkân yoktur.

Gerçi eserin müstehçen olduğu hususunda dünyanın bazı yerlerinde de bu iddialar öne sürülmüş ise de, dünyanın müsterek sanat duygusu ve müsterek tiyatro anlayışı bu eseri müstehçen saymamaktadır.»

Bu eser Asya, Avrupa, Amerika ve Afrikada bulunan tam 104 devletten ancak yedisinin sahnesinde oynayabilmiştir. Dünyanın hiçbir müslüman devletinin sahnesine girememiştir. Bilirkişi marifetiyle Türkiyede de oynayabilmiştir.

Hatırlarda olduğu üzere, aslında cahil bir kimse olmasına rağmen solcuların maşası haline getirilen, manzumelerinde tahrikçiliği yüzünden iki defa tevkif edilen Aşık İhsanı bilirkişi yüzünden mahkûm edilememiştir.

Vatan haini Nâzım Hikmetin tam 27 kitabı nesredilmiştir. Bilirkişi yüzünden hiçbiri toplatılamamıştır.

Sol yayıncıları sahibi, beynelmül komünist liderlerin çok sayıda eserlerini nesretmiş, tevkif edilmiş, fakat bilirkişi yüzünden mahkûm edilememiştir.

Baböfçü adı verilen, yıllardır solcu dergilerde komünistlerle yanyana yazıları nesredilen hailer, Teknik Üniversitede okutman olarak bulunan Sabahattin Eyüboğlu ve arkadaşları Vedat Günyol, Aziz Nesin bilirkişi yüzünden mahkûm edilememiştir.

Marks, Lenin ve Mao'nun kitapları bilirkişilerin raporlarına istinaden toplatılamamaktadır.

Lenin ve Stalin mükâfatı almış, bir çok demokratik memleketlerde yasak edilen eserler Türkiyede serbestçe satılmaktadır. Bilirkişilerin raporları yüzünden.

Muhafazakâr, mütaassıp bir aile şöyle dursun, sosyetenin bir çok sosyalist çocuklarının dahi okumağa utandığı kilotsuz ve südyensiz (af buyurun) çıplak kadın resimleri basan bir çok mecmuaları savcılık toplatmış, mahkeme serbest bırakılmasına karar vermiştir. Çünkü bilirkişiler o resimlere (SANAT ESERİ) diye raporlar vermişlerdir.

Bilirkişi mevzuumuzu burada

bitirmeden önce, okuyucularımızı hayret hattâ dehşete düşürecek bir hâdiseyi de nakletmeden geçemeyeceğiz.

Önce şurasını hatırlatalım ki, çok defa bilirkişiler üç kişiden teşekkül etmektedir. Bunlardan biri eğer hukukçu ise, yani Hukuk Fakültesinde bir öğretim üyesi ise diğer iki kişi Hukukçu bilirkişinin düzenlediği rapora ancak imzalarıyla iştirak etmektedirler.

29.4.1964 tarihinde İstanbul Toplu Basın Asliye Ceza Mahkemesine bir dilekçe ile müracaat eden Avukat Fazlı Akkaya ise, bilirkişi mevzuunda Üniversite için oldukça utanç verici bir hâdiseyi dile getirmiştir.

Avukat Akkaya dilekçesinde aynen şunları söylemekteydi:

«... Nazarımızda ehli hukuk raporunun sıhhatini hiçe indiren bir hususu da açıklamak isteriz. Bu raporun altında imzaları bulunan üç Profesör dışında bir dördüncü şahıs tarafından hazırlandığına dair elimizde kuvvetli deliller vardır. Raporu kaleme alan hakikatte Prof. Dr. Naci Sensoy değil, asistanı Cetin Özektir. Üniversitede bir skandala mani olmak ve bize bu malûmatı veren şahsı husumete maruz bırakmamak için şimdilik bu hususta fazla bir açıklama yapmayacağız. Ancak, müekkilim hakkında ağır bir cezanın mevzubahis olduğu bir dâvada, kendilerinden istenen bir raporu, asistanı bile olsa, başka bir şahsa hazırlatmağa sayın bilirkişilerin hakkı olmadığı derkenardır.»

Artık halk efkârı iyice öğrendi ki, komünistlerin en azgın hale geldiği 27 Mayıs'tan sonra, bir tekinin dahi mahkûm edilememiş oluşu, Cetin Özek tipindeki solcu öğretim üyelerin bu raporlar altında adı bulunmaları yüzündendir.

Onun için, çok muhterem, çok uyanık ve çok samimi bir vatanperver olan Dahiliye Vekilimiz Faruk Sükan beye haddimiz olmayarak bir hatırlatma yapacağız.

(Devamı yarın)

Üniversitelerimizde Solculuk Faaliyetleri

Yazan: İlhan E. DARENELİOĞLU

İhtisas Mahkemelerinin kurulması artık kaçınılmaz bir zaruret haline gelmiştir

Sağcı basına ait gazetelerin yazar ve mahkûmları hakkında açılan dâvâların çoğu mahkûmiyetle neticelenirken solcu basına mensup olanlar bilirkişi marifetiyle lehte neticelenmiştir...

Uyanık emniyet mensuplarımız emin ki, Türkiyemiz için bir komünist tehlikesinin mevcudiyetini herkesten iyi bilmektedirler.

Böyle bir tehlikenin had safhasında isterlerse beş yüz komünisti bir arada tevkif edebilir veya yakalayabilirler.

Fakat, hâlâ bir ihtisas mahkemelerinin kurulması düşünülmeyen de dâvalar bu bilirkişilerle devam ettirilmek istenirse,

komünistleri mahkûm edebilmek çok zor olduğu gibi, adamlar üstelik hem kahraman hem de masum rolünde gözükceklerdir. Çetin Altan'ın sahte şöret ve kahramanlığı da bu yüzden değil midir?..

Ve zaten halk efkârı, mahkemeleri ve vicdanları şaşırılmaktan başka bir işe yaramayan bu işe «Bilirkişi Rezâleti» demektir.

27 Mayıs hareketinden son-

ra «Toplu Basın Mahkemesi» nin dâva dosyalarını tetkik edenler hayretle görecektir ki, sağcı basına mensup günlük gazetelerin yazarları ve mes'ulleri hakkında açılan dâvaların çoğu BİLİRKİŞİ marifetiyle mahkûmiyetle neticelenmiş, fakat temyizde bozulabilmiştir.

Meselâ Tekin Erer, meselâ Can Kaya İsen, meselâ Lütfi Balısoy, meselâ Sevket Eygi, meselâ Yücel Hacaloğlu ve me-

selâ Turhan Dilligil aleyhine açılmış olan dâvalarda çok sayıda aleyhte tanzim edilmiş bilirkişi raporlarına rastlamak mümkündür.

Buna mukabil solcu basına mensup yazarlar ve mes'uller aleyhine açılmış dâvalarda ise çok sayıda lehte bilirkişi raporu vardır.

Onun içindir ki, ihtisas mahkemelerinin kurulması artık kaçınılmaz bir zaruret haline gelmiştir. Ancak o zaman, solcu ve komünistler, ilerici, devrimci ve Atatürk maskesi altında Türk adalet mekanizmasını aldatamayacak, bilirkişi raporlarıyla da yanlış kararlara varılamıyacaktır.

SOLCU TALEBE TEŞEKKÜLLERİ

Hatırlarda olduğu üzere Türkiyemizin en büyük talebe teşekkülü olan «Türkiye Milli Talebe Federasyonu» ile «Millî Türk Talebe Birliği» başlarında MİLLÎ kelimesi olmasına rağmen 27 Mayıs hareketinden kısa bir müddet sonra sol temayüllü talebelerin eline geçmiş, daha sonra ise, bu teşekküllerin salonlarında açıkça Türkün her çeşit hasletleriyle alay eden, yıkıcı ve tahrik edici açık oturumlar ve konferanslar tertip edilmişti.

Millî Türk Talebe Birliği iki yıl önce Bursada yapılan mutad kongresinde Rasim Cinisli ve arkadaşlarının eline geçmek suretiyle solculardan temizlenmişti. Türkiye Milli Talebe Federasyonu ise, gene 1,5 sene önce Adapazarında yapılan kongresinde «sahte delege» istiraki gerekçesiyle bir «Yeddi Emine» teslim edilmiş, fakat Federasyona bağh bir çok dernekler sol faaliyetlerden men edilememiştir.

Fakültelerde, talebe derneklerinden temizlenen solcu talebeler, bu kerre de FİKİR KULÜPLERİ kurmak suretiyle

faaliyetlerine devam etmektedirler.

Tam bes yıldır tertipledikleri açık oturum, seminer ve konferanslarda rahatlıkla TIPİ, komünist şair Nâzım Hikmeti müdafaa ettikleri gibi, açıkça Türkiyemizin dış politikasına hücum ederek, yurdumuzu NATO camiasından koparıp demirperde memleketleri haline sokmak istemektedirler.

Üç yıl önce Siyasal Bilgiler Fakültesinde tertipledikleri bir açık oturumda Fikir Kulübü mensupları, mahkûm komünist Aziz Nesini de dâvet etmişler ve en büyük (lehte) tezahüratı Aziz Nesin'e yapmışlardı.

Ortadoğu Teknik Üniversitesinin solcu talebeleri tarafından kurulan Fikir Kulübü, vatan haini Nâzım Hikmet için bir anma töreni hazırlamıştı. Buna müsaade edilmedi ama, Nâzım Hikmet'in kitaplarından bir sergiyi yapabildiler.

Başvekil sayın Süleyman Demirel'in «Nâzım Hikmet bir vatan şairi değil, milletin nefret ettiği vatan hainidir» sözüne karşı ilk reaksiyonu gösterenler ve bir bildiri ile cevap vermek küstahlığında bulunanlar bu fikir kulüpleri idi.

Komünistlerin, kanunlarımızın açık kapılarından istifade ederek azgın hale geldikleri son yıllarda A.P. hükümeti bu tahrikçiliğe bir son vermek maksadıyla «TEMEL HAK ve HÜRİYETLERİ KORUMA KANUNU» adıyla yeni bir müeyyide hazırlıyordu. Bu kanunun hassaten solcu zihniyetin tahrik ve tahribatını önlemek için hazırlanmış olduğunu hisseden fikir kulüpleri, beyannamelerle karşı gelmek istemişler, bu arada Ankara Hukuk Fakültesi Öğrenci Derneği Başkanı Cengiz Altın de solcu basına, bu kanuna karşı olduklarına dair beyanatta bulunmuştu.

(Devamı yarın)

Tembel gerekçesiyle Hukuk Fakültesinden uzaklaştırılan

Üniversitelerimizde Solculuk Faaliyetleri

Yazan: İlhan E. DARENDELİOĞLU

Asistan Demir Özlü: «Dine Hücum Ederek Toplumsal yapının mutlak Değişmesi Lâzımdır» demişti

İstanbul Üniversitesindeki TİP'li gençler Türkiye İşçi ve Gençlik örgütleri Bilimsel Araştırma Merkezi isminde cemiyet kurdular

Ankara'da solcu talebe teşekkülleri mensupları, DÖNÜŞÜM adıyla çıkardıkları aşırı sol bir dergiyi, halkı tahrik edici beyanlarla ve caddelerde Nazım Hikmetin şiirlerini okuyarak, satmışlar, Vietnamda ölen komünistlere gözyaşı dökerken Amerikaya ve Amerikalıya Ankara caddelerinde bol bol sövmüşlerdi.

Türkiye Gizli Komünist Partisinin idarecileri arasında tam 7 yıla mahkûm olan Mihri Belli, Ankara'da bir fakültenin en muteber salonunda Fikir Kulübü adına konuşabilmişti.

İstanbul Ü. Hukuk Fakültesi Fikir ve Sanat Kulübünün 26 Aralık 1963 de Marmara lokaında tertiplemediği bir «açık

oturumda» TİP'e mensup aşırı solcular konuşurulmuş. Hukuk Fakültesinin sosyalist profesörü İsmet Sungurbev: yeni Anayasanın Türkiye'nin sosyal yapısını değiştirmek için yapıldığını, buna rağmen hâlâ komünistleri mahkûm eden 141-142 ci maddelerin mer'iyette olduğunu, bu maddelerin Anayasaya aykırı oluşu (!) yüzünden ergeç kaldırılacağını söylemişti.

Bu arada Toprak Reformunun da gerçekleşeceğini hatırlatan solcu profesör, büyük arazi sahiplerine de hücum etmeyi ihmal etmemişti.

Hukuk Fakültesinin TİP'li asistanı Demir Özlü ise DİNE hücum etmiş, toplumsal (onla-

rın diliyle) yapının mutlak değişmesi lâzım geldiğine işaret ederek: «Ahlâk eğer kaynağını dinden alıyorsa, bu ahlâk kişiye özgürlük getirmez. Toplum sal yapıda bu yönden bir değişiklik olamazsa gerçek hürriyete kavuşulamaz» demiştir. (Bu solcu asistan, bir yıl önce tembel gerekçesi ile fakülteden uzaklaştırılmıştır.)

Aynı Fikir ve Sanat Kulübü daha sonraki yıllarda «Köy Enstitüleri Günü» tertip etmek suretiyle, birçok sarhoş sosyalist diye tanınan fıkra yazarlarıyla, aşırı solcu bilinen kişilerin tahrikçi ve yalan konuşmalarına vesile olmuştur.

İstanbul Üniversitesine mensup TİP'li gençler, «Türkiye

İşçi ve Gençlik Örgütleri Bilimsel Araştırma Merkezi» adıyla bir cemiyet kurmuşlar, solcu Doçent Sencer Diviteoğlu, askerlikten matrut birirkisi Çetin Özek, TİP'li asistan Murat Sarıca, TİP'li asistan Nurkalp Devrimi Genel Yönetim üyesi olarak seçmişlerdi.

Fikir Kulüplerine mensup 4 genç, Şafak Kutal, Hasan Özarslan, Hüseyin Karşı ve Adnan Elçi, geçen yıl İstanbul limanını ziyaret eden 6 cı filoyu protesto etmek maksadıyla Dolmabahçeye bir çadır kurmuşlar açık grevine başlamışlardı.

Bu solcu gençlerin çadırı emniyet kuvvetleri tarafından sökülünce, TMTF İkinci Başkanı Faruk Yalnız ve üç arkadaşı aynı yerde açık grevine devam etmişlerdi. Aynı gençler, Rus zımmardlarının yurdumuzu ziyareti karşısında hiçbir reaksiyon göstermediği gibi, hergün Boğazdan geçmekte olan Rus gemilerine de hiç olmazsa, maksatlarını kamufle etmek için de olsa bir menfi gösteride bulunmamışlardı.

İstanbul Teknik Üniversite Talebe Birliği Başkanı Hasan Yalçın ve İTÜTOJB rumuzlu bir birlik başkanı Taner Çakır-oğlu imzaları ile Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği Başkanı Aleksî Kosigine çekilen bir telgrafta, Vietnamda ölen komünistler mevzuunda Amerika'dan şikâyet edilmekte ve aynen şunlar söylenmekteydi:

«Yoksul bir halk, Emperyalist bir ordu ve onun uşağı fa-sist bir yönetim tarafından ezilirken, sosyalist ülkenin başkanı olarak, dünya kamu oyu önünde politik açıklamalarla Vietnam halkından yana olduğunuzu söylemenizi tarih önündeki sorumluluğunuzu azaltmı-yacağınızı hatırlatmak isteriz. Selâmlarımızla.»

Aynı gençlerin Çin Komünist Partisi Lideri MAO — CE — TUNG'a çektikleri telgrafta ise:

«Yoksul bir halkın gençliği olarak, yoksul Vietnam halkının haklı savaşını desteklemizden duyduğumuz sevinci belirtir, bu uğurda çaba gösterenlere zafer dileriz.

Gelecek, yoskul halklarıdır. Saygılarımızla.»

Komünist Vietnam Cumhurbaşkanı HOCHİ MINH'e çekilen telgrafta da aynen şunlar söylenmekteydi:

«Vietnam halkının, ortak düşmanı emperyalizme karşı giriştiği haklı savaş, kazanılan zaferler, dünyanın bütün geri kalmış halklarına örnek olmaktadır.

Geri kalmış Türkiye'nin gençliğinden kahraman ve vatans-ver Vietnam halkına ve gençliğine selâm.»

Johnson, Dö Gol ve Çağlayanı da suçlayan bu gençlerin şu yukarıdaki korkunç olduğu kadar da düşündürücü telgraf-ları karşısında, Üniversitelerimizdeki tahrikin artık had saf-haya geldiğine halâ kani de-ğilsek, bu mahmurluk bizi bir gün uyandırır ama, korkarız o zaman da geç kalmış oluruz.

Gençler, Komünist bir ülke olduğunu, yüzü yok, yer kunduzlarının bile bildiği Rusya-ya «Sosyalist Ülke diyorlar. Di-ğer komünist seflere saygıla-rını, selâmlarını gönderiyorlar.

Siz şimdi bu gençler talebe mi, politikacı mı?

Mühendis olmak için mi bu fakülteye girmişler, yoksa ba-sında mühendis bulunan bir ik tidara sövmek için mi? diye düşünelim, biz bunları idare eden aşırı solcu, komünistler-le yan yana makaleler döküş-türen ve BABÖFCÜ olarak tam 7,5 yıl hapsi istenen Tek-nik Üniversitedeki bir öğretim üyesinden bahsetmeden önce, bir hadîseye daha temas ede-lim.

Geçtiğimiz yıl, 6 Ocak 1967 Cuma,

(Devamı yarın)

Üniversitelerimizde Solculuk Faaliyetleri

Yazan: İlhan E. DARENDELİOĞLU

27 MAYISA KADAR SOL HAREKETLERE ADI KARIŞMIYAN TEKNİK ÜNİVERSİTELİLERİN SON YILLARDA SOKAĞA DÖKÜLMESİ SEBEBİ TETKİK EDİLMEME DEĞER BİR MESELEDİR.

İlerici gençlerin ve yazarların, GERİCİ dedikleri müslüman müminlerin camilerimizi tıklım tıklım doldurduğu mübarek ramazan ayında bir Cuma günü.

İstanbul Teknik Üniversitesinde Talebe Birliği, GERİCİLİĞİ PROTESTO mitingi adıyla bir yürüyüş tertiplemiş, bir kısım diğer teknik okul talebelerini de teşvik ederek, Teknik Üniversite önünden, Taksim, Tarlabası, Unkapanı, Sarayhaneyolu ile Beyazıt meydanında Turan Emeksiz için dikilen a-

bide önüne gelmişlerdi.

Bu miting ve yürüyüş şimdiye kadar yapılanlardan başka bir manzara arz ediyordu.

Teknik Üniversite gibi, milletimizin geçmişinde her çeşit vatanperver harekete öncülük etmiş bir fakültenin hocaları, solcu gençlerin tahrikiyle hazırlanmış bir yürüyüşün önünde, «hususî taksiden imzelerken» Taksimden Beyazıt kadar yaya gelmişlerdi.

Kimdir bu Profesörler?

Prof. Tarık Özker, Prof. Muhiittin Dilege, Prof. Faruk Aykan, Prof. Asım Özkan, Prof. Rifat Yarar, Prof. Doğan Kuban, Prof. Ruhi Kafescioğlu, Prof. Ali Rıza Özbek, Prof. Asaf Günhan, Prof. Mehmet Bilge, Doçent Mehmet Öğder, As. İhsan Gülferi, As. Ahmet Keskin, As. Yıldız Say ve Yurtlar Müdürü Erdoğan Ataman.

Dikkat edilirse, gazetelere «Solcu Profesör» olarak adı geçen Rifat Yarardan başka,

Teknik Üniversitenin asıl solcu öğretim üyeleri ve asistanları bunların arasında yoktu. Maalesef yalan ve istismara dayanan sol zihniyet vaktiyle ateşli bir Erzurum çocuğu olan kişileri bile kandırabilmişti.

Gençlerin ellerinde taşıdığı dövizlerde şu ibareler dikkati çekiyordu.

«Gericiliği protesto ediyoruz.»

«Yarım Amerikayı mesken mi tuttu»

«Polis bizi korumazsa biz kendimizi koruruz.»

Solcu gençler ayrıca kalabalığa şu sloganları tekrarlıyorlardı.

«Gençlik hey, Atatürk hey, Gericiler yuh! Faşistler yuh! Emperyalistler yuh!..»

«Al Sükanı koy cuvala, salla salla vur duvara.»

«Ata binmiş eşekler, millet sizden ne bekler?..»

Görülüyordu ki, «Hergele Meydanı» adı verilen yerlerde dahi, sığır çobanlarını utandıracak bu sloganların önünde öğretim üyeleri «vatan kurtaran asker» edasıyla yürüyorlardı.

Bu gerçekten 27 Mayıs hareketinden sonra ilim haysiyetinin sokaklara döküldüğünün tıpkı olduğu kadar da utanç verici bir örneği idi.

Kalabalık, Beyazıtta geldiği zaman T.Ü. Talebe Birliği Başkanı solcu genç Baykan Kalaba ile solcu profesör Rifat Yarar hazırlanan bir çelengi birlikte Emeksizin anıtına koymuşlar ve bir dakikalık bir saygı duruşunda bulunmuşlardı.

Daha sonra ise Macka Teknik Okulu kongre başkanı Kâzım Sencer, eski TMTF Başkanı Cavit Savcı konuşmuş, Lenine ait olduğu söylenen fakat Atatürke mal edilmek istenen «Bursa Nutku» diye uydurulan bir beyanname okunmuştu.

Cağaloğluna doğru yürüyüşe geçen solcu gençler, Beyaz Saray önünde polisler, «Sükanın katilleri» diye bağırması, Cağal-

oğluna dönen köşeyi tutan polisler karşı hakaret dolu sözler sarfetmişlerdi.

Türkiyemizde polis'in en büyük düşmanı hırsız ve katillerden önce komünistlerdir. Anlaşıyordu ki, solcu Çetin ve İlhan ağabeylerinin telkinini iyi hazmetmiş olan bu yönetici gençler de polisin bir numaralı düşmanı kesilmişlerdi.

Teknik Üniversitenin konferans salonunda mahkûm komünist Aziz Nesin'in, asırı solcu Yaşar Kemal'in konferanslar verdiği, cahil solcu İhsan'ın aynı salonda Allaha rahatlıkla küfrettiği bir gerçektir.

27 Mayıs'a kadar hiç bir sol harekete adı karışmayan Teknik Üniversite talebesinin, son yıllarda, sokaklara dökülmesinin, Taksim Âbidesine konuşmuş olan Amerikan filosuna ait celengi yakmasının elbette sebeplerini düşünmeğe ve çare aramağa değer.

Çünkü yıllardır, politikadan uzak, teknik eleman yetiştiren böyle en sağlam ve ideolojik hâdiselerin dışında bulunan bir müessesenin bugünkü hali gerçekten acıklı ve düşündürücüdür.

Teknik Üniversiteye mensup bir kısım gençlerin, her sol hâdisenin önünde olusunun sebeplerini ve tahrikçilerini söyle bir düşünsek ve aramak istesek, ümit ederiz ki akla ilk gelecek isim Edebiyat Fakültesinden Teknik Üniversiteye transfer edilen asırı solcu Sabahattin Eyüboğlu olacaktır.

Edebiyat Fakültesinde iken bir çok asistan ve docente hamilik yapan bu zat bilindiği gibi ihtilâlcî komünist Baboğ'un «Devrim yazıları» adıyla bir kitabını Vedat Günyolla birlikte tercüme etmiş, kitabın bir çok yerlerinde bazan gizli, bazan da açık komünizm propagandası yapıldığı için, İst. 5 ci Ağır Cezaya verilen sanıklara, 75 seneden 15 seneye kadar ağır hapis cezası verilmesi istenmişti.

(Devamı yarın)

Üniversitelerimizde Solculuk Faaliyetleri

Yazan: İlhan E. DARENDELİOĞLU

Sabahattin Eyüboğlu ve arkadaşının tercüme ettiği bu kitap hakkında Türkiyemizin tanınmış üç profesörünün kanaatı aynen şöyle idi:

« Devrim yazıları Babofün muhtelif makalelerinden meydana getirilmiştir. 1760 - 1797 yılları arasında yaşayan bu yazar, başlıca ansiklopedilerde FRANZIZ İHTİLALİ DEMAGOGU olarak vasıflandırılır ve fikirlerine Babövizm denmektedir ki bunlar bir nevi komünizmin ifadesidir.

Tercümcilerin, takriben 200 sene önce bir demagog tarafından yazılan yazıları dilimize çevirmiş olmaları garip görünen bir olaydır. Nitekim bu garabet, kitaba yazılan bir ön-sözle güya bertaraf edilmek istenmekte ve fakat bugünkü komünizmin hedeflerinden ve sınıf mücadelesi zaruretinden açık bir şekilde bahsolunmakta

Muayyen sosyal krizlerden kurtulmanın çaresi münhasıran İHTİLAL olarak gösterilmiştir.

Türkiye dahil olduğu halde aradan 200 yıl kadar bir müddet geçtiği göz önüne alınarak sosyal adalet sahasında birçok felerlemeler kaydedildiği ve bunlara aid birçok eserler yazıldığı halde, Fransız ihtilalinin elektrikli ve hevecanlı günlerinde yazılmış kışkırtıcı gazete makalelerinden toplanan bu derlemenin gayesi, kendilerince gösterilmek istenen bilgiye matuf bir tessüsüs karşılama sayılamaz.

Netice olarak, makaleler Türk milletini istihdaftan ziyade, bir nevi komünizm olan Bobörüzüm hakkında bilgi ve tercüme kitaba doğru okuyucu çekmektedir.

Kitabın Türk toplumunun genel kültür seviyesini yükseltici gayeler dışında maksatlar taşıdığı kanaatine varılmıştır.»

Sabahattin Eyüboğlunun tercüme ettiği kitap bu üç tanınmış profesörün kanaatine göre komünizm propagandası içindir.

Kaldı ki, bu kitap içinde bulunan «Oyalayıcılara karşı» başlıklı bir tek makaleyi dahi neşretmekten dolayı Gündem gazetesinin mes'ul müdürü Atıl-

la Bartınlioğlu tam 7.5 seneye mahkûm edilmişti.

Sabahattin Eyüboğlu, uzun müddet solcu ve komünistlerin çıkardığı dergilerde yazılar neşretmiş, Edebiyat Fakültesinde iken de bazı asistan ve doçent üzerindeki tesiri büyük olmuştur. İşte bu zat son yıllarda bir çok sol hareketlerin kaynağı haline gelen Teknik Üniversitede öğretim üyesidir.

Talebe Teşekküllerinin en büyüklerinden biri olan TMT Federasyonu, hatırlattığımız gibi 27 Mayıs'tan sonra aşırı solcu kişilerin eline geçmiş, 1963 yılında, Beynelmillel komünist, Lenin ve Stalin mükâfatı almış olan Berthol Brehtin en tahrikci eserlerinden biri olan «Kurallar ve Kural Dışı» adlı eserini neşretmiştir. Kitap neşredildikten hemen sonra satıştan men edilmiş, fakat, talebelerin prestiji kırılmasın düşüncesiyle bu toplatma kararı basına aksedilmemiştir.

Gene aynı teşekkül, İstanbul'da tertipledikleri BARIŞ ŞENLİĞİ adındaki gösterilere çok sayıda komünist memleketlerden folklor ekipleri davet edilmişti.

Federasyona, Genel Başkanları Ahmet Ketenci zamanında Rusyadan para geldiği gazete telere aksetmişti.

Hatta bu mevzuda bir basın toplantısı yapan Millî T.T. Birliği G. Başkanı Rasim Cinisli aynen sunları sövlemişti:

« Evet Rusyadan T.M.T. Federasyonuna para geldiği doğrudur.

Osmanlı Bankası vasıtasıyla gelen para, TMT Federasyonuna verileceği yerde sehven Birliğimize gönderilmiştir.

Para Moskova mahreçli olduğu için biz de sembolik olarak bu parayı komünizmle mücadele Derneğine verdik. Biz şimdiye kadar millî menfaatleri göz önünde bulundurarak bir açıklama yapmadım. Parayı alır almaz da durumu mes'ul makamlara bildirdim. Bu konuda icap ederse ayrıca bir açıklama yapacağım» demişti.

İstanbul ve Ankaradaki Talebe teşekkülleri içindeki solculuk faaliyetleri, maalesef 1967

yılında Dadaşlar ve mücahitler diyarı Erzurum Üniversitesinde sızranmış, orada da tahriklere başlanmıştı.

Solcu talebeler, daha ziyade TIP'ın ÜNİVERSİTE ÖRGÜTÜ'nü (kendi tabirleriyle) kurmak için çaba sarfetmişlerdir.

Bu aslında kolay olmamış, milliyetçi Erzurum gençliği, önce ilde kurulmak isteyen bu fesat yuvasını dağıtmışlar daha sonra Üniversitedeki faaliyete mani olmuşlardır. Fakat gizli de olsa 1967'nin başında TIP'lı gençler faaliyete başlamıştı.

Halen Üniversitede aşırı solcu olarak bilinen Yıldırım Derya kardeşi Akın Derya, Doğan Pekel, Ziraat Fakültesi müstahdemlerinden Hamit Doğan, İsmet Karakaş ve Lütfi Aburoğlu TIP ÖRGÜTÜNÜN idarecileri arasındadır.

Solcu öğretim üyesi olarak gazetelere intikal etmiş olan Hürşit Ertuğrul Ziya Alkan, Lütfi Öğüs, Orhan Demirler ve Ömer Fethullahoğlu, solcu talebelere yardımcı oldukları, Başvekile çekilen bir telgraf-tan öğrenilmişti.

SOLCU HOCALAR ÜNİVERSİTEYE ALINMAK İSTENİYOR

Derslerinde ve ders saatleri haricinde talebeler arasında solculuk propagandası yapmak tan ve çıkardıkları iki aşırı sol dergilerde de Türkiye gizli komünist partisinin fikirlerini yaymaktan dolayı Ankara Üniversitesinden kovulan Niyazi Berkes ile Pertev Naili Boratav, İst. Edebiyat Fakültesinin bir kısım öğretim üyelerinin gayretiyle bu fakülteye alınması istenmiştir.

Aslında Halk Edebiyat profesörü olan Pertev Naili'nin Edebiyat Fakültesine alınması icap ediyorsa, bu gayreti Türkiye zümresine mensup öğretim üyeleri göstermesi lâzımkken, teklifi solcu Profesör Nurettin Şazi Kösemihal yapmış. Prof. Cahit Tanyol ve Prof. Sabri Esat Siyavuşgil desteklemiştir.

Hatırlarda olduğu üzere 27 Mayıs ihtilâl hareketinden sonra, mahkûm ve müseccel komünistler, eskiden çıkardıkları

haftalık veya aylık dergilerde 3-5 bin kişiye hitap ederlerken, 27 Mayıs sonrası yüz binleri basan gazetelerin köşe ve köprü başlarında her gün yüzbinlerce kişiye hitap etmek fırsatı bulmuşlardı.

27 Mayıs 1960'a kadar Türk sahnelerinde bir tek Lenin ve Stalin mükâfatı almış olan eser oynanmamışken 27 Mayıs hareketinden sonra bir çok mahkûm komünistlerin, beynelmillel

ihtilâlcilerin eserleri sahnelere rahatlıkla girebilmişti.

Sinema senaryolarını çok defa solcu ve mahkûm komünistler hazırlamıştı.

Vatan Haini Nazım Hikmetin kitapları bayi vitrinlerini istilâ etmişti.

Marks, Engels, Lenin, Mao ve Kastroya dair sadece met-hiyyeler değil eserler neşrediliyordu.

(Devamı yarın)

Niyazi Berkes İle Boratav Edebiyat Fakültesine Alınmak İsteniyor TMT Federasyonu 27 Mayıs'tan Sonra Aşırı Solcu Kişilerin Elllerine Geçmişti

Üniversitelerimizde Solculuk Faaliyetleri

Yazan: İlhan E. DARENDELİOĞLU

S. Esat Siyavuşgil'in sağcı bir gazetede yazı yazmaktan başka sağ ile ilgisi yoktu

Tanyol üniversitelerimizde Marks ve Lenin'in de tedris edilmesini isteyerek fikirlerini ilericilik olarak vasıflandırmıştı

15 yıla mahkûm bir müseccel kişi Bursa Hükümet tabipliğine tayin edilmek şerefini (!) kazanmıştı.

Üniversitelerimizin en büyük talebe teşekkürleri solcu, sosyalist düşünceli talebeler tarafından işgal edilmişti.

İşte Türkiyemizin 27 Mayıs'tan sonraki bu halini düşünen sol kafalar, ortanın kendileri için oldukça müsaide hale geldiği kanaatine varmışlardı.

Onun içindir ki, artık komünizan oldukları veya aşırı solcu oldukları halk efkârınca bilinen kişilerin de Üniversiteye alınmasında bir mahzur kalmamıştı.

Bu düşünce ile hareket eden Nurettin Şaziye, Cahit Tanyol ve Sabri Esat Siyavuşgil rahatlıkla katılmışlardı.

Zaten Sosyalist Kültür Derneğinin kurucusu ve İstanbul Şubesi Başkanı olan Prof. Cahit Tanyol, Üniversitelerimizde Marks ve Lenin'in de tedris edilmesini istemiş, onların fikirlerini bir ilericilik olarak vasıflandırmıştı.

Marksist olan Pertev Naili elbette üniversitede kürsüsüne dönmelidir, diyordu.

Sabri Esat Siyavuşgil'e gelince, «Yeni Sabah» gibi sağcı bilinen bir gazetede yazı yaz-

maktan başka sağ ile ilgisi yoktu. Solcu dernek ve dergilerde solcularla hasr-ü-neşr olmuştu. Pertev Nailiye o da gelsin diyordu.

Bu istek öğretim kuruluna getirilince Pertev'i isteyen 21 öğretim üyesine karşı Edebiyat Fakültesinin çoğu Tarih ve Türkoloji zümresine mensup tam 31 öğretim üyesi aleyhte rey kullanmıştı.

1950 de Dil Tarih Coğrafya Fakültesinden kovulan Boratavı isteyen çoğu solcu ve aşırı solcu olarak bilinen öğretim üyeleri sunlardı.

1 —) Nurettin Sazi Kösemihalî (Sosyoloji) talebelerine manevî duygu yerine materyalist düşünceleri telkin eden kişiydi.

Oya Sencer ve Muzaffer Sencer adında iki asistan yetiştiriyor ki, Oya için talebeleri yarımın Behicesi demektedirler.

Bu karı-koca asistanların TIP'le sıkı irtibatı olduğu söylenmektedir.

2) Cahit Tanyol (Sosyoloji) İlmî tetkik adı verilen uzun seyahat sırası Cahit Tanyolda olduğu için halen Avrupadadır. Açık oturumların açık solcusu diye tanınmıştır. Zaten bunu kendisi de saklamamış, Sosyalist Kültür Derneğinin

kurucusu ve idarecisi olmuştur.

3) Sabri Esat Siyavuşgil (Psikoloji.)

4) Fahri İz (Türkoloji).

Çok hayrettir ki, solcu Prof. Boratavın fakülteye alınmasını isteyen tek Türkoloji zümresi Profesörü Fahri İz'dir. Türkolojinin diğer bütün öğretim üyeleri aleyhte rey kullanmışlardı.

5) Vahit Turhan (İngiliz dili).

6) Macit Gökberk (Felsefe).

7) Halet Çambel (Arkeoloji).

1948 yılında 15 yıla mahkûm komünist Dr. Sefik Hüsnünün başkanlığında kurulan Gizli Komünist Partisi mensubu olarak 14 Temmuz 1948 tarihinde dört yıla mahkûm olan Nail Vahdeti Çakırhan'ın karısıdır. Fakülte'deki her çeşit sol faaliyetlerde parmağı olan Halet Çambel, 1962 yılında Kadirlinin 10 kilometre yakınında yapılan bir hafriyatı eşi komünist Nail Vahdeti ile idare ederken, gafil kaymakam Mehmet Can'ı da kandırarak, orada köylü ile zenginler arasında bir husumeti körüklemişlerdi. Kadirlinin uyanık halkı Halet'in eşinin mahkûm ve sicilli bir komünist olduğunu öğrendikten sonra galeyana gelmiş, Naili ve Mehmet Can'ı istemiyoruz diye Dahiliye Vekâletine telgraflarla müracaat etmişlerdi.

Halet Çambel, Nâzım Hikmet'in çok yakın arkadaşı olan eşi Çakırhan'ın soyadını çok ender kullanır. Ablası da ihtilâlcî Aydemire yardım etmekten dolayı 3 yıla mahkûm olmuştur.

8) Mina Urgan (İngiliz dili). Sinemalarımızın eski çirkin kralı dedikleri solcu Cahit İrgat'la uzun müddet birlikte yaşamış olan Urganın, Falih Rifki'nin yetiştirmesi olduğu söylenir.

9) Cemal Tukin (Tarih).

Birçok solcu kişiler lehinde tertiplenen BİLİRKİŞİ raporlarının altında imzası bulunan kişi.

10) Besim Darkot (Coğrafya).

11) Adnan Benk (Fransız dili).

Solcu dergilerde mahkûm ve sicilli komünistlerle yanyana yazılar neşreden Doçent Adnan Benk, vaktiyle Türkiye Gizli

Komünist Partisinin mensupları arasında bulunan bir şahsın TIP'i destekleyen bir dergisinde «MARKSÇILIK ve VAR OLUŞÇULUK» adlı yazısı ile komünizm propagandası yapmaktan dolayı 4 Ocak 1963 tarihinde tevkif edilmiş ve 9 Ocak 1963 tarihinde de 5000 lira kefaletle tahliyesine karar verilmişti. (Devamı yarın)

KONFERANS

İstanbul Teknik Üniversitesi Rektörlüğünden

Tayın Yazar Kemal Karabenden 30 Mart 1963 Pazartesi günü saat 17.30 da Üniversitemizin Merkez Binasındaki (Ağustos) 111. Kuvvetlik Salonunda «Romançivlik, Tarih», mevzuunda konferans verecektir.

Gizli konferanstır.

HAZIRLIK 4444 - 7161

Teknik Üniversitenin bütçesinden ödenen para ile verilen bir ilân:
Bu konferansın bu Üniversite ile alakası ne?

Üniversitelerimizde Solculuk Faaliyetleri

Yazan: İlhan E. DARENDELİOĞLU

«Arkadaşlar Üniversitelerimizde öyle profesörler vardır ki, bunlar elbette başıboş bırakılmamalıdır»

Üniversite muhtardır diye milletin bütünlüğüne kastetmek serbest mi olacaktır ilim hürriyeti altında haysiyetlerimize tecavüz edilmesin

Yaşı 40'a ulaşmış ve aşmış olanlar daha iyi idrak ederler ki: 1950 yılının 14 Mayıs Pazar günü yapılmış olan büyük Milletvekili Seçimleriyle, uzun yıllar bu milletin kaderine hükmetmiş, başkanlarına milletten habersiz - milli şef ünvanı verilmiş olan bir parti (CHP) millet reyî karşısında hezime-te uğramıştı.

Zaman zaman sola taviz vermiş, hattâ beslemiş bir parti-nin yerini, yeni ve sağcı bir kadro almıştı.

Demokrat Parti iktidara geldiği zaman, sinesinde Prof. Remzi Oğuz Arık gibi Türk

Milliyetçiliğinin fikriyatını dile getirmiş, ona yön vermiş büyük mücahitler, tecrübeli ve namuslu politikacılar bulunuyordu.

1951 de büyük çapta bir komünist tevkifatı yapılmış, 1953 de 164 kişi mahkûm edilmiş, 1954 yılında ise bu mahkûmiyet kararı tasdikten geçmişti.

1960 yılına kadar ki uzun bir devir içinde, öyle milletin dikkatini çekecek ve milli vicdanları rahatsız edecek hâdise-lere rastlanmamıştır.

Ancak 1956 yılının Ocak ayı içinde bütçe müzakereleri sırasında iki Demokrat Parti Mil-

letvekili, Üniversitelerimizde komünist propagandası yapan Profesörlerin de bulunduğunu, bunlar için tedbir alınmasının zaruretine temas etmişlerdi,

Milletvekilliğine polis sefliğinden gelen Süleyman Çağlar, bu mevzuda aynen şunları söylemişti:

«Arkadaşlar Üniversitelerimizde öyle Profesörler vardır ki, bunlar elbette başıboş bırakılmamalıdır. Muhtemel yıkıcı faaliyetlerine karşı tedbirler düşünülmelidir.

Ben milletvekili olmadan önce, müsaadenizle bir hadiseyi nakledeceğim. O zaman Anka-

ra Emniyet müdürlüğünde komiserdim. Dil, Tarih-Coğrafya Fakültesinin bir kısım profesör ve talebeleri hakkında, komünizm propagandası yaptıkları için takibat açılmıştı. Haklarında takibat açılan profesör ve talebelerin komünist olduklarını tesbit ettik. Fakat üniversite muhtardır diye adli merciler bu adamları mahkûm edemediği gibi, fakülteden de uzaklaştıramadı. Onun için, hükümet bu çeşit hâdiselere karşı açık ve sarîh müeyyideler, tedbirler düşünülmelidir» dedi.

Kastamonu milletvekili Süleyman Çağlardan sonra ise, gene eski bir polis sefi iken Samsundan milletvekili seçilen Ekrem Anıt da:

«— Süleyman Çağlar arkadaşımız çok doğru söylüyor, Ankara Emniyet müdürlüğünde 1 nci sube sefi idim. Bu tip hadiseleri biz takip ederdik. Fakat her tahrik hadisesi karşısında, önümüze bir muhtariyet maniası çıkardı. Üniversite muhtardır diye milletin bütünlüğüne kastetmek serbest mi olacaktır. Artık ne yaparsak yapalım, ilim hürriyeti altında haysiyetlerimize, bütünlüğüne kastetmek serbest mi olacaktır. Artık ne yaparsak yapalım, ilim hürriyeti altında haysiyetlerimize, bütünlüğümüze tecavüz edilmesin. Evet, üniversitelerimizde solcu öğretim üyeleri vardır, bunlar için tedbir almanın zamanı gelmiştir» dedi.

Ankara üniversitesi eski rektörü Prof. Hüseyin Cahit Oğuz oğlu ve Prof. İzzet Birand'ın teşvikiyle, Ankara üniversitesi senatosu, bir tebliğ yayımlayarak, üniversitedeki solcu profesörler için elinde vesaik olanların, bunları açıklamalarını istedi.

İşte bu tebliğ üzerine, halen 150 binin üstünde traji bulunan bir İstanbul gazetesi «Edebiyat Fakültesinde komünizm tahrikleri» başlıklı iki

gün devam eden uzunca bir yazı neşretti.

Gazete aynen şunları yazıyordu:

«Edebiyat Fakültesi içinde bir kaynaşma olduğu, bazı profesörlerle doçentler tarafından kurulmuş bir kâğıt geniş ve devamlı bir şekilde faaliyet halinde bulunduğu ısrarla iddia edilmektedir. İddia şudur: Sol temayüllü ve uzun müddet Rusyada kaldıktan sonra Türkiye'ye gelmiş, Edebiyat Fakültesinde vazife almış bir profesör ve doçentler, fakülteyi bir istismar sahası yapmakta, klikleri dışında kalan kıymetleri iş göremez hale getirmeğe uğraşmakta ve gençliğe zararlı telkinler yapmaktadır.

Profesör İsmail Hikmet Ertaylan, müseccel ve mahkûm komünist Nail Vahdettin'in eski doçent Halet Çambeli fakülteye getirmiştir. Halet Çambel son yıllarda Parise gitmiş, oradan Doğu Almanya'ya geçmiştir.

Sabahattin Rahmi, Hasan Ali Yücel devrinde Maarif Vekâleti tercüme bürosunda tercümanlık yapmıştır. Nâzım Hikmete hapisyanede başka bir isim altında tercüme yapılarak yardım etmiştir. Solcu profesörlerden Mazhar Şevket İpsiroğlunun tavassutu ile Edebiyat Fakültesine alınmıştır.

Azra Erhat, Ayşe Nur nâmi müstearı ile yazı yazar bu genç kadın, Ankara üniversitesinden solculuk propagandası suçu ile kovulmuştur. Mazhar Şevket İpsiroğlu ile Macit Gökberk tarafından Edebiyat Fakültesinde Ritter'in tercümanlığına tayin edilmiştir.»

Bu satırların çıktığı 27 Ocak 1956 tarihli gazete aynı yazılar altında, isminin açıklanmasını istemeyen bir profesörün şu mektubunu neşretmektedir.

(Devamı Var)

Üniversitelerimizde Solculuk Faaliyetleri

27 Mayıs İhtilâlinde En Çok İstifade Edenler Onun En Büyük İstismarcıları Solcular Ve Komünistler Olmuştur

4-III-1968
Yazan: İlhan E. DARENDELİOĞLU

İhtilâli En Çok Destekleyip Alkışlayanlar Solculardı

27 MAYIS SONRASI

Bugün hiç kimse inkâr edemez ki, 27 Mayıs ihtilâl hareketinden en çok istifade eden, onun en büyük istismarcıları solcular, sosyalistler ve komünistlerdir.

27 Mayıs hareketi bir sol hareket miydi? Elbette değil. Fakat bu hareketi en çok destekleyen ve alkışlayan solcular olmuştur.

Bunun bir değil bir çok seveleri vardı. Biz sadece birini hatırlatmakla yetineceğiz.

20 yıllık Demokrat Parti devrinde Türkiye'deki Komünist faaliyetleri asla fırsat bulamadı. Açık ve gizli kıpırdanmalarında ve zamanında bastırıldı. Vatan hainlerine, bün yüzbinleri basan gazete-

leri, kendi küçük dergilerinde bile şimdiki tahriklerinin onda biri kadar dahi fırsat verilmiyordu.

27 Mayıs hareketi her şeyden önce Hürriyet adına yapılmış bir darbe hareketi olduğu için, dünyanın her yerinde olduğu gibi, hürriyetleri boğmak için azami hürriyet isteyen solcular, bizde de bu sloganla fazlasıyla istifade etmişlerdir.

Bilhassa, bu ihtilâl hareketinden sonra yapılan ANAYASA'ya milliyetçilik maddesinin konulması Türk solcularını oldukça sevindirmiş, hattâ azgınlaşmalarına da vesile olmuştur.

Hatırlanacağı üzere, hususi bir davetiye ile Ankara'ya çağırılan ve ANAYASA Komisyonunu teşkil eden profesörlerden hiç biri sağcı bir kafaya sahip değildi.

Bunlar kimlerdi?

1) Sıddık SAMİ ONAR — İstanbul Üniversitesi Rektörü. Sıddık Sami, Komünist Sair Nâzım Hikmet'in bir adı hataya kurban gittiğini iddia eden kişiler arasındaydı. Onun AF dilekçesine imza koymuştu.

1950'nin arefesinde komünistler 15-16 tane irili ufaklı dergi çıkararak, tahriklerine hız vermişlerdi. Bir gazetecinin «Türkiye için bir komünist tehlikesinin mevzubahis olup olmadığı» sualine karşı, Sıddık Sami, «Böyle bir şeyden habirim yok» demişti.

Üniversitemizde açılmış bir

meccidi, «Dünyanın hiç bir Üniversitesinde meccid veya ibadethane yoktur» gerekçesiyle kapatmıştı. Halbuki, Endonezya, Formoza, Filipin, Pakistan, Mısır ve daha bir çok küçük büyük memleketlerin Üniversitelerinde ibadethaneler vardı.

2) Hüseyin NAIL KUBALI — İstanbul Hukuk Fakültesi Anayasa Profesörü.

İhtilâlden bir kaç gün sonra, Demokrat Partinin ne kadar milletvekili varsa hepsi tevkif edilmişti. Bunların arasında, ömründe bir gün bile meclis kürsüsünden iki kelime melik te olsa bir beyanda bulunmayanları vardı.

Kubalı diyorodu ki:

«Mebuslar yakalanıp hapsedilmeseydi, ihtilâl meşru olmazdı.»

«Pahalı Sahit» diye gazetelere geçen bu zat, Yassıada dâvaları zamanında Amerika'da bulunduğu için tam 17 bin lira masraf yapılarak FIRST CLASS yani lüks mevki biletleriyle getirilmiş, Yassıada'da sahit sıfatıyla 8 saat 27 dakika, iddia makamı gibi konuşmuştu.

Cumhuriyet Gazetesinin bir yarışmasına gönderdiği «Türkiyeyi sosyalizm kurtarır» başlıklı yazısı ile önce 7 seneye sonra 15 seneye (komünizm propagandası yapmaktan) mahkûm edilen SADİ ALKILIÇ için, Kubalı lehte bilirkişi raporu vermişti.

Kubalı raporunda:

«Sanığın Anayasa teminatı altında bulunan serbest düşünce ve basın özgürlüğüne uyduğu» nu söylüyor dolayısıyla beraatını istiyordu.

3) Tarık ZAFER TUNAYA — İstanbul Hukuk Fakültesi Anayasa Profesörü.

Üniversitelerimizde MARKSİST düşünceye de yer verilmesini isteyen kişidir.

Odası solcu ve sosyalist gençlerin buluşma yeri haline gelmiştir.

4) RAGİP SARICA — İstanbul Hukuk Fakültesi idare Hukuku profesörü, 140 vatanperver öğretim üyesinin tepki ile karşıladıkları meşhur, Vietnam, bağımsız bir dış po-

litika bildirisine imza atan kişisi.

5) HIFZI VELDET, İstanbul Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk Profesörü, aynı bildiriye imza atan kişisi.

6) İSMET GİRİTLİ, İstanbul Hukuk Fakültesi İdare Hukuku Profesörü, Aynı bildiriye imza atan kişisi. Uzun müddet 27 Mayıs kışkırtıcıları safında bulunmuş, şimdi ise vazgeçmiştir.

Solcu ve sosyalistlerin sık sık ANAYASA SOSYALİZME ağıttır demelerinin elbette bir sebebi vardır.

Anayasanın kabulünden sonra, yer altı dediğimiz gizli faaliyetler aleniye intikal etmiş, Komünistler Solcu sosyalist, devrimci, ilerici, 27 Mayısçı hattâ Atatürkçü kisveye bürünerek, bir çok gazetelerin köşe ve köprü başlarında düm YASAK olan bir çok yıkıcı düşünceleri rahatlıkla savunur olmuşlardır.

Nâzım Hikmet'ten tutun da, beynelmilel komünistlerin eserleri birbiri arkasına nesredilmeğe başlanmıştı. Su anda ise Nâzım Hikmet'in tam 17. Lenin, Marks, Mao gibi Komünist lider ve doktrincilerin 30 dan fazla eseri serbestçe satılmaktadır.

İhtilâlden sonra çıkan bir kısım dergiler, başlıklarının altına, «haftalık solcu dergi» — «Aylık toplumcu dergi» — «15 günlük Sosyalist dergi» gibi ibareler koymakta tereddüt etmediler.

Bilhassa ilk sayısı 20 Aralık 1961 yılında neşredilen YÖN isimli bir derginin «Sosyalist Bildirisi»ne imza koyanların büyük çoğunluğunu Üniversite öğretim üyelerinin teşkil ettiği, bir çok ard düşünceli kişilere yeni imkân ve fırsatlar kazandırmıştı.

İsimleri unutulmuş bir çok memleket düşmanları, mahkûm ve müseccel komünistler bu bildiriye sonra daha rahat konuşmağa başlamışlar, her cesit yıkıcı ve hain fikri bir (Sosyalist) maske ile gizlemek yolunu bulmuşlardır.

(Devamı Var)

TÜRKİYE SOSYAL TARİHİ

Üniversitelerimizde Solculuk Faaliyetleri

Yazan: İlhan E. DARENDELİOĞLU

Aralarında tevkif edilmiş, mahkûm olmuş komünistlerin de bulunduğu sosyalist kişiler bir pernek kurdular

Sosyalist Kültür Derneği

SOSYALİZM İNSANLARI İLK ÖNCE MATERYALİST YÂPIYOR SONRA KAFALARINDAKİ ÂHLÂK MEFHUMUNU TAHRİP EDİYOR

Bildiride üç eski Millî Birlik komitesi üyesinin de adı bulunması solcuları oldukça sevindirmişti.

YÖN'ün sosyalist bildirisine imza atan böylece sosyalistliği ni de ilân eden öğretim üyeleri şunlardı.

1 — Muammer Aksoy, siyasi bilgiler fakültesinde doçent.

2 — Suat Aksoy, Ziraat Fakültesinde doçent.

3 — Sadun Aren, Siyasal Bilgiler Fakültesinde Profesör.

4 — Türkkaya Ataöv, Siyasal B. Fakültesinde Asistan.

5 — Kenan Bulutoğlu, İktisat F. Doçent.

6 — Cahit Davran, Hukuk F. Asistan.

7 — Tahir Alangu, İktisad F. bağlı Gazetecilik Enst. de öğretim üyesi.

8 — Yavuz Alangoya, Hukuk F. Asistan.

9 — Rona Aybay, Hukuk F. Asistan.

10 — Mehmet Can Köksal, Hukuk F. Asistan.

11 — Ayhan Köksal, Hukuk F. Asistan.

12 — İdris Küçükömer, İktisad F. Doçent.

13 — Çetin Özek, Hukuk F. Doçent.

14 — Bahri Savcı, Siyasal B. F. Profesör.

15 — Mehmet Selik, Siyasal B. F. Asistan.

16 — Mümtaz Soysal, Siyasal B. F. Asistan.

17 — Metin Sezer, Edebiyat F. Asistan.

18 — Server Tanilli, Hukuk F. Asistan.

19 — Erdoğan Tezç, Hukuk F. Asistan.

20 — Merih Tezic, Hukuk F. Asistan.

21 — Taner Timur, Siyasal B. F. Asistan.

22 — Ayhan Uluatam, Siyasal B. F. Asistan.

23 — Berke Vardar, Edebi-

yat Fakültesinde Asistan

24 — Aysel Yenal, Hukuk F. Asistan.

25 — Maide Oruç, Ankara Fen F. Asistan.

26 — Tahsin Yücel, Edebiyat F. Asistan.

27 — C. Orhan Tütengil, İktisad F. Doçent.

28 — Gülten Kozgan, İktisad F. Doçent.

29 — İbrahim Yasa, Siyasal B. F. Doçent.

30 — Abdullah Kızılırmak, Astronomi Doçenti.

31 — Firuz Baysal, Ege Ü. Tıp F. Asistan.

32 — Ülker Akcakoca, Amme İdaresi Enst. Asistanı

33 — Nejat Sabuncu, Tıp F. Asistanı.

34 — Yücel Candemir, Teknik Ü. Asistanı.

35 — Erdem Öney, Siyasal B. Fakültesi Asistanı.

36 — Feriha Karaman, İktisad ve T. A. Asistanı.

37 — Pertev Bilgen, İktisad F. Asistanı.

38 — Aydın Aybey, Hukuk F. Asistanı.

39 — Deniz Baykal, Siyasal B. F. Asistanı.

40 — Korkud Boratav, Siyasal B. F. Asistanı.

41 — Sencer Divitçioğlu, İktisad F. Doçenti.

42 — Mükkerrem Hiç, İktisad F. 1 Doçenti.

43 — Yahya Kanbolat, Ziraat F. Asistanı.

44 — Metin Kıratlı, Siyasal B. F. Asistanı.

Bu bildiriden kısa bir müddet sonra ise, aralarında tevkif edilmiş, mahkûm olmuş komünistlerin de bulunduğu, sosyalist kişiler, SOSYALİST KJLTÜR DERNEĞİ adında bir cemiyet kurdular.

Türkiyemizde komünist propagandası yapmak yasak olduğu için mahkûm ve müseccel kişilerin de kendilerini sosyalist olarak tanıtmış olmaları,

bilhassa komünistlerin bir dar be hareketiyle çarlığı yıktığı Rusya'da ible, devletin adının «Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği» şeklinde oluşu, Türk halk efkârını, haklı olarak, bu sıfatı kendilerine takanlara karşı endişeye sevk etmiştir. Onun içindir ki bugün «Ben Sosyalistim» diyenlerden şüphe edilmektedir. Belki komünisttir diye.

«Sosyalist Kültür Derneği» de kurulduktan sonra, bu düşünceler içinde olan halktan beklemedikleri alakayı göremediler. Ancak TİP'in yardımı ile bazı vilayetlerimizde bir kaç şube açabildiler.

Sosyalist Kültür Derneği kurucuları arasında da tam 11 Üniversite öğretim üyesi vardı.

1 — Prof. Cahit Tanyol
2 — Prof. Nurettin Şazi Kösemihal,

3 — Doçent Mükkerrem Hiç,
4 — Doçent Gülten Kozgan,
5 — Doçent İdris Küçükömer,

6 — Prof. Sadun Aren,
7 — Asistan Mümtaz Soysal,
8 — As. Mehmet Selik.

9 — As. Yahya Kanbolat,
10 — As. Abdullah Kızılırmak,

11 — As. Türkkaya Ataöv
Şu isimlerden de anlaşılıyor ki, Sosyalizm Türkiyemize Üniversitelerimizin kürsülerinden davet ediliyordu. Gençler artık sosyalizme alıştıracak, sıra halk efkârına gelecekti.

1962'nin MART ayı içinde, Üniversitelerimizde Sosyalizm iksiri ile sarhoş edilen gençler, sadece Türkiye'de değil, dünya da eşine az rastlanan rezâletlere baş vurdular.

Sosyalizm, insanı önce MATERYALİST yapıyor, kafalarındaki AHLAK mefhumunu tahrip ediyordu.

Hatırlarda olduğu üzere 18 Mart 1962, Çanakkale Zaferi-

nin 47'nci yıl döndümü idi Türk milletinin bu müstakil parçasını da tarihe gömmek istiyen müsteviye karşı millet olarak giriştiğimiz ölüm - kâhım mücadelesinin zafer yıl döndümü idi.

Yıllardır Üniversite Gençliği, bir kahramanlık destanı vererek şehid olmuş ecdadımın zın ruhlarını şad etmek için, İstanbul'dan Çanakkaleye gider, saygı ve duadan sonra tekrar dönerdi. 1962 yılında da aynı şey yapılacaktı. KADEŞ vapuru gençlerin emirlerine tahsis edildi. Kadeş per soneli Ulvi bir gayenin yolcularını götürceği için sevinçliydi.

Fakat, vapurun hareketinden bir müddet sonra, koridorlarda, oturma yerlerinde, kızılı erkekli gençler, çeşitli içkilerle baslamışlar, gece yarısı ise görülmelik, naklinden hicap duyulacak rezâletlere başvurmuşlardı.

Masalar kurulmuş, oynayan kızların mahrem yerleri çimdiklenmiş, ranzalarda koyun koyuna yatılmıştı.

O günün gazetelerinde günlerce bahsedilen ve adına KADEŞ REZALETİ denilen bu hadiseyi, başından beri takip eden Kadeş vapurunun Kapitanı gazetelere yaptığı açıklamada:

Gençler vapura testilerle biniyorlardı. Bunlarda su olduğu nu zannetmiştik. Fakat gemi hareket ettikten sonra, hepsinin ağzına kadar şarap ve rakı doldurulmuş olduğunu gördüm. Bir müddet sonra sarhoş ve suursuz gençler bütün çalışma hayatında asla rastlamadığım çılgın öğretim üyeleriyle, bir kısım basının köşe ve köprü başlarını tutmuş olan solcu fikra yazarları tertiple-dikleri «AÇIK OTURUM» lar da gençlerin millet ve memleket zenginlerini tahrip eder ş-

kilde konuşmuşlar, onları sosyalist olmağa teşvik etmişlerdir.

Uzun yıllar Asil ve Şerefli Türk gençliğini temsil eden başta, Millî Türk Talebe Birliği ile, Türkiye Millî Talebe Federasyonu ve birçok talebe teşekkülleri solcu talebelerin eline verilmiş, başlarındaki MİLLÎ kelimesiyle taban tabana zıt bir tutum içinde bulunanlar, sağ bir iktidarın 1965 de iş başına geçinceye kadar bu teşekküllere hâkim olmuşlardı.

Açık oturumlar, yürüyüşler, bildiriler müesseselere tecavüzler bu iki büyük talebe teşekkülü tarafından idare edilmek teydi.

27 Mayıstan 1965 yılına kadar tam 5 yıl bu teşekküllerin salonlarında yapılan açık oturumlarda solcu fikra yazarları ile solcu üniversite öğretim üyeleri, gençlerin sosyalizme yönelmelerini teşvik etmişler, bu fikri, bir kurtarıcı sistem olarak anlatmışlardı.

Bu talebe teşekküllerinin salonlarında yapılan toplantılarda ve hemen her defada, İlhan Selçuk, İdris Küçükömer, Çetin Altan, Cahit Tanyol, Abdî İpekçi, Sadun Aren, Tarık Zafer Tunaya, Sencer Divitçioğlu gibi sosyalist ve asırı solcu isimlere rastlamak mümkündür. Bunlar ilim maskesi altında genç körpe dimağları rahatsızla TAHRİK edebiliyorlardı.

Solcu gençlerin 1963 yılında gazete idarehanelerini tahrip et mek için sokaklara döküldüğü zaman, Beyoğlundaki karşılaştıkları milliyetçi gençlere karşı bir Doçentin tahriklerini o gün kü gazetelerden aynen nakledi yorum.

«Gençler KAHROLSUN KOMÜNİSTLER» diye bağırıyorlardı. Bunun üzerine Doçent İdris Küçükömer Üniversiteli- lere hitaben:

(Devamı Var)

Üniversitelerimizde Solculuk Faaliyetleri

Yazan: İlhan E. PARENDELİOĞLU

Bir Doçent'in Kavel Olayındaki Tahriki: «Teşkilâtlanın, harekete geçin Gerekirse, Hapse Girin, Kan Dökün» Gazete Ve Partiler Tahrip Ediliyor

27 Mayıs'ı destekleyen iki kuvvet ihtilâlden sonra açıkca sola kaymıştı

Hâdise daha sonraki günlerde, Antakya Milletvekilinin Meclis Riyasetine verdiği bir soru önergesiyle B.M. Meclisine intikal ettirilmiş, Maarif Vekili, bu yüz kızartıcı hâdisenin maalesef doğru olduğunu Meclis kürsüsünden itirafa mecbur kalmıştı.

Maarif Vekilinden sonra kürsüye gelen İhsan Ataöv:

«Bu çirkin olaya, Üniversite çatısı altındaki gençliğin sebeb oluşu oldukça hazindir.

Bugün hükümet olarak, Meclis olarak, cemiyet olarak, bir ahlâk reformuna gitmek mecbu-

riyetindeyiz. Başınımız sol ka- nağı ile gençlik arasına, aile o- cağına, okullara, müstehcen ya- yın millî müesseseleri mizah ve karikatür haline getirerek cemiyeti çökertmek yolundadır.»

İhsan Ataöv daha sonra:

Maddî imkânlardan uzak o- lan gençlerimize mânevî duy- gu ile millî heyecanı veremez- sek memleketimizin yarının- dan haklı olarak endişe edebi- lirimiz. Biz 28 Nisan günlerinde hürriyet diye sokağa dökülen gençlerimizden millî ve mânevî duyguları rencide eden hâ- diseler karşısında da hassas ol-

malarını dileriz. Fakat asıl has- sasiyeti başlarında aramak lâ- zımdır. Gençlerimizi ve cemiyetimizi solcu hoca ve basının tesirinden kurtarmak lâzımdır. Fakat maalesef, bunun müca- delesini yapanlara gerici, genç- liği ve cemiyeti dejenere eden zihniyete de jlerici denilmek- tedir. Bu meselelere artık Mec- lis ve hükümet olarak el atıl- ma zamanının geldiğine kani- im» demişti.

Üniversitelerimizde müessir hale gelen solcu ve sosyalist öğretim üyelerinin telkinlerine kapılan bir kısım gençler, her

çeşit hasletlerimizle âdeta a- lay eder hale gelmişlerdi. Ka- des rezâleti bunun tipik bir ör- neği olduğu için üzerinde dur- maktayız.

B.M. Meclisimize aksedip bu hâdise, onun da üstünde bir organ olan Senatoya da akset- mişti.

Hassaten bu mevzu için söz alan Kayseri Senatörü Hüsnü Dikeçlilgil (AP) şunları söyle- mişti:

«Kıbrıs'ta camilere bomba konulabilir. Bunlar dış tahrik- çilerdir. Fakat Çanakkale şehit- lerinin ruhunu tâziz için giden Türk gençliğini temsil eden bu gençler, şehitlerimizin ruhunu tâziz edecek şekilde hareket ederlerse bu dış hâdiselerden çok daha acı çok daha elem- vericidir.»

Atalarımız bizlere iftihar e- debileceğimiz tarihler hediye ettiler ve şüheda mertebesine ulaştılar.

Böyle tarihi günleri tebci- l etmek için giden gençlerin ha- reketi oldukça düşündürücü- dür. Maarifimiz, Üniversitele- rimiz bence hastadır. Bu içti- mal meselelerin üzerine eğilip çareler aramalı ve bulmalıyız.

İçişleri Bakanı Topaloğlu ise, hâdiseye hükümet olarak el konduğunu, tahkikatın bitimin- de ayrıca izahat verileceğini söylemişti.

Bütün resmî ve resmî olma- yan muteber ağızlar «27 Ma- yıs, Üniversite gençliğinin ese- ridir» demek suretiyle, gençle-

ri fazlaca şımarttığı, solcu ho- caların tahriki ise onların bir çok asil duygularını tahrip eder mahiyette olduğu için ihti- lâlden kısa bir müddet sonra, sadece utanç verici hareketlere değil, bir çok anarşist hareket- lere de baş vurulmuştur.

Gazete, dergi ve parti idare- haneleri anarşist hale getiril- mek isteyen gençlere tahrip et- tirilmişti. Sık sık, geniş ve mil- letin özü olan vatanperver, i- manlı ve inanlı kişiler, GERİ- Cİ, YOBAZ, ATATÜRK DÜS- MANI, DEVRİM DÜSMANI gi- bi ispatlarla tehdit edilmiş, yü- rüyüşler ve bildirilerle memle- ketin huzuru bozulmuştu.

Fakültelerde 10-12 hattâ 16 yıllık talebeler, 27 Mayıs ihti- lâlinden sonra mezun edilmiş, sınıf geçirilmişti.

Bunları temin eden öğretim üyeleri, talebeyi rahatlıkla so- kağa dökebilmiş, memleketin kaderini tekrar eline geçirecek, sola, sosyalistliğe ve komüniz- me karşı olan kişilere bol bol sövdürülmüştü.

Solcu öğretim üyeleri talebe- yi sokağa dökerken, Üniversi- tedeki sağ duyulu öğretim üye- lerine karşı da husumeti ihmal etmiyorlardı.

Meselâ merhum mücahid Pro- fesör Ali Fuad Başgîlin hasta- lığı dolayısıyla gittiği İsviçre- den yurda döneceği sıralarda, Hukuk Fakültesi talebelerine «Ali Fuat Başgîli istemiyoruz» diye bağırtılmıştı.

(Devamı Var)

Bir Doçent, sendika idarecilerini kan dökmeye teşvik etmiş

İktisat Fakültesinde olduğu zannedilen doçente ait, Türkiye'nin en büyük işçi teşkilâtı Genel Başkanının korkunç açıklaması..

Üniversitelerimizde Solculuk Faaliyetleri

Yazan: İlhan E. DARENDELİOĞLU

İkazlara Aldırmayan İnönü'ye Rağmen Dahiliye Vekili Harekete Geçiyor Propagandalar Açık Oturum Adı Verilen Toplantılarda Yapılıyordu

Öğretim üyeleriyle, bir kısım basının köşe ve köprü başlarını tutmuş olan solcu fıkracı yazarları tertipleddikie «AÇIK OTURUM»larda gençlerin millet ve memleket zenginlerini tahrip eder şekilde konuşmuşlar. onları sosyalist olmağa teşvik etmişlerdir.

Uzun yıllar Asil ve Serefli Türk gençliğini temsil eden başta, Millî Türk Talebe Birliği ile, Türkiye Millî Talebe Federasyonu ve birçok talebe teşekkülleri solcu talebelerin eline verilmiş, başlarındaki MİLLÎ kelimesiyle taban tabana zıt bir tutum içinde bulunanlar, sağ bir iktidarın 1965 de is başına geçinceye kadar bu teşekküllere hâkim olmuşlardı.

Açık oturumlar, yürüyüşler, bildiriler ve müesseselere te cavüzler bu iki büyük talebe teşekkülü tarafından idare edilmekteydi.

27 Mayıs 1965 yılına kadar tam 5 yıl bu teşekküllerin salonlarında yapılan açık oturumlarda solcu fıkracı yazarları ile solcu üniversite öğretim üyeleri, gençlerin sosyalizme yönelmelerini teşvik etmişler, bu fikri, bir kurtarıcı sistem olarak anlatmışlardı.

Bu talebe teşekküllerinin salonlarında yapılan toplantılarda ve hemen her defada, İlhan Selçuk, İdris Küçükömer, Çetin Altan, Cahit Tanyol, Abdi İpekci, Sadun Aren, Tarık Zafer Tunaya, Sencer Divitçioğlu, gibi sosyalist ve aşırı solcu isimlere rastlamak mümkündür.

Bunlar ilim maskesi altında genç körpe dimağları rahatlıkla TAHRİK edebiliyorlardı.

Solcu gençlerin 1963 yılında gazete idarehanelerini tahrip etmek için sokaklara döküldüğü zaman, Beyoğlunda karşılaştıkları milliyetçi gençlere karşı bir doçentin tahriklerini oğünkü gazetelerden aynen naklediyoruz.

«Gençler KAHROLSUN KOMÜNİSTLER diye bağıyorlardı. Bunun üzerine Doçent İdris Küçükömer Üniversitelilere hitaben:

— İleri yürüyün arkadaşlar,

diye seslenmiştir. Bu konuşmayı müteakip bazı talebeler İdris Küçükömer'e «Hocam yapmayın arbede çıkacak ve bunun mesulü siz olacaksınız, diye kendisini teskine çalışmışlarsa da, Küçükömer «hiç bir şey olmaz» diyerek gençleri tahrike devam etmiştir.

İşte bu anda 200 kadar tahmin edilen karşı taraf gençleriyle Üniversiteliler birbirine girmişlerdir. Beş dakika kadar devam eden arbede sırasında bazı gençler dövülmüş, araya girmek isteyenlerse hırpalanmıştır. Polis ve asker kuvvetlerinin müdahalesiyle ayrılabilmıştır.»

Anlaşıyordu ki talebe bir kardeş kavgasına itilmek isteniyor aynı yıl içinde «Haber Ajansı» gazetelere gönderdiği günlük haber bülteninin birinde (23 Aralık 1963) Bir doçentin sendika idarecilerini kan dökmeğe teşvik ettiğini, büyük bir işçi teşkilâtının Genel Başkanına atfen bildiriyordu.

O günlerin korkunc tahriklerini daha iyi idrak edebilmek için en yüksek tirajlı gazetelere geçen bu haberi aynen naklediyoruz.

Türk - İş Genel Başkanı Seyfi Demirsoy'un, Pazar günü yapılan Lâstik İşçileri Sendikası Kongresinde, isim zikretmeksizin, bazı Üniversite mensuplarının, kendilerini kanunsuz bazı hareketlere teşvik ettiklerini açıklamasının, ağır yankıları olmuştur. Son «Kavel» olayını misal olarak gösteren Genel Başkan, bu hâdises vesilesiyle, bir doçentin. Sen dikaya gelerek, «Teşkilâtın, harekete geçin, gerekirse hapse girip, kan dökün» demiş olduğunu nakletmiştir.

Dün kendisiyle görüştüğümüz Seyfi Demirsoy, bu konuda hiç bir Üniversite mensubunun adını açıklamamış, Türk işçisi, tahrike kanacak aşiret topluluğu değildir. Kendisine faydalı bulduğu tavsiyeleri alır, zararlı bulduklarını kulak arkası eder» demiştir.

Demirsoy, daha sonra şöyle konuşmuştur:

«— Bize 18. asır metodlarını tavsiye ediyorlar. Bu tavsiyeler, Türkiye'yi bir nevi anarşiye sürüklemek kokusu taşımaktadır. Arkadaşlarımızı her vesileyle, bu gibi telkinlere karşı ikaz etmekteyiz. «Sonu mâkul olmıyan niyetlere itibar edilemeyeceğini» de kaydeden Türk - İş Başkanı, son olarak «Yeni bir düzen içindeyiz. Bazı inkıtalalar olacaktır» demiş ve Mersin'deki «ATAS» grevini tasvip etmediklerini, mânevî de olsa desteklemediklerini ifade etmiştir. (HA)

Bir kısım solcu profesör ve doçentlerin Üniversite kürsüsü ve koridorlarında yaptığı solculuk propagandası yetmiyormuş gibi, talebe teşekküllerinin salonlarında da AÇIK OTURUM adıyla yapılmakta olan tahrikler, Uyanık Türk polisi tarafından mesul makamları uyarmak için zaptediliyor ve yerine ulaştırılıyordu.

Bu ikaz ve uyarılara kulak tıkayan İnönü'ye mukabil Dahiliye Vekili Orhan Öztrak, Üniversite Rektör ve dekanlarıyla bir toplantı yapmış, 27 Mayıs sonrası Üniversitelerimizde yapılmakta olan solculuk propagandasına dair emniyet raporlarını okumuştur.

Bu zabıtlarda, bazı öğretim üyelerinin ve talebe temsilcilerinin, açıktan açığa komünizm propagandası yaptıkları anlatılmaktaydı.

Açık oturum adı altında yapılmakta olan bu propagandalar için tedbir alınmasının zaruretine işaret eden Dahiliye Vekili, bilhassa Sol ceryanının Üniversite talebesi üzerinde etkili hale gelmesinde, bir kısım sosyalist yazarların da hissesi olduğu kanaatini izhar etmişti.

Rektör ve dekanlarla yapılan bu toplantının sonunda basına da aksetmiş olan şu hususları üzerinde hassasiyette durulması kararlaştırılmıştır.

1 — Üniversitelerimize her çeşit kökü dışarda olan ideolojik ceryanların sızması önlenmelidir.

2 — Son günlerde sık sık ya

pılmakta olan Açık oturumlar da, mevcut nizam aleyhindeki propagandalara son verilmelidir.

3 — Talebelerin boş vakitlerinde zararlı fikirlerle vakit geçirmelerini ve bu kabil faali-

yetlerine zaman bırakılmaması için zamanın değerlendirilmesi ve talebenin daha çok dersleriyle meşgul bir hale getirilmesi için tedbirler alınmalıdır.

(Devamı Var)

Üniversitelerimizde Solculuk Faaliyetleri

Yazan: İlhan E. DARENELİOĞLU

Marks'ın Fikirleri İlericilik, Dindar Olmak da Gericilikmiş

4 — Demokratik rejim, bugün kü nizamın karşısında olan fikirleri talebe önünde çürütecek ve bunların zararlarını anlatacak konferanslar tertip edilmiştir.

5 — Öğretim üyelerine imkân ve sahası nisbetinde öğrencilere bu hususta doğru yolu göstermeleri tavsiye edilmiştir.

6 — Yarın için büyük tehlikeler doğurması muhtemel olan zararlı cereyanların gelişmesinin önlenmesi için hükümet olarak icap ederse kanunlarda değişiklik yapılması da düşünülerek her türlü zec-

ri tedbir alınmalıdır.

Bilhassa TMT Federasyonu, solcu fikir kulüpleri tarafından tertiplenmekte olan, aslında gençlerimizi sosyalizme alıştırmaya yarayan bu tip toplantıların yapıcı değil yıkıcı olduğu üzerinde durulmuş, hükümet ve üniversitenin mesul şahısları olarak artık bir tedbir almanın kanaatine vasil olunmuştu.

Üniversitelerimizde bir kısım doçent ve profesörlerin fikri yapısı, daha doğrusu ideolojik tutumları hakkında bir kanaata sahip olmak ancak 27 Mayıs hareketinden sonra mümkün

olabilmıştır. 10 Yıllık Demokrat Parti iktidarı zamanında tarafsız bir kişi gibi bilinen birçok öğretim üyesi, 27 Mayıs hareketinden sonra meydana çıkmış, bildirilerde, bilirkşi raporlarında ve gazetelerde adı duyulmaya başlanmıştır.

27 Mayıs'ın su yüzüne çıkarıldığı meselâ Cahit Tanyol adındaki bir öğretim üyesi sadece makale ve bildirilerle değil, solun fiili kadrosu olan Sosyalist Kültür Derneğinde de vazife almıştır.

Cahit Tanyol bu derneğin sadece kurucusu olarak kalmamış, bildirilerine imza attıktan

başka, Derneğin İstanbul şubesi başkanı da olmuştur.

Cahit Tanyola ilk reaksiyonunu gösterenler kendi hemşehrileri oldu. Gaziantep Kültür Derneği üyesi iken, sosyalistliği ni ilân ettikten sonra, Kültür Derneği idarecileri Tanyolu ihraç etmişlerdi.

Edebiyat Fakültesinin Sosyoloji kürsüsünde sözde ilmin son mertebesine yükselmiş, profesör olmuş bu kişi 8 Mart 1963 tarihli Cumhuriyet gazetesinde «Şehzade Kavgaları» başlığı ile yazdığı makalede MARKS ve LENİN'in fikirlerine ilerici, dindar olmağa da gericilik demişti.

Hatırlarda olduğu üzere İstanbul Üniversitesinde büyük bir «Skandal» başlığı ile gazetelere geçen bir haberde (1 Nisan 1963) «Prof. C. Tanyolun mevcut eserleri hatalarla doludur. İki asistan, Tanyolun ilmi yetersizliğini meydana koydular. Skandalın daha da büyüyeceği sanılıyor» denilmektedir.

Tanyol için yukarıdaki haberi veren, büyük bir İstanbul gazetesi, bu başlık altında ayrıca şunları yazıyordu:

«İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Enstitüsünden iki genç asistan, Üniversite çevrelerinde büyük bir skandal olarak karşılanan bir açıklama yaparak Sosyoloji Enstitüsü Direktörü Prof. Cahit Tanyolun bütün eserleri ve ilmi çalışmalarının birer «hâta lar zinciri» halinde olduğunu ileri sürmüşler ve Prof. Tanyolun «yetersizliğinden» bahsetmişlerdir.»

Bu haberden öğreniyoruz ki, Tanyolun iki asistanı Turhan Yörükan ile eşi Ayda Yörükan, sosyalist olmadıkları için, «Sosyoloji formasyonları noksan, sosyolojiye karşı ilgileri az ve yetersizdir» gerekçesiyle fakülteden uzaklaştırılmak istenmiştir.

Bunun üzerine «fakülteden

uzaklaşması lazım gelen kişiler varsa, bizler değil Cahit Tanyoldur» diyerek, tam 80 sayfalık bir eserde Tanyolun ilmi kifayetsizliği ispata çalışılmaktadır.

Gazete haberine şöyle devam etmektedir:

«Sosyalist Kültür Derneği» başkanı olan Cahit Tanyolun «İlmi yetersizliğini» ileri süren asistanlar, Prof. Tanyolun bütün eserlerini ve ilmi çalışmalarını en ince noktalarına kadar büyük bir dikkat ve itina ile tetkik ederek «Cahit Tanyol ve Sosyoloji» adı altında bir de eser yayınlamışlardır. Bu kitapta Prof. Tanyolun eserleri süzgeçten geçirilmekte ve «hâta lar zinciri» ispatlanmaktadır. Kitap Prof. C. Tanyolun doçentlik tezi olan «San'at ve Ahlâkın tetkik ve tenkidıyla başlamaktadır. Genç asistanların tetkikler sonundaki iddialarına göre, Prof. Tanyol, Fransızcasının kifayetsizliği yüzünden başka eserlerden tercüme etmek suretiyle kitabına ak tarmış olduğu parçaların hemen hepsinde zincirleme bir takım hatâ lar yapılmıştır. Yine iddialarına göre Prof. Tanyol, bildiğini iddia ettiği yabancı dilin en basit gramer kaidelelerinden dahi habersizdir. Prof. Tanyol, eserlerine, bazı cümle ve paragrafları, aslından tamamen ters anlamlı olarak geçirmiş ve hattâ bir kısmını da «uydurmuş»tur.

İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Enstitüsü Direktörü olan Tanyol hakkında bu çok ilgi çekici açıklamalar ve genç asistanların kendileri hakkında «yetersiz» ithamında bulunan bir Profesörün yetersizliğini cesaretle ortaya atmaları, Üniversite tarihinde ender rastlanan bir hadisedir.»

(Devamı Var)

Üniversitelerimizde Solculuk Faaliyetleri

Yazan: İlhan E. DARENDELİOĞLU

C. Tanyol da Marks ve Lenin'i ilerici fikrin mensubu sayıyordu

Genç asistanlar, solcu profesörün bütün eserlerini bir tenkid süzgecinden geçirerek yayınladıkları «Cahit Tanyol ve Sosyoloji» adlı kitapta profesörün fahiş hatalarına temas etmişler ve örnekler vermişlerdi.

Asistan Turhan ve Ayda Yürükan kitabın önsözünde şunları söylüyorlardı:

«Bu kitap Cahit Tanyolun ders kitabı olarak okutulan eserlerinin sosyolojiyle hiçbir ilgisi bulunmadığını, «Örf ve adetler sosyolojisi» okutmakta olan Tanyol'un örf ve adet kavramlarının manasını dahi bilmediğini, Tanyolun Sosyoloji adı altında vermiş olduğu bilgilerin oradan buradan aktarılmış, yanlış tercüme ve tefsir edilmiş karmakarışık ifadeler olmaktan öteye geçemediğini ve okutulmalarının mahzurlu

olduğunu teorik ve metodolojik bilgilerden mahrum, plansız, harcı alem ve yanlış bir yığın malzemedan başka bir şey olmadığını, dolayısıyla Tanyolun Sosyoloji Enstitüsü müdürü ve Umumi sosyoloji kürsüsü başkanı olamayacağını gösterecektir.»

Bu Sosyalist Profesör Cumhuriyet gazetesine yazdığı bir yazıda ise gerçekten ilmi hüviyetine gölge düşürecek, açık ve korkunç bir solculuk propagandası yapmaktaydı.

Solcu Profesör bu yazısında aynen şunları söylüyordu:

«Dinin politikaya âlet edilmesi, dinin herhangi bir fayda uğruna kullanılması bütün medeni dünyada yasaktır.

Ve yine bütün demokrat memleketlerde, Marks'ın Lenin'in eserleri okunur. Çeşitli ten-

kidler ve yorumlar kütüphaneleri doldurur.

Bizim demokrasi bezirganları dini politikaya âlet ederler. Ramazanı bir irtica ayı haline getirirler. Bu suç değil.

Ama Marks'ın Lenin'in eserleri okunursa bu bir suç. Marks'ın eserleri Üniversite kitaplarından kaldırılırsa; demokrasinin, fikir hürriyetinin kılına halel gelmez. Said Nursi'nin risaleleri bütün memleketi doluşur, müritleri, meczupları türer; bunu arayan, soran olmaz. Demiyorum Said Nursi'nin kitapları yasak edilsin... Ama ileri fikre yasak konursa, bütün dünya dillerine tercüme edilen eserler üniversitelerden kaldırılırsa, bize barınacak, sığınacak yer bulunmaz. Bu dünyada bunun engizisyonundan ne farkı vardır; sorarım?..» demekteydi.

Çok kerre Türkiyede demokrasi var mı, yok mu sorusuna cevap vermek isteyen solcu, sosyalist ve komünist kişiler, yurdumuzda demokrasinin olmadığına bir delil olmak üzere MARKS ve LENİN'in eserlerinin üniversitemizde okutulmadığını ileri sürerek, memleketimizde değil demokrasinin, ortacağ tipinde koyu bir istibdatın hüküm sürdüğünü iddia ederler.

Onlara herşeyden önce şunu hatırlatmak isteriz.

Romanyada, Bulgaristanda, Macaristanda, Çin ve Kübada MARKS ve LENİN serbestçe okunur ve müdafaası yapılır. Oralarda demokrasi var mı ki?

Bir memlekette hürriyet ve demokrasinin var veya yok olduğunu Marks ve Lenine bağlayan ahmak kafalar, yirminci asrın huzurunu kaçırarak, insanları diri diri yakan, hudutları, beş bin voltluk ceryan verilmiş (Utanc duvarlarıyla) ayıran komünist âlemde Mark ve Lenine tapıldığını, fakat hürriyet ve demokrasinin gerçek mânada sözü bile edilemediğini hâlâ anlayamamışlardır.

Görüyorsunuz ki Cahit Tanyol da, açıkca ve hiç bir tevile meydan bırakmadan Mark ve Lenini ileri fikrin mensubu olarak göstermeğe çalışıyor.

Zira Üniversitelerimizde yasak edilen kitaplar Marks ve Lenin'in eserleridir.

Milli Birlik Komitesinin «Üniversiteden sonra Babıâli'den de geçeceğiz» dediği günlerde, İstanbulun bes büyük gazetesi ve mensupları hakkında hazırlanmış olan raporda, Cahit Tanyolun da adı vardı. Raporda Tanyol için aynen şu satırlar bulunmaktadır:

«Cumhuriyet gazetesinde aralıklı içtimai mevzularda yazı yazan Tanyol, evvelce Prens Sabahattin ve Ziya Gökalp'in fikirlerini müdafa eden yazıları yayımlanmıştır.

Şimdi ise talebelerine daima sosyalizmi telkin etmekte,

İngilteredeki İsci Partisinden misaller vererek cemiyetin refahını sosyalizmin sağliyaabileceğini söylemektedir.

Materyalist olarak bilinmekte iken Materyalist ve Marksist sistem aleyhine neşrettiği bir kitapla bu fikirlerinden döndüğünü ifade eden Profesör Hilmi Ziya Ülgen'in yanında yetmişmiştir. Hiçbir partiye mensup değildir. CHP. nin sosyal cephesini tutmaktadır. Dini inancı yok denecek kadar zayıftır.»

Daha önce de hatırlattığımız gibi, üniversite talebe teşekküllerinin kısmı küllisi 27 Mayıs ihtilâlinin sonra, solcu talebelerin eline terk edilmişti. Milliyetçi talebelerin azimli mücadeleleri her defasında, irtica ve gericilik töhmeti altında sin dirilmişti. Şimdi de dikkat ederseniz, Türk milliyetçileri ne zaman bir tahrik karşısında şah lansa, bu tahrike fırsat vermeseydi, veya bir solculuk, komünistlik hareketi karşısına dikilseydi, İnönü ve cömezleri tarafından derhal, «irtica başkaldırısı», ya hut «gericiler kanunları çiğnemeğe başladı» gibi âdi yalanlarla kötülenmek istenmektedir.

1946 yılından beri milletin teveccühünü kaybetmiş olan CHP. ve başındakiler, 27 Mayıs ihtilâlinin hazır iktidar koltuğuna oturdukları yıllarda da Türk milliyetçilerini sindirmek istemişler, dolayısıyla çok sayıda talebe teşekküllerini solcu sosyalist kişilerin eline devretmişlerdi. İster Milli Türk Talebe Birliğini düşünün, isterse niz T. Milli Talebe Federasyonu ele alın, bu iki talebe teşekkülünün mâzisinde 1960 la 1965 yılı arasındaki kadar nakise teskil edecek hâdiseler bulunmadığı gibi, idareci kadrosunda da o günkü kadar millî hassasiyetten yoksun kişiler bulunmamıştı.

Zira, bunlar komünistleri mahkûm eden maddenin bile aleyhinde kampanya açanların safında yer almışlardı.

27 Mayıs'tan sonra bu talebe teşekküllerinin salonlarında mahkûm ve müseccel kişilere konuşma fırsatı verilmiş, 141-142. maddelerin antidemokratik olduğu iddia edilmiş, üstelik, hergün sola ve solculuğa karşı olduğunu ifade eden gazete ve müesseselerin basılma, tahrir edilme plânları bu teşekküllerin salonlarında hazırlanmıştı.

(Devamı Var)

Üniversitelerimizde Solculuk Faaliyetleri

Yazan: İlhan E. DARENDELİOĞLU

Komünistleri Mahkûm Eden Maddelerin Antidemokratik Olduğu İddia Ediliyor 1960 - 65 Yılları Arasında Bir Tek Komünist Zanlısı Mahkûm Olmadı

1960'dan sonra sol faaliyet hissedilir şekilde azgınlasmıştı

Snesinde mahkûm komünistlere de yer veren TIP'in Üniversitedeki militan talebeleri bu teşekküllere bağlı derneklerde vazife almışlardı.

Talebe temsilcilerinden Mustafa Ünaltaş, Mustafa Vural ve arkadaşları açıkça yaptıkları bir basın toplantısında komünistleri mahkûm eden maddelerin antidemokratik olduğunu iddia etmişler, artık komünist mahkûmiyetine paydos diyebilmişlerdi.

Hazindir ki, 27 Mayıs hareketinden sonra, artık hissedilir derecede bir solculuk faaliyeti başlamış olmasına rağmen 1960 yılı ile 1965 yılı arasında bir tek komünist suçlusı mahkûm edilmemişti.

Kızıl tahrikçiliğin şimdiki kadar aleniyeğe asla intikal edemediği 1950 ile 1956 yılı arasında ise, tam 500 küsur komünist uşağı tevkif edilmiş, bunlardan 337 si mahkûm olmuştu.

1960 dan sonra, sosyalist maskeye bürünen ihanet şebekesi, bırakın okumaz zümreyi, işçi, köylü, esnafın da hissedebileceği şekilde faaliyete başlamış, vatan haini Nâzım Hikmetten tutun da, dünyayı kana boyamak isteyen Lenin, Mao'nun ve daha nice beynelmilel komünistlerin eserleri neşredilmiştir.

Aslında yurdumuzda komünist partisi kurmak ve komünist propagandası yapmak yasaktır. Fakat, komünizm yasak olmasaydı, komünistler sanki şimdiki beyanlarından farklı şeyler mi söyleyecekler, şimdiki kilerden başka kitaplar mı neşredeceklerdi.

Fakat işin asıl hazin tarafı, Türkiyemizde solcu ve sosyalistler bu kadar rahat ve korkusuz faaliyet gösterirlerken «DEVİRİ İSMET» dedikleri 1960-1965 HAZİR İKTİDAR yılları arasında Türk milliyetçilerine, Türk vatanperverleri-

ne, solcular kadar dahi itibar edilmemiş, onlara fazla bir hak tanınmamıştı.

Üstelik, her ay 3-5 komünist propagandası yapan eserler neşredilirken İnönü'nün Maarif Vekilleri, sağ duyulu insanların dergilerine SAKINCALI, eserlerine ise TOPLATMA veya kütüphanelerden kaldırma kararı koydurtmuştu.

İşte bu şartlar içinde komünistler tevkif edilemediği gibi, tevkif edilenler de, Üniversiteye mensup BİLİRKİŞİLER tarafından tanzim edilen raporlarla tahliye ediliyordu.

Meclis zabıtlarını tetkik edenler daha iyi görecektir. 1964 yılının sonunda, Ordu Milletvekili Sadi Pehlivanoglu (AP) Adalet Bakanının cevaplardırması için verdiği bir soru al takirinde, şunları soruyordu.

«1960 dan sonra, sol faaliyet artık hissedilir şekilde azgınlasmış, komünist kitaplar rahatlıkla neşredilir olmuştur. Türk halkı bu muzir ceryanın bir tehlike halinde geliştiğini görüp haklı olarak şikâyet etmektedir.

1960 ihtilâlinde bugüne kadar kaç komünist tevkif edilmiş, kaç mahkûm olmuştur? O günkü Adliye Vekili Prof. Abdülhak Kemal Yörük'ün Meclis kürsüsünden Pehlivanoglu'na verdiği tenyir edici cevap sadece hazin değil, aynı zamanda hayret hattâ dehşet verici idi.

Adliye Vekili demisti ki: «1960 yılından bugüne kadar yurdumuzda 24 komünist zanlısı tevkif edilmiş, 23'ü ademi takip (takipsizlik) kararı almış, birinin dâvası ise devam etmektedir.

27 Mayıs hareketinden önce komünist faaliyetler şimdiki kadar ayan beyan hale gelmemişken, bir çok gizli komünist partisi mensubu yakalanmış, tevkif edilmiş, mahkûm olmuştu.

Şimdi azgınlasmaya başlamış olmasına rağmen henüz Türk Adliyelerinde bir komünist için mahkûmiyet kararı verilememiştir.

Memleketimizde bir ihtisas mahkemesinin henüz kurulmaması oluştuktan BİLİRKİŞİ'ye havale edilen bir çok komünist sanığı maalesef bu raporlara istinaden mahkûm edilememektedir.

Bilhassa hem solculuğu, hem «Bilirkişi» raporlarıyla tanınmış olan Doçent CEMAL ÖZEK tipindeki öğretim üyeleri, solculuğun yayılmasına sadece vasat hazırlamak değil, aynı zamanda yardımcı da olmuşlardır.

BİLİRKİŞİ RAPORLARI

27 Mayıs ihtilâlinde sonra bir sosyalist ceryanın bilhassa Üniversite gençlerini ve hocalarını sarmakta olduğunu hissedilen Kasım Gülek, merhum Nuri Demirağ varislerinden satın aldığı rotatif makinesiy-

le matbaa teşkilâtını, solcu bir gazeteci olan İhsan Adanın emrine vermişti.

Gülek, her hâdisenin öncüsü ve kahramanı olmak sevdasına kapıldığı için, Türkiyemizde de de sosyalist bir ceryanın revaçta olduğunu zannederek, bu ceryanın öncülüğünü TANİN gazetesiyile yapabileceğini ummuştu.

Gazetesine aldığı mahkûm komünist Aziz Nesin'den, mahkûm komünist Orhan Kemale kadar tam 16 solcu yazar Tanin'de rahat rahat 27 Mayısın sözde getirdiği fikir hürriyetini methediyor, kendi açarından halkı aldatıyorlardı.

Ama, uyanık, vatanperver kişiler de TANİN'e Türkiyenin PRAVDASI demekten ken dilerini alamıyorlardı.

Mahkûm komünist Aziz Nesin de, 27 Mayıstan sonra itibar görenler arasında olduğu için, TANİN'de sütununda oldukça azgınlasmış Yalman-

vari bir eda içinde halka ve hükûmete sözde yol gösteren fıkralar yazmağa başlamıştı.

Tabii bu arada da mensup olduğu kızıl ideolojinin zehirlerini de bazan açık bazan gizli olarak fıkraları arasına serpiştirmeyi de ihmal etmiyordu.

Bu hal Türk adaletinin de nazarı dikkatini çekmiş olmalı ki, bu eski komünistin yazıları bir ilim ve hukuk müessesesi mensubuna tetkik ettirilmişti.

2 Mart 1961 tarihinden 26 Nisan 1961 tarihine kadar, iki aya yakın bir zaman içinde neşredilen fıkralar, halen İstanbul Hukuk Fakültesi Esas Teşkilât Hukuku Profesörü olan ideolojik mes'eleleri de çok iyi bilen A. Selçuk Özcelik'e tetkik için havale edilmişti.

Prof. Dr. Selçuk Özcelik, büyük bir hassasiyet ve titizlikle okuduğu fıkralardan

(Devamı var)

Üniversitelerimizde Solculuk Faaliyetleri

Yazan: İlhan E. DARENDELİOĞLU

Gençler komünistlere karşı büyük bir miting tertipliyor

Korkan Rektör Şevket Aziz İstifa Ediyor

Dövizlerde "Üniversitede Komünist Hoca İstemiyoruz,, Yazılı İdi

İŞTE ÖZLEDİKLERİ

Komünizm, her girdiği ülke halkına korku, dehşet, zulüm ve ölüm götürüyor. Halkın manevî değerini sifıra indiriyor. Halk belirli bir azımlık için «eşya» yahut «âlet» olarak kullanılıyor. Komünist ülkeler halkının rüyası ve hayali şu: «Acaba kurtulabilir miyim?..» Kurtuluşun çaresi kaçmak. Ne pahasına olursa olsun, hangi yolla olursa olsun.. Yukarda, komünist işgaline uğrayan Kore'de Güney'e kaçan bir karı kocanın hali görülüyor. Hürriyeti seçen karı kocanın hali bitmiş. Hayır, Türkiye, vatanından kaçmak zorunda kalacak insanlar yeri olmayacak, Türkiye'ye komünizm gelmeyecek.

27 Aralık sabahı, hem Rektör hem de solcu hocaları tel'in etmek üzere, Ulus meydanında toplanmağa başlayan gençler, saat 9 da Ulus meydanını tıklım tıklım doldurmuşlar, trafik işlemez hale gelmiş, zabıta kuvvetleri de vazife yapamıyacak hale geldikleri için yeniden takviye kuvvetleri istenmişti.

Saat 10 da Atatürk heykelinin kaidesine çıkan bir genç, yürüyüşe geçileceğini, yürüyüşün Cebeci istikametinde olacağını hatırlatmış, palto ve ceketlerinin altına sakladıkları dövizleri çıkararak gençler, polis kordonunu yararak Cebeciye doğru yürüyüşe geçmişlerdi.

Gençlerin taşıdığı yüzlerce dövizden çoğunda;
«Kahrolsun komünistler»
«Üniversitede komünist hoca istemiyoruz»
«Yalnız Üniversitede değil, diğer dairelerden de komünistler temizlenmelidir.»

«Atatürk dedi ki! Komünizm nerede görülürse ezilmelidir.»
«Komünistleri siz ezemiyecerseniz Türk gençliği ezecektir. Çünkü kararlıdır.»

Gençlik kafilesi Saman Pazarı yolu ile Cebeci meydanına geldikleri zaman, meydan 15 bini aşan bir kitle ile dolmuş bulunuyordu:

Cebeci meydanında, bir kamyonun üzerinden konuşan bir talebe, Türk vatanının bölünmez, Türk milletinin ölmez bir ruha sahip olduğunu hatırlatmış;

«Yüz yıllar boyunca bu güzel yurdumuzun Ruslar tarafından işgali plânlanmış olmasına rağmen, hayalleri bugüne kadar gerçekleşemedi. Şimdi Türkiyeden satın aldıkları vicdanların salyaları ile bizleri zehirlemeğe uğraşıyorlar, bunda da muvaffak olamayacaklar, fırsat vermeyeceğiz.» demiştir.

Bir başka genç ise:

«Arkadaşlar!..»

Bugüne kadar daima toplandık ve dağıldık. Fakat bugün dağılmıyacağız. Dil, Tarih - Coğrafya Fakültesine gitmeliyiz ve işimizi kendimiz hallet-

meliyiz.» demiş, bir kısım gençler ise Atatürk'ün muvakkat kabrine (Etnografya müzesine) gidilmesini istemişlerdi.

Kabre doğru yönelen gençler Dil, Tarih - Coğrafya Fakültesi önüne geldikleri zaman, emniyet kuvvetlerinin burayı da kordon altına almış olduğunu gördüler. Fakat, emniyet kuvvetleri oldukça büyümüş olan gençlik kitlesine mani olamadıkları için gençler fakültenin konferans salonunu işgal etmişlerdi. Salon, koridorlar ve fakültenin bahçesini hınca-hınc dolduran gençler hep bir ağızdan «REKTÖR!.. REKTÖR!» diye haykırıyorlardı.

Bu arada Talebe Cemiyeti Başkanı Mehmet Ali Arıkan birkaç arkadaşıyla Rektör Şevket Aziz Kansu'nun odasına çıkmışlardı. Rektörün odasında Tıp Fakültesi Dekanı General Abdülkadir Noyan ve Dil, Tarih - Coğrafya Fakültesi Dekanı Enver Ziya Karal da bulunuyordu.

Rektör Şevket Aziz, büyük bir şaşkınlık ve heyecan içinde benzi solmuş, bir korku ve dehşete bürünmüştü.

Gençler henüz bir şey söylemeden General Abdülkadir Noyan talebeilerin isteğini anlamış olmalı ki:

«— Senato dün saat 21' re kadar toplanarak komünist denen hocalar hakkında karar verdi. Müsterih olabilirsiniz. Bu haberi arkadaşlarınıza da duyurarak dağılmanızı rica ediyorum» demişti.

Önlerinde Halûk Karamağaralı (Halen Ankarada Etnoloji Kürsüsü Doçenti) Ata Ozan

ve Sami Yavrucağ olduğu halde bir gurup genç daha Rektörün kapısına gelmişler «Rektör istifa» diye bağıyorlardı.

Abdülkadir Noyan tekrar gençlere hitap etmeğe başladı:

«— 43 sene çalıştım, saçlarım bu millet uğruna ağardı. Karşınızda bir asker, bir general var. Rektör istifa edecektir. Sizden rica ediyorum, dağılın.» diyordu.

Gençler dağılmak şöyle dursun, daha da ilerlemişler ve Rektörün masasına kadar gelmişlerdi. Şevket Aziz önceleri direnmek istemiş, talebelerden tükürenler olmuş, fakat sonunda Abdülkadir Noyanla birlikte masaya çıkarak istifa edeceğini haber vermişti.

Gençler bu vaade itimad etmiyorlar, hattâ «Kahrolsun komünistler» diye bir kerre daha solcu hocaları tel'in ettikten sonra bir kâğıda resmen istifa ettiğine dair imzasını istiyorlardı.

Gençlerin bu kararlı hareketi karşısında daha fazla direnemiyen Şevket Aziz pul dahi yapılmış bir kâğıda istifa ettiğini yazıyor ve pul üstüne imza atıyordu.

İzdihamın şiddeti yüzünden birçok masa ve sandalyeler parçalanmış, ellerine istifa mektubunu alan gençler ise geride kalan arkadaşlarına Rektörün istifa ettiği müjdesini veriyorlardı.

Rektör Şevket Aziz ise güçlük ve orta koridorlardan geçirilerek bir otomobile bindirilerek fakülteden uzaklaştırılıyordu. (Devamı var)

Üniversitelerimizde Solculuk Faaliyetleri

Solcu hocalar fakülteden kovuluyor Sıddık Sami, Telgrafla Gençliğin Bu Tutumunu Beğenmediğini Bildiriyor

Yazan: İlhan E. DARENDELİOĞLU

İstanbul Profesörler Garip Bir Şekilde Solcuları Tutuyorlardı

Rektörün fakülteden çıkabilmesi, emniyet kuvvetlerinin ha vaya ateş etmesi ve itfaiyenin talebeler üzerine su sıkmasıyla ancak mümkün olabilmişti.

Gençler, Rektörün uzaklaştı rıldığını gördükleri halde hâlâ dağılmak istemedikleri anlaşılıyordu. Bir müddet sonra ise, Ankara Valisi İzzettin Çağpar' da toplantı mahalline gelmiş gençleri teskin etmek istemişti.

Gençler Valiyi de aralarına alarak Etnoğrafya Müzesindeki Atatürk'ün muvakkat kabri huzuruna gelmişler, istiklâl marşını söylemişlerdi. Marştan sonra Vali söz almış ve:

«— Şimdi istediğiniz oldu. Bana verdiğiniz sözü tutunuz ve dağılmızı» demişti.

Gençler dağılmamakta ısrar etmişler, daha hesabınız ve istekleriniz bitmedi diyerek, toplu olarak Denizciler Caddesinde SOLCU HOCALARIN talebelerine kurdurtukları «Türkiye Gençler Derneği» adındaki komünist cemiyetin merkezine gelmişler, içeri girmişler, buldukları bütün komünist propagandası yapan kitapları yırtmışlar, birçok eşyayı ise pencereden dışarı atarak tahrip etmişlerdi. (Derneğin o günlerdeki idarecileri Şevki Akşit, Enver Gökçe, Nuran Ertan, Melâhat

Türksal ve halen Vatan Gazetesi yazarı olan Mehmet Kemal idi.)

Kafile oradan tekrar Ulus meydanına gelmiş, İstiklâl marşını bir defa daha söyledikten sonra, saat 14'de yaklaşıyor ki sessizce dağılmışlardı.

Ankara Üniversite Gençliğinin solcu hocalar ve bu hocaları koruyan Rektör için yaptıkları büyük nümayiş, en çok İstanbul Üniversitesi Rektörü Sıddık Sami Onar ile komünist teşekkül. İst. Yüksek Tahsil Talebe Derneği'ni müteessir etmiş olmalı ki, bunlar Sevket Aziz Kansuya çektikleri telgrafla Ankara'daki gençliğin bu hareketini tasvip etmediklerini bildirmişlerdir.

Solcu hocaların derslerinde ve çıkardıkları dergilerdeki komünizm propagandası karşısında sabrı tükenmiş olan Ankara Üniversitesinin vatanperver gençlerinin yaptığı nümayiş elbette neticesiz kalamazdı.

Nümayişten bir gün sonra 28 Aralık 1947 tarihinde Üniversite Senatosunun 8 kişilik üyesi arasında bulunan Prof. Dr. Nüzhet Şakir Dirisu bu mevzuda basına bir açıklama yaptı.

Prof. Dr. Dirisu bu açıklama

sında aynen şunları söylemişti:

«— Üniversitede SOLCU oldukları bilinen Pertev N. Boratav, Behice Boran ve Niyazi Berkes'in tahkikat sırasında elimize geçen vesikalardan öğrendiğimize göre, Kızılar Türkiye'de Üniversite Gençliğini hedef olarak almışlar, vesikalarında da hattâ buna muvafak olduklarını belirtmişlerdir.

Cuma günü yapılan Senato toplantısında münhasıran bu hocaların durumu konuşulmuş tur. Uzun müzakerelerden sonra, bunlar hakkında yapılmakta olan işlemin bir hafta zarfında ikmalıyla, kesin bir neticeye varılması karar altına alınmıştır. Senatonun vereceği karar ne olursa olsun, bu hocaların bu karar gününe kadar da fakülte ve talebe ile münasebeti muvakkaten kesilmiştir.

Prof. Dirisu'nun bu açıklamasından tam 12 gün sonra, Senato, iki gün üst üste yaptığı toplantıdan sonra, solcu adı verilen Pertev Boratav'm, Behice Boran'ın, Niyazi Berkesin, Mu zaffer Şerif Başoğlu'nun, Mediha Berkesin ve Azra Erhatın öğretim üyeliklerinden ihracına karar vermişti.

11 Ocak 1948'de verilen bu karar Üniversite gençliği üzerinde oldukça müsbet tesir göstermiş, aynı gün akşamı Ankara'nın Demirtepe semtindeki bir lokalde toplanan gençler komünizmin yalan ve istismarcı metodları karşısında her zamankinden daha uyanık ve tedbirli bulunmanın zaruretini dile getirmişlerdir.

Solcu hocalar komünizm propagandası yapmaktan dolayı resmen ve Üniversite Senatosu kararı ile kürsülerinden uzaklaştırılınca, ister istemez ortaya hukukî bir mesele çıkıyordu.

Bu adamlar eğer hakikaten komünist iseler, mahkemeye sevkedilmeleri lâzımdır değilse kürsülerinden niçin uzaklaştırılmıştı?

İŞTE ÖZLEDİKLERİ

Komünizm, gireceği ülkede önce milli birliği bozar. Millete dinini, dilini, tarihini unutturmaya gayret eder. Kardeşi kardeşe düşman eder. Komünist ülkelerde insanlar birbirleriyle sevgi bağlarını koparmışlardır. Toplanmak, konuşmak, cemiyet ve sendika kurmak yasaktır. Herkes birbirine düşmandır. Zulüm rejiminden kaçmak isteyen, bunu en yakınına söylemiş olursa derhal ihbar edilir ve yukarıda görülen Küba'lı gibi eli kolu bağlanarak idam sehpasına götürülür. Suç; rejime ihanettir, cezası ölüm!..

Ankara Üniversitesi Senatosunun, diğer öğretim üyelerinin ve B. Millet Meclisinin kanaati o dur ki bu adamlar mademki komünizm propagandası yapmak şucu ile vazifelerinden uzaklaştırılmıştır, öyle ise adalet huzurunda hesap ver

melidir.

Solcu hocalar, haklarında açılması lâzım gelen muhakemenin menî için danıştaya, kürsülerine iade için de «ÜNİVERSİTELER ARASI SENATO»ya müracaat ettiler.

(Devamı Var)

Solcu Profesörler hakkında Mecliste üç gün süren tartışmaları gazeteler büyük başlıklarla verdiler. Resim, Tasvir Gazetesinin bir başlığını gösteriyor.

Üniversitelerimizde Solculuk Faaliyetleri

Yazan: İlhan E. DARENDELİOĞLU

Üniversitelerarası Senato'ya İstanbul'dan iştirak eden 12 kişiye karşılık Ankara'dan 8 kişi katılması icap ediyordu. Ankara Üniversitesi, Senato odasında yapılan toplantıda, Ankara'lı dekanlar, İstanbul'dan gelenlerin peşin hükümlü, yani hiç tahkik etmeden, solcu hocaların lehinde rey kullanacaklarını hissettikleri için senatoyu terke mecbur kalmışlardı.

Böylece İstanbul Üniversitelerinin Senato üyeleri solcu hocaların kürsülerine dönmelerini kararlaştırmıştı.

Hadisenin bu dehşet verici tertibi karşısında harekete geçen Ankara Üniversitesi Sena-

tosu solcu adı verilen hocaların bütün ders ve kürsülerini lâğva karar vermiş, onların okuttuğu dersleri iptal etmişti.

O gün solcu hocalar lehinde oy kullanan, yani onların en azgın solculuk propagandalarına rağmen kürsülerine dönmelerini isteyen İst. Üniversitelerinin Senato üyeleri şunlardır: İst. Üniversitesi Rektörü.

Muhittin Erol (Tıp Fakültesi Dekanı).

Hıfı Veldet (Hukuk Fakültesi Dekanı).

Ömer Celâl Sarç (İktisat Fakültesi Dekanı).

Hamit Ongunsu (Edebiyat Fakültesi Dekanı).

İstanbul'u Temsil Eden Profesörlerin Aldığı Karar Derin Bir üzüntü Yarattı

Maarif Bakanının Mecliste Verdiği İzahat Hiç Kimseyi Tatmin Etmedi

Fahir Yenisey (Fen Fakültesi Dekanı).

Teyfik Taylan (Teknik Üniversite Rektörü).

İhsan İnan (İnşaat Fakültesi Dekanı).

İhsan İnan (İnşaat Fakültesi Dekanı).

Emin Onat (Mimarlık Fakültesi Dekanı).

Ratıp Berker (Makine Fakültesi Dekanı).

Fuat Külünk (Elektrik Fakültesi Dekanı).

Tevfik Sağlam (İst. Üniversitesi temsilcisi).

Solcu hocalar lehinde hareket eden bu zevatın, aldığı karar, bütün memleket sahnında, bilhassa Üniversite gençliği arasında derin bir üzüntü yaratmıştı.

Bu derin üzüntü, Ankara Üniversitesi Senatosunun, solcu hocaların derslerini tatil etmek kararı ile kısmen de olsa hafiflemiş, İst. Üniversitesinin Senato üyelerinin memleket menfaatlarıyla telif edilemeyen gafleti karşısında, bir teselli husule getirmişti.

Hayrettir ki, bu kadar talebe nümayişi, gazetelere, hattâ Meclis zabıtlarına dahi geçerek, solculukları tescil edilmiş olan bu öğretim üyeleri için, Danıştay 2. Daire Reisliği menî muhakeme kararı vermişti.

Danıştayın 2. Daire Reisliğince verilen bu karara Millî Eğitim Bakanlığı, uzun bir lâyiha ile itiraz etmişti. Bu lâyhada bilhassa 2. Daire Reisliğinin verdiği yanlış karara temas edilerek, Danıştay Genel Kurulunun, solcu hocalara dair hazırlanan çıkarma gerekçesinin yeni baştan ele alınması ve Genel Kurulun bir karara varması isteniyordu.

3 Mayıs 1948 tarihinde, Büyük Millet Meclisinde Ankara Üniversitesinin solcu hocalar mevzuunda uzunca bir konuşma yapan milletvekili Orhan Seyfi Orhon, Millî Eğitim Bakanı Reşat Şemsettin Sırerden, Meclis umumî heyetine bu mevzuda izahat vermesini istemişti.

Kürsüye gelen Reşat Şemset-

tin Sırer, Dil, Tarih - Coğrafya Fakültesindeki bir kısım solcu hocaların son beş yıl içinde idare ve eğitim makamlarını kendileriyle meşgul ettiklerini, bu hocaların bilhassa son bir yıldanberi talebinin toplu şikâyetine maruz kaldıklarını, haklarında Üniversite tahkikatı açıldığını, meseleinin Devlet Şurasında görüşüleceğini anlattı ve dedi ki:

« Geçen sene yapılan tahkikatın neticeleri bana bildirilince sizin huzurunuzda Üniversitenin de mes'uliyetini taşıdığım için yalnız Memurın Muhakemat Kanununun tayin ettiği tahkikatla iktifa etmeyip, disiplin bakımından da bu öğretim üyelerinin takibata tâbi tutulması lüzum ve zaruretine kail oldum. Muci sebepleri/etrafıca açıklıyarak bu öğretim üyeleri hakkında disiplin tahkikatı yapıp yapılmıyacağını sordum. Üniversite bu lüzuma kail oldu. Bunların fiil ve hareketleri incelenince senato tereddüt etti. Yüksek Meclis tereddüde mahal olmadığını kanunun sarîh olduğunu ifade buyurdu. Bunun üzerine Ankara Senatosu bu öğretim üyelerinin üniversite kadrosu içinde muhafazaya lüzum olmadığını tesbit etti. Fakat Üniversiteler arası kurul delilleri kâfi görmediği için senatonun bu kararını nakzetti. Bunun üzerine fakülte bu öğretim üyelerinin üniversiteye dönmelerinin disiplini bozacağını düşünerek, sosyoloji, halk edebiyatı ve folkler derslerini tatil etti. Şûrai devletteki tahkikat henüz karar safhasındadır. Devlet şurası umumî heyetinin kararı bana resmen tebliğ edilmiş olduğundan malûmat vermekte mazurum.

Reşat Şemsettin Sırer'in bu izahatı tatmin edici olmadığı için, Mecliste bazı gürültüler ve bağırılmalar olmuş, Ankara Üniversitesi Senatosunun ihraç kararını, İstanbuldan gelen ve başlarında Sıddık Sami Onar gibi şöhretli bir hukukçunun bulunduğu Senato üyelerinin niçin bozduğunu, bu hadisenin de nedenlerini bil-

mek lâzımdır kanaatıyla Bakana bazı sualler sorulmuş, Sırer sözlerine devamla şu izahatta bulunmuştur:

« Ankara Senatosu üç hocayı kendi kadrosunda muhafaza edemeyecek kadar kusurlu görülmüş ve selâhiyetini kullanarak bunları ihraç etmiş-

ti. Fakat Üniversiteler arası kurulu bu karara iltihak etmemiştir. Bu ayrılık nereden ileri geliyor? Ankara Üniversitesinin hassasiyet gösterdiği bir meselede İstanbuldan gelen arkadaşlar lakayt mıdır? Ankara ve İstanbul Üniversitelerinde hizmet görenler aynı formasyonlardan geçmiş, aynı yetki ve ahlâki meziyetleri haiz, birbirlerine denk kıymette bu memleketin evlâtlarıdır. O halde fark nereden doğuyor? Ankara Üniversitesinde çalışanlar ihraç edilenlerin yanı başındadırlar. Onların fiil ve hareketlerini yakından takip edebilmektedirler.»

(Devamı Var)

NOT: 9/2/1968 tarihli yazımızda Solcu Türkiye Gençler Derneğinden bahsederken Celâl Araz'ın da adı geçiyordu. Çok saydığım üç muhterem zat, Celâl Araz'ın o gün bugün solcularla asla temas etmediği gibi, fikren de onların karşısında olduğunu ifade ettiler. Kendisinden de aynı sözleri işittim. Bizler bir hafta neticesi veya Gençlik saiki ile o tip insanların arasında bulunan kişilerin doğru yolu seçmiş olmalarını tebrikle karşılarız. Bunun açıklanmasını vicdani bir borç bildim.

Bütün Almanların müşterek zaferinin anıtı. Almanların birlik oluşunun ifadesi. Ama bu birlik ve zafer anıtı şimdi Doğu Berlin ile Batı Berlin'i ayırıyor. Şimdi Almanlar, komünizmin, manasını değiştirdiği tel örgülerle çevrili bu anıttan utanıyor...

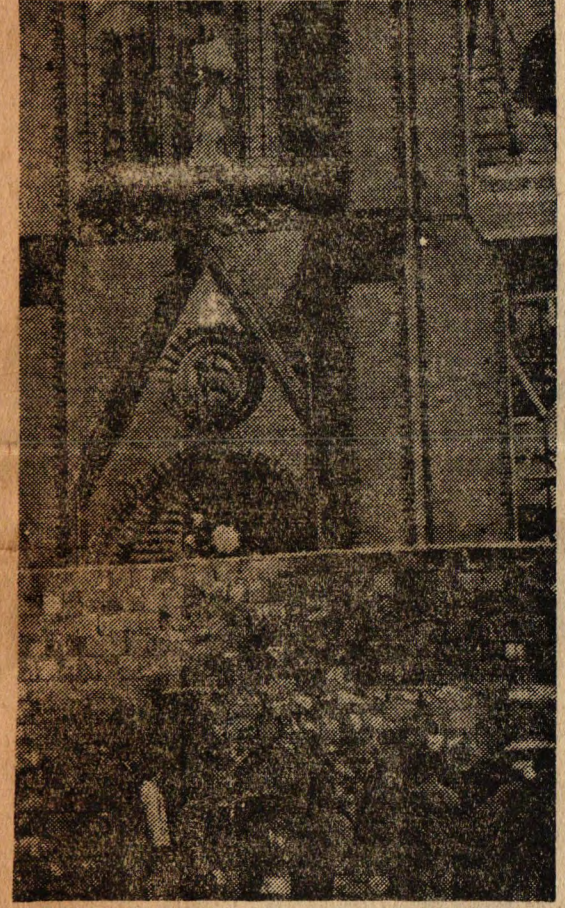
İŞTE ÖZLEDİKLERİ

Batı Almanya'dan Doğu'ya kaçan yok. Doğu Almanya'dan Batı'ya binbir müşküle kaçanlar hürriyete kavuşmanın sevinci içinde. Berlin'de bir yere yerleşinceye kadar mülteci kampında ağırlandıyorlar...

Kaçıştaki acelecilik ve kararlılık. Bu Doğu Almanyalı askerin görevi komünist Almanya'dan Batı'ya geçişi önlemektir. Fakat komünizmin katı idaresine, dikta...üne dayanmamıştır asker. Silâhi ve elbise... ile kaçmış hürriyeti seçmiş...

Doğu Almanya II. Dünya Savaşından beri komünist işgalinde. Komünizm zulmünden onbinlerce kişi kaçarak hürriyeti seçiyor. Komünistlerin kaçışı önlemek için buldukları çare duvar. Doğu Berlin ile Batı'yı bir duvar ayırıyor şimdi. Doğu yakasında süngülü, otomatik tüfekli nöbetçilerin beklediği utanç duvarı...

Ankara Üniversitesi senatosunun solcu hocalar için verdiği ihraç kararını bozan, solcu hocaların tekrar kürsülerine dönmelerini isteyen Profesörler kurulunun başında o günkü Rektör Sıddık Sami Onar da vardı..

Üniversitelerimizde Solculuk Faaliyetleri

Yazan: İlhan E. DARENELİOĞLU

Orhan Seyfi Kürsüde

«Üniversiteler Kurulu Sanki Solcuların Müdafaasını Üstüne Almışa Benziyor»

“Komünizm Ayağında Çizmesi, Ressam, Şair
Öğretmen Olarak Aramıza Girebiliyor”

Milli Eğitim Bakanının bu kısı izahatından sonra soru sahibi Orhan Seyfi Orhon kürsüye gelmiş, komünist tahrikçiliğinin ve milliyet aleyhtarlığının aslında bu profesörlerle başlamadığını, fakat şimdiye kadar gösterilen hassasiyetin, bu ilim kisvesine bürünen propagandalar içinde gösterilmesinin lüzumuna işaret ederek:

«Şuna teessüf etmekten kendimi alamadım. Bugünkü kadar nazik durumda bu zihniyeti taşıyanlara karşı Amerika ve İngiltere bile olağan üstü tedbirlere baş vururken üniversiteler arası kurul kendilerinden bihakkın beklenen dikkat, alâka ve hassasiyetini göstere-memiştir. (bravo, alkış sesleri) Yaptıkları iş senatonun kendi çatısı altında oy birliği ile verdiği bir kararı bir avukat meharetiyle çıkmaza götürmekten ibarettir. Üniversiteler a-

rası kurulu âdeta bunların müdafaalarını üstüne almışa benziyor.» dedi.

Hatip, Üniversiteler Kanunundan maddeler okudu. Talebelerin din, millet, vatan mefküresine bağlı olarak yetiştirilmesi icap ettiğini, bu solcu öğretim üyelerinin faaliyetlerinden bahsederken, barajda VOLGA marşını söylediklerini hatırlattı.

Bilhassa YURT ve DÜNYA adındaki Marksist mecmuadan bazı pasajlar okudu. Bu yazıların birinde Amerika gibi kapitalist memleketlerde demokrasiden eser olmadığı, işçilerin hak talep edemediği anlatılıyor ve (yeni demokrasi anlayışı 1917 ihtilâliyle Rusyada gerçekleştirilmiştir) deniliyordu. Yazının bir yerinde ise dünyanın bir ihtilâle gittiği, bizim de buna ayak uydurmamız icap ettiği söyleniyordu.

Orhan Seyfi Orhon elindeki Marksist mecmuadan bu satırları okurken bir milletvekili, İstanbul Üniversitesinin solcu hocalar lehinde oy kullanan profesörlerini ima ederek:

«Profesörlerin kulağı cınlasın» dedi.

Hatip sözlerine devamla:

«Milli ideal fikrini faşistlik ve halk tahrikçiliği sayıyorlar. Tevfik Fikret yaşasaydı komünist olurdu diyorlar. Komünizmden daha ideal bir şey olmadığını söylüyorlar. Görünen köy kılavuz istemez. Haritaya bakın, Türkiye bugün muhasarada bir kaleye benziyor. Limanlarımıza silâh taşıyor. Bir ordinariyüs profesör öğrencilerini başına tolpayarak kürsü hürriyetine tecavüz edildiğini Abdülhamit devrinde bile bu kadar tecavüz edilmediğini söylemiştir.»

«Komünist tahrikçilerinin tehlikesinden uzun uzadıya bahsetmeyi lüzumsuz buluyorum. Türkiye için komünistlik tehlikesi yoktur diyorlar. Doğrudur, ama komünizm ayağında çizmesi, başında kalpağı ve kamçısı, ressam, şair, profesör, köy enstitüsü öğretmeni olarak aramıza girebiliyor. Üniversitelerimizin ilmi meziyet ve muhtariyetiyle bu meselenin hiç bir ilişkisi olamaz. Bu mesele bir Üniversite muhtariyeti dâvası değil, milletimizin hürriyeti, emniyeti ve selâmeti dâvasıdır.» diyordu.

SOLCU ÖĞRETİM ÜYELERİ ADALET HUZURUNDA

Danıştay II. ci Daire Reisliğince verilen meni muhakeme kararına, Milli Eğitim Bakanlığı uzun bir dilekçe ile itiraz etmiş, kararın, Danıştay Umumi Heyeti tarafından verilmesi lâzım geldiğini hatırlatmıştı.

Danıştay Umumi Heyeti, gösterilen açık ve korkunç deliller karşısında solcu hocaları

İŞTE ÖZLEDİKLERİ

Komünizm dikta-törlüğü halktan mutlak itaat ister. İtiraz eden, devletin süngülü nöbetçiler nezaretinde verdiği görevi yapmaktan kaçman en ağır işkenceye tabi tutulur. Komünist Rusya'da ve Kızıl Çinde uygulanan işkence usullerinden bazıları şöyledir: Kızgın demirle vücudu dağlamak. Dağlanmış vücut üzerine kızgın yağ dökmek. Vücudun muhtelif yerlerine gramofon iğneleri çakmak. Tırnaklar arasına çivi çakmak, ferce kızgın demir sokmak, kendi askerlerinin ateş eğitimi için canlı hedef olarak kullanmak. Yukarıda komünist Rus askerlerinin canlı hedefi olmak işkencesini yaşayan bir Maccar mücahidinin sonu görülüyor.

suçlu bulmuş ve fakülteden uzaklaştırılmasına karar vermişti.

Bunun üzerine Türk Ceza Kanununun 240-cı maddesi mucibince Ankara Savcılığı, 4. cü Asliye Ceza Mahkemesinde dava açmış, böylece uzun za-

zamandan beri, gençliği, B. Millet Meclisini ve halk efkârını rahatsız eden bu mesele adalet cihazına intikal etmişti.

Dâvanın ilk duruşması 15 Haziran 1948 salı günü yapıldı.

(Devamı Var)

Danıştayın suçlu bulunduğu öğretim üyeleri adalet huzurunda: Sıra ile Pertev Boratav, Niyazi Berkes ve Behice Boran.

Üniversitelerimizde Solculuk Faaliyetleri

Yazan: İlhan E. DARENELİOĞLU

İddia makamını Ankara Savcı Yardımcılarından Cemil Bengü işgal ediyor, Başbakanlık makamında ise Hâkim Talât Kara bulunuyordu.

Mahkemede muhtemel hâdiseleri önleyebilmek için, dinleyicilere daha önceden giriş kartı dağıtılmış, salona bu kartlarla müsaade edilmişti.

Sanıklardan Pertev N. Boratav, Behice Boran ve Niyazi Berkes'i Avukat Saffet Nezihi müdafaa edecekti.

Önce sanıkların hüviyetleri tesbit edildi ve Danıştayın kararı okundu.

Oldukça uzun olan bu kararda, sanıklar aleyhinde dava açılmasına sebep olan suçlar anlatılıyor, bu suçların muhtelif safha ve tarihleri hülâsa ediliyordu.

İddia makamının sanık Profesör Pertev Naili Boratav için tesbit ettiği suçlar şunlardı:

1) — Türklük aleyhinde bulunmak.

2) — Namık Kemal'in milliyetçi ve vatanperver bir şair olduğunu tezyif ve tahkir edici bir ifade ile tenkid etmek.

3) — Milliyetçi bir talebinin şiir okumasına müsaade etmek.

4) — Derslerinde talebelere sol fikirler telkin etmek.

Doçent Niyazi Berkes için tesbit edilen suçlar şunlardır:

1) — Derslerinde diğer rejimleri kötüleyerek komünizmi methetmek.

2) — Komünizm faaliyetlerini, ileri demokrasi hareketleri olarak vasıflandırmak.

3) — Derslerinde «Komünist manifestosunu (beyanamesini) ısrarla okutmak.

4) — İmralı Adasına yapılan bir gezintiye sağcı talebeyi istirak ettirmemek, buna mukabil henüz sırası gelmemiş solcu talebeyi bu seyahatlere götürmek.

5) — Milliyetçi talebeleri kasten sınıfta bırakmak.

Doçent Behice Boran için tesbit edilen suçlar ise şunlardır:

1) — Sağcı talebeyi kasten sınıfta bırakmak.

2) — Şahsi iğbirer yüzün-

den milliyetçi talebinin tezini okumamak.

3) — Sovyet rejimini methetmek.

4) — Sovyet âlimlerini diğer milletlerin âlimlerinden üstün görmek.

5) — Seminerlerinde komünizmi methetmek.

6) — En mütakâmil cemiyet şeklinin komünist idarelerde bulunduğunu iddia etmek, iptidai cemiyetlerde mülkiyet olmadığı için, bunların modern cemiyetlerden daha mütakâmil olduğunu ileri sürmek.

Sanıklar ilk duruşmalarında iddia edilen bu suçların hiç birini kabul etmemişler, fakat komünizm aleyhinde de bir tek kelime konuşmamışlardır.

Savcı Cemil Bengü, sanıkların bir kısım suallere cevap vermelerini istemiş, bilhassa komünizm ve sosyalizm hakkındaki görüşlerinin açıklanmasını talep etmişti.

Avukat Saffet Nezihi her ne kadar, şahsî kanaatlere müteallik suallerin sorulmayacağını söylemişse de Behice Boran, komünizm ile sosyalizmin birbirinden sözde ayrılan karakterini şu cümle ile hülâsa etmişti.

«— İstihsal maddeleriyle vasıtalarının tevzi şekilleri ve istihlâk sahasında ferde tanınan hakkın darlığı ve genişliği komünizmle sosyalizmi birbirinden ayırır» demiştir.

Vakit hayli gecikmiş saat 12.45'e gelmişti, duruşmaya öğleden sonra da devam edilmek şartıyla bir saat ara verilmişti.

Öğleden sonraki duruşmada ilk şahit olarak, felsefe bölümünde solcu hocaların talebesi olan Selâhattin Ertürk (Halen Gazi Eğitim Enstitüsünde Doçent) salona alındı.

Şahit ifadesinde Behice Boran'ın fakültede ve derslerindeki hareketlerinden bahsederek, talebeler arasında solcu olarak bilindiğini söylemiştir. Niyazi Berkes için de «derslerinde da ima milliyetçilik ve muhafazakârlıkla alay ederdi» demistir.

Pertev N. Boratavın da milli-

yetçiliğe karşı olduğunu ifade etmiştir.

Şahitlerden Zeki Sofuoğlu da sanıkların sol temayüllü olduğunu söylemiştir.

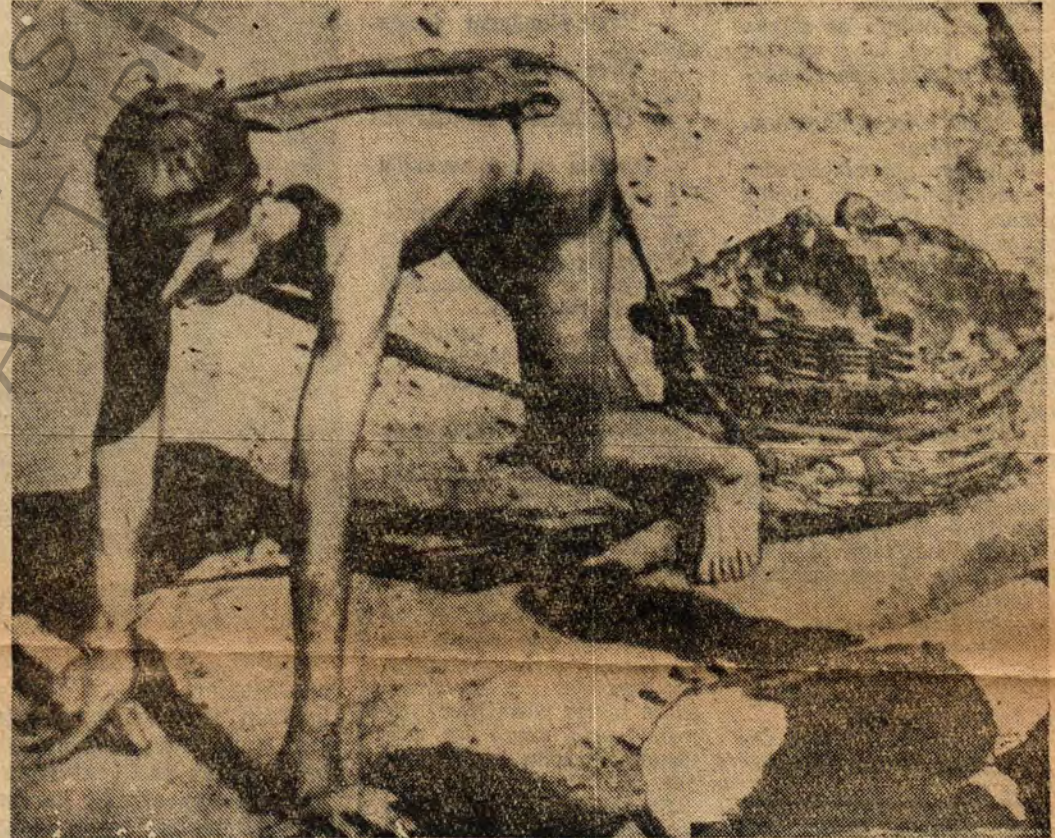
(Sofuoğlu, Öner - Yücel davası dolayısıyla verdiği ifade, (18 Mayıs 1947) Eğitim teşkilâtında çalışan Prof. Pertev Boratav, Doçent Behice Boran, Doçent Niyazi Berkes, Mediha Berkes, İstanbul üniversitesinde Sadrettin Celâl Antel, Adana İyesi İngilizce öğretmeni

Rasim Göknel, Atatürk lisesinde Cevdet Kudret Solok, Adnan Cemgil ve Nabi Dincerin, Kız Enstitüsünde Nazife Cemglin komünist fikirli olduklarını, Hasan Ali Yücel'in bir gün Siyasal Bilgiler Fakültesinde Yurt ve Dünyacılar için «Bizim solcu arkadaşlar» tâbirini kullandığını ve Hasan Ali gittikten sonra o zamanki müdür Prof. Dr. Ali Fuat Başgölin «maalesef çok kötü bir zihniyet, bakalım sonu ne olacak»

dediğini anlatmıştır.

(21 HAZİRAN 1948)

21 Haziran 1948 tarihli celsede şahitlerin dinlenilmesine devam edilmiş, ilk olarak fakültede asistan olarak bulunan Veciha adındaki şahit, Pertev Boratav ile Niyazi Berkesin komünizm propagandası yaptıklarına dair kesin bir bilgisi olmadığını, ancak Behice Boran'ın bir konferansını hayretle dinlediğini uzun uzun anlatmıştır. (Devamı Var)

İŞTE ÖZLEDİKLERİ

Yarı aç yarı tok, istediğini değil de verileni yiyerek komünist diktatörlerin verdiği görevi yerine getirmek komünist ülke halklarının günlük hayatlarının icaplarındandır. Herşey devlet içindir. Herkes robottur, makinedir, alettir. İnsanın değeri ve haysiyeti yoktur. İnsan haysiyetine uymayan işler zoraki olarak yaptırılmaktadır. İşte ilk çağlardan farksız bir manzara: Bir avuç gıdaya hak kazanabilmek için koşuya girip taş ve toprak taşıyan bir Çin'li. Bu işkenceli çalışma şekli yalnız Çin seddi inşasında ve Firavunların mezarlarının yapımında tatbik edilmiştir.

Üniversitelerimizde Solculuk Faaliyetleri

Yazan: İlhan E. DARENDELİOĞLU

Sahit (İLMİN İLERLEYİŞİ) mevzulu bu konferansı arkadaşlarıyla birlikte takip ettiğini, Behice Boranın kapitalist memleketlerde ilmi bursların sermayedarlar tarafından satın alındığını, yeni icatların tatbik sahasına konulmadığını, halbuki Rusyada vaziyetin tamamen aksine olduğunu, bu memlekette icad ve buluşların derhal tatbik konulduğunu ve böylece ilmi inkişafa daha geniş imkân verildiğini anlattığını hayretle karşıladığını söylemiş ve sözlerine şöyle devam etmiştir:

«— Bu sözleri hayretle karşıladım. Çünkü Rusyada ilim bu doçentin söylediği gibi serbest değildir. Rusyada devlet otoritesi ile ilim istenilen kalıba konuluyor, mecrası değiştiriliyor. Konferanstan sonra Behice Boranın fikirlerini kendi aramızda tenkit ettik. Hattâ son günlerdeki komünist Gürcü tarih profesörlerin tarihi tahrif ederek, memleketimizin şimal bölgesindeki bir kısım vilâyetlerimizin Gürcistana ait olduğunu söylediklerini hatırlattık» demiştir.

Öğleden sonraki duruşmada.

Erhan Löker, fakültede solcu ve milliyetçi olmak üzere talebelerin bu hocaların tahrikleri yüzünden ikiye ayrıldığını söylemiş, bilhassa Pertev Boratav üzerinde durmuştur.

Daha sonra Türk Dil Edebiyatı asistanlarından (şimdi profesördür) Zeynep Korkmaz dinlenmiş, şahit iki saat kadar süren uzun konuşmasında, kendisine hocalık yapmış olan Pertev Boratav hakkında konuşmuş, fakültede Boratavın tesiri altında kalan arkadaşlarının, kendileri gibi düşünmeyenlere faşist ve Turancı gibi isimler

taktığını, Pertev Boratavın fakülteye intisabından önce Sağ ve sol diye talebeler arasında bir ikiliğin kat'iyyen mevcut olmadığını kat'i bir lisanla söylemiş, daha sonra, Namık Kemal anma gününde, Namık Kemal için hazırladığı bir konuşma metninin esaslı yerlerini çizdiğini, Namık Kemal için her yıl yapılan bu anmaların lüzumsuz olduğunu, buna karşılık Hüseyin Rahmi'nin sosyal fikirlerinden dolayı onu bir solcu gibi gösterdiğini, bunu da ifade ederken gayet ustaca hareket ettiğini anlatmıştır.

Sahit, dinleyici ve hakimler heyetini de hayrette bırakan şu açıklamayı yapmıştır:

«— Bir kız talebe arkadaşım, fakülteden bir diğer talebe ile evlenmek üzere iken onun solcu olduğunu öğrenince ayrılmış, bir başka talebe ile anlaşmıştı. Onun da solcu olduğunu anlayınca bize aynen şunları söyledi: (— Bir komünisten ayrılıp bir kızla çıktım) dediğini nakletmiştir.

Daha sonra şahit olarak Maarif Vekâleti eski (Yüksek Tedrisat Umum Müdürü) ve o anda Ankara Üniversitesinde profesör olarak bulunan Necmettin Halil Onan dinlenmiş, bu şahit de TAN matbaasının tahribi ile neticelenen GÖRÜŞLER mecmuasının yazı kadrosu hakkında yaptığı tahkikatı anlatmış, bu kadro içinde bulunan bu üç hocanın üniversite muhiti ile alakalarının kesilmesi icap ettiğini, bu muamelenin kendisi tarafından yürütüldüğünü hatırlatmıştır.

Prof. Necmettin Halil'den sonra, Ankara Üniversitesi Rektörü ve eski Dil, Tarih-Coğrafya Fakültesi Dekanı Enver Ziya Karal dinlenmiş, şahit 1940 tarihinden itibaren, fakültede talebeler arasında başlayan ikiliğin sebeplerini, bu hocaların çıkardığı mecmualar ve bu mecmualardaki yazılar yüzünden olduğunu ifade etmiştir.

2 TEMMUZ (1948)

2 Temmuz 1948 tarihli celse-

de şahit Osman Yüksel gelmediği için diğer şahit Hikmet Tanyu (şu anda Ankara İlahiyat Fakültesinde Doçenttir) salona alınmış, şahit maznunları yakından tanıdığı için fakültede olup bitenleri birer birer anlatmıştır. Bir ara şahidin,

(Bu hocalar solculuk propagandası yapan yazılarını, ders esnasında da talebeye okuyorlar, hattâ çıkardıkları Marksist mecmuaları tavsiye ediyorlardı) demiştir.

Behice Boran şahidin söylediklerini reddederek (Hikmet Tanyu talebeliği esnasında siyasetle meşgul olurdu. Bu yüzden de bir sene mevkuf kaldı) demiştir.

Hatırlarda olduğu üzere, İsmet İnönü ve Hasan Ali Yücel'in bir tertibine maruz kalan Türk milliyetçileri 1944 yılında uydurma ve yalan sebeplerle tevkif edilmişler, bir kısmı ise TABUTLUK denilen zindanlarda, sef devrinin unutulmaz yüz karası olan işkencelere maruz bırakılmışlardır. Behice Boranın hatırlatmak istediği bu hadisedir ve Hikmet Tanyu da diğer arkadaşları gibi o günün bir yalan işaretine kurban edilmek istenmiştir.

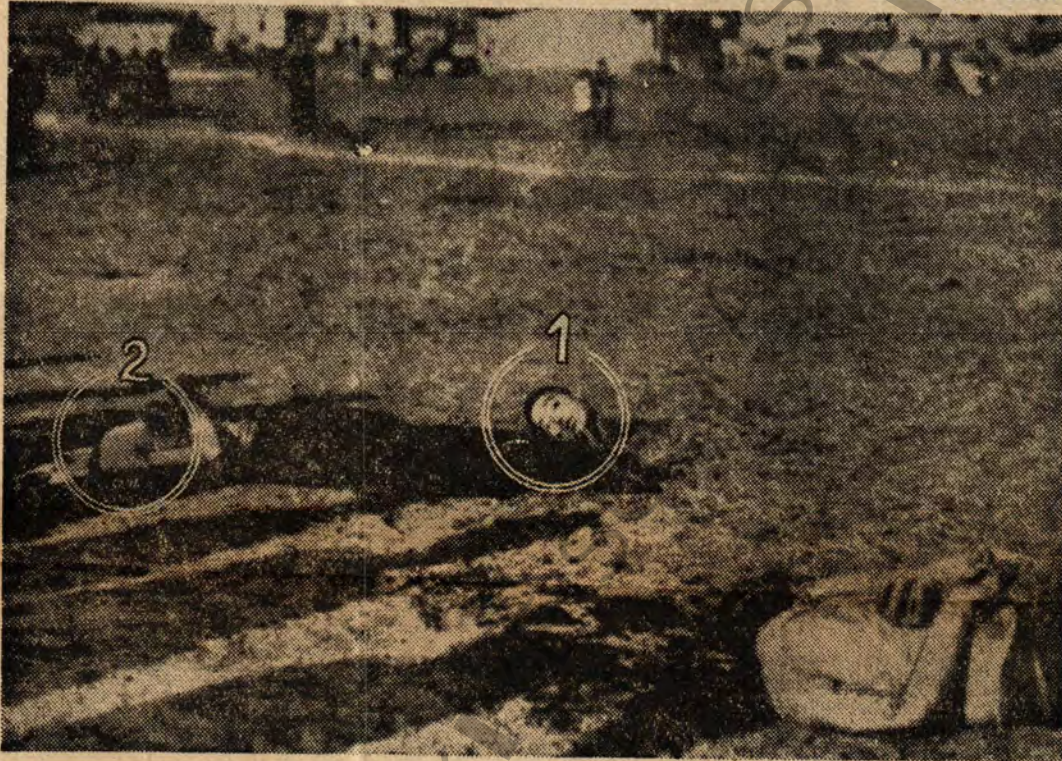
Hikmet Tanyu Öner - Yücel davası münasebetiyle de solcu hocalar ve Maarif Vekili hakkında verdiği ifadede aynen şunları söylemiştir:

«— Dört sene içinde bulunduğum Dil, Tarih - Coğrafya fakültesinin iç yüzünü bilirim. Burada gerek yazıları, gerek sözleriyle talebelere yaptıkları telkinler, gizli ve yasak kitapları tanıtmak gibi hareketlerle komünist oldukları asikâr kimseler faaliyette idiler. Bunlar arasında Muzaffer Şerif, Niyazi Berkes, Behice Boran, Pertev Boratav, Azra Erhat da vardı» demiştir.

(21 TEMMUZ 1948)

21 Temmuz 1948 tarihli celsede, bir önceki celsede gelmemiş olan şahit Osman Yüksel dinlendi.

(Devamı Var)

İŞTE ÖZLEDİKLERİ

Komünist ülkelerde halkın hakkı yoktur, vazifesi vardır. Hürriyet yoktur. Komünizm insanları sefalette eşit kılan rejimdir. Sefaletten kurtulmak isteyenler, hürriyet havasını tenefüs etmek isteyenler selâmeti kaçmakta bulurlar. Ölmenin de «kurtuluş» sayıldığı rejim komünizmdir. Komünist ülkelerde insanlar ihtiyarlamaz. Genç yaşta bir kurşuna, bir süngü darbesine hedef olur gider insanlar. Yukarda komünist Küba rejiminden kaçmak isterken yakalanan ve işkence ile öldürülenler görülüyor. Komünistler, öldürdükleri adamın başını (daire içinde 1) kesip gövdesini de (daire içinde 2) ayrı yere koymak vahşetini göstermişlerdir.

Üniversitelerimizde Solculuk Faaliyetleri

Yazan: İlhan E. DARENDELİOĞLU

Sahit oldukça uzun ve etraf-
lı izahatında, önce fakültede
yapılan ihtifallere temas et-
miş, «fikirlerinden dolayı istis-
mara müsait olan Türk büyük-
leri daima ön plâna alınır, fa-
kat Namık Kemal gibi vatan
ve millet şairleri ve edipleri
arka plânda tutulurdu» dedik-
ten sonra sözlerine şöyle de-
vam etmiştir:

«1946 yılında Namık Kemal
için bir ihtifal yapılacaktır. Bu
toplantının saati kasden herke-
sin yemek yiyeceği bir saate
atılmıştı. Bu hareketin kasden
yapıldığına kaniim. Bu toplan-
tıda okumak üzere bir şiir
yazmışım. Arkadaşlar bunu Bo-
ratava göstermiş, o da kabul
etmemiş, ve demiş ki: «Namık
Kemal çok şişirilmiş, ben bunu
okutmam.» Yine Boratav mil-
li kıymetlere isyan edenler ü-
zerinde çok fazla duruyor, ta-
lebelere isyankâr bir ruh aşı-
lıyordu. Bu suretle de talebelere
tek taraflı bilgi vermiş oluyor
du. Boratavın talebelerinin he-
men hepsi bu zihniyette yetis-
miş kimselerdir.

Yine fakültede bir gün Ca-
nakkale ihtifali yapacaktık. Bo-
ratavın talebelerinden Enver
Gökçe alaylı bir lisanla (Tah-
takale günü mü yapacaksınız,
aptallar) dedi. Bundan başka,
Pertev Boratavın talebeleri taş-
radan gelen yeni gençlere ya-
kın arkadaşlık gösteriyorlardı.
Bu gençlerin toplandığı Türki-
ye gençlik derneğine Pertev
Boratavın da gitmiş olduğunu
söylemektedirler» dedi.

Bundan sonra şahit, Niyazi
Berkes hakkında bildiklerini
de şöyle anlatmıştır:

«— Niyazi Berkes'in komü-
nist beyannamesini okuttuğu sı-
ralarda fakültede bulunmuyor-
dum. Fakat arkadaşlarımdan
hocamızın bu beyanname üze-
rinde ısrarla durduğunu işit-
tim. Eflâtunun devleti üzerinde
de durmuş, derslerinde satır
satır okutmuştur. Bilindiği üze-
re Eflâtun bu eserinde hayali
sosyalist bir devlet tasavvur e-
der. Niyazi Berkes derslerinde
bilhassa Materyalist ve anar-
şist fikir adamları üzerinde du-
ruyordu. Ruh, madde münaka-
şasında madde tarafını tutuyor-
du.»

«İmralı adası hâdisesine ge-
linde, o zamanlar fakültede de-
ğildim. Arkadaşlarımdan, milli-
yetçi talebelerin bu zihniyete
iştirak ettirilmemiş olduğunu
işittim.»

Şahit Behice Boran hakkında
bildiklerini de şu şekilde anlat-
mıştır:

«Kendisi hocam olduğu için
gayet yakından temas halinde
idim. Behice Boran'ın bir kon-
feransında Rusyayı methini
garp devletlerini zemmettiğini,
yine arkadaşlarımdan işittim.
Behice Boran derslerinde bil-
hassa iptidal cemiyetleri bu-
günkünden daha iyi buluyordu.
Hayvanlarla insanları mukaye-
se ediyor, insanları hayvanlığa
götüren bu yolu takip ediyordu.
İptidailiğin ötesinde ruhu esas
olarak ele almayan, maddî ka-
nunların tesiri altında hareket
eden bir görüş tarzına sahip-
ti. Hakikatte bu komünizm o-
larak tecelli eder. Boran, ipti-
dal cemiyetlerde mülkiyet hak-
kının olmadığını söylüyor, bu-
nun daha iyi olduğunu telkine

çalışıyordu» demistir.

İkinci şahit olarak içeri, ge-
ne Dil, Tarih - Coğrafya Fa-
kültesi talebelerinden Mehmet
Balkan alınmıştır. Bu şahit te-
sunları söylemiştir:

«— Fakülteye girdiğimde ta-
lebelere iki büyük gruba ayrıl-
mış bulunuyordu.

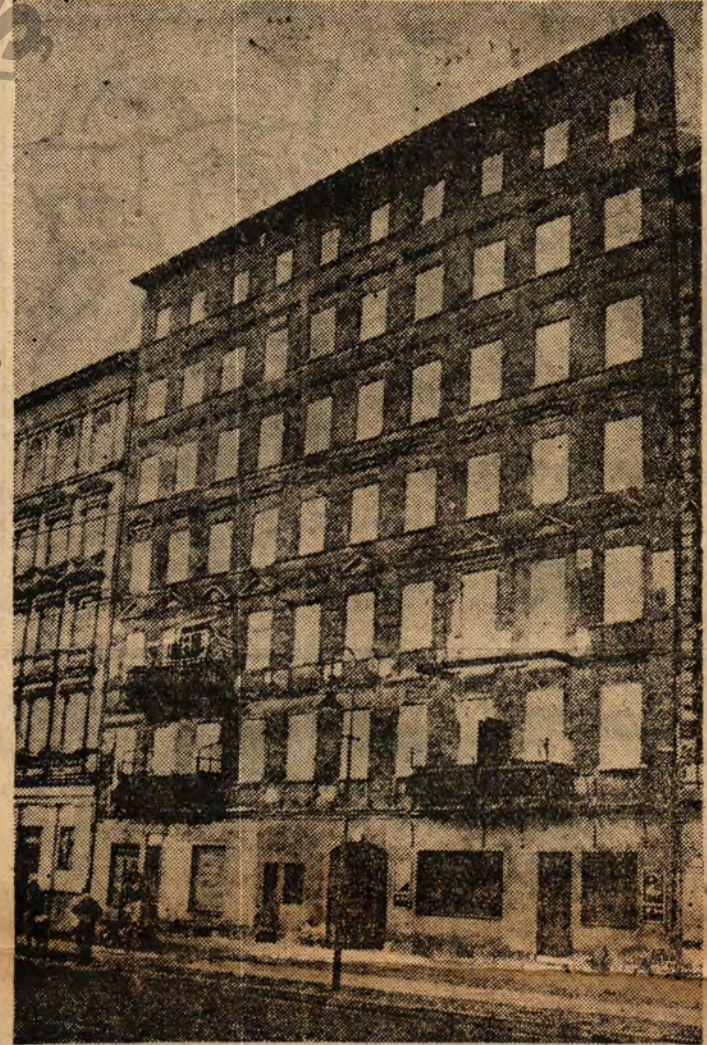
Bunlardan birisi milliyetçi-
ler, diğeri ise solculardan mü-
teşekkil gruplardır. Kendim,
fakültenin Rusça subesine de-
vam ettiğim için bu hocaların
derslerinde bulunmuş değilim.
Bir iki kere Pertev Boratav ve
Behice Boranın derslerine gir-
dimse de, ihtisasım sahası ha-
ricinde kaldığından bir şey an-
layamadım. Yalnız bu hocaların
talebeleri, kendilerini ya-
rı Allah tanıyorlardı.» demiş-
tir.

Bundan sonra, savcılığa bir
dilekçe ile müracaat eden Le-
man Yetkin adındaki şahit din-
lenildi.

Leman Yetkin, kız lisesinde
talebe iken Behice Boranın
kendi hocası bulunduğunu, sos-
yoloji derslerinde iptidal cem-
iyetlerden bahsederek, bunlar-
da mülkiyet hakkı olmadığı
için daha müstakar ve daha
medenî olduklarını söylediğini,
Karl Marks'ın kapital'inin en
cazip ve kandırıcı taraflarını
okuduğunu ve yine bir dersin-
de (Türkiyede ve kapitalist
devletlerde kokmuş bir demok-
rasi vardır) dediğini ifade et-
miştir.

Söz alan sanıkların vekili,
duruşmanın adli tatilden son-
raki bir güne talik edilmesini
istemiş, Pertev Boratav, Behi-
ce Boran, Niyazi Berkes de
bundan sonraki duruşmaların-
dan varestede tutulmalarını ta-
lep etmişlerdi. Diğer şahitle-
rin dinlenmelerine devam edil-
mek üzere duruşma günü 16
Eylül 1948 tarihine atılmıştı.

(Devamı Var)

Komünizm gizlilik
rejimidir. Komü-
nizmde insana hür-
riyet yoktur. Komü-
nist ülkelerdeki tat-
bikat bunu göstermiştir.

İŞTE ÖZLEDİKLERİ

Vatandaşın oy hakkı, sen-
dika ve cemiyet kurma, derneğe girme hakkı yok
edilmiştir. Ve hattâ, komünistlerin idaresindeki Do-
ğu Almanya'da halkın «görme hakkı» da yok edil-
miştir. Topyekûn halkın gözü kör edilemediği için
sınırdan Batı Almanya'ya bakan pencereler, hürriye-
te, hür havaya açılan pencereler kapatılmış, duvar
örülmiştir. Bir tadımlık değil, bir görümlük hürri-
yeti bile halka çok gören rejim: İşte komünizm...

Görüşler

HAFTALIK SİYASİ MECMUA

Kızıl Görüşler mecmuasının ilk sayısında Behice Boran ve Adnan
Cemgilin yazıları çıkmış, diğer solcu hocalar da yazı vaadinde bu-
lunmuşlardı. G harfi orak şeklinde çizilen derginin kapağı...

Üniversitelerimizde Solculuk Faaliyetleri

Yazan: İlhan E. DARENDELİOĞLU

İkinci olarak, Etnografya Müzesi asistanlarından Halûk Karamağaralı dinlenmiştir. Karamağaralı bu üç öğretim üyesinin neşrettikleri eserlerin kendisinde mevcut olduğunu ve sol fikirlerini teşkil eden bölümleri birer birer çıkardığını, bu hususu daha etraflı ve dökümanter olarak ifade edebilmek için bir defaki duruşmada dinlenilmesini istedi.

Hâkim, şahidin söylediği hususların mahkemeye yazılı ola-

rak ta verilebileceğini hatırlatarak bu isteği reddetti.

Şahid sözlerine devamla:

«— Fakültede Nabi Dincer ve Nezih Fıratlı adında iki talebe bana yakınlık gösteriyorlardı. Zaten bunlar her yeni gelen talebe aynı şekilde davranmakta idiler. Fakat aradan zaman geçti bunların sol temayüllü kimseler olduğunu öğrenince, onlar da benim milliyetçi bir talebe olduğumu anlayınca alâkayı ve selâmı kestiler.»

Bu sözler karşısında Behice Boran şahide müdahale etmiş;

«— Şahid milliyetçi olduğunu anladıkları için o talebelerin selâm vermediklerini söylüyor. Hayır, jurnalcılık, hafiyelik yaptığı için selâm vermemişlerdir» demiş, bunun üzerine şahid Karamağaralı da Behicenin yüzüne karşı:

«— Kendileri gibi komünist olmadığım için selâmı kestiler» demistir.

Hâkimin müdahalesiyle duruşma 26 Ekim 1498 tarihine talik edilmiştir.

(30 Eylül 1948)

29 Eylül 1948 tarihinde yapılmış olan duruşma, her ne kadar 26 Ekim 1948 tarihine atılmış ise de, 30 Eylül 1948 tarihinde ÜSKÜDAR Asliye Ceza Mahkemesi tarafından istinabe suretiyle alınan Nâsır Bolayırılı'nın ifadesini de duruşmaların ve şahitlerin tarih sırasını bozmamak için nakle ediyoruz.

Şahid şunları söylemiştir:

«— 1945 - 1946 yıllarında Ankara Dil, Tarih, Coğrafya Fakültesinin felsefe bölümünden mezunum. Pertev Naili Boratav hocam olmadığı için hakkında kati bilgim yoktur. Ancak kendisi Milliyetçi düşmanı olarak tanınmıştır.»

Şahid daha sonra, Niyazi Berkesin kendi Sosyoloji hocası olduğunu 1944 senesinde Sosyal Kriminoloji dersinin tatbiki için İmralıya yapılan bir tetkik seyahatında yalnız sol fikirli talebelerin iştirak ettirildiğini ve bunlardan ikisinin halen komünistlikten tutuklu olarak muhakeme edildiğini, diğer ikisinin de müseccel komünist olduklarını, geri kalanların ise sesi sedası çıkmayan kız talebeler olduğunu söyleyerek sözlerine şöyle devam etmiştir:

«— Ben ve diğer arkadaşlarım, devletten alınan tahsisatla yapılan bu seyahate iştirak ettirilmediğimizi öğrenince sebebini kendisinden sorduk. O bana şöyle cevap verdi. «Ben götürmeyeceğim, sizi Führeriniz götürsün» dedi.

Şahid daha sonra milliyetçi talebelerin sınıfta bırakıldıkla-

rını, bunu kasden nasıl yaptıklarını, Felsefe Enstitüsünün e-nebi direktörünün de şahid olduğunu anlatmış ve şöyle demıştır:

«— Niyazi Berkes birinci derecede komünisttir. Derslerinde manifesto okutmudur. Kendisi tamamiyle tek taraflı bir hoca olup, Milliyetçiliğin düşmanıdır.»

Şahit, Behice Boran hakkında da şunları söylemiştir:

«— Behice Boran da hocadır. Derslerinde Komünizm propagandası yaptığını görmedim. Yalnız bir defa MUKADES EMEK fikrinden ve iş bölümüyle insanlığa temin edilecek refahtan kısaca bahsetmiştir. O da milliyetçi talebelere daima soğuktu. Behice Boran'ın komünistlik için, diğer komünistler gibi, metodlu ve plânlı çalışır olduğunu, Hasan Ali Yücel'in halen Londra'daki oğlu Can Yücel'den duymuştum.»

Şahid Nasır Bolayırılı sözlerini şu şekilde bitirmiştir.

«— Her üç sanık ta komünist sempatzanıdır. Zaman zaman komünistlik propagandası yapmışlardır.»

(26 EKİM 1948)

26 Ekim 1948 tarihli duruşmada da solcu öğretim üeleri, hazır bulunuyorlardı.

Dinleyiciler arasında bulunan Sovyetlerin TASS Ajansı muhabiri de mahkeme safahatını büyük bir dikkat ve alâka ile takip ediyor, bir takım notlar alarak samîinin nazarı dikkatini çekiyordu.

İlk olarak, Hukuk Fakültesi mezunu olduğunu söyleyen Muammer Yula huzura alındı.

Şahit, Solcu hocaların talebesi olmadığı için kesin bir şey söyleyemeyeceğini, ancak, çocukluktan beri beraber büyüdüğü bir arkadaşının, felsefe şubesine kaydolduktan kısa bir müddet sonra fikren sağlığını, sol fikirleri müdafaaaya başladığını ifade ettikten sonra şunları söyledi:

«— Bu arkadaş mânevî mefhumlardan istihfafla bahseder olmuştur. Gusul abdesti alanlara alay ederdi. Ankara'da bazı

işçilerin yedikleri yemekten zehirlenmesi hâdisesinde hükümeti şiddetle tenkit eder ve işçilerin himaye edilmediğinden bahsederdi. Ben kendisini yakından tanıyıp sevdiğim için arkadaşlarla birlikte üzerinde çok çalıştık. Fakat fikirlerini değiştiremedik. Yaptığımız mü nakasalarımızda (ben fikirlerimden vaz geçemem) derdi. Bu sebeplerden kendisiyle alâkamızı kesmek mecburiyetinde kaldık.

Dil, Tarih, Coğrafya fakültesinin felsefe enstitüsünde okuyan bu arkadaşın solcu fikirlere sahip olmasında, hocalarının tesiri olduğuna kaniim demıştır.

İkinci olarak, Dil, Tarih, Coğrafya fakültesinde yıllarca hocalık yapmış olan Profesör Abdülkadir İnan dinlendi.

İnan sözlerine şöyle başladı: «— İstanbul Darülfununda tanıdığım Pertev, milliyetçi karakter sahibi bir gencti. Simdi maznun mevkiinde bulunan bu zat Berlinde iken komünist tahrikâtı yaptığının dair bir takım dedikodular çıkmıştı. Fakat yakından tanıdığım bu genctin böyle sapık bir yolda yürüyeceğine ihtimal vermemiştim.

Pertev Naili, Dil, Tarih, Coğrafya fakültesine hoca olduktan sonra 1942 yılında yurd ve dünya mecmuasını çıkarmağa başladı. Boran, Berkes'te bu mecmuaya yazı yazıyorlardı. Mecmua umumiyet itibarıyla Marksizmin felsefesini yapıyordu.

Diyalektik materyalizmin Rusya'da işlenen şeklini telkine çalışıyordu, bu mecmuaya Moskova'nın fikirlerini nesreden bir organ olarak bakılması doğrudur. Bu yazılarında olduğu gibi maznunlar derslerinde de bu şekilde konuşuyorlardı ise, komünist propagandası yapmış demektir.»

«Yazılarında mülkiyet düşmanlığı yapıyorlardı. Mülkiyetin burjuvaziye cürüttüğünü söylüyorlar, Avrupa Rusyasının fikirlerini müdafaa ediyorlardı.

(Devamı Var)

Üniversitelerimizde Solculuk Faaliyetleri

Yazan: İlhan E. DARENDELİOĞLU

İrkçilik ve İmancılığı devamlı olarak köttülerlerken Slav ırkçılığından en ufak bir bahis açmıyorlardı. Bilâhare çıkan (And) mecmuası da bu hocaların talebeleri tarafından idare ediliyordu. Bu mecmuada komünist müelliflerin eserlerinin Türkçeye çevrilmesi tavsiye ediliyordu. Bu müellifler Humanist diye takdim edilmekle kalmıyor, ayrıca methe-dililiyorlardı.

Bunlar arasında Romen Roland, Aragon da vardı. (Şahidin verdiği isimlerden Romen Roland, Rus ihtilâline selâm adlı eseri ve 1943 yılında Moskova ya yaptığı bir seyahat anında Staline, Komünizmden dönmiyeceğine söz veren kişidir. Aragon ise, Fransız Komünist Partisinin organı Humanite gazetesinin baş yazarı ve Fransanın en tanınmış komünistlerindendir)

Prof. Abdülkadir İnan sözlerine devamla:

«— Fakültemizdeki talebelerin ikiye ayrıldıkları bir vâkıdır ve bu ayrılıştaki arkadaşların rolleri açıktır.» dedi ve sözlerini şöyle bitirdi:

«— Benim, Behice ve Niyazi ile hiç bir alakam yoktur. Pertev'i, ilmi bakımdan daima takdir ederim. Ne yazık ki taşıdığı fikirler yüzünden aramızda uçurumlar mevcuttur. Çünkü bu üç sanık, millî görüşlerimize uymayan fikir hareketlerini yaymağa çalışıyorlardı.» dedi.

Şahidin bu ağır ithamı karşısında Behice Boran, bu sözlerin bir demagoji olduğunu söylemiş, Pertev Boratav ise:

«— Geçen sene, şahidin başında bulunduğu kürsünün lâğvı meselesi Büyük Millet Meclisinde konuşulduğu sırada kendisini en çok müdafaa eden Fahri Kurtuluş olmuşt'u. Şahid, Fahri Kurtuluşun fikirleri ve tesiri altında böyle konuşuyor.» demiştir.

(7 ARALIK 1948)

7 Aralık 1948 tarihli celsede, tarihlerde milletvekili bulunan, fakat Ankara Üniversite-

sinde uzun müddet hocalık yapan Prof. Suud Kemal Yetkin dinlendi.

Şahid, Solcu hocaları fakülte-den tanıdığını, birbirleriyle sık sık temas halinde olduğunu, Yurt ve Dünya Mecmuasının çıkışını izah ettikten sonra Behice Boran, Niyazi Berkesle aynı Enstitüde çalıştığını hatırlatmış sözlerine şöyle devam etmiştir:

«— Bu Enstitüye ben onlardan evvel gelmişim. Onlar gelinceye kadar Enstitüdeki öğrenciler arasında hiç bir ayrılık yoktu. Sonraları, gerek öğretim üyeleri gerekse öğrenciler arasında bir ayrılık oldu. Yurt ve Dünyanın intişarından sonra bu ayrılık daha da arttı. 1943 Martında fakülte-den ayrıldım. Ondan sonra bu ayrılığın ve ahenksizliğin daha şiddetlendiğini duydum.»

Şahid daha sonra, bu hocaların gerek çıkardıkları, gerekse yazı yazdıkları «Yurt ve Dünya» - «Adımlar» - «Ant» ve Tan gazetelerindeki yazılarında Marksist fikirleri müdafaa ettikleri, Sovyet görüşüne karşı hayranlık duyduklarını anlatmış ve:

«— Sunu da belirtiyim ki, kendilerinin fakülte, tedrisatta bulunurken sebep oldukları huzursuzluk, kendileri fakülte-den ayrıldıktan sonra tamamen ortadan kalkmıştır. Bu ise ben de bunların vazifelerini kötüye kullandıkları hakkında bir fikir yaratmıştır.» dedi.

Behice Boran Şahidin sanki bir dâvacı imiş gibi konuştuğunu, Suud Kemal'in değil kendisinin Enstitüye daha önce tayin edildiğini söyleyerek, şahidin yalan söylediğini ima etmiş, bunun üzerine şahid:

«— Bir insanın karşısındaki küçültmek istediği zaman, müsbet vesaik ve delil vermesi lâzımdır.» demiştir. Fakülte-deki Felsefe bölümünün kuruluşunu izah ile tekrar solcu hocalar mevzuuna dönerek:

«Bu hocalar, Alman Ordularının mağlup olmağa başla-

Profesör Abdülkadir İnan Açıklıyor Behice Boran, Niyazi Berkes Ve Pertev Boratav Millî Görüşlerimize Uymayan Fikirlerini Yaymağa Çalışıyordu

maları ile tempolu olarak fikirlerini yaymak istemişler ve faaliyetlerini arttırmışlardır.» dedi.

Prof. Suud Kemal Yetkin-den sonra aynı fakülte-de Doçent olarak bulunan Bedri Ziya Egemen de Solcu hocaları tanıdığını, haklarında isnad olan suçu yayıp yaymadıklarını bilemediğini, yalnız öteden beri bu hocalara, komünist denildiğini ifade etti.

(7 SUBAT 1949)

7 Şubat 1949 tarihli duruşmada şahitlerin hemen hepsi Solcu hocalar lehinde beyanda bulunmuşlardır.

İlk olarak Millî Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Heyeti Başkanı Kadri Yörükoğlu dinlendi.

Yörükoğlu, Pertev Boratavı meslek hayatında tanıdığını, kendisinin Türk halk edebiyatına eserleri ile hizmet eden bir sima olduğunu söyledikten sonra:

«— Pertev Boratav ara sıra daireye uğrar, mesleğimizi ilgilendiren konular üzerinde konuşurduk. Fakat Üniversite dahilindeki işlerden haberdar değildim. Kendisinden Millî Birliği sarsacak sözler duymadım.» dedi.

Pertev Boratav Kadri Yörükoğlunu müdafaa şahidi olarak dinlettiği için, şahitten bazı suallerin sorulmasını istedi, bu arada şu hususun açıklanmasını talep etti:

«— Eserlerimden bir çoğunu Millî Eğitim Bakanlığı satın almıştır. İthama vesile olan bu eserlerimden Talim Terbiye Dairesi şikâyetçi olmuş mudur? Ben bu eserlerimle millî kültüre ve halk edebiyatına hizmet edebilmiş miyim? Sa-

hitten sorulmasını rica ediyorum» dedi.

Kadri Yörükoğlu ise, Bakanlıkca satın alınan eserler için böyle bir şeyin bahis mevzuu olamayacağı, Talim Terbiye Heyetince iyiden iyiye tetkik olunduğunu, bu eserlerinde müellifin propaganda yaptığı intibayı mevcut bulunmadığı, bilâkis eserlerin değerli ve faydalı olduğunu belirtti.

Müdafaa şahitlerinden, meşhur Köy Enstitülerinin kurucusu Solcuların TONGUÇ BA-BA diye andıkları İsmail Hakkı Tonguç'da, Boratavın çalışmalarında milliyetçilik aleyhtarını bir şey hissetmediğini şahsının da buna müsaid olmadığını söyleyince, dinleyiciler arasında gülmeler oldu.

(Devamı Var)

Üniversitelerimizde Solculuk Faaliyetleri

Yazan: İlhan E. DARENDELİOĞLU

Mahkeme Solcu Hocaları 3 Ay Hapse Mahkûm Ediyor

32 Duruşmada 49 Şahit Dinlendi

Şahid Muazzez Görkey de, hocası Pertev N. Boratav'ın derslerinde siyasi bir telkinat yapıldığını söyledi.

Boratav bu şahitten de bazı hususların sorulmasını isteyerek şunları sordu:

«— Derslerinde Namık Kemal'i küçültücü bir söz sarfetmiş miyim? Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun Yaban adlı eserini tetkik ve tahlil ederken Türk köylüsüne hakaretim vaki midir? Lütfen şahitten sorulmasını rica ediyorum.»

Şahid ise, böyle bir şeyin vaki olmadığını bu mevzuda bir şey bilmediğini ifade etti.

Mes'ut Cemil Tel de, Pertev Boratav'ın lehinde şahitlik yapmış ve:

«— Hocam Pertev Boratav'dan Türkcülük sacmadır, milliyetçiliğin artık modası geçmiştir, gibi bir söz duymadım. Namık Kemal'i kötüleyen veya onun aleyhinde bir konuşmasına da şahit olmadım. Kendilerinden, halk edebiyatı ve folkloru derslerinden istifade ettim» dedi.

Aynı celsede dinlenen Nahit Fıratlı ile Sabahattin Eyüboğlu da Boratav'ın müdafaa şahitleri arasında idi.

7 Mart 1949 tarihli duruşmada dinlenen eski İçel Milletvekili Ferid Celâl Güven, Nilüfer Ergökmen, Nuri Tanyola, Mukaddes Akçay, Meliha Gerçekel, Özcan Ataç, Necile Sınanoğlu ve Selâhattin Olcay da solcu hocaların lehinde şahitlik yapmışlardı.

31 Mart 1949 tarihli duruşmada dinlenen şahit Nuran Ertan, solcu hocalarla devamlı mücadele halinde bulunan milliyetçi öğretim üyelerinden Profesör Necati Akder'le Hamdi Ragıp Atademir'i itham etmiş, solcu hocalar lehinde ifade vermiştir.

Aslında Dil, Tarih - Coğrafya Fakültesinde başlıyan solculuk faaliyetlerine karşı talebe-yi uyanık ve tedbirli davranmaya zorlayan hocaların başında Prof. Osman Turan, Prof. Necati Akder, Prof. Hamdi Ragıp Atademir, Prof. Abdülkadir İnan vardı. Bu öğretim ü-

yeleri, fakültede başlıyan komünizm propagandasını, yazı, beyan ve çıkardıkları broşürlerle dile getiriyor, talebenin ve mesul makamların dikkatini çekiyorlardı.

Bu celsede de Neyyir Aykut, Turhan Yürükkân, Mukadder Gönenli, Firuzan Atabey, Melâhat Eracar, Sâmih Celenk, müdafaa şahidi olarak dinlendikten sonra, fakültede yabancı uyruklu olarak yıllardır profesörlük yapan HIRSCH'e sıra gelmişti.

Prof. Hirsch, bu hususta hiçbir şey bilmediğini, onların derslerine, seminerlerine girmedikleri gibi çıkardıkları dergileri de okumadığını ifade etmişti.

Hâkim, şahide, fakültede Senato üyesi olarak bulunduğunu, Senatonun solcu hocaları ihraç kararı alırken elbette orada konuşulandan haberdar olduğunu hatırlattı ve bu mevzuda aydınlatıcı bir ifadesi olup olmadığını sordu:

Hirsch: «— Senato üyesi sıfatıyla aynı zamanda İnzibat Komisyonunda âza idim. Müzakerelerde bulundum. Fakat orada geçen konuşmaları söylemeğe hakkım yoktur.»

Hâkim: «— Sebep?»
Şahid: «— Çünkü, gizlidir. İstifa meselesi de, doğrudan doğruya bu mesele ile ilgili değildir. Senatonun bir kararı üzerine istifa etmek lüzumunu hissettim.»

Hâkim: «— Senatoda geçen meseleler Devlet esrarına mı taallük ediyor da söylemiyorsunuz? Şahidler, bildiklerini söylemelidirler.»

«Şahid: «— Ben, memurum. Aleni olmayan müzakereler hakkında ifşaatta bulunmaklığım için, salâhiyetli makamın izni lâzımdır.»

Solcu hocaların müdafaa şahidi olarak dinlenmesini istedikleri Prof. Hirsch, onların lehinde şahitlik yapmamıştı.

30 Kasım 1949 da sanıkların müdafaaalarını yapmalarına karar verilmiş. 29 Aralıkta Behice Boran, 10 Ocak 1950 de ise Pertev Boratav müdafaaala-

rını yapmıştı. Niyazi Berkes ise bu tarihte yurdu terketmiş olduğu için müdafaaasını avukatına bırakmıştı.

SOLCU HOCALAR MAHKÛM OLUYOR

10 Şubat 1950 tarihinde, Ankara 4. cü Asliye Ceza Mahkemesi, solcu hocaları 3'er ay hapse ve memuriyetten mahrumiyete mahkûm etmiştir.

Hâkim, dosyada bulunan evraklarla şahitlerin ifadelerinden öğrenilmiştir ki, bu hocalar fakültede talebeler arasında ikilik yaratmışlardır. Kürsülerinin muvakkaten kaldırılmasından sonra ise talebeler arasındaki bu ikilik ortadan kalkmıştır.»

Rektörlüğün yazısından da görevlerini kötüye kullandıklarına vicdani kanaat hasil olmuştur. Sanıklardan Behice Boran ile Niyazi Berkesin üçer ay hapsine ve memuriyetten mahkûmiyetlerine, Pertev Boratav'a gelince Türklük ve milliyetçilik aleyhinde bulunduğu iddiaları delillerle tesbit edilemediği için beraatına, temyiz yolu açık olmak üzere karar verilmiştir» dedi.

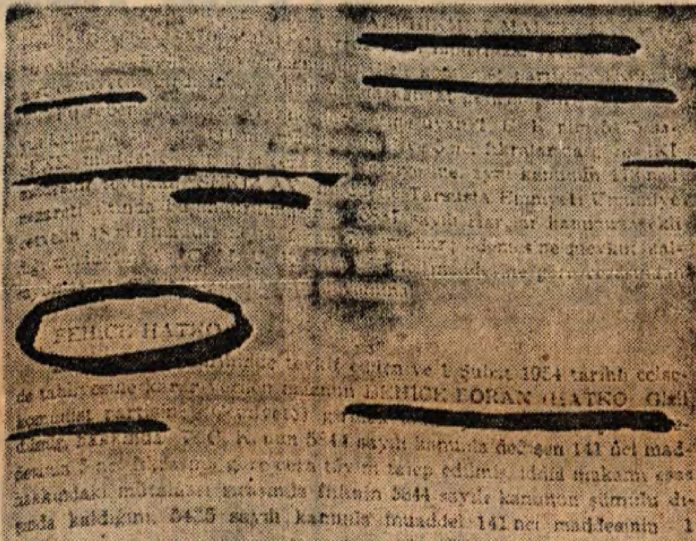
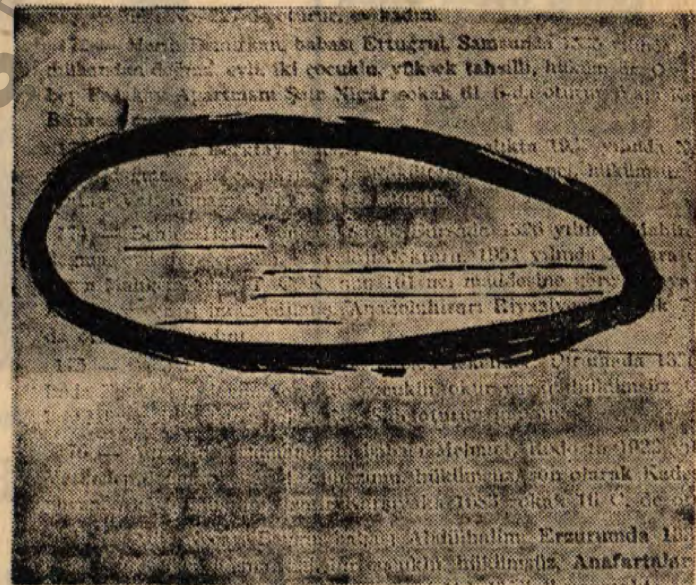
Böylece 18 Haziran 1948 de başlıyan muhakeme, tam 32 duruşmada 49 şahit dinlenmek suretiyle sona ermişti.

Solcu hocalardan Muzaffer Şerif Başoğlu, Niyazi Berkes Kanadaya, Pertev Boratav ise Fransa'ya gitmişti. Niyazi Berkes, esi Mediha Berkes'ten ayrıldıktan sonra FAY KIRBY adında aşırı sol bir kadınla evlenmiştir. Gene her fırsatta karı-koca solculuk propagandasına devam etmektedirler.

Mediha Berkes, Boğaziçi Amerikan Kız Kolejinde solcu hocaların safındadır.

Pertev N. Boratav ise, Fransada komünist partisi ile sıkı temas kurmuş olan, 1952 de Türk vatandaşlığından ihraç edilen Abidin DİNO ile, Türkiye aleyhine propaganda yapmağa devam etmektedir.

Bir aralık Nâzım Hikmetle de muhabere ettiği söylenen Boratav'ın Fransada hazırladığı bir eserini hain komünist Abidin Dino resimlemiştir.

167 komünisti mahkûm eden Garnizon Komutanlığı mahkemesinin «Esbabi Mucibeli Hükûm» adlı karar suretinin 174 ncü sıradaki sahifesi Behice Boran'dı...

1960 yılında, Ord. Prof. Zeki Velidi Togan'ın Türk Yurdu dergisi ile iki büyük gazetede ki açıklamasından öğreniyoruz ki, Pertev Boratav, Unesco'nun Türkiye hakkında Fransada hazırlamak istediği bir eserin muhtelif bölümlerinde tahrifat yapmıştır.

Unesco'nun nesretmek istediği bu eserin bazı bölümlerini Tarih Profesörü Zeki Velidi hazırladığı için, Pertev Boratav'ın yaptığı tahrifatı derhal farketmiş, kendisine 31-12-1961 tarihinde, teessüf mânasında uzunca bir mektup yazmıştı: (Devamı Var)

Üniversitelerimizde Solculuk Faaliyetleri

Yazan: İlhan E. DARENELİOĞLU

Masum kafalarda sosyalizme karşı bir sempati yaratılmak isteniyor

Mektubun bazı kısımlarını, Boratav'ın hâlâ bir solculuk hastalığından kurtulamamış olduğunu öğrenmek bakımından nesrediyoruz:

Letter to Prof. Pertev Boratav (Paris)

from Airport - Vienna

Azizim Pertev,

«Daha iki ay evvel seni artık dışarıda bıkmıştır diye müdafa ederken ne kadar yanlışmış olduğumu görerek çok üzül-
düm. Kendini bu kadar sola kapmış olduğunu hiç ve hiç zannetmemişim. Yalnız solculuğa karşı olmaları dolayısıyla Ziyaeddin Fahri ve Osman Turan gibileri kendine şahsi düşman telâki etmen, ve isimleri zikr olununca, hemen asi-biyet göstermen, Sovyetlerin Türk destanlarını tahrif etmelerini bahis mevzuu ettiğimde «bu bizde de böyledir» diyerek, veya Sovyet - Özbek edebî dilindeki anormalliği söylediğimde «fonetik usul tatbik olununca bunun böyle olması tabiidir» diyerek âni bir surette onları müdafaaya kalkışmanın, kendilerini sola fazla kapmış olanlar için çok tipiktir. Yalnız zülfüyara dokunur diyerek Rus mahkûmu Türklerin 1917 senesinden sonraki edebiyatlarını kenara atmayı teklif etmen, müsveddeleri yine zülfüyara dokunuyor mülâhazasıyla kontrol, tashih, silme ve çizme yollarına sapanız hatir ve hayalimden geçebilecek seyler değildi. Bir ansiklopedik ilmi eserde rejim münakaşası yapılmıyacağını bil miyen kimse yoktur.»

diye başlayan mektubun son kısımlarında ise;

«Gördüm ki sen memleketten ayrıldıktan sonra Rus kaynaklarını az çok görmekten başka bir ilerleme elde edememişsin» denilmekte, tarihi hakikatlerin solculuk gayretleri içinde tahrif edilemeyeceği tekrar hatırlatılarak, yakın bir gelecekte doğru yolu seçmesi temenni edilmektedir.

Hayrettir ki, Fransada komünistlerle temas halinde olduğu gün gibi aşıkâr olan Pertev Boratav ile diğer solcu öğretim üyelerinin 1964 yılında tek rar kürsülerine dönmeleri için, İstanbul Edebiyat Fakültesinin bir kısım solcu öğretim üyeleri gayret sarfetmişlerdi. Bu öğretim üyelerinin isimlerini, 27 Mayıs sonrası fakültelerimizdeki solculuk faaliyetlerini anlatırken teker teker açıklıyacağız.

Şimdi kaldığımız yerden devam edelim.

Behice Borana gelince:

Üniversiteden kovulduktan sonra, Komünist Dünya Barışseverler Cemiyetine paralel olarak, 1950 de Adnan Cemgil, Vahdettin Barut, Muvakkar Güran, N. Kemal Özmeric, Osman Fuat Toprakoğlu, Naci Ormanlar, Resat Sevinçsoyula birlikte «BARİSSEVERLER CEMİYETİNİ» kurdular.

Komünizm propagandası yapmaktan dolayı resmen kapatılmış olan BARİS adındaki dergi ile de derneğin gayesini yayıyorlardı.

28 Temmuz 1950 tarihinde yayınladıkları bir beyanname ile hükümetin Koreye asker göndermesini protesto etmişler, ayrıca, Büyük Millet Meclisi Başkanlığına çektikleri bir telgrafla, bu protesto hareketini tekrarlamışlardı.

Hatırlarda olduğu üzere, hür dünya devletlerinin askerleri Korede komünizme karşı savaşıyorlardı.

Behice Boran ve arkadaşları açıkça değilse bile, neşrettikleri beyannameye imayolu Türk askerlerinin komünizme karşı savaşmasını istemiyorlardı.

Cemiyetin başkanı Behice Boran, Genel sekreteri Adnan Cemgil ve arkadaşları tevkif edilmişlerdi.

Ankara Garnizon komutanlığına bağlı 2 Numaralı Askeri Mahkemenin 13.6.1951 gün ve 14-16 sayılı ilânı ile Behice Boran 15 aya, Adnan Cemgil ise

15 aya, 5 ay da Kocaelinde emniyet nezaretinde sürgün cezasına mahkûm edilmişlerdi.

Bugün Türkiye'mizi bir DEMİR PERDE memleketi haline getirmek isteyen, birçok mutabakatın aslında bir komünist partisi olduğunu söyledikleri «Türkiye İşçi Partisi»nin en üst kademesinde bulunan Behice Boran'ın bu kirli ve isli mazisine ilâve olarak, onun «Türkiye Gizli Komünist Partisi» ile de münasebeti bulunduğunu söyleyenler olmuştur.

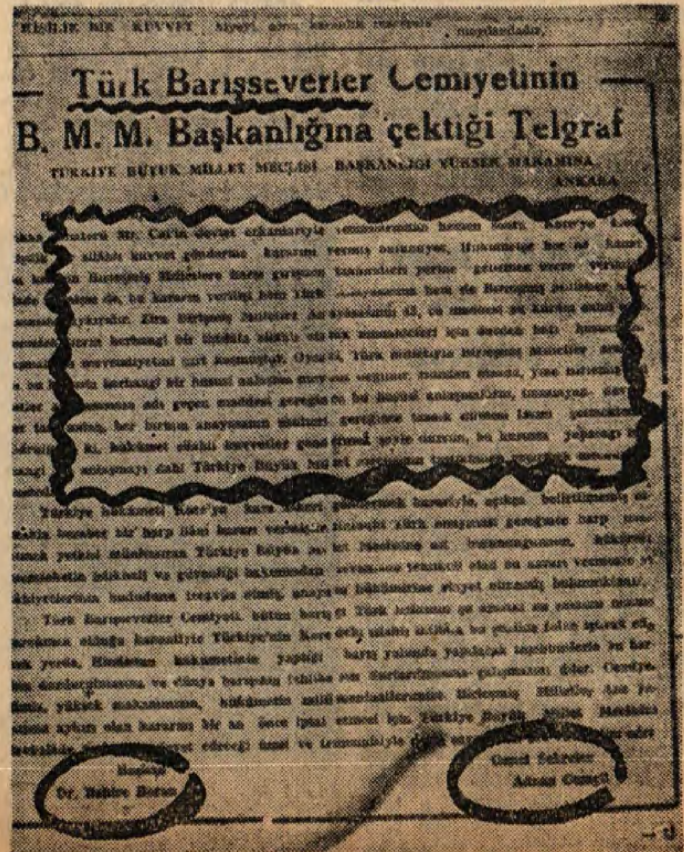
Türkiyemizin kaderini eline geçirmek için bir çok YALAN'lara baş vuran, Türk işçisinin en asil duygularını kendi kirli amaçları için istismardan çekinmeyen TIP idarecilerinin kimler olduğunu daha iyi öğrenebilmek için, eski öğretim üyesi, yeni TIP idarecisi Behice Boran'ın, Türkiye Gizli Komünist Partisi ile olan dedikodulu münasebetinin aslına da bir nebzeye temas etmek istiyoruz.

Türkiye Gizli Komünist Partisinin 167 üyesini mahkûm eden Ankara Garnizon komutanlığı mahkemesinin «ESBA-BI MUCİBELİ HÜKÜM» adlı karar suretinin 16'ncı sayfasında sanıklara ait 174 sıra numarasında Behice Boran için aynen şu kayıt vardır:

«BEHİCE HATKO: (Behice'nin kocası Nevzat Hatkodur. Resmi kayıtlarda Behice Boran değil, Behice Hatko olarak geçmektedir.)

Babası Sadık, Bursa'da 1326 yılında Mahireden doğma, evli, bir çocuklu, sosyoloji doktoru, 1951 yılında Ankara Garnizon mahkemesince TCK'nun 161. maddesine göre 15 aya hükümlü ve cezası infaz edilmiş, Anadolulu Hisarı Rıyaziyeci sokak 7 No. da oturur ev kadını.»

Gizli komünist partisine ait esbabı mucibeli kararın 335. sayfasında Behice Hatko için tam 4 sayfa ayrılmış olup, ilk paragrafında aynen şunlar yazılıdır.

Behice Boran, Adnan Cemgil ve arkadaşlarının tevkif ve mahkûmlerine sebep olan bildiri ve telgrafın metni.

«25 Eylül 1953 tarihinde tevkif edilen ve 1 Şubat 1954 tarihli celsede tahliyesine karar verilen maznun BEHİCE BORAN (Hatko) gizli komünist partisine (cemiyete) girmek iddiasıyla mahkemeye sevk edilmiş, hakkında TCK'nun 5844 sayılı kanunla değiştirilen 141. maddesinin 5. fıkrasına göre ceza tayini talep edilmiş, iddia makamı esas hakkında mütalâası sırasında fiilinin 5844 sayılı kanunun şümülü dışında kaldığını, 5435 sayılı kanunla muaddel 141. maddesinin 10 ve 30. fıkralarına uygun düştüğünü ve fakat af kanunundan sonraya sirayeti sabit olmadığından 5677 sayılı kanun

nun 2. ve 5. maddelerinin tatbikini istemiştir» denilmektedir.

Daha sonraki bölümlerde ise, Yasar Cöl, Enver Gökçe, önce Behice Boran'ın kendi hücrelerine girdiklerini beyan ettikleri, sonradan bu sözleri inkâr cihetine gittikleri için delil kıyafetsizliği yüzünden beraatına karar verildiği yazılmıştır.

Ankara Üniversitesi Dil, Tarih Coğrafya Fakültesinde başlıyan solculuk faaliyetini, bu faaliyetlerin mensupları hakkındaki izahatımızı şimdilik bu rada keserek, İstanbul Üniversitesindeki faaliyetlere dönelim.

(Devamı Var)

Üniversitelerimizde Solculuk Faaliyetleri

Yazan: İlhan E. DARENELİOĞLU

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİNDE SOLCULUK FAALİYETLERİ

1946'dan sonra, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi ile Hukuk Fakültesinde bir kısım öğretim üyeleri derslerinde, sohbetlerinde ve aşırı sol dergilere yazdıkları yazılarda dünyanın sosyalizme doğru gittiğini, Türkiye'nin de bu akıma ayak uydurmak zorunlu olduğunu savunuyor, masum kafalarda sosyalizme karşı bir sempati yaratmak istiyorlardı.

Edebiyat Fakültesinde bilhassa Profesör Hilmi Ziya Ülgen ve asistanı Hasan Tanrıkut açıkça MARKSİST düşüncenin propagandasını yapıyorlar, hattâ yazdıkları yazılarda kendilerinin marksist olduklarını söylüyorlardı. Hilmi Ziya çıkardığı, İNSAN ve Yeni İNSANLIK mecmualarıyla, Türk çocuklarının tamamen yanlış bir istikamete yönelmesine vesile olacak aşırı sol düşüncelerin müdafaasını yapıyordu.

Asistanı Hasan Tanrıkut ise, Esat Adil Müsteceplinin kurduğu ve sonradan komünist partisi olarak kapatılan sosyalist partisinin merkezinde seminerler tertipliyor, Marksizmi, Diyalektik Materyalizmi anlatıyordu. Sadece parti merkezinde değil, daha ziyade Beşiktaş semtinde tekis edilmiş olan KAFA-KOL işçileri sendikaları merkezlerinde de işçilerimize sözde haklarının nasıl temin edileceği yollarını anlatarak onları, patronlara karşı isyancı olmağa hazırlıyordu.

Sosyalist partisinin organı GERÇEK ve GÜN gazetelerindeki yazılarıyla ise sosyalizmden ziyade komünizmin ve komünistlerin methiyesini yapıyordu.

Edebiyat Fakültesinde eskiden Lenin methiyecisi diye bilinen iki profesör, Sadrettin Celâl Antel ve İsmail Hikmet Ertaylan, bu mevzuda oldukça pasif, Mina Urgan, Halet Cambel, Vechi Eralp, Mukbil Gökdoğan, Nurettin Şazi Kösemihal, Macit Gökberk gibi solcu profesörler zaman zaman bir kısım talebenin dedikodu ve

infialine sebep oluyordu.

Gençliğinde çok vatanperver, bilhassa meşhur Sultanahmet mitingi ile büyük bir hatip ve mücahit olduğu uzun yıllar söylenen Halide Edip Adivarın da son yıllarında bu solcu öğretim üyeleri safına katılmış olması, onlar için ayrı ve bulunmaz bir destek olmuştur.

Hatırlarda olduğu üzere, ben bir Türk Marksistiyim diyen Hilmi Ziya Ülgen «Tarihî Maddeciliğe Reddiye» diye çıkardığı bir kitapla doğru yolu seçmek istemişti. Asistanı Hasan Tanrıkut ise, sosyalizmden komünizme yönelmiş, tevkif edilmiş, fakülleden uzaklaştırılmıştır.

Edebiyat Fakültesinin oldukça mutedil, korkak ve temkinli bir solculuğu tercih eden yukarıda adı geçen öğretim üyelerine mukabil, Hukuk Fakültesinin Devletler Hukuku doçenti Mehmet Ali Aybar, aslında komünist olmasına rağmen adı «Türkiye Sosyalist Partisi» olan bir teşekkülün GÜN isimli gazetesinde «Yeni Dünya» başlıklı bir yazıda aynen şunları söylüyordu: (13-10-1946)

«Hürriyetin kanunî bir imkân, musavatın da hukukî bir farkınsızlık olarak kalmasına artık tahammülümüz kalmadı.. İstiyoruz ki bu hukukî farkınsızlık yaşama hakkımız bakımından bir farkınsızlık olsun ve hürriyet ve müsavat varlıklı sınıfın inhisarından çıkarak müsterek nimetlerimiz olsun.»

Aybar, her maskeli sosyalistin söylediği bu yuvarlak sözlerden sonra işi sosyalizme getirerek o mevzuda da şunları söylüyordu:

«Dünyanın sosyalizme gitmesi mukadderdir. Tarihin akışında ve içtimaî müesseselerin tekâmülünde tesadüfe yer yoktur... Onun için istikbale emniyetle bakabiliriz. Nasıl emniyetle bakmıyalm ki, sosyalizm kapitalist dünyayı içinden zaten kemirmiş ve kemirmektedir. Binaenaleyh üçüncü bir dünya harbi çıksa da çıkmassa da, eninde sonunda kapitalist rejim çökecek ve emeğin hakkını alan insan gerçek müsa-

vata mutlaka kavuşacaktır.»

Aybar, dünyanın bütün servet ve mülkiyet düşmanı olan solcuların yıllardır kullandığı bu basma kalıp sözleri 22 yıl önce 1946 da sayıklamağa başlamıştı.

Yıllardır Türk milletinin kaderine hüküme için çırpınan bu kişinin, üniversite içinde ve dışındaki hayatına kısaca da olsa bir göz atılsa, TİP'in simdikî genel başkanının, korkunç bir zihniyetin mensubu olduğu kanaatine varılacaktır.

Aybarın ilk yazıları, Nazım Hikmetin oğlu Mehmet Fuat, Esat Adil, Rifat İlgaz, Hasan Tanrıkut, Şerif Hulusi gibi solcu ve komünist kişilerin toplandığı, Komünist GÜN dergisinde nesredilmisti.

Kendisinin fakülte de uzaklaşmasına sebep olan asıl tehlikeli yazıları ise HÜR adlı gazetede çıktı.

HÜR isimli gazetesinin çıkışı, bir müddettir yazı yazdığı VATAN gazetesinin, sayfalarını Aybara kapamış oluşu yüzündendi.

Bu gazete, Aybarın tereddüt ile karşılanan hüviyetini açığa vurmuş, önce üniversite yönetmeliğine aykırı hareket ettiği gerekçesi ile fakülte den uzaklaştırılmış, daha sonra ise Örfî İdare gazeteyi resmen kapatmıştı.

HÜR gazetesinin ilk sayısı 1 Subat 1947 Cumartesi günü nesredilmisti. Hür, aşırı sol marksist, hatta komünist temayüllü bir gazete olarak ancak 6 sayı çıkabilmiş, çıktıktan 1,5 ay sonra resmen kapatılmıştı.

Gazetesinde Ankara Üniversitesinden kovulan solcu hocaların da müdafaasını yapan Aybar, İstanbulda yeni bir gazete çıkarabilmenin zorluğunu düşünerek İzmir'e gitmiş, aynı yıl Nisan ayında ZİNCİRLİ HÜRRIYET adındaki solcu gazeteyi çıkarmıştı. 5 Nisan 1947 tarihinde ilk sayısı çıkan Zincirli Hürriyet gazetesinin HÜR'den de aşırı sola ve Sovyet dostluğuna yönelmiş olan muhtevası İzmir gençliğinin büyük capta infialine sebep olmuştu.

19 Nisan 1947 Cumartesi gün-

nü, İzmir Yüksek Tahsil Gençliği, gruplar halinde ve ellerinde bayrak ve dövizlerle Cumhuriyet meydanında toplanmışlardı.

Yüksek Ticaret Okulu talebesi olan bir gencin «Üniversitede, doçentlik yapmış bir gafilin İzmir gençliğinin kafası kalbinde yapmak istediği tahribata fırsat vermemek için buraya toplanmış bulunuyoruz» sözleriyle başlayan mitingde bir başka genç:

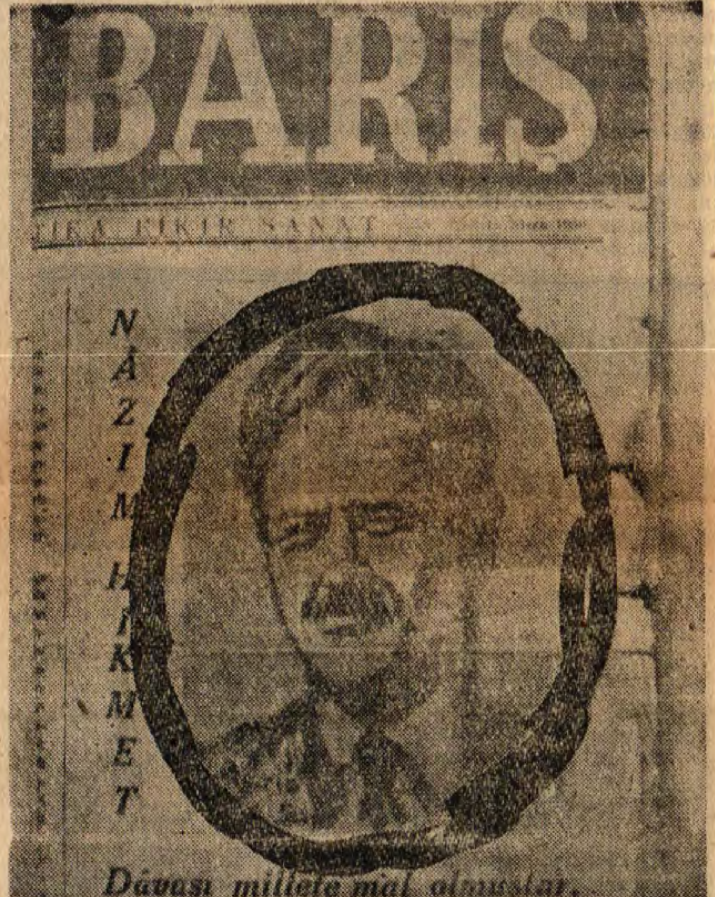
«— Komünizm aleyhindeki bu toplantıya İstanbul kaçağı Zincirli Hürriyet gazetesinden bazı parçalar okuyarak başlıyoruz. Bu gazete, geçen sene İstanbul Yüksek Tahsil Gençliğinin komünizme karşı yaptı-

ğı nümayisi, bir tahakküm hareketi olarak vasıflandırmaktadır. Yurdunu komünist dünyanın ağızından korumak için ayaklanan gençliğe karşı bu gazetenin kullandığı hüküm ne kadar utandırıcıdır. İzmir gençliği komünizm tahriklerine karşı susmayı asla hürriyetten geçiremez. Zincirli Hürriyet gazetesi ve onun sahibi Aybar, sunu iyi bilmelidir ki, İzmir gençliği bu gazeteyle ders vermesini pek âlâ bilecektir.»

Bir başka genç ise:

«— Yurdumuza komünist ruhu giremeyecektir. Burada bulunan topluluk namına haykırıyorum «Kahrolsun komünizm! Kahrolsun komünistler!..»

(Devamı Var)

Behice Boran ve arkadaşlarının kurduğu Komünist «Barışseverler Cemiyeti» nin organı BARIŞ dergisi, Nazım Hikmeti ve dünya komünistlerini savunuyordu.

Üniversitelerimizde Solculuk Faaliyetleri

Yazan: İlhan E. DARENDELİOĞLU

Ellerinde Bayrak ve dövizler olduğu halde Cumhuriyet meydanından ayrılan gençler. «Savulun kızılar gençlik geliyor» nidaları içinde Zincirli Hürriyet gazetesinin basıldığı matbaanın önüne gelmişlerdi.

Emniyet kuvvetleri, muhtemel hadise ve tahribatı önlemek için daha önceden matbaa önünde tedbir almış olmasına rağmen, zabıta barikatını yaran gençler, Cumartesi olması münasebetiyle kapalı olan matbaanın kilidini kırarak içeri girmişler, matbaada buldukları ne kadar Zincirli Hürriyet gazetesine paketi varsa, bunları pencereden dışarı atmışlardı.

Paketler içindeki gazeteleri yakan ve parçalayan gençler, Dağbaşı Duman Almış marşını söyleyerek, hükümet meydanında, Kemeraltında ve diğer semtlerdeki bayilerde satılan gazeteleri toplamak için ayrılmışlardı.

Bütün İzmir bayilerinden toplanan Zincirli Hürriyet'lerin yakılmasından sonra geç vakit tekrar bir gurup halinde matbaaya gelen gençler, matbaa sahiplerine bir mektup bırakarak, Zincirli Hürriyetin tekrar basılmasından dolayı doğacak hadiselerden mes'ul olmayacaklarını hatırlatarak dağılmışlardı.

Aybar bu hadiselerden 10 ay kadar sonra, İzmir gençliğinden yediği şamarı unutmus gözükerek 5 Şubat 1948 de Zincirli Hürriyeti tekrar çıkarmaya başladı. Zincirli Hürriyet bu kerre İzmirde değil, İstanbulda Hakkı Tarık Us Kardeslerin Vakit matbaasında basılıyordu.

Aybar artık mahkûm ve müseccel komünistlerle birleşmiş. Moskovayı sevindirecek hale gelmişti.

Zincirli Hürriyetin bu defaki ilk sayısı, mahkûm komünist Sabahattin Ali'nin, mahkûm komünist Azis Nesin'in yazılarıyla çıkmış, aynı sayıda komünist Zekeriya Sertelin de, gelecek sayıda yazılarının neşredileceği haber veriliyordu.

Gazetede çerçeve içinde, mutlak azgın bir komünist kalem tarafından yazıldığı belli

olan «EY TÜRK FAŞİSTİ» başlıklı, oldukça rezil ve adi bir yazı neşredilmişti.

Bu yazı Türk gençliğiyle alay ediyordu. Atatürkün gençliğe hitabesi tahrif edilerek milliyetçi Türk gençliği sadece FAŞİST değil, aynı zamanda barbar olarak gösteriliyordu. Yazı imzasızdı ama, kızıl ve hain bir kalemden çıktığı her haliyle belliydi.

Gazetenin çıkışından bir gün sonra yani 6 Şubat 1948 Cuma günü, üniversite gençliği büyük bir heyecan ve infial içinde gazeteyi ve gazeteyi basan matbaayı protesto için, talebe lokallerinde yer yer toplantılar yaptılar.

Muhtelif talebe teşekkülleri, neşrettikleri protesto beyannamelerinde Zincirli Hürriyetin muhtevasını «BOZGUNCU NESRİYAT», «Moskovanın emellerine hizmet eden» neşriyat olarak vasıflandırıyorlardı.

İlk protesto beyannamesini Milli Türk Talebe Birliği neşretmişti.

MTT. Birliğinin protestosunda, «Ey Türk Faşisti» başlıklı yazı ele alınmaktaydı.

«— Bununla Türk vatandaşları ve Türk milletinin bir ferdi olmak şerefine asla lâyık olmadığınızı ve olamayacağınızı ken diniz en iyi şekilde ifade ettiniz» denilmekte ve dünyanın hiç bir yerinde milli mukaddesata böyle rezilce tecavüz edenlere soylu ve şerefli denilemeyeceği hatırlatıldıktan sonra, beyanname şöyle devam ediyordu:

«— Eğer bu gibiler, o millet mukadderatı üzerinde söz söylemeye ve vatandaşları birbirine düşürmeye uğrasarsa, se-refli ve asil insanların viedanı, adalet cihazından önce harekete geçebilir ve onların dillerini koparabilir. Buna da hiç bir yerde adil olmayan bir iş vasfı verilemez. Türk gençliğine milliyetçiliğin ne olduğunu öğretecek olanlar, herhalde siz değilsiniz. Sizler ki bu vatan toprakları üzerinde yaşamağa bile lâyık değilsiniz.» deniliyordu.

TIP FAKÜLTESİ Talebe Birliği de Zincirli Hürriyet

Zincirli Hürriyet Gazetesi Matbaasında Yakılıyor

Beş Ay Kapalı Kaldıktan Sonra Aybar Gazeteyi Tekrar Çıkartıyor

Gazetesinin neşriyatını şu protesto beyannamesiyle tel'in ediyordu:

«— Karşımıza hezeyan ve iftiralarla çıkacak olanlara, bizleri ne idüğü belirsiz düşünceleriyle zehirlemeğe kalkanlara hatırlatmak isteriz ki, kendilerine yakın gördükleri ve dostluğuna muhtaç oldukları devletten ziyade, müsamaha ve sabrımızın tükenmesi yakındır.»

İ.Ü.T.B. (İstanbul Üniversitesi Talebe Birliği) nin Beyannamesi:

«Perşembe günü intisar eden «Zincirli Hürriyet» gazetesinde bilhassa «Ey Türk Faşisti» başlığı altında koyduğunuz yazıda Atatürk'ün gençliğe hitabesine nazire olarak Türk gençliğine sürülmek istenen garazkar lekeyi teessürle gördük. Gençlik bir milletin yarını olduğuna göre bizleri lekelemekle milletimizin istikbali hakkında endişeye sevk etmek ve içinden parçalamak gayesinin sinsî izlerini bâriz olarak hissettik.

Bu millet, gençliğini lekelemek sevdasını güden birkaç dejenereyi gayet iyi bilir.

Yalnız kendi suur ve mantığı ile hareket eden bizlerin sabriyle oynanmasını hatırlatmayı bir vazife biliriz.»

Aybarın talebeleri de, Aybarı tel'in ediyorlardı.

Mehmet Ali Aybarın iki yıl önce fakültede bıraktığı, fakülteden henüz mezun olmayan talebeleri de sabık hocalarının maksatlı tahrikleri karşısında galeyana gelmişlerdi.

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi derneğinin beyannamesinde de şunlar söyleniyordu:

«Anayasanın fertlere tanıdığı geniş hürriyeti istismar ederek, Türk milletini ve onun kutsal menfaatlerini ihlâl eden komünist neşriyatı aldı yürüdü. Büyük bir milletin evladı olmaya asla lâyık olmayanlar anlamıyorlar veya anlamak istemiyorlar ki, ancak kendini milli idealizmin gerektirdiği hizmetlerin hadimi kulanlar Türk kanunlarının bahşettiği

imkânlardan istifadeye hak kazanabilirler.

Milli faziletlerine tam imanla bağlı büyük Türk milleti ve onun gençliğe bu alçakça teşebbüslerin bayraktarlığını yap mak isteyen gafilere hareket serbestisi tanımayacak ve onları kolay affetmeyecektir.

Enerjisini, başlı basına tarihî bir milletin, direktifini ebedî mürsid ebedî Ata'sından alan Türk gençliği, milli menfaatlerin icabetirdiği anda, faaliyet sahasına atılmak için hiçbir kayıt tanımayacaktır.

Bu gençlik mukaddes varlığını satmak isteyen satılmışlara karşı daima sedid, daima insafsız olacaktır.»

MTTB Hukuk Derneği Üniversite gençleri, bayilerden topladığı Zincirli Hürriyet gazetelerini yırtarak, Marmara Lokalinde de bir toplantı yapmışlardı.

Toplantının açış konuşmasını yapan MTT Birliği İktisad Fakültesi Talebe Derneğinden Ahmet Sözen sözlerine şu cümlelerle başlamıştı.

«Bugün gene ZİNCİRLİ HÜRRIYET namı altında sefil komünizm hortlamış bulunuyor. Bizzat sefil olan komünizm nasıl olur da sefaleti önlemek iddiasında bulunur?»

Hatip bu tip bozuncu neşriyata karşı Türk gençlerinin daha suurlu ve uyanık olması zarureti hatırlattıktan sonra:

«— Fakat gönül isterdi ki, Türkiye Cumhuriyeti Hudutları içinde bir tek komüniste bile tesadüf edilmesin. Maalesef bu olmuyor. Görüyorsunuz ki, Zincirli Hürriyet adındaki Rus hayranı gazete de Milli Mukaddesatımıza hayasızca dil uzatmaktadır.»

Talebe teşekküllerinin haricinde kurulmuş olan milliyetçi dernekler de Zincirli Hürriyet gazetesinin yıkıcı neşriyatı karşısında harekete geçmiştir.

Bu arada Türk Kültür Ocağı, Türk Derneği, Türk Kültür Çalışmaları Derneği de tertipledikleri toplantılarda Aybarın komünistlerle birlikte çıkardığı

gazeteyi tel'in etmişlerdi.

Büyük Millet Meclisinde aşağıda metnini verdiğimiz bir telgraf çekilmişti.

«11.2.1948 tarihinde İstanbulda Üniversite lokalinde «Türk Kültür Çalışmaları Derneği» nin teşebbüsü ile Üniversiteli gençlerin ve seçkin aydınların iştirakiyle kalabalık bir toplantı tertip edilmiştir. Toplantıda söz alan hatipler son zamanlarda İstanbul'da yeniden yayımlanmaya başlayan «Zincirli Hürriyet» adlı Rus komünist propagandası yapan bazı soysuz ve satılmış kimselerin milli mukaddesata dil uzatanlar, milli Türk ahlakını ifsada mâ-tuf yazılar neşretmeleri, komünizm maskesi altında Rusluk propagandası yaptıkları tes-bit ve kaydedildikten sonra, mâhud gazete ve onun yazıların derin bir nefretle tel'in edilmiş ve Türk vatanını parçalamaya yönelik bu propaganda ile maddeten ve mânen mücadele karar verdiğimiz Cumhuriyet Hükümetine ve Büyük Millet Meclisi Başkanlığına saygılımla bildirir, gereken tedbirlerin alınmasını toplantı namına rica ederim.»

Türk Kültür Çalışmaları Derneği Kongre Başkanı

Eski bir Üniversite öğretim üyesi olan Mehmet Ali Aybarın üzerinde ısrarla duruşumu zün mühim sebepleri vardır.

(Devamı Var)

TAVZİH

21 Şubat tarihli gazetemizin 5. sahifesinde «Üniversitelerimizde solculuk faaliyetleri» başlıklı yazı serimizin 3. sütununda Abidin Dino'nun Türk vatandaşlığından iskat edilmiş olduğu yazılmaktadır. Aile mensuplarından aldığımız telefonda, Abidin Dino'nun Türk vatandaşlığından iskat edilmediği bildirilmiş, yaptığımız tahkikatta da hakikaten Türk vatandaşlığından iskat edilmediği öğrenilmiştir. Durumu tavzih ederiz.

Üniversitelerimizde Solculuk Faaliyetleri

Yazan: İlhan E. DARENELİOĞLU

Milletimizin Mesut Kaderini Eline Geçirmek İsteyen Solcu Lider Aybar'ı İyice Bilmek Daha Çok Uyanmaya Bilmemek İse Gaflete Vesile Olur

1952'ye kadar Türk Ceza Kanununda komünizm hakkında sarıh bir madde yoktu

Aybar bugün Üniversite kad-
resu ve camiasından ayrı bu-
lunmuş olmasına rağmen, Üni-
versite içerisine uzanmış olan
kollarının Türk çocukları üze-
rinde yaptığı tahribat, elbette
kulak arkasına atılacak cins-
ten değildir.

1965 yılında yüz üniversiteli
talebeye sorulan, sosyalist mis-
sin — Milliyetçi misin suali
karşısında 93 talebenin rahat-
lıkla sosyalist olduğunu söyli-
yebilmesi, korkunç bir ÜNİ-
VERSİTE PROBLEMİ içinde
bulduğumuzun tipik ve kü-
çük bir delili değil midir?

Evet Mehmet Ali Aybar
Üniversiteden bugün ayrıdır.
Ama onun dostları sempati-
zanları, dava ve parti arkadaş-
ları, Çetin Özek, İdris Küçük-
Ömer, Sencer Divitcioğlu, Ca-
hit Tanyol, Erdoğan Teziç, Ta-
rık Zafer, Murat Sarıca, Meh-
met Can Köksal, Kevork Acem
oğlu, Server Tanilli, Bahri Sarı-
cı İsmet Sungurbey, Mükere-
rem Hic, Lütfi Duran, Aydın
Aybay, N. Sazi Kösemihal, Ha-
let Çambel vb, Üniversitemiz
de öğretim üyesidirler.

Üç yıl öncesine kadar, Parti,
gazete, dergi idarehanesi
basan, sokaklarda Türk poli-
sine SATILMIŞLAR diye ba-
ğanan, «erici avı diye milliyet-
çi talebeleri tartaklayan tale-
belerin akıl ve kürsü hocaları
kimlerdi. Bu adamlar değiller
mi idi. Aybar da bunu istemi-
yor mu idi?

27 Mayıs sonrası Üniversite-
lerimizdeki Sol faaliyetleri ve
mensuplarını anlatırken, bun-
lardan, Aybara militanlık ya-
panları da ayrıca zikredeceğiz.

Bugün Üniversitelerimizdeki
tahrikçi ve solcu faaliyetleri
idare edenlerin, ya TİP'li veya
TİP sempatiizan öğretim üyele-
ri olduğu, inkârı imkânsız bir
gerçektir.

Onun için, Milletimizin me-
sut kaderini eline geçirmek
isteyen bu solcu lideri iyi bil-
mek daha çok uyanmağa, bil-
memek ise gaflete vesile ola-
caktır.

Aybarın iki mahkûmiyetinin
sebeplerini vermeden önce Tür-
kiye'de Komünist propaganda-
sı yapmaktan dolayı mahkûm
olanlara aid kısa bir izahta bu-
lunmak istiyoruz. Öyle ki, bu
izahat bir çok kafalardaki istif-
hamı hem çözmüş olacak, hem
de, bugün niçin komünistlerin
mahkûm edilmediklerini daha
iyi idrake yarıyacaktır.

BİR İZAH:
Türkiye'mizde 1952 yılına
gelinceye kadar Nâzım Hikmet
de dahil hüküm giymiş yüzler-
ce komünistten hiçbiri «komü-
nizm propagandası yapmaktan
dolayı» mahkûm olmamışlar-
dır.

Ceza Kanunumuzdaki 141 -
142. maddeler, yani bugün ko-
münistleri mahkûm eden bu
maddeler, daha önceleri bugün
kiünden daha kifayetsiz, muğ-
lak, tefsire tâbi şekliyle 1952
yılına kadar tatbik edilememiş,
suçlu; memleket düşmanlığını
daha açık ifade eden maddeler
le tecziye edilmiştir.

Bir kaç misal verelim:
Nâzım Hikmet ve arkadaş-
ları Yavuz zırhlısındaki erat
arasında komünizm propagan-
dası yapmak suçundan tevkif
edilmesine rağmen ona isnad
edilen suç «Orduyu isyana teş-
vik» olmuştur. Bu hale göre
Nâzım Hikmet de sağ olsaydı
veya şu anda hortlayıp da,
«Ben komünist değilim, zira
komünistlik suçu ile mahkûm
olmadım» deseydi yalan söyle-
memiş sayılırdı.

Gene 1925'te İstiklâl Mah-
kemesi huzurunda komünist
akideye mensup olarak ceza gö-
ren Şevket Süreyya ve arkadaş-
ları da iddia etseler ve «bizler
komünist değildik» deseler on-
lara da bir an için hak ver-
mek icabedecektir.

Zira Şevket Süreyya, Hasan
Ali Ediz, Dr. Şefik Hüsnü, Sad-
rettin Celâl ve arkadaşları Mos-
kova'da yetmiş birer kızıl ko-
münist olmalarına rağmen, o
gün bunlara tatbik edilen mad-
de «şekli hükümeti tağyire
mâtuf e'fal ve hareketten do-

layı» şeklinde ifade edilen mad-
dedir.

Onun için 1952'ye kadar
mahkûm olan komünistlerin
hepsine Türk Ceza Kanunumuz
da sarıh bir maddenin bulun-
maması yüzünden işledikleri
suça en yakın maddeler tatbik
edilmiştir. Esasen Adliye tari-
himizde suç istatistiklerini göz-
den geçirenler daha iyi göre-
cekler ki 1952 yılına kadar
mahkûmiyet neticeleri arasında
komünistliğe ait bir madde bu-
lamayacaklardır.

Mehmet Ali Aybara gelince,
949'da 1 yıla mahkûm olan Ay-
bar'ın suçu da Türklüğe haka-
ret ve hükûmetin mânevî şah-
siyetini tahkir maddesine uy-
durulmuştur.

Aybar bu yüzdendir ki her
yerde rahatlıkla «benim su-
çum komünist propagandası
yapmaktan değildir» diyebil-
yor.

Fakat, buna rağmen, şu hu-
susu nedense bir türlü açık-
lamağa cesaret edemiyor:

1) Hür gazetesi hangi tutu-
mundan dolayı resmen kapatıl-
mıştır.

2) Zincirli Hürriyet Gazete-
sinin İzmir ve İstanbul Genç-
liği niçin sokaklarda yırtı ve
yaktı.

3) Gazetesinde yazı yazdır-
mak için bir yığın müseccel
olmayan dostları dururken,
niçin, malûm ve mahkûm kişi-
ler olan Sabahattin Ali, Aziz
Nesin ve Zekeriya Sertelleri
tercih etti?

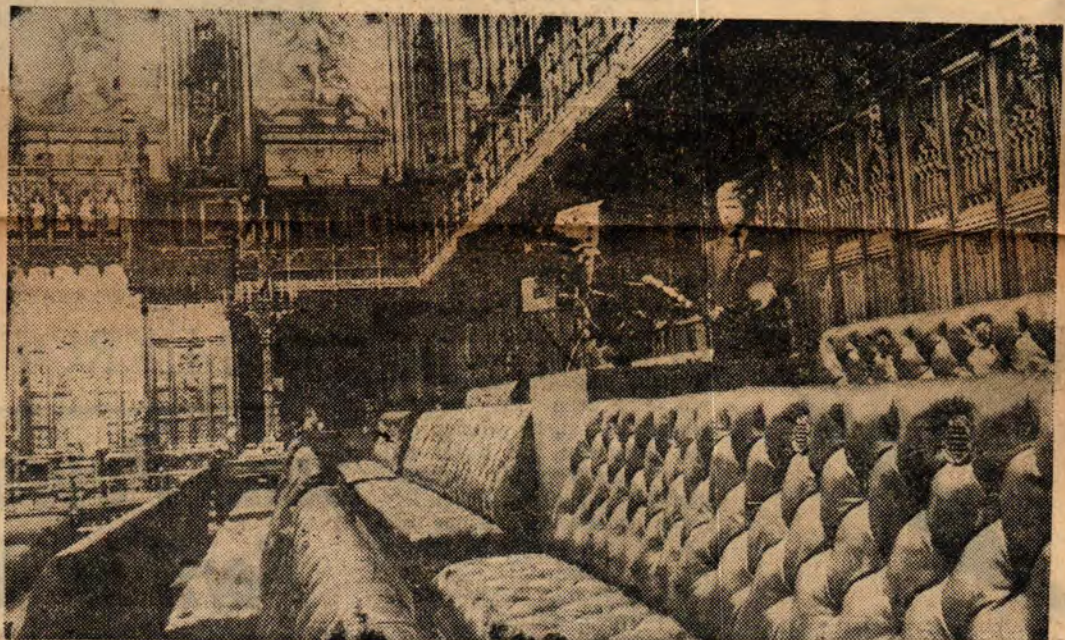
Aybar bur hususları elbette
açıklayamaz.

Ama Aybar'ın o günkü neşri-
yatını tâkip edenler bu zatın
tam bir Marksist metodlarla
hareket ettiğini çok iyi bilir-
ler. Bugünkü Aybar'ı o gün-
lerden tanımayanlar ise hâlen
İşçi Partisinde faal vazife gö-
ren sicilli komünistlerle teşriki

mesai edisi karşısında elbette
onun hakkında bir fikre sahip
oldular.

Bilhassa başlangıçta, yani
Aybar'ın TİP'i ele geçirdiği
günlardan sonra Türkiye İşçi
Partisi'nin mâsum ve gerçek-
ten işçi dertlerini dile getire-
cek bir parti olduğunu zanne-
derek bu partiye giren birçok
sendikacı, hayret ve dehşet
içinde gördüler ki, Aybar, İşçi
Partisini bir «Marksist - Le-
ninist» teşekkül haline getir-
mektedir. İşte bunu hisseden
birçok işçi ve hattâ parti ku-
rucularından 2 kişi gerçekleri
dile getiren BASIN TOPLAN
TILARI ile istifa ettiler. Bil-
hassa parti kurucularından ve
bugün vatanperver antikomü-
nist GIDA-İŞ Sendikasının ba-
şında bulunan AHMET MUŞ-
LU'nun korkunç açıklaması,
gaflete düşen kafa ve gözlerin
uyanmasına vesile olmuştur.

(Devamı Var)

LORDLAR KAMARASINDA TELEVİZYON — Lordlar kamarasına konulan televizyon kameralarından biri teknisyenler tarafından tecrübe ediliyor. Bugüne kadar ilk defa tatbik edilen bu usulle Lordlar Kamarasındaki görüşmeler kısa devre televizyonla gösterilip aynı zamanda teype alınacaktır.

Üniversitelerimizde Solculuk Faaliyetleri

Yazan: İlhan E. DARENELİOĞLU

Daha sonra ise, bir kısım üniversite gençleri de TIP'e heves etmiş, partiyi girmiş, fakat bir müddet sonra görmüşlerdir ki, TIP işçi dertlerini dile getirmekten ziyade, onların asil ve masum düşüncelerini istismar etmektedir.

Hele bunlardan bir genç vardı ki, TIP'in Gültepe toplantısında emekçi ve işçi hakları uğruna hastanelik olacak kadar dayak yemişti. Milliyetçi gençlerin Nural Cengize attıkları dayak yüzünden ise TIP idarecileri onu daha çok bağına basmışlar, sırdaş olmuşlardı.

TIP'in Şişli ilçe teşkilatında vazife alan Nural Cengiz bu dayak olayını ve Aybar'ın kendisine söylediklerini şöyle anlatıyordu:

«Şişli ilçesinin merkezini bilhassa işçilerle meskün GÜL TEPE'de açmak istemiş. Gültepe aynı zamanda Karadenizli

lerin de çok olduğu bir yerdir. Hemşehrilerim benim de TIP'li olduğumu görünce dayanamadılar —Cengiz sen de Komonist oldun da— diye üzerime yürüdüler. Milliyetçi gençler de gelmişlerdi. Beni oldukça fena hırpaladılar, içlerinden biri, bir kalın sopa ile vurun Komoniste diye ayağıma vurmuştu. İkyardımlı hastanesinde tedavi edilerek doğru TIP'in vilâyete yakın yerdeki genel merkezine geldim. Beni kapıda Aybar ve o günkü Genel Sekreter Orhan Arsal karşıladı. Aybar beni bağına bastı, alımdan öptü ve aynen «Mark-sist - Leninist ideolojiye gönül verenler seni Kubilây gibi kalblerinde yaşatacaklardır. Müsterih ol» dedi.

Nevzat Hatko ise, «Cetin ve İlhan gibi birkaç yoldaşımız daha olsa, çok değil, kısa bir

müddet sonra duruma hâkim olabiliriz» diyordu.

Nural Cengiz, TIP'in idareci kademesiyle rahatlıkla temas eden bir kişi olarak kat'i hükümünü veriyor ve diyordu ki:

«— Bu parti İşçi Partisi değil, Türkiyemize karanlıklara götürmek için işçi istismarına dayanan bir şebekedir.»

1950 de yakın arkabası olan Nâzım Hikmet kampanyasına katılan Aybar, 27 Mayıs ihtilâl arifesinde aldattığı 25'den fazla avukatla birlikte «sessiz yürüyüş» hazırlamış, ihtilâlden sonra ise, «Komünistleri mahkûm eden 141-142. maddenin anti-demokratik olduğu» yalanını ortaya atmış, bu mevzuada bir kısım gençler, teşekkülleri harekete geçirmiş, basın toplantısı yapmış ve bu maddenin TC Kanunumuzdan atılmasını istemiştir.

1964 Mayısında ise TIP'in 2. genel yönetim kurulu toplantısında Kıbrıs mevzuuna temas ederek:

«Kıbrıs Rumlarının bir Enosis dâvaları vardır. Adadaki Türklerin ise, işin başından beri Anayurda bağlanmaları diye bir ülküleri yoktur. Biz Atatürk'ün dış politika anlayışına dönerek Misakı Milli hudutlarının haricinde bir dâvamız olamaz» demişti.

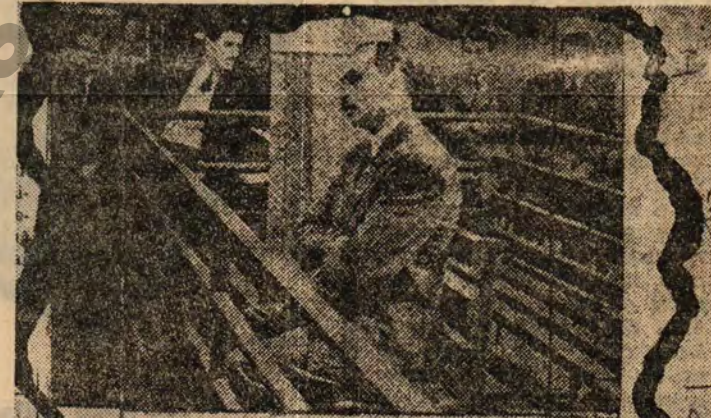
Türkiyemizin gerçekleriyle taban tabana zıt bir zihniyetin savunucularından kurulu olan TIP, maalesef, İnönü'nün yaptığı bir seçim kanunu sayesinde parlamentoza da girmek fırsatını buldu.

Türk Halk efkârı, kurulduğundan beri TIP'in başındakilerden ve aralarındaki mahkûm komünistlerden haklı olarak endişe ediyordu.

Muhterem Dahiliye Vekili Faruk Sükan'ın, 20 Şubat 1968 tarihinde meclis kürsüsünden yaptığı açıklama ise, TIP için kafalarda beliren her çeşit istifhamı çözmüş, onun bir MARKSİST parti olduğu artık anlaşılmuştur.

Bu açıklamadan öğreniyoruz

TIP İŞÇİ DERTLERİNİ DİLE GETİRMekten ZİYADE ONLARIN MASUM VE ASİL FİKİRLERİNİ SÖMÜRÜYOR

Mehmet Ali Aybar duruşma esnasında

M. Ali Aybar Hakkında tevkif müzekkeresi kesildi

Cumhurbaşkanı aleyhinde tevkif müzekkeresi neşriyatında bulunduğu iddiasıyla hakkında dava açılan Mehmet Ali Aybarın duruşmasına dün ikinci Ağır Ceza Mahkemesinde devam edilmiştir.

Sanık M. Ali Aybar bildiği gibi bir başka suçtan dolayı Üsküdar ceza evinde bulunmaktadır. Bu sebeple mahkemeye avukatı

Saffet Nezih'i göndermiştir. Duruşma başladığı vakit evvelce yazılan ihzara cevap gelmediği görülmüştür. Mütteakibin C. Savcısı söz alarak sureti sevke ve Yargıtayın huzura çıkmasına nazaran sanığın tevkifi talep etmiştir.

Bundan sonra, M. Ali Aybarın tevkifine ayrıca mahkûmiyetine dair ilâmın getirilmesine karar verilmiştir.

Şimdiki T.I.P. Başkanı Mehmet Ali Aybar Türklüğe hakaret suçundan Adalet huzurunda hesap verirken.

ki, Aybar, 7 Ocak 1968 tarihindeki İstanbul il kongresinde aynen şunları söylemiştir:

«— MARKSİZM bir bilimdir. Kapitalizmin zıddıdır. Bilimden yararlanmak da Anayasada vardır. Şu halde MARKSİZM anayasamıza Aykırı değildir. Elbette biz sosyalist partiyiz. Sosyalizme inanıyoruz derken bilimsel olmayan sosyalizmi kastetmiyoruz. Aslında sosyalizm birdir, başka türlü yoktur, bilimseldir ve bilime dayanır.»

Rus ihtilâlini tetkik edenler daha iyi bilirler, Lenin demiştir ki:

«— İnsanlar okur yazar olabilmek için nasıl alfabeyi öğrenmeğe muhtaç iseler, komünist olabilmek için de Sosyalizme gönül vermek zorundadır.»

TIP Türkiyemizde de halk efkârını sosyalizme alıştırmak istemektedir. Hele halk bir sosyalist olsun gerisi kolay diyorlar.

Fakat bu gafil ve betbahtlar unutupyorlar ki, Türk halkı Dinine, ailesine, vatanına, mukaddesatına bağlıdır. Türk işçisi ise, bu hasletlerle meşhurdur.

(Devamı Var)

ENEBAŞI... KAYNAK

Pazar 20 Nisan 1947

İzmir gençliği komünizmin aleyhinde miting yaptı

«Yurdumuza komünizm ruhu giremez. Kahrolsun komünizm,»

Ellerinde bayraklar ve Atatürkün resimleri olduğu halde «Cumhuriyet» meydanında toplanan gençler, bundan sonra «Zincirli Hürriyet» gazetesinin basıldığı matbaaya gittiler, mevcut gazeteleri olarak parçaladılar

İzmir gençliği aşırı sol neşriyat yapan Zincirli Hürriyet gazetelerini sokaklarda yırtmış ve yakmışlardır. O günlere dair bir gazete haberi

Üniversitelerimizde Solculuk Faaliyetleri

Yazan : İlhan E. Darendelioğlu

Kısa Bir İzah

Lenin «Devlet ve İhtilâl» adlı eserinde diyor ki: «Bir memlekette komünist propagandası yapmak yasağın isse, veya serbest olsa bile, o memleketin halk efkârı komünizme iltifat etmiyorsa, bu memleketlerde mutlaka genç ve körpe dimağlara hitap etme fırsatı bulunmalıdır.»

Lenin bu sözleri şunun için söylüyordu.

Komünizme iltifat etmeyen halk efkârını tahrip ve tahrik etmek kolay olmayacağı için, o milletin gençleri her çeşit hasletlerden uzak, daha doğrusu dinsiz, milliyetsiz, vatansız ve duygusuz bir kitle olarak hayata hazırlanırsa, bu gençler 15 veya 20 yıl sonra, devlet ve hükümet mekanizmasında vazife alacak, memur, müdür, umum müdür, uzman, öğretmen, subay, milletvekili olacak, milletin kaderine hükmedecektir.

O zaman komünizm adına hareket etmek, daha doğrusu mutasavver bir ihtilâlde muvaffak olmak daha da kolaylaşacaktır. Zira her çeşit hasletlerden uzak bir nesil yetiştirilmiştir.

Türkiyemizde de solculuk faaliyetlerini tetkik edenler daha iyi idrak edeceklerdir ki, memleket düşmanları tam 40 yıldır, bilhassa Türk işçisini bir kan ve yalan deriyi içinde boğmak istemelerine rağmen buna asla muvaffak olamadılar.

Türk köylüsünün, Türk işçisinin, Türk devlet personelinin bir kelime ile Türk halkının dinine, diyanetine, ailesine, milliyet ve mukaddesatına bağlı oluşu, melun ihtirasların sahiplerini yıllardır sukutu hayâle uğratmıştır.

İşte halkımızın bu sağlam ve şuurlu idraki karşısında, solcular peygamberleri Lenin'in emri olan Türk çocuklarına musallat olmayı düşünerek Maarif kadrosunu ve teşkilâtını ele geçirme yoluna başvurdular.

Uzun yıllar sorgusuz ve sualsiz bu milletin kaderine hükmeden, bugün de «Ortanın solu» sloganı ile halkımızın milli vicdanında istifhamlar yaratan İnönü devrinin Hasan Ali Yücel'e rastlayan Maarif kadrosunda bu işi ilk defa denemiş oldular.

Bilhassa o günün Türk milliyetçiliğine düşman zihniyetini oldukça istismara çalışan, 27 Mayıs hareketinden sonra ise, sonsuz gaflet ve müsamaha içinde, hareket eden solcular, bugün kimse inkâr edemez ki, Türk milleti için küçümsenmeyecek bir tehlike haline gelmişlerdir.

Unutmamalıdır ki, genç ve körpe çocuklarımızı emanet ettiğimiz Üniversitelerimizin kürsülerinden, onlara verilen kültüre, Marksist ve komünist yalanlarını da eklemeyi unutmıyanları, bir nemelâzımlık içinde küçümsemek, elbette büyük ve acı bir gaflettir.

Onun için, yıllardır Türk halk efkârından beklediğini bulamayan, daha doğrusu en âdi ve iğrenç yalan ve istismarlarla bu kitleyi kandıramıyan solcuların, üniversitelerimizdeki faaliyetlerini bu yazı serimizle gözler önüne, tarihi seyri ile sermiş olacağız.

Bunlara şimdiye kadar âlet olmuş, fırsat vermiş kişileri de tanıdıktan sonra, «Bağımsızlık», «Elericilik», «Devrimcilik» hattâ «Atatürkçülük» maskesine bürünmüş olan bugünün solcularına karşı, bilhassa Üniversite gençliğimizin daha uyanık, daha şuurlu ve daha vatanperver hale getirilmesi zaruretine kani olacağız.

1920-23 arasında Türkiye'de komünist propaganda ve teşkilâtı serbestti

Partinin Sözcüsü Aydınlık Dergisi İdi

Solcuları Zamanın Ünlü Maarif Bakanı Koruyordu

Komünistlikten İstiklâl Mahkemesinin Yedi Yıla Mahkûm Etmesine Rağmen S. Celâl Edebiyat Fakültesine Profesör Atanmıştı

Cumhuriyetimizin 45 yıllık tarihini 1938 - 1950 yılları arasındaki oldukça uzun bir devre üstündeki perdeyi şöyle bir uçundan kaldıranlar, solculuk faaliyetleri mevzuunda bugün dahi henüz gün ışığına çıkmamış bir çok acı ve korkunc

gerçeklerle karşı karşıya geleceklerdir. Yazının asıl mevzuu «Üniversitelerimizdeki Solculuk Faaliyetleri» olduğu için, bu devirde, mahkûm ve müseccel komünistlerin matbuat umum müdürlüğüne Ankara Radyo

su müdürlüğüne, iktisad müdürlüğüne, murakabe heyeti üyeliğine ve bunun gibi bir kısım köşe ve köprü başlarına nasil tayin edildikleri elbette mevzuumuzun dışında kalacaktır.

Unutulmamalıdır ki, Türk maarif kadrosuna, bilhassa üniversitemize sızmak isteyen solcuların bu devrin şöhretli bir maarif vekili tarafından da himaye edilmiş olmaları, üniversitelerimizi korkunc bir sol faaliyetinin sikleti merkezi haline getirmişti.

Bu devrin iltifatına mazhar olan bazı kişilerin hakiki hüviyetlerini daha iyi öğrenebilmek için biraz gerilere gitmek zarureti vardır.

1920 - 1921 - 1922 - 1923 yılları içinde Türkiyemizde komünizm propagandası ve teşkilatlanması serbest olduğu için bu yıllarda resmen kurulmuş bir komünist Partisi vardı. Başında Dr. Şefik Hüsnü adında komünizm yayılma metodlarını Moskova'da öğrenmiş bir satılmış kişi bulunuyordu.

Bu partiyi destekleyen, partinin asıl sözcülüğünü yapan neşir vasıtası ise AYDINLIK adında kızıl bir mecmua idi.

Türkiyemizde komünist faaliyetlerini tetkik edenler veya bu faaliyetlerin tarihini yazmak isteyenler, hiç tahmin etmiyoruz ki bu dergiden bahsetmeden geçebilsinler.

İki yıl gibi uzun bir süre neşredilen LENİN ve KOMÜNİST BAYRAMI için ayrı ayrı özel sayıları da bulunan Aydınlık mecmuası, kelimenin tam manası ile tahriki ve Moskovanın ağı ile hareket eden KOMÜNİST bir organdı.

1925 de İstiklâl Mahkemesi huzurunda komünistlik suçu ile tam 7 yıla mahkûm olmasına rağmen İnönü iktidarında Edebiyat Fakültesine Profesör olarak tayin edilmiş

İŞTE ÖZLEDİKLERİ

miş olmalarına rağmen, tütün sigara sandığında «satış için» görevlendirilmiş ihtiyarlar.. Komünizmin ölüm rüzgârından nasilsa kurtulabilmişler ama zulüm devam ediyor..

olan Sadrettin Celâl, bu derginin sahibi ve başyazarı idi.

Prof. Sadrettin Celâl'in Leninci hüviyetini daha iyi anlayabilmek için, aslında İstiklâl Mahkemelerinin onu mahkûm eden gerekçesinden önce Aydınlık dergisindeki Lenini ve komünizmi metheden yazılarını görmek lazımdır.

Bir küçük al olmak üzere nakledecek olursak Sadrettin Celâl, komünist ihtilâlinin Rus halkına getirdiği yeniliği (!) Aydınlık bir sayısında aynen şöyle anlatıyor:

«Rusya'da anarşizm hareketi 1918 senesi kışı esnasında had gayesine vâsil olmuştur. Asırlardan beri feodal ve otokratik bir hükümetin demir pençesi altında ezilen halk, bu istibdat kuvvetini kırdıktan sonra, nâmütenahi bir sürür ve heyecan içinde ilân şadümanı ediyordu. Artık herkes müsavî, herkes kardeşti.. Zengin, fakir, kalmamıştı, Müstebitler, zalimler, patronlar, sermayedarlar tüccarlar mahvolmuşlardı.»

Komünizmin asıl babası Karl Marks için ise şunları yazıyor:

Komünizmin, gaflet muhitlerinde propagandası «esitlik ve herkese aynı imkândır. Fakat gerçek öyle değil. Herkes büyüklü küçüklü devlet memuru. Çalışmaya ekmeğ yok. Emeklilik yok, mülkiyet yok. İşte 76 ve 69 yaşlarına gelirken.. Komünizmin ölüm rüzgârından nasilsa kurtulabilmişler ama zulüm devam ediyor..

«Beşeriyet tarihi bir çok büyük devlet adamları, derin mütefekkirler, kurnaz diplomatlar görmüştür. Fakat bütün bunlar, feodal ve burjuva âlimlerinin istismar üzerine kurulmuş cemiyetlerin mümessilleri ve müdafileri idi.»

«Ancak 19. asırdır ki, büyük Karl Marks sahneli tarihe ve ni atılan, inkısaftın henüz mebedinde bulunan proleterya sınıfının menfaat ve endişelerini ve tarihi rolünü kuvvetli bir surette idrak ve ifade etmiş olanların eline —Burjuvaziye karşı mücadelelerinde— en keskin bir silâhı Marksizmi vermiştir.»

Lenini metheden bir makalesinde de şöyle konuşuyordu: «Yirminci asırda Marks'ın vârisi doğrudan doğruya Lenin'dir.»

«Lenin kimdir? Ne yapmıştır? Leninizm nedir? Bunu geçen sene Lenin için çıkardığımız fevkalâde nüsha ve risale ile izah etmeğe çalışmıştık.»

Görüyorsunuz ki, Aydınlık mecmuasının bir sayısının Lenin için fevkalâde olarak hazırladığını ve ayrıca Lenin'e

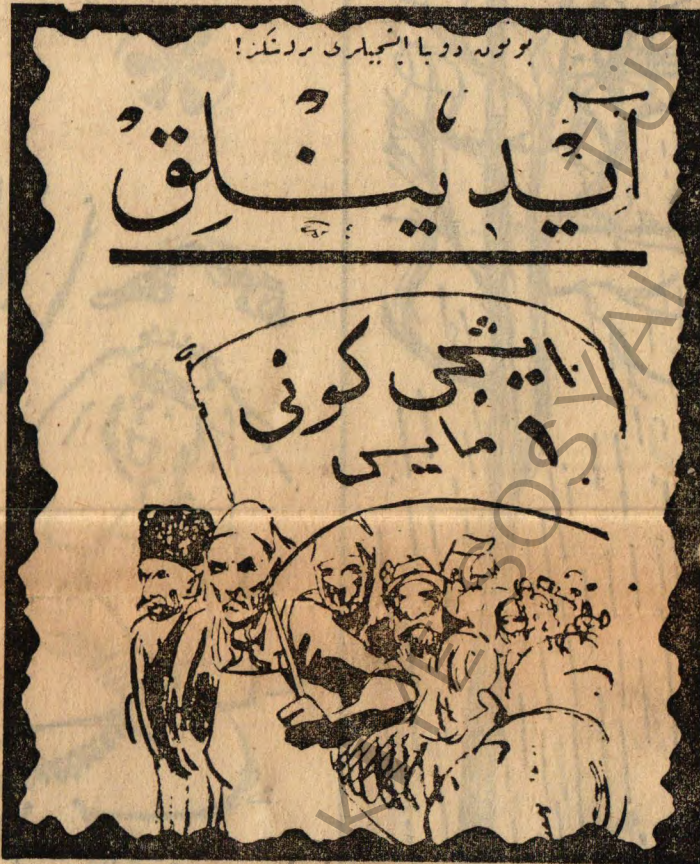
ait bir de risale neşrettiğini, Sadrettin Celâl'in bu satırlardan da öğrenmiş oluyoruz. Yazıya devam edelim:

«Fakat bu mevzu o kadar genisdir ki, esaslı bir surette etraflıca tetkik edebilmek için bir risale, bir kaç sayıfalık bir makale değil, bir kaç cilt lazımdır.»

«Bizim bu küçük makale ile yapabileceğimiz sey sadece Lenin'in dehasının bariz hususiyetlerini göstermek, proleterya inkılabına hizmetinin derecesini takdir edebilmek için müsbet bir sahadaki faaliyetini, eserlerini mütalâa ve tetkik etmektir.»

Görüldüğü gibi yıllarca bu batıl ve çarpık bir düşüncenin sözcülüğünü yapmış olan bu kişi, yıllardan sonra, Türkiyemizde gibi, halk efkârının komünizme karşı en hassas ve uyanık olması lazım gelen bir memlekette, bırakın bir başka vazifeyi, çocuklarımıza millî terbiye verilmesi icap eden bir fakülteye pedagoji profesörü olarak tayin ediliyor.

(Devamı var)

İnönü iktidarında Edebiyat Fakültesine Profesör olarak tayin edilen 7 yıla mahkûm komünist Sadrettin Celâl'in çıkardığı Türkiye Komünist Partisinin yayın organı AYDINLIK mecmuasının 15. ci özel sayısı. Bu sayı 1 Mayıs Komünist Bayramı için hazırlanmıştır. Hasan Ali'nin özel bir emriyle bütün kütüphanelerden bu nüshası kaldırılmıştır. Yazarları, Sadrettin Celâl, Nâzım Hikmet, Sevkât Süreyya ve Ankara Üniversitesi Rektörlüğüne kadar yükselmiş olan Sevkât Aziz'dir. Enternasyonal Marsi notalarıyla birlikte ilk defa bu sayıda neşredilmiştir. Derginin kapağı üstünde, komünizmin beynelmilî sloganı «Bütün Dünya İşçileri Birleşiniz» yazılıdır.

Üniversitelerimizde Solculuk Faaliyetleri

Yazan : İlhan E. Darendelioğlu

Düşündünüz mü ki, Sadrettin Celâl, devletin bu iltifat ve itibarı karşısında, eski hüviyetini unutturmak, hiç değilse kendisine verilen profesörlük ünvanına lâyık olabilmek için susmuş mudur? Hayır!.. Çünkü o biliyordu ki, ken-

disini oraya getiren zihniyetin mensupları, bu çeşit hassasiyetten hem yoksun, hem de büyük bir gafletin içindeydiler.

Onun için, Sadrettin Celâl susmamış ve durmamış, bir yanda Edebiyat Fakültesinde

okuttuğu genç ve körpe kafalara:

«Öğretmen olduğunuz zaman sakın talebelerinize büyük adam veya kahraman veya mücahid olmak için fikirleri telkin etmeyin. Bu istisnai sıfatları benimseyerek çalışan ve hareket eden çocuklar bu sıfatlara erişemezler ve bir aşağılık duygusuna gömülür, çocuklarınızı, günün ve hayatın adamı olarak yetiştirin» diyordu.

Bir yanda da komünist Sertellerin idare ettiği TAN gazetesinde Marksist fikirleri savunuyordu.

Hattâ Ankara'daki ilk maarif konferansında:

«— Aile bir zehirdir, inkılâp fikrimizi çocuklarınıza aşılama istiyorsak evvelâ aile müessesesini kaldırmalıyız» demiştir.

1938 de İnönü, Hasan Ali Yücel'i maarifin başına geçirince, üniversitemize sızmağa isteyen solcular, bu işi hem rahat başarmışlar, hem de bu vekilden oldukça himaye görmüşlerdi.

Bugün de solcu ve komünistlerin her fırsatta, Hasan Ali adını bir bayrak gibi yadetmeleri elbette sebepsiz değildir. Zira Türk maarifi 27 Mayıs sonrası istisna edilirse, hiç bir devirde, Hasan Ali idaresindeki kadar azgın solcuların bir barınağı haline gelmemiştir.

Hatırlanacağı üzere, Ankara Dil, Tarih - Coğrafya Fakültesine tayin edilmiş olan Pertev Nallı Boratav, Muzaffer Şerif Başoğlu, Behice Boran, Niyazi Berkes, Mediha Berkes, Azra Erhat kesif ve korkunc bir solculuk propagandasına başlamışlar, ilerde fotokopilerini de vereceğimiz iki de Marksist mecmua çıkarmışlardı.

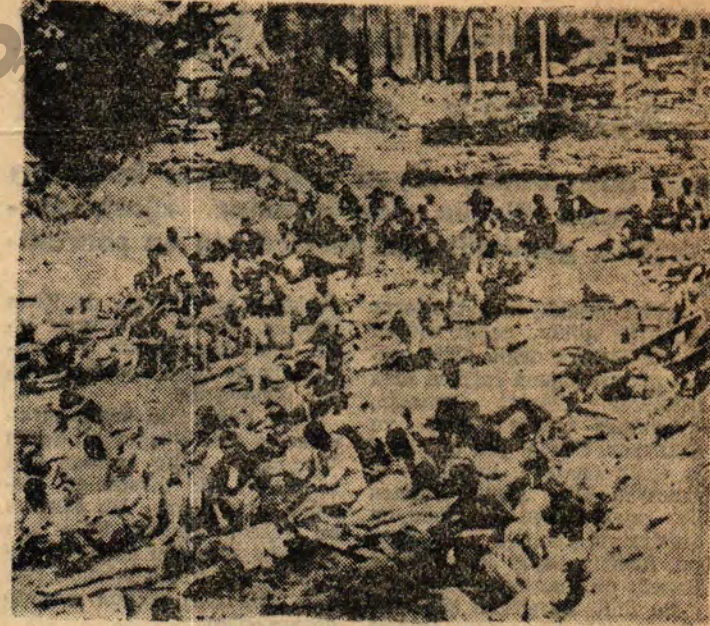
Vaktiyle komünist Aydınlik mecmuasında din - milliyet - vatan duygularını tezyif ve tahir eden Şevket Aziz Ankara Üniversitesi Rektörlüğüne getirilmişti.

Hain komünist Sabahattin Ali Devlet Konservatuvarına müdür olarak tayin edilmişti.

Din - Milliyet - Vatan Hislerini Alaya Alan Ş. Aziz Rektör Tayin Edilmişti

Hain Azılı Komünist Sabahattin Ali Devlet Konservatuvarı Müdürü Oldu

Mareşal Fevzi Çakmak hükümeti ikaz ediyor

Komünizm, insanlık tarihinin en yüz kızartıcı cinayetlerini işleyen insanların rejimi olarak tarihe

İŞTE ÖZLEDİKLERİ

geçmiştir. 21 milyon Rus 1917 ile 1923 yılları arasında Sibirya'ya sürülerek ölüme mahkûm edilmiştir. Çin komünist ihtilâlinde de aynı şekilde milyonlarca insan, komünistlerin bulduğu işkence tarzlarıyla öldürülmüştür. İşkencelerin en ağır aç bırakılıp ölüme terk edilmiştir. Yukarıda Çin'de kurulan binlerce temerküz kampından birinde ölecekleri günü bekleyen insanlardan bir kısmı görülmüyor.

Adnan Cemgil, Cevdet Kudret Solok, Nabi Dincel, Nazife Cemgil gibi solculara da Ankara liselerinde vazifeler verilmisti.

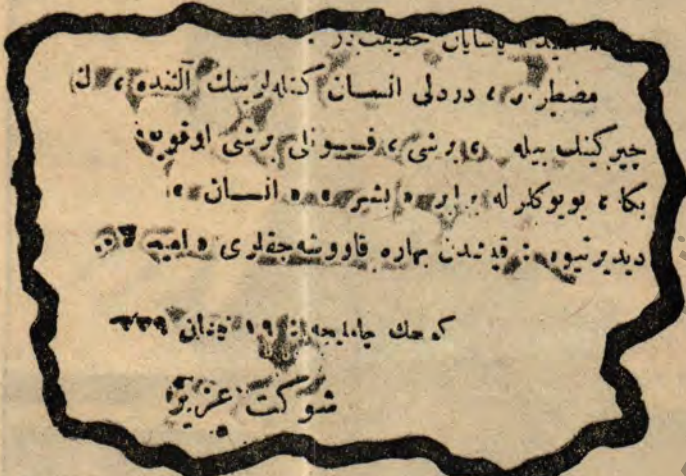
Ankara'daki, bilhassa Dil, Tarih - Coğrafya Fakültesine tayin edilmiş olan solcu hocalarla, maarifin diğer kadrolarını işgal etmiş Marksist kişilerin bütün tahrik ve propagandalarına rağmen, İnönü'nün bir mezarlık sükkütü içine gömülmüş olması, Hasan Ali'nin de bundan istifade ile onları himaye ediş devrin «Ünlü Askeri» Mareşal Çakmağın da gözünden kaçmamış olmalı

ki, 5-11-1947 tarihinde gazetelere verdiği beyanatta:

«— Ben daha is başında iken bir eski Millî Eğitim Bakanının komünist faaliyetlerini destekleyen hareketinden dolayı hükümeti resmen ikaz ettim. Kimse kulak asmadı» demişti.

Biliyorsunuz ki uzun süren bir dava sonunda da merhum Mareşal Çakmak söylediklerini isbat etmiş ve beraat kararı almıştı.

GELECEK YAZI : ANKARA, DİL, TARİH - COĞRAFYA FAKÜLTESİNDEKİ SOLCULUK FAALİYETLERİ..

Şevket Aziz'in Aydınlik mecmuasında çıkan menfur yazısının son kısmı yukardaki çerçeve içindeki klişede görülmektedir.

Türkiye'de ilk defa komünist Aydınlik mecmuasında neşredilen Enternasyonal Marşının aynı mecmuada neşredilen notası.

Üniversitelerimizde Solculuk Faaliyetleri

Yazan: İlhan E. DARENDELİOĞLU

Muzır Faaliyetinden Dolayı Pertev Naili Almanya'dan Geri Gönderilip Sanki Hiç Suç İşlememiş Gibi Siyasal Bilgiler'e Doçent Tayin Ediliveriyor

Tevfik Fikret Yaşasa Komünist Olurmuş

1937 yılında Almanyada tahsilde bulunan Türk talebelerinden bir kısmı, aynı yıl orada talebe müfettişi olarak vazife görmekte olan merhum Reşad Şemsettin Sirere, Pertev Naili Boratav adında ve Ön Asya dillerini tetkik için gönderilen bir talebenin, arkadaşları arasında komünizm propagandası yaptığını bir dilekçe ile bildirmişler, bu zatın geri gönderilmesini talep etmişlerdi.

Müfettiş Reşad Şemsettin Sirer, müracaatın ne dereceye kadar doğru olup olmadığını öğrenmek için, Pertev Naili Boratavı sorguya çekerek onunla oldukça uzun bir konuşma yapmıştı.

Müfettiş bu konuşmadan sonra daha çok kani olmuştu ki, Pertev Naili tamamen sol düşüncelerin içine gömülmüş, onu bu fikrinden vazgeçirebilmek oldukça zor bir işti.

R. Şemsettin Sirer 6-3-1937 tarihli ve 2598-36 sayılı bir yazı ile Bakanlığa aynen sunları bildiriyordu:

«Gençlerimizin dilekçesi bana gücüm ve mizacıma göre hayatımın en ağır telâkki ettiğim bir vazifesinin ifasını yük-

lemiştir. Berlin bölgesinde hizmete başladıktan sonra Pertev Naili ile uzun saatleri doluduran bir konuşmada bugünkü Türk devletinin bir sınıf devleti olduğu yolundaki iddia ve zehabının yanlışlığını ona anlatmağa çalıştım. Onda Türk milletinin sevgisini, ateşini yakmak benim için hakiki bir sadet olacaktı.... Türk gençlerine mürebbilik etmiş kimseler olan (şikâyet eden gençlerin hepsi yüksek tahsilini tamamladıktan sonra ihtisas için Almanya'ya gönderilmiş kişilerdi) gençlerimizin şikâyetleri gösteriyor ki, Pertev etrafındaki Türk gençleri üzerinde onların milliyet ideallerini ve millet sevgilerini gevşetecek ve kırarak surette telkinler yapmaktan vazgeçmemiştir ve geçmeyecektir.. Pertevin Türk milliyetinin ideallerine hizmet bakımından kaybolmuş bulunduğunu görmek benim için çok acı oldu. Fakat vazifemi yapmak mecburiyetindeyim. Pertevin Almanya'da devlet talebesi olarak bırakılmasının faydalı değil, zararlı olduğunu söylemek ve onun artık bu memleketteki çocuklarımız arasında bırakılmayıp geri alınmasını istemek mecburiyetindeyim.»

Aynı yıl Pertev Boratav ile birlikte Almanyada ihtisas tahsilinde bulunan Mebrure Ak sel, müfettiş R. Şemsettin Sirere sunları söylemiştir:

«Almanya'da bir gün Pertev Boratavın evine gittim. Ona Rusyada Türklerin zulüm gördüklerini söylemişim. Bana: Bunun Türklerin rejime (yani komünizme) itaat etmediklerinden ileri geldiğini söyledi.»

Sükrü Güllü ise :

«Almanya'da bir kahvede ken dişiyle oturuyorduk. Pertev Boratav milliyetçilik cereyanının bütün dünyada yıkılmakta olduğunu, bir kısım çırpınışların kapitalizmin kendini yıkmaktan kurtarmak için olduğunu, fakat tarihin bugünkü seyri içinde bunun musakkat ve son günlerini yaşadığını söyledi.»

Zira Karamuk da:

«Pertev Boratav, Tevfik Fikret yaşasaydı muhakkak komünist olurdu. Komünizmden ideal bir şey yoktur. Rusyadaki inancın sağlamlığından bahsetmiştir.»

Gençlerin şikâyet dilekçeleri, Pertev'e ait düşünceleri, bilhassa, Maarif Vekâletinin emuteber ve uyanık bir müfettişinin temil götürmez sarın kanaatı karşısında Boratav Türkiye'ye geri dönüyor.

Görüldüğü gibi Pertev Boratav Almanya'dan suçlu olarak geri alınıyor. Hem de komünizm propagandası suçu ile.

Hayret, hattâ dehşet içinde haber verelim ki, bu zat sanki Türkiye'ye suçlu olarak dönmemiş, Almanya'da ihtisas sertifikalarını veya diplomasını başarı ile almış, oradaki müfettişimiz ayrıca takdirname vermiş gibi, yurda avdetinden sonra önce Siyasal Bilgiler Fakültesine, oradan da 1938 de Dil, Tarih - Coğrafya Fakültesine doçent olarak tayin edilmiştir.

İŞTE ÖZLEDİKLERİ

Komünist ihtilâlciler kana doymuyor. Çocukların, kadınların kanı... Yukarda öldürülen ana ile çocuğu görüyor. Bu utanç tablosunu insanlık unutamayacaktır.

dilmiştir.

Bir yıl sonra ise (1939 da) Muzaffer Serif Başoğlu, Behice Boran, Niyazi Berkes ve karısı Mediha Berkes aynı fakülteye öğretim üyesi olarak tayin edilmişlerdi. Daha sonra da Azra Erhat adında musevi asıllı bir hanım da öğretim görevlisi olarak bu fakülteye alınmıştı.

Aradan uzun yıllar geçme-

İşte özledikleri rejimin bir başka eseri. Kadın, kız, çocuk denilmiyor... İhtilâllerin gıdası kan imiş...

miş, kafa ve gönül birliği yapan bu solcu hocalar, komünist Aydınlik mecmuasının yazarı Şevket Aziz ve onun asistanı komünist Nail Vahdettin'in karısı Perihan Çambelle de sıkı dostluğu temin ettikten sonra derslerinde ve ders saatleri dışında talebelere rahatlıkla Marksist fikirler aşılamaya başlamışlardır.

(Devamı var)

ADIMLAR

Muzaffer ve Nispetiyat Müdâfeli Dr. Behice Boran'ın Boran'ın Alanya'da yazdığı bir mecmuaya rehberlik ettik, istediğimiz yazıların çıkmasını sağladık» diyordu. Dr. Şefik Hüsnü'nün bahsettiği marksist mecmuadan biri halen T.I.P. Milletvekili olan Behice Boran'ın neşrettiği ADIMLAR mecmuasıdır. Resimde, Adımlar mecmuasının Behice Boran'a ait olduğunu yazan son sayfasının klîşesi görülmektedir.

Türkiye Komünist Partisi şefi Dr. Şefik Hüsnü'nün Moskova'ya gönderdiği bir raporda: «Ankara'da neşredilen iki Marksist mecmuaya rehberlik ettik, istediğimiz yazıların çıkmasını sağladık» diyordu. Dr. Şefik Hüsnü'nün bahsettiği marksist mecmuadan biri halen T.I.P. Milletvekili olan Behice Boran'ın neşrettiği ADIMLAR mecmuasıdır. Resimde, Adımlar mecmuasının Behice Boran'a ait olduğunu yazan son sayfasının klîşesi görülmektedir.

Üniversitelerimizde Solculuk Faaliyetleri

Yazan: İlhan E. DARENDELİOĞLU

Yabancı Bir Profesör Lacombe Maarif Bakanlığına İkaz Mektubu Yazıyor

Maarif Bakanı Hasan Ali Yücel İki Marksist Mecmuaya Abone Olmuştu

Ankara'da İki Marksist Mecmua Çıkarılıyordu

Dil, Tarih - Coğrafya Fakültesinin, diğer bölümlerinde okuyan, daha doğrusu derslerine giremedikleri talebelere de Marksist fikirleri aşılayabilmek için, Behice Boran ADIMLAR, Pertev Naili Boratan ise YURT ve DÜNYA adında iki kızıl mecmua çıkarmağa (1943) başladılar.

Bu mecmuaların çıkışından sonradır ki, Dil, Tarih - Coğrafya Fakültesinde hocalar ve talebeler solcu ve milliyetçi olarak ikiye bölünmüşlerdi.

Artık anlaşılıyordu ki, fakülte bölümlerinde tedrisat sekteye uğrayacak, ideolojik esasa dayanan hoca ve talebe mücadelesi nahos hâdiselere sebebiyet verecekti.

Nitekim fakültenin içinde bulunduğu acı ve korkunç gerçekleri, aynı fakültede vazife gören bir yabancı profesör O. Lacombe, vekâlete sunduğu bir raporda şöyle dile getiriyordu:

«Kurulduğundan beri Enstitümüz zaman zaman şiddetli buhrana sebebiyet veren kronik bir huzursuzluk içinde kıvrılmaktadır. Burada bahis mevzuu bulunan doçentlerimizi birbirlerinden ayıran anlaşmazlıklar. Bütün gayret ve ihtisarlara rağmen bu hususta hiç bir salah görmemiştir. Bilâkis öğrenci olsun, doçent olsun herkes bu durumdan o kadar müteessirdir ki, bu durum çalışmaları ciddi bir surette sekteye uğratmıştır. Ruh bilim ve toplumbilim üzerine çalışan doçentlerimizin kendi telkinleriyle ortaya atılan sistemden vaz geçip iyi niyetle çalışmaları gerekirdi. Halbuki bunun tahakkuku için hiç bir şey yapmadılar. Bilâkis felsefe ve onun mümessillerine karşı tesadüfi, bazan da tecavüzi bir hal aldılar. Genel olarak

üç doçent, pratik bakımdan aynı durumu göstermemiştir. Ni-yazi Berkes, hiç olmazsa kısmen yukarıda gösterdiğim işbirliği zaruretini anladı. Bununla beraber tedrisin ayırıcı temayüllerinden vâreste kaldığını temin edemem. Behice Boran daha cidalcidir. Fikirleri için amansız bir cidal açmaktan geri kalmamıştır. Muzaffer Şerif Başoğlu ideolojik savaşta aynı azim ile hareket etmektedir. Bundan başka takdir edilmekten şahsi değerini kabul ettirmek için daha titiz davranır. Yukarıda adı geçen sistem ile doçentlerimizin hâleti ruhiyeleri asıl felsefeyi temsil eden doçentlerimizin şiddetli aksülamellerine sebep olmuştur. Seçilecek öğretmenlerin tedris usulünü ayırıcı mahiyette değil, bir felsefe enstitüsünün ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde anlamaları lazımdır.»

Aslında bir rapor değil, bir feryad mahiyetini taşıyan, bir yabancı profesörün bile bu fakültede doğacak muhtemel hâdiseleri zamanından çok önce haber vermiş olmasına rağmen, devrin Maarif Vekili Hasan Ali Yücel, bırakın bu hocalar için bir tedbir almayı, çıkardıkları MARKSİST iki mecmuaya vekâleti abone etmek suretiyle onların zehirli fikirlerinin birçok liselere de yayılmasına yardımcı olmuştur.

Fakat aradan çok geçmemiş, yabancı profesör O. Lacombe'nin işaretine ve feryadına kulak asmayanlar, 16 Mart 1944 tarihinde doçent Muzaffer Şerif Başoğlunun 2 numaralı Askeri Mahkeme tarafından komünistlik propagandası yapmak suçu ile nezarete alınmasına şahit olmuşlardır.

Ankara Emniyet Müdürlüğü'nün 1. ci Şubesinde 287710678 numarada kayıtlı dosyasından

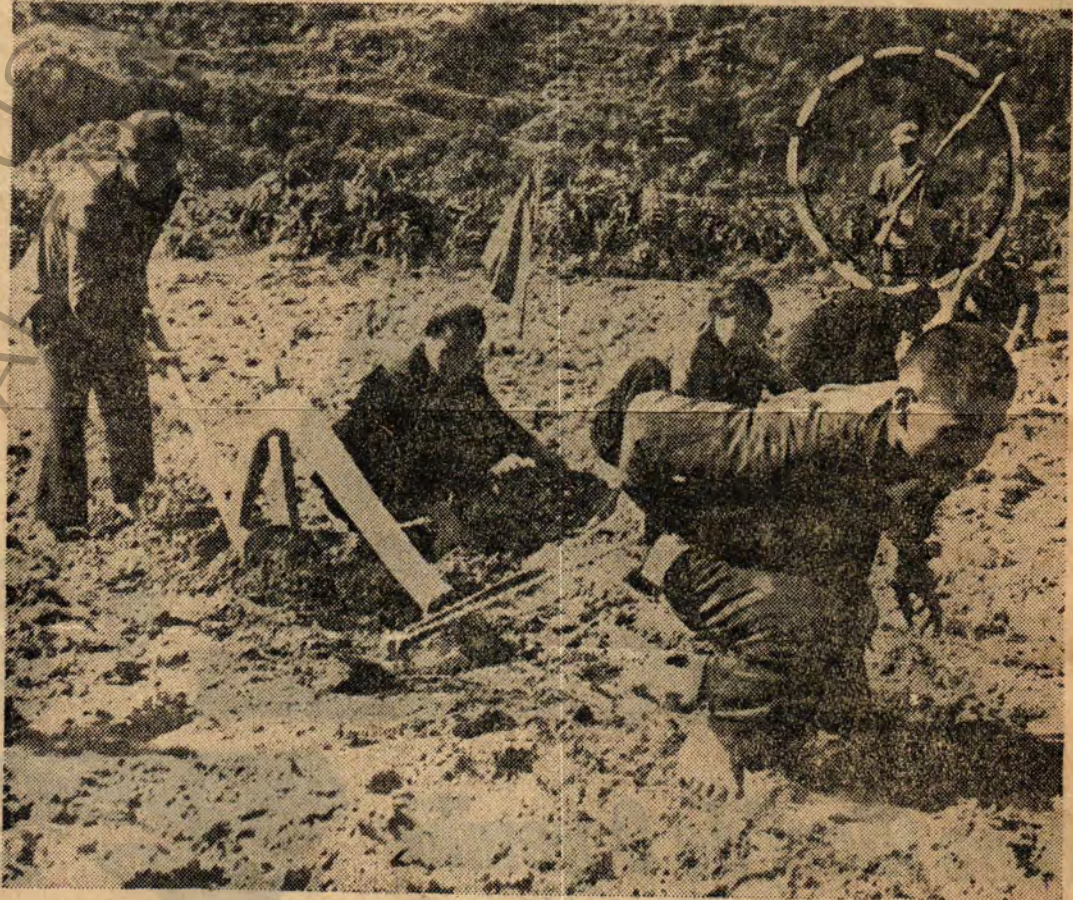
anlaşıyor ki. Doçent Muzaffer Şerif ile birlikte, Dil, Tarih - Coğrafya Fakültesi talebelerinden Siddik oğlu Asım Akşar, İsmail Hakkı oğlu Serfer Aytekin 16-3-1944 tarihin-

de nezarete alınmışlar, evleri arandığında zararlı kitaplar bulunmuş ve mahkemeye teslim edilmiştir.

26 gün askeri cezaevinde tutuklu bulunan Muzaffer Şe-

rif ve diğer talebeler 12-4-944 tarihindeki ilk celsede muhakemelerinin gayrı mekuf olarak görülmesi kararı üzerine tahliye edilmişlerdi.

(Devamı var)

İŞTE ÖZLEDİKLERİ

Komünizm, şiddet, baskı ve teröre dayanan rejim. Komünizmde kanlı koltuklar kanlar akıtılarak korunur. Milyonlarca masumun kanı komünist diktatörlerin gayelerinin tahakkuku için akıtılmıştır. Doğu Almanya'lı gençler ile Macar gençliği komünizme karşı ayaklanmışlardır ve bu ayaklanmalar Rus tank ve silâhlarıyla kanlı şekilde bastırılmıştır. Yukarıda komünizmin tank ve modern silâhlarına karşı taş ve sopa ile mücadeleye girişen antikomünist gençler görülüyor.

Üniversitelerimizde Solculuk Faaliyetleri

Yazan: İlhan E. DARENDELİOĞLU

Teşkilâtın adı: "İleri Gençler Birliği Cephesi,"

Ankara Üniversitesine böylece sızmış olan solcular, elbette İstanbul Üniversitesini ihmal edemezlerdi.

İstanbul Üniversitesinde okuyan gençlere nüfus edebilmek için, İktisad Fakültesinde asistan olan Mihri Belli'ye sözde ilerici, devrimci ve sosyalist görünümlü fakat aslında komünist bir teşkilât kurduruldu. «İleri Gençler Birliği Cephesi» adı verilen bu teşekkül, Türkiye Gizli Komünist Partisi Şefi Dr. Şefik Hüsnünün emrinde idi.

Şimdi Ankara ve İstanbul Üniversitesine için el atılmış

olduğunu niçin işçilerden gençlere dönüldüğünü daha iyi anlayabilmek için 15 Aralık 1946 tarihinde İstanbul Örfi İdare Komutanlığının Dr. Şefik Hüsnü'nün evinde yaptığı bir arama sırasında ele geçirilmiş ve Dr. Şefik Hüsnü tarafından Moskova'ya gönderilen bir rapordan bazı kısımları aynen naklediyoruz. Rapordan da anlıyoruz ki 1940'dan sonra Gizli Komünist Partisi, Üniversite Gençliğini bekledikleri yarınlar için hazırlayabilmek maksadıyla, bir takım tertiplere başvurmuştur. Rapordan:

«Hareketimizin merkezli sık-

letli münevver gençliğe doğru ağır basmağa başlıyordu. İşçi sınıfı ile olan zabtalarımız oldukça gevşemiş bulunuyordu. Bu sakatlığı düzeltmek için siyasetimizi yeni baştan gözden geçirmek ihtiyacı başgösterdi. Bu kararname ile hareketimiz, denilebilir ki, yepyeni bir saf haya girmişti. Bunun tebliği üzerine saflarımızda büyük bir ferahlık müşahade edilmiş, sanki herkes, içinde duyduğu halde ifade edemediği bir duygunun ve bir yeni telâkkinin isabetli bir tarzda formüleştirdiği kanaati ile polis tehditlerine rağmen daha büyük bir şekil-

Sıra İstanbul Üniversitesinde

Asistan Mihri Belli'ye Sözde İlerici Devrimci Ve Sosyalist Görünümlü Teşkilâtı Derhal Kurma Emri Verildi

OLIMONÖRYILOÖNÖMÖWB

Maksim Gorki

YAZAN: ZEKİ BAŞTİMAR

Gorki dedi ki ya o da; zaman ana yarınlar için yaratılmıyorsa da hayat ölümüne daha çok anıya yaklaşıyor. Gorki'yi bir daha benzetirler. Bu dağ ki insan ondan uzaklaşınca büyük, diğ. ramaçlar, yalın kayalar, bütün heybetiyle yükselir. İdare yaklaşıyor ve ölümüne. Bu benzetme bütün büyük yazarlar için az çok doğrudur. İleri Gorki için çok doğrudur çünkü G. eserlerinde böyle bir mazi olmaksızın şeye bir hal, bir istikbalde.

Gorki bütün büyük gerçekler gibi her şeyden önce gerçekleri devrin hayata aktararak. Bu hayata bir sanat-er olarak tarihini yazdı. Millî bir karakterle sınırsız rahmet, bu tarih bütün insanlığın alması için, ve bir tarih olmasına rağmen gelecekte de fikir veriyor.

Komünizm propagandası yapmaktan dolayı resmen kapatılmış olan Kızıl Söz mecmuasının baş yazarlarını, halen T.Komünist Partisinin Moskovadaki lideri Zeki Baştımar (Yakup Demir) ile TIP Milletvekili Behice Boran yazıyordu.

de yeniden faaliyete atılmak arzu ve ihtiyacını duymuştur.

Bilhassa Üniversite muhitinde hiçbir zaman hareketimize nasip olmayan küsayış ve süratli bir serpilme kaydedilmiş, üç ay gibi kısa bir zaman içinde 150 si teşkilâtli gruplara mensup olmak üzere 500 kadar genci şairimiz etrafında harekete geçirmek imkanı elde edilmiştir.»

Raporun bir başka yerinde ise oldukça hazin ve korkunç bir itiraf vardı.

«Faaliyetlerimiz daha ziyade legal neşriyat üzerine toplanmıştı. Ankara'da çıkan MARKSİST iki ciddi mecmuaya muntazaman rehberlik ettik.»

TAN gazetesinden de bahseden Şefik Hüsnü «Günü gününe görüşlerimizi akseden yazılar çıkmasını temine uğraştık, bazen bunları bizzat kaleme alarak neşrettik» demeyi de unutmuyordu.

Raporda «iki MARKSİST Mecmua» diye zikredilen dergiler, Ankara'da biri Behice Boran'ın çıkardığı ADIMLAR, diğeri de Resten N. Borata ve Adnan Cemgil'in idare ettiği YURT ve DUNYA dergileriydi.

Gene rapordan öğreniyoruz ki, T. Gizli Komünist Partisi hiç bir devirde, oğünkü kadar gençlik arasında yayılma imkânına sahip olamamıştı.

Aslında 3 ay gibi kısa bir zaman içinde üniversitede 150 miltan 500 kadar da sempati-zan bulabilmek elbette o gün için hiç de küçümsenemeyecek bir rakamdı.

Ankara ve İstanbul Üniversitelerine girmiş olan Solculuk faaliyetlerinin, 1945 yılında Türkiyemizin tek parti devrinden Demokratik devreye geçiş münasebetiyle hızı artmış, Asistan Mihri Belli'nin başkanlığında kurulmuş olan «İleri Gençler Birliği Cephesi» daha yaygın bir hale gelmek için «İleri Demokrat Cephesi» adını almıştı.

Artık iyice anlaşılıyordu ki, komünist memleketleri, Kızıl bir âfetin içine gömmüş olan «TEK CEPHE» faaliyetleri üniversitelerimizi de içine alarak başlamış bulunuyordu.

Hatırlarda olduğu üzere, Bulgaristanı Komünizme götüren insanların toplandığı teşkilâtın adı HALK CEPHESİ, Çekoslovakya'daki teşkilâtın adı ANTI FAŞİST CEPHE, Macaristan'daki teşkilâtın adı İŞÇİ BİRLİKLERİ CEPHESİ, Çin'deki teşkilâtın adı KURTULUŞ CEPHESİ, Kübadakinin adı SOSYALİSTLER CEPHESİ idi.

Vaktiyle Rusya'da Lenin ve arkadaşlarının kurduğu cephenin adı da Millî Kurtuluş Cephesi idi.

(Devamı var)

İŞTE ÖZLEDİKLERİ

let hizmetinde» kullanılmaktadır. Yukarıda demiryolu inşaatında zorla çalıştırılan Rus köylü kadınlar görülüyor. Evet, işte, özledikleri

Üniversitelerimizde Solculuk Faaliyetleri

Yazan: İlhan E. DARENELİOĞLU

Prag'da Toplanan Beynelmilel Komünist Gençlik Teşkilâtı Kongresine İngilizce Bir Bağlılık Telgrafı Gönderiliyor

Sokaklara hâkim olma fikri tutuyor

Serteller'in Çıkardığı Görüşler, azgın bir Komünist mecmuası idi

Komünizmin istismara dayanan zihniyeti o yıllarda, yani Türkiyemizin demokratik hayatı demokratik Cephesi adı altında geniş halk kitleleri arasında da yayılmak, taraftar bulmak istiyordu.

Dünyanın her yerindeki faaliyetlerini istismarcı, yalan ve yaldızlı bir maskeyle gizlemiş olan komünistler, Türkiyemizde de aynı maske altında çalışıyorlardı. Sloganları: 1) Teş-

kilâtli, Serbest bir Gençlik,
2) Bağımsız Üniversiteler,
3) Toprak reformu,
4) Azınlıklara her çeşit eşitlik
5) Düzenli, halkçı bir ekonomi
6) İleri görüşlü bir dış siyaset istiyorlardı.

O günlerde NATO adındaki Birleşmiş Milletler teşkilâtı henüz kurulmuş olmadığı için şimdiki gibi «Bağımsız bir dış politika» sloganı yerine «İleri gö-

rüşlü bir dış politika» demişlerdi.

Programın son kısımlarında ise aynen şimdiki solcu ve komünistlerin sık sık tekrarladıkları:

«Sovyetlerle her hususta anlaşmış ve bir yardımlaşma mısakı ile bağlanmış barışsever bir Türkiye.»

«Yaşasın Sovyetlerle sıkı işbirliği!»

«Yumruk kuvveti ile ve polis teşkilâtı ile değil, halkın iktisadi telâkkisi ve demokratik «Millî Birlik» etrafında toplanması sayesinde kuvvetli bir Türkiye.»

«Kanaatları ve görüşlerinden dolayı, hiç bir kimsenin takibe ve işkenceye maruz kalmadığı, tam bir vicdan serbestliği içinde inkılâpçı bir Türkiye.»

«Herkes iş, köylüye toprak isteyen bir zihniyetle mamur ve müreffeh bir Türkiye.»

«Kahrolsun toprak köleliği»
«Yaşasın İleri Demokratlar Cephesi.»

Bu faaliyetleri ilim kisvesi altında destekleyen Ankara'da ki iki Marksist «Yurt ve Dünya» ile «Adımlar» mecmuasının paralelinde, fakat daha ziyade popüler ve politik bir muhteva taşıyan GÖRÜŞLER mecmuası da İstanbul'da çıkmağa başlamıştı.

Görüşler oldukça azgın bir komünist mecmua idi.

Komünist Sertellerin çıkardığı Görüşlerin ilk sayısında Behice Boran ile Adnan Cemgil'in birer makaleleri neşredilmiş, kapağında ise, Ankara Üniversitesi'nin solcu öğretim üyelerinden Pertev Boratan, Niyazi Berkes, Mediha Berkes'in de gelecek sayılarda yazılarının neşredileceği haber veriliyordu. Aynı mecmuanın kapağında o günün şöhretli bir kısım politikacılarının da

isimleri verilerek, yazı yazacakları ilân edilmişse de hepsi, «Böyle kızıl bir mecmua ile uzaktan yakından alakalarının bulunmadığını» ertesi günkü gazetelere tazvih mahiyetinde bildirmişlerdi.

Behice Boran, Pertev Boratan, Adnan Cemgil, Mediha ve Niyazi Berkeslerin sukutu ise ikrar manasında olup derginin tutumunu benimsedikleri anlaşılıyordu.

Bilindiği gibi bu kızıl ve rezil mecmua Türk halkı tarafından sokaklarda yakılmış, matbaası tahrip edilmişti.

1946 yılında ise, Üniversitelerimizdeki sol faaliyetler, aynı yıl içinde Ankara'da kurulmuş olan «TÜRKİYE GENÇLER DERNEĞİ» ile İstanbul'da kurulmuş olan «İstanbul YÜKSEK TAHSİL GENÇLİK DERNEĞİ» ne intikal etmiştir.

Ankara'daki solcu derneği, Behram Karaküçük, Nabi Dincer, Mümtaz Göktürk, Şevki Akşit, Orhan Çutay, Melâhat Türksal, Celâl Araz adındaki talebeler kurmuştu.

Derneğin perde gerisinde, yönetim kurulu başkanının direkt temas ettiği Behice Boran vardı.

Derneğin bir devre başkanlığını yapmış olan Nezihe Araz, Solcu hocalar tarafından derneğe yapılan telkin ve direktifler karşısında dayanamamış üyelikten ayrılmıştı.

«Türkiye Gençler Derneği» nin sadece Türkiye Gizli Komünist partisi üyeleriyle değil, Dünya Komünist Gençlik Teşkilâtı ile de teması öğrenilmişti.

1947 yılında Pragda toplanan Beynelmilel Komünist Gençlik teşkilâtı kongresine İngilizce bir bağlılık telgrafı göndermişlerdi.

206 üyesi bulunan bu derneğin 43 üyesinin Türkiye Gizli Komünist Partisine mensup olduğu 1951 yılındaki büyük tevkiyat ile öğrenilmişti.

Gaye hattâ tüzüğünün bile bir çok yerleri birbirinin aynı olan diğer talebe teşekkülü ise İstanbul Üniversitesinin muhtelif fakültelerinde okuyan solcu gençlerin kurduğu «İstanbul

İŞTE ÖZLEDİKLERİ

gençliği komünizme karşı ayaklanmışlardır ve bu ayaklanmalar Rus tank ve silâhlarıyla kanlı şekilde bastırılmıştır. Yukarıda komünizmin tank ve modern silâhlarına karşı taş ve sopa ile mücadeleye giren antikomünist gençler görülüyor...

Yüksek Tahsil Gençlik Derneği» idi.
Adil Giray, Vahdetin Barut, Kâzım İşkol, Cemal Güner, Zekâi Karakaş, Bahattin Uğurçok, İlhan Başara'nın kurduğu bu solcu teşekkülde, Hakkı Engerek, Zeki Akyürek, Nevzat Kemal Özmeriç, İhsan Arda, Necdet Eker, Yıldız Bastimar ve İlhan Berktaş başkanlık yapmışlardır. Derneğin 21P talebe üyesinden birçoğu aynı zamanda Türkiye Gizli Komünist partisinin çeşitli kaçemeleleri vazife almış ve hücre teşkilatı kurmuş kişilerdi.

Lenin vaktiyle komünistlerin da yaptığı bir konuşma idi: «— İrtibat tesis ettiğimiz bütün gençlik teşkilâtlarını «SOKAKLARA HÂKİM OLMA» fikrini telkin ediniz. Protestolar, yürüyüşler, Nümayişler yaparak gençler sokaklara dökülmeli, sokakların hâkimi olmalıdır. O zaman halk efkârı değiştirilecek, bilhassa kapitalistler, hem yatırımdan korkacak, hem de paralarını hapsedeceklerdir. Memleket bizim istediğimiz iktisadi krize düşecek, devletimiz adına mesafe katedilecektir» diyordu.

İstanbul'da kurulmuş bu solcu talebe derneğinin recileri arasında komünistler, Kenan Toksal (Hukuk), Suavi Barutçuoğlu (Hukuk), Ekrem Apak (Hukuk), İbrahim Kıray (Tıp Fakültesinde Asistan), Turgut Akalın (Tıp), Melih Çakar (Tıp), Kamuran Baştıji (Tıp), Hilmi Artan (Dil, Tarih), Melâhat Türksel (Dil, Tarih), Mümtaz Göktürk (Dil, Tarih), Celâl Araz (Dil, Tarih), Nabi Dincer (Dil, Tarih), Nuran Bozer (Tıp), Sevim Tarı (Tıp), Sevinç Tanık (İktisat), Halim Stapar (Tıp), Mehmet Sonugür (İktisat), Can Boratan (Dil, Tarih), Turan Tamir (Hukuk), Mihri Belli (İktisat, F. Asistanı), Hüsnü Onat (Hukuk), İlhan Başgöz (Dil, Tarihte Pertev N. Boratan'ın Asistanı), Hayati Denizkuşu (Eğitim Enst.), Balkar Yekebaş (Tıp), Selçuk Şener (Tıp), Adnan S. Yücekaş (Tıp), Ömer Sağanak (Ziraat Fakültesi) Recep Akası (Edebiyat), Müeyyet Borataş (Tıp), Enver Aytekin (Hukuk), Halen Malatya TIP II Başkanı olan Hayrettin Abacı (Hukuk) ve Halen Tıp Fakültesinde Doçent olan Metin Özekte Komünistlerin Çiçek Palasta yaptığı Nâzım Hikmeti kurtarma kampanyasına katılanlar arasında yakalanmış ve bir müddet sonra serbest bırakılmışlardı. (Devamı var)

Yurt ve Dünya

Aylık Dergi
1. Teşrin 1943 [Sayı: 3-]

Cilt: 4 / 3. Sayı

BU SAYIDA

Hâdiseler ve Doğumlar	871
Garpten gelen İhtisaplar	874
Faydasız Terçümeler	377
Batı Anadolu'da 20 gün	381
İlim ve Teknik	385
İnsanları sevarekâle	389
İstanbul İlimlere dair	396
İstanbul İhtisabı (Şiir)	398
İstanbul'un en büyük	399
İstanbul'un en büyük	404

Nispetiye Müdürlüğü
ADNAN CEMGİL

Etiler Adresi - YURT VE DÜNYA POSTA KUTUSU 355, ANKARA

Türkiye Komünist Partisinin Moskova'ya gönderdiği raporda rehberlik edildiği bildirilen Yurt ve Dünya dergisinin kapağı.

Üniversitelerimizde Solculuk Faaliyetleri

Yazan: İlhan E. DARENDELİOĞLU

Ankara'da Üçüncü Bir Marksist Mecmua Daha Çıkarıyorlar

Daha sonraki yıllarda ise komünizm propagandası yapmak veya gizli Komünist Partisi mensubu olarak faaliyet göstermekten dolayı hüküm giyen talebe teşekkülleri mensupları şunlardır:

Mihri Belli: 7 sene hapis, 2 sene 4 ay Afyonda nezarete, Veysel Akkas: 8 seneye, Sevim Tari: 6 sene hapis, 2 sene Turgutluda nezarete,

Oruç Ali Tütenkesen: 5 seneye, Abuzer Özdemir 5 sene hapis, 1 sene 8 ay İstanbul'da nezarete,

Hilmi Artan: 3 sene hapis, 1 sene Biga'da nezarete, Vecdi Özgüner: 5 sene hapis, 1 sene 8 ay Beyşehirde nezarete.

Şaban Ormanlar: 2 seneye, Can Boratav: 5 aya, Turan Yamar: 6 aya, İlhan Başgöz: 2 seneye, Kâmuran Baştuji: 8 sene hapis, 2 sene 8 ay Nevşehirde nezarete,

Melâhat Türksal: 2 sene hapis, 8 ay Ankara'da nezarete, Raci Dinçer: 1 sene 8 ay hapse.

Nuran Bozer: 2 sene hapis, 8 ay İstanbulda nezarete, Adnan S. Yücebaş: 5 ay hapis, 1 ay 20 gün İstanbulda nezarete.

Bunların haricinde ise talebe olmadıkları halde, adı geçen talebe teşekküllerine nüfuz etmiş birçok komünist, muhtelif cezalara çarptırılmışlardı.

İstanbul ve Ankara'daki üniversite talebeleri arasında yayılmak istenen solculuk faaliyetleri ve mensupları hakkında verdiğimiz bu kısa izahattan sonra, tekrar Ankara üniversitesindeki bir kısım hocaları da içine alan faaliyetlere dönelim.

Behice Boran ve Pertev Boratavın çıkardıkları 2 marksist mecmuadan başka, talebelerinde ANT adında bir solcu dergi çıkarttırmışlardı.

«Yurt ve Dünya» mecmuası ise kitap yayınları da yapıyordu.

Yurt ve Dünya ile Adımlar Dergisinin bir çok makalelerinde, Türk milletinin sosyal ve iktisadi hayatı sosyalist bir gözle tenkit edilmekte «ileri

Millî ve Mukaddes Her Çeşit Düşünce ve Hasletler Küçük Düşürülüyor

Sloganları: «İleri Bir Sosyalizm kabul etmeyince geri kalmıştık»

bir sosyalizmi kabul etmediğimiz için» geri kaldığımız tekrarlanmakta idi.

Diğer mevzularda da daima millî ve mukaddes bildiğimiz her çeşit düşünce, şahıs ve hasletlerimiz küçük düşürülmekteydi.

Meselâ Pertev Boratav, Yurt ve Dünya dergisinin 20. sayısında neşrettiği bir makalede, Türk tarihinin müstesna bir kahramanı olarak kalb ve gözlerimizde taht kurmuş olan büyük halk kahramanı KÖROĞLU'nu basit ve adi bir «Ce lâli eşkıyası» olarak göstermeğe çalışmıştır.

Behice Boran ise bir makalesinde açıkça Sovyet sosyalizmini (!) methederek şu hükme varmaktadır:

«Sovyetlerin temsil ettiği ilmi sosyalizmin ileri sürmüş olduğu sosyalist demokrasi anlayışında siyasi ve iktisadi demokrasi, birbirinden ayrılmaz bir bütün teşkil eder. Toprak, fabrika ve âletler bizzat işleyenlerin eline verilmiştir.»

Diyerek asıl demokrasinin iktisadi bir düşünceye dayanan bir sistem olduğunu, normal demokrasinin Sovyet sosyalizminde bulunduğunu söylemek istemektedir.

Behice Boranın bu satırları yazdığı sıralarda, bir takım milliyetçi öğretim üyeleri ve talebeler kendisine «Anna Pauker taslağı» adını vermişlerdi. (Anna Pauker Romanya'yı komünistleştiren üç liderden biridir ve kadındı. Romanya komünizminin ağna düşünce bu oldukça azgın komünist kadın uzun yıllar hariciye vekilliği ve Romanya Komünist Partisi icra heyeti sekreterliği yapmıştır.)

Niyazi Berkes ise daha da ileri giderek bir tercüme kitap vasıtasıyla açıkça komünizmi savunuyordu.

«Yurt ve Dünya» yayımları arasında neşredilmiş olan «Demokrasi ve Sosyalizm» adlı bir tercümesinde aynen şunları söylüyordu:

(Bu kitabın belki de asıl adı Demokrasi ve Komünizm'dir. Solcu ve komünistler Türkiye'de yıllardır komünist propagandasını sosyalist maske ile örtmek istemektedirler.)

Kitapta, asrın bir inkılâp devri olduğu (komünistler ihtilâl kelimesini de daima inkılâp ile maskelerler) söylenmekte, bu arada Rus inkılâbı anlatılmaktadır.

Kitaptan bazı kısımları, hazin bir misal olmak üzere naklediyoruz:

«Bu savaş kapitalist demokrasinin muhakkak bir zaafını ortaya koymuştur. Kapitalist demokraside siyasal iktidar ekonomik iktidarın elindedir. İşte bu ekonomik iktidar sayesinde özel mülkiyet sahipleri büyük imtiyaz almışlardır. Bu suretle tekelleşen siyasal otorite toplumun değil, zümrenin malı olmuş, böylece çoğunluk olan fakirler, azınlık olan zenginlerin menfaat ve hegemonyası hırslarının tatminine âlet edilmişlerdir. Belki onlar dahil olduğu halde tekil bütün tarih devirlerinin en büyük reformu meydana gelecektir.»

«Liberalizm yaşayabilmek için mülk sahibi olmak lazımdır, hükümünü ortaya koymakla insanlığın gelişmesine sed çekmiştir.»

«Bir Rus işçisi belki rahat evlerde oturuyor. Fakat, onun hayat yolu bu asalet ve servet değildir. O sadece ihtiyarlık ve işsizlik tehdidine karşı çalışır. Bunun için komünist diktatörlüğü vatandaşların kişisel gelişmesini sağlıyor ve plânlaştırabiliyor.»

Sosyalist plânlaştırma gerçekleşince insanlar yoksulluk ve güvensizlikten kurtulacak ve bu korkuları yenmek için şim diye kadar harcamaya mecbur oldukları bir sürü gayretlerden sıyrılarak enerjileri serbest kalacaktır.»

«Sosyalizm, çökmekte olan kapitalizmin şiddet ve gürlütüsünü unutturacak, bittiği yerden itibaren yeni bir hayat başlangıcı ve yeni bir tarih devri açacaktır. Bu bir zarurettir.»

Görüldüğü üzere, bu satırlarla açık ve tevîl götürmez şekilde bir komünizm propagandası yapılmaktadır.

(Devamı var)

İŞTE ÖZLEDİKLERİ

bot, bir âlet olarak ele almıştır. İnsanların büyük çoğunluğu gayri insani şartlar altında, daire içinde görülen süngüllü nöbetçi nezaretinde çalışacak, baştaki diktatör efendiler keyf sürecekler. Yukarıda süngüllü nöbetçinin yarattığı terör havası içinde çalışan hayvan yerine konulan insanlar Çin tarlalarında görülüyor. Evet, işte gaflet içinde bulunanların özelliği...

Komünizm, «insanlar arasında eşitlik sağlamak» sloganıyla hareket eder. Rusya, Kızıl Çin, Küba, Macaristan gibi komünist ülkelerde «eşitlik» sağlanmıştır. Bu, insanların sefalette eşit olmasından ibarettir. Komünizm, insanı bir roltunda, daire içinde görülen süngüllü nöbetçi nezaretinde çalışacak, baştaki diktatör efendiler keyf sürecekler. Yukarıda süngüllü nöbetçinin yarattığı terör havası içinde çalışan hayvan yerine konulan insanlar Çin tarlalarında görülüyor. Evet, işte gaflet içinde bulunanların özelliği...

EGEMENLİK ULU

ANT
Gençlik yayını

4

1 MAYIS 1968

Pöce Kuvveti 420, Ankara

ONURSİZ HENÜZ BİR ÖZGÜR

İlmin Mesuliyeti

Halksız Edebiyat

M. NİYAZI BERKES

«Dünya»

Solcu hocaların talebeleri tarafından çıkartılan ANT gazetesinin başlığı...

Üniversitelerimizde Solculuk Faaliyetleri

Yazan: İlhan E. DARENDELİOĞLU

Sol Fikirler, Üniversite Kürsü Ve Koridorlarından Mâsum Çocukların Kafalarına Yerleştirilmek Sureti İle Dalga Dalga Yayılmaya Başladı

Marksist propaganda ders kitabı olarak verilen eserlere de yazılmıştı

Bilhassa Türk halkının «Allah kelâmını ağzına almıyan adam» diye tanıdığı İsmet İnönü'nün iktidarda oluşunu da bir fırsat bilen solcular, başta maarif teşkilâtımız olmak üzere birçok müesseselerimizin köşe ve köprü başlarını ellerine geçirdiler.

Fakat asıl sol fikirler, Üniversite kürsü ve koridorlarından masum Türk çocuklarının kafalarına yerleştirilmek suretiyle, yurdumuzun en uzak köşelerine kadar dalga dalga ya-

yılmağa başlıyordu.

Türk milletinin kaderinde 1965 seçimlerindeki gibi bir uyanış ve saklanması olmasaydı, hiç kimsenin şüphesi olmasın ki, vatan haini Nazım Hikmet'in büstleri çoktan meydanlarımıza dikilecek, resimleri çoktan Türk çocuklarının ekuma ki taplarına girecekti!..

Bu yazı serimiz bir kaç gün sonra son bulacağı için vicdanlarımızın sesi olan bu mevzuu fazlaca uzatmak istemiyoruz.

Fakat buna rağmen, maale-

sef Marksist propaganda, Üniversitelerimize emanet edilen gençlerimize, ders kitabı olarak verilen bazı eserlere de sirayet ettirilmisti.

İşte 20 Haziran 1966 tarihli büyük ve günlük bir İstanbul gazetesinde «Bir Profesörün SOLU propaganda yapan kitabı talebelere zorla satılıyor» başlığı altında ayınlar yazılıyordu.

Bilindiği gibi iki yıl kadar önce CHP azınlık iktidarının Millî Eğitim Bakanlarından İb-

rahim Öktem zamanında, komünistlerin rahatça kalem oynattığı yayınlar okullarda satılır ve okunurken, milliyetçi muhafazakar dergilerin öğrenciler tarafından okunması, bulundurulması yasak edilmişti. Bundan cesaret alan Edebiyat Fakültesinin Sosyalist Kültür Derneği kurucularından Profesör Cahit Tanyol, Üniversitelerde Marksist ve Leninist düşüncelerin serbestçe tartışılmasını ve bu tip eserlerin okutulmasını teşvik etmişti.

Basında hayli tartışılan ve eski sicilli komünistlerle himayecileri tarafından müdafaa edilen bu fikirler nihayet meyvelerini vermeğe başlamıştır. İmtihanların yapıldığı sıralarda solcu gençleri desteklemek ve kıskırtmakla maruf bir Hukuk Fakültesi Profesörü çıkardığı ders kitabında solculuk -sağcılık konusuna yer vererek, âdetâ solculuğun methiyesini yapmaktadır.» denilmekteydi.

Bir başka gazetede ise aynı kitap, için «Üniversitede solculuk propagandası» başlıklı bir haber neşredilmiş, milliyetçi eserlerin Öktem tarafından yasak edildiği bir memlekette Marksist doktrinleri müdafaa eden bir kitabın Üniversitede körpe Türk çocuklarına ders kitabı olarak tavsiye edilmesinin affedilmez bir gaflet olduğu yazılmıştı.

Mevzubahis edilen kitap, Anayasa Profesörü Tarık Zafer Tunayanın neşrettiği «SİYASİ MÜESSESELER ve ANAYASA HUKUKU» isimli eseri idi.

Gerçekten kitapta sağcılığı kötüleyen solculuğu metheden bölümler vardı.

Mesela, kitabın 20 ci sayfasında:

«Sağcılık insanın da toplumun da değişmeyeceğine, değiştirilemeyeceğine inanır» deniliyordu.

Profesör unutuluyordu ki, 27 Mayıs Anayasasına kadar tamamen SAĞCI bir anayasa ile idare edilmiş olan bugünkü Tür-

kiyemizin kırk yıllık tarihi içinde bile insanlar da değişmiş, toplumlar da değişmiştir.

Aynı mevzuya devam eden Profesör:

«Sağ insanlar arasında eşitliği değil hiyerarşiyi benimser.»

«Sağ eğilimin varabileceği siyasi düşünce, saltanatçı, hilâfetçi, devlet şekillerine dayanmıştır. İnsanlara eşitsizlik, irkçi otoriter faşizm ailesinden rejimlere götürmüştür.» diyor-du.

Solculuğa gelince, kitabın 21 ci sayfasında bu mevzuda da şunlar söylenmektedir.

«SOLCULUK, zihniyet olarak sağın tamamen karşısındadır...»

«Amacı bütün insanlar arasında mümkün olduğu kadar insanlararası eşitliği ve adaleti gerçekleştirmektir. Bu eşitlik sadece siyasi değildir. Yani kanun önünde ve oy sandığı başındaki eşitlik yeterli değildir. Eşitliğin aynı zamanda toplumsal alanda ve ekonomik hayatta da gerçekleşmesi kanısı sol zihniyete hâkimdir.»

Aslında profesörün şu yukarıdaki izahı komünizmin basit bir tarifinden başka bir şey değildir. Zira «Toplumsal alanda ve ekonomik hayatta eşitlik» komünist kafaların hayal edip te erişemediği bir düşüncedir.

Profesör Tunaya, devamla: «SOL eğitim, insanın aklı ve iradesi rehberliği altında kendi hayatını ve toplum hayatını daha iyiye ve ileriye götürebileceği inancına dayanır» diyor.

Şimdi, lise sıralarında henüz bir doktrin kültüründen mahrum olarak üniversiteye gelen gencin eline verilen bu kitap, elbette ki o masum ve körpe genci, şu satırları okuyup benimsedikten sonra sağcılığın düşmanı, solculuğun sempati-zanı yapacaktır.

(Devamı var)

Üniversitelerimizde Solculuk Faaliyetleri

Yazan: İlhan E. DARENDELİOĞLU

Üniversitede Tarihimizin En Utanç Verici ve Korkunç bildirisi neşrediliyor

Adnan Benk Sultanahmet Cezaevinden tahliye edilirken solcu talebeleri kendisini karıştırmış ve onlara «her münevver kimsenin hiç olmazsa bir defa hapishaneye girmesi şarttır» demişti. Anlaşıyordu ki, solcu Doçent, solcu talebelerini açıkça suç işlemeğe teşvik ediyordu.

Uzun müddet askerlikten kaçan bu doçent, nihayet tam 43 yaşında bağlı olduğu askerlik şubesinde Tuzla Yedek Subay Okuluna gönderilmişti.

Askerlik vazifesini bitirdikten sonra Üniversiteye müracaat etmiş, fakat fakültede aşırı solculuğu ile tanındığı için

büyük bir çoğunluğun reyini ile bu isteği reddedilmişti. (25 Nisan 1967 günü).

Edebiyat Fakültesine kabul edilmeyen bu solcu doçent, ne hikmettir bilinmez, bir Zati Sungur mahareti gibi aynı öğretim yılı başında alınmıştır. (1 Ekim 1967).

Öğrendiğimize göre, Fransız filolojisinin solcu öğretim üyesi Süheylâ Bayravın isteğiyle alınmıştır. Onun kürsüsünde çalıştırılacağı zannedilmektedir.

Adnan Benk te bir çokları gibi solcu öğretim üyesi Sabahattin Eyüboğlunun yetiştirmeleri arasındadır.

12) Refia Şemin (Pedagoji).

13) Süheyla Bayrav (Fransız dili).

14) Bedia Akarsu (Felsefe). Ortanın solu taraftarı kişidir.

15) İsmail Tunalı (Felsefe). TİP ve ortanın solu taraftarı kişidir.

16) Tatyana Moran (İngiliz dili).

17) Arif Müfid Mansel (Tarih).

18) Jale İnan (Arkeoloji).

19) Takiyettin Mengüşoğlu (Felsefe).

İşte bu yukarıda adını verdiğimiz sol temayüllü öğretim üyeleri aşırı solcu Pertev Naili Boratavın Edebiyat Fakültesine

alınması için rey vermişler, fakat hatırlattığımız gibi Türko- loji ve Tarih zümresine mensup öğretim üyelerinin aleyhte verdiği reyile, Pertev Boratav alınmamıştır. Elbette bu karar yerinde ise isabetli olmuştur.

BİLDİRİCİ ÖĞRETİM ÜYELERİ

29 Kasım 1965 Pazartesi günü, Siyasal Bilgiler Fakültesinin, Ortadoğu Teknik Üniversitesinin ve Ankara Hukuk Fakültesinin bir kısım solcu öğretim üyeleri, denilebilir ki, üniversite tarihimizin en utanç verici ve korkunç bir bildirisini neşretmişlerdi.

Bu bildiri, ki, daha sonraki aylarda ve yıllarda birçok bildirilerin neşrine vesile, daha doğrusu önyak olmuştu.

Bu üç fakültenin öğretim üyeleri, sözde, Türkiyemizin dış politikasını tenkid ediyor. BAĞIMSIZ BİR DİŞ POLİTİKA gütmelerini istiyorlardı.

27 Mayıs ihtilâlinde sonra komünistler, satılmışlar, Moskova veya Pekin'e bağlı müseccel ajanlar da «Bağımsız bir dış politika» sloganı ile bizi NATO camiasından koparıp, demirperde ülkelerine yamamak istiyorlardı.

Her ne kadar bildirilerinde Türkiyenin NATO'dan ayrılması lâzım geldiğini açıkça söylemiyorlarsa da, Amerikanın bir uydusu haline geldiğimizi bağımsızlık için savaşan milletlerin safında olmamızı ima ediyorlardı.

Bağımsızlık için çalışan milletler derken de, Rus Emperyalizmi altında yıllarca bir ZINDAN hayatı yaşayan bir yığın milletleri unutup, komünist ağına düşmemesi için Amerikanın müdahale zarureti hissettiği Vietnam üzerinde duruyorlardı.

Oldukça uzun olan bildirinin Vietnam'a ayırdıkları kısmında aynen şöyle söyleniyordu:

«— Örneğin bugün bu uluslardan biri, bütün varlığıyla bağımsızlığı ve toprak bütünlüğü için savaşmakta, fakat karşısın-

da Amerika Birleşik Devletlerinin en korkunç silâhlarını bulmaktadır.

«Bu ulus Vietnam ulusudur.» dedikten sonra, Vietnam 1954 yılında Fransız sömürgeci olmaktan kurtulduğunu, bu kerre de Amerikan işgaline maruz kaldığını, halbuki Vietnamın komünizmle de alakası olmadığını söylüyorlardı.

Aslında bu öğretim üyeleri, artık Afrikadaki insan eti yiyen Mauların dahi bildiği Vietnam gerçeğini tahrif ediyorlardı. Vietnam komünizm gelmiş kuzeyini işgal etmiş, güneyine de sızmak istediği bir zamanda, gene Güney Vietnam Hükümetinin arzusu ile Amerika bu ideolojiye dur demek için müdahale etmek mecburiyetini hissetmişti.

1964 yılının başında da Kennedynin karşısındaki Reiscumhur adayı NIKSIN «— Vietnam ciddi bir müdahale olmazsa komünizm Güney Doğudaki Asya milletlerinin sadece tamamını işgal etmekle kalmıyacak bir gün Avustralya ve Amerika devletlerini de tehdidi altına alacaktır» demişti.

Fakat, buna rağmen bakın bizim Ankara'daki solcu öğretim üyeleri neşrettikleri bildiri- de bu gerçeği nasıl tahrif ediyorlar.

Bildirinin Vietnamla ilgili kısmından devam edelim:

«Katolik azımlıkla Vietnam halkı arasındaki savaşa Amerikan askerleri aktif bir şekilde katılmış, böylece bu tarihten beri bu ülke barış yüzü görmemiştir.»

«Güney Vietnam ile Kuzey Vietnam arasındaymış gibi gösterilmek istenen savaşa Amerika Birleşik Devletleri artık resmen de katılmış, bu ülkedeki Amerikan askerlerinin sayısı 200,000'e yaklaşmış. Amerikan uçakları savaşı ülkenin kuzey kesimine ulaştırarak burayı dört aydanberi insafsız bir şekilde bombardıman etmiştir.»

(Devamı yarın)

Üniversitelerimizde Solculuk Faaliyetleri

Yazan: İlhan E. DARENDELİOĞLU

Halk Onların Rengini Çok İyi Biliyordu Bildiriye İmza Atanlar İhtilâlcî Sosyalizme Gönül Verenler İsyan Teşvikçileri Çoğunlukta İdiler

Gerici Kuvvetler Anayasaya Aykırı Kurum Dedikleri Türkün Sadakati İdi

Genç ve vatanperver bir öğretim üyesi olan Dr. Altay Pa mişli bir gazetede yazdığı makede bu çirkin olduğu kadar da gülünç hali tahlil ederek aynen şunları söylüyordu:

«Gerek üniversite muhitinde gerekse millet razarında tanınmak ve müsbet şöhrete ulaşmak için ilmi araştırmalar ya pacak yerde, kolay, ucuz ve çirkin yoldan şöhret sahibi olmayı tercih eden bir grup vardır ki, yerli yersiz bir takım bildirimler yayınlıyarak sık sık ortaya çıkmaktadırlar. Bunlar sanki ilmi çalışma ve öğretim yapmak için değil de, günlük sokak politikasının çirkefine bulanarak şöhret sağlamak uğruna bu mesleği seçmişlerdir.»

Bu genç öğretim üyesi makalesinin son kısımlarında da şunları söylüyordu:

«Şunu iyi bilin ki yayınladığınız bildirimleri kimse ciddiye almıyor. Sizin renginiz, niyetiniz ve fikirleriniz artık herkesçe o kadar malumdur ki,

adınız duyulunca dudaklar bü-külüyor.»

Gerçekten, bildiriye imza atan kişiler arasında, TİP'in ihtilâlcî sosyalizmine gönül verenler, talebesini isyana teşvik edenler, aşırı solcu dergilerde mahkûm komünistlerle yanyana yazı yazarlar, gittikleri dış memleketlerde komünist parti mensuplarıyla temas föhmeti altında bulunanlar, Türk Ceza Kanunundaki komünistleri mahkûm eden maddelerin kaldırılmasını veya antidemokratik olduğunu iddia eden kişiler de vardı.

Fakat, genç, masum ve körpe dimağları yanlış istikamete sevk etmek isteyen bu mahut kişilerin bildirimlerini artık kimse ciddiye almıyordu.

Ancak, iki büyük gazetede iki aşırı solcu fıkra yazarının köşelerinde destek buluyordu.

Halk efkârı onların da rengini iyiden iyiye anladığı için bu şaşakcılığın altında bir kırbaç sesi vardır diye daha da

nefret ediyordu.

Halkın bilen vatanperver yankından bilen vatanperver öğretim üyeleri de, Türkiyemizin bir peyk devlet olmadığını, tarihi ve jeopolitik durumu dolayısıyla NATO'dan ayrılmıyacağını, esaret ve sömürgecilik bahsinde de bildircilerin tamamen yanıldıklarını hattâ kasıtlı hareket ettiklerini bildiren bir beyanname neşretmişlerdi.

BİR BİLDİRİ DAHA

Güya içinde bulunduğumuz siyasi, iktisadi içtimal buhranlar gerici bir zihniyetin millet kaderine hâkimiyetinden doğmakta imiş öyleyse:

«Çağdaş uygarlığın içindeki yerini alması ve bir an önce mutluluğa kavuşması gereken Türk halkının haklarını zedelememek onun serbestçe gelişmesini sağlamak için etkisini hâlâ yitirmemiş olan eski kurumlar ve bu kurumlara dayanan gerici, TUTUCU ve çıkarıcı anlayış ve eylemlerle savaş-

mak, bu gibi davranışların halkın haklarına tecavüz olduğunu her vesile ile belirtmek, yurdunu, ulusunu seven her yurtdaşın ödevi» imiş.

Bildirinin son bölümünde ise şunlar söyleniyor:

«Anayasaya aykırı kurum, anlayış ve eylemlerin Türk kamu oyuncağına iletilmesi ve Anayasa teminatı altına giren hakların savunulması için bu bildiri aşağıda adları bulunan Türk aydınları tarafından gerektiğinde devam edecek uyarıların başlangıcı olarak hazırlanıp imzalanmıştır.»

Görüldüğü gibi, muğlak, yuvrak, kendilerinin bile izahı mahrum bir ifade tarzı ile kaleme alınan bu bildiriye de Üniversitemizin şu zevatı imzalamışlardı.

Aslında 1965 yılının son aylarında neşredilen bu bildiri-nin mânâsı şuydu:

Sol kafalar 1965 seçimleriyle bir kerre daha milletten lâyük olduğu şamarı yemişti, öğretim üyelerimizin teessürü buradan geliyordu. Gerici kuvvetler dedikleri, Anayasaya aykırı kurum ve anlayışlar dedikleri Türkün vatanseverliği, uyanıklığı, tarihine sadakati idi.

Sola atılan tokatın sesi bunları da büyük bir endişeye sevk etmişti.

Bu bildirciler de şunlardı:
Prof. Tarık Z. Tunaya, Prof. Cahit Tanyol, Prof. Edip Celik, Prof. Vahit Turan, Prof. Bahri Savcı, Prof. İsmet Sungurbey, Prof. Macit Gökberk, Prof. Vehbi Eralp, Doçent Metin Özek, Doçent Çetin Özek, Doçent Mümtaz Soysal, Doçent Kenan Tuncomağ, Doçent C. Orhan Tütengil, Doçent Berna Moran, Doçent Mükerrrem Hic, Doçent Gülten Kazgan, Doçent Sencer Divitcioğlu, Asistan Kevork Acemoğlu, Asistan Aydın Aybay ve birçok solcu olarak bilinen yazar, talebe, sendikacı.

BİR BİLDİRİ DAHA

Biraz önce de hatırlattığımız gibi 1965 yılı seçimlerinde solcu ağız ve kafaların, bilhassa

İnönü'nün ORTANIN SOLU ekibinin milletten yediği şamarla, ümitlerini kaybetmiş olan Üniversitemizdeki 27 Mayıs tellâlları, iktidar partisinin hızlı adımlarına bu kerre de BİLDİRİLERLE celme atmak istiyorlardı.

Suçlama gene aynı slogan: Gerici kuvvetler, Anayasaya aykırı davranışlar, lâik zihniyeti ihlâl hareketler v.s..

İşte bildirinin özeti sayabileceğimiz son bölüm:

«Ciddi memleket dâvalarının gittikçe ağırlaşma eğilimini gösteren buhran belirtilerini pek hafife almak, 27 Mayıstan evvel bol bol tecrübe edilmiş olan ve politikacılar da, memleketi de ağır buhranlara büyük ıstıraplara mal olduğu bilinen metodlarda ve zihniyette direnmenin gerçek yurtseverlik ve sorumluluk anlayışı ile aslâ bağdaşmayacağını ve tehlikeli bir tutum olduğunu kamu oyuncağına duyurur ve sorumluları önemle uyarırız.»

İmzalar:

Prof. Hüseyin Nail Kubalı, Prof. Hıfzı Veldet Velidedeoğlu, Prof. Ragıp Sarıca, Prof. Tarık Zafer Tunaya, Prof. Lütfi Duran, Prof. Ziya Umur, Prof. Haydar Arseven, Prof. Halit Kemal Elbir, Prof. İsmet Sungurbey, Prof. Edip Celik, Prof. İsmet Giriltli, Prof. Sami Okay, Prof. Feyzi N. Feyzioğlu, Doçent Nihal Uluocak, Doçent Aytakin Atay, Doçent Ferih Bedii Tongsir, Doçent Öztekin Tosun, Doçent Tarık Özbilgen, Doçent Orhan Aldıkaçtı, Doçent Aydın Aybay, Doçent Ergun Özsunay, Doçent Çetin Özek, Asistan Server Tanilli, Asistan Murat Sarıca, Asistan Erdoğan Teziç, Asistan Pertev Bilgen, Asistan Mehmetcan Köksal, Asistan Öget Davran (Öktem), Asistan Said Güran, Asistan Necla Giriltlioğlu, Asistan Mustafa Dural, Asistan Özer Eskiuyurt, Asistan Yıldızhan Yayla.

(Devamı yarın)

Üniversitelerimizde Solculuk Faaliyetleri

Yazan: İlhan E. DARENDELİOĞLU

«Gerçekten bu Üniversitenin bir solcu yuvası, NAZİM HİK-MET tapınağı haline geldiği ve pek çok aşırı hâdiselere sahne olduğu millî efkârca endişe ile takip edilmiştir. Teknik bir müessese olmasına rağmen mas-keli sosyalizmin bu derece az-gınlaşması, mes'uliyeti tama-miyle rektöre aittir. Zira rek-tör üniversiteden milliyetçi ho-caları tasfiye ederken, İdari İlimler Fakültesini gayesi sa-dece solculuk olan öğretim üye-leriyle doldürmüştür.»

Rektör Kemal Kurdaşın, si-nesinde mahkûm komünistlerin de bulunduğu «Sosyalist Kültür Derneği» ile münasebet kur-ması, bu dernek adına konfe-ranslar vermesi, bu fakültede-ki bir kısım solcu talebelerin oldukça anarşist ve mütecaviz hale gelmesine vesile olmuştur.

Hele, 8 Şubat 1963 pazar gün-ü Sosyalist Kültür Derneği sal-onunda verdiği «Sosyalist Düş-ünce ve Eğitim Sistemimiz» mevzulu konferansta sosyalist düşüncenin geri kalmış memle-ketler için, bu arada bizim için de bir kurtuluş çaresi olduğun-u söylemesi, bir kısım tahrik-çi unsurların oldukça işine yar-amıştı.

Bu tarihten sonradır ki Or-tadoğu Teknik Üniversitesi sal-onlarında Nâzım Hikmet için anma törenleri yapılmak isten-miş, Nâzım'ın eserlerinden meydana gelen bir sergi açıl-mıştı.

29 Kasım 1965 tarihinde, Or-tadoğu T. Üniversite, Siyasal Bilgiler ve Hukuk Fakültesine mensup solcu öğretim üyeleri-nin neşretmiş oldukları, Ame-rikayı suçlama, veya Vietnam bildirisini, 2 Aralık 1965 tari-hinde İstanbul Üniversitesine mensup çoğu solcu, sosyalist olarak bilinin bir çok öğretim üyeleri de aynen kabullendik-lerini ifade ederek o mâhût bildiriye paralel bir bildiri neş-retmişlerdi.

Bunlar da bağımsız bir dış politika istiyor, bunlar da Ame-rikanın Vietnamdan çekilmesi-ni arzu ediyorlardı.

Yani daha doğrusu, ilim a-damlarımız, ilmi ve gerçekleri

rafa koymuşlar, sanki memle-ket elden gidiyormuşta onun için politikacı olmuşlardı.

Bildiriyi yayınlamalarındaki gerekceyi de şu bir ilkokul ta-lebesini dahi ikna edemeyecek gerekçeye dayıyorlardı.

Sözde,

«Dünyanın bütün demokratik memleketlerinde aydınlar ve özellikle yüksek öğretim ku-rumlarının öğretim üyeleri çe-şitli yurt konuları, iç ve dış poli-tika sorunları üzerinde gerek-li gördükleri zamanlarda düşün-celerini açıklarlar ve bildiri ya-yınlarlar. Bu sebeple bizler An-kara'daki meslekdaşlarımızın bu konudaki son davranışları-nı tasvip ettiğimizi Türk halk oyuna bildirmeyi düşünce ve bilim özgürlüğü bakımından yerine getirilmesi gereken bir ödev saymaktayız.»

Bildiride özetler şu hususla-ra temas ediliyordu:

Vietnam 11 yıldır barış has-reti çekiyormuş, Amerika bir yalan içinde Güney Vietnamı işgal etmiş, bu insan haklarına, özgürlüğüne aykırı bir davranış mış. V.s...

Şimdi insanın bu ilim erba-bına tekrar soracağı geliyor.

Ya Rusya ne yapmış?

Macaristan, Bulgaristan, Çe-koslovakya, Romanya, Polonya bir kenara, Beşlindeki utanc duvarının çevirdiği Doğu Al-manyayı da görmezlikten gele lim, Kırım, Kafkas, Azerbay-can, İdil - Ural, Türkistanlı tam 60 milyon Türk için bırakın bildiriye, tek satırlık yazı dahi yazmamış olanlar, burunlarının dibindeki öz kardeşlerinin tam 50 yıldır insanca yaşama has-retini unutarak, Vietnamu uzan-maları bir gafletin eseri değilse muhakkak kasıtlıdır.

VIETNAM BİLDİRİSİ adıyla bir çok makale ve fıkralar ya-zılmasına vesile olan bildiriye İstanbul Üniversitesinden imza atan öğretim üyeleri ise şunlar-dı.

HUKUK FAKÜLTESİ — Ord. Prof. Dr. Hıfzı Veldet Ve lidedeolu, Prof. Dr. Bülent Davran, Prof. Dr. Tarık Zafer Tunaya, Prof. Dr. Ragıp Sarı-ca, Prof. Dr. Lütfi Duran, Prof.

Dr. Edip Çelik, Prof. Dr. İs-met Sungurbey, Doç. Dr. Ayte-kin Ataay, Doç. Dr. Necip Ko-cayusufpaşaoğlu, Doç. Dr. Er-gun Çetingil, Doç. Dr. Aydın Aybay, Asis. Dr. Murat Sarı-ca, Asis. Dr. Server Tanılı, A-sis. Dr. Mehmetcan Köksal, A-sis. Dr. Keçörk Acemoğlu, A-sis. Dr. Erdoğan Teziç, Asis. Dr. Aysel Çelikel, Asis. Roma Aybay, Asis. Mustafa Dural, Asis. Taner Beygo, Asis. Bü-lent Tanör, Asis. Tennur Şen-ocak, Asis. Yücel Sayman, Asis. Özer Eskiuyurt, Asis. Bülent Ta-hiroğlu, Asis. Türe Uçarer, A-sis. İzzettin Doğan, Asis. Şe-ner Akyol.

FEN FAKÜLTESİ — Prof. Dr. Fikret Baykut.

DİŞÇİLİK FAKÜLTESİ — Prof. Dr. Lemi Belger, Prof. Dr. Şevket Togay.

EDEBİYAT FAKÜLTESİ — Prof. Dr. Macit Gökberk, Prof. Dr. Nermin Uygur, Prof. Dr. Minâ Urgan, Prof. Dr. Berna Moran, Prof. Dr. Nurettin Şazi Kösemihal, Prof. Dr. Refia Şer-min, Prof. Dr. Hâlet Çambel, Doç. Dr. Bedia Akarsu, Doç. Dr. Muhibbe Darga, Asis. Dr. Cevat Çapan, Asis. Dr. Nuşin Asgari, Asis. Dr. Refik Duru, Asis. Dr. Akşit Göktürk, Asis. Metin Sözen, Asis. Yusuf Ken-an Yenersay, Asis. Çetin Bö-rekçi, Asis. Önay Sözer, Asis. Oya Sencer, Asis. Muzaffer Sencer, Asis. Neclâ Arat, Ok-utman Sina Kabaağaç.

İKTİSAT FAKÜLTESİ —

Doç. Dr. İdris Küçükömer, Doç. Dr. Sencer Divitçioğlu, Doç. Dr. Kenan Bulutoğlu, Doç. Dr. Cavit O. Tütengil, Doç. Dr. Gülten Kazgan, Doç. Dr. Mükerrerem Hiç, Doç. Dr.

Oğuz Arı, Doç. Dr. Sevim Gör-gün, Doç. Dr. Nuri Karacan, Doç. Dr. Metin Kutal, Asis. Dr. Erdoğan Alkin, Asis. Dr. Merih Teziç, Asis. Mahir Kay-nak, Asis. İlhan Onur, Asis. İl-ter Turan, Asis. Önder Arı.

TIP FAKÜLTESİ — Doç. Dr. Nejat Harmancı, Doç. Dr. Kenan Binak, Asis. Dr. Sevinç Ağababa, Asis. Dr. Dinçer U-çak, Asis. Dr. Gülten Bayrak, Asis. Dr. Artemiz Uçak, Asis. Dr. Sengün Alyanak, Asis. Dr. Saynur Baskır, Asis. Dr. Ayten Uyanık, Asis. Dr. Ekrem Öz-can, Uzman Asis. Dr. Necati Sırmacı, Uzman Asis. Dr. Nu-ran Akman.

Solcu öğretim üyelerinin teş-vikiyle hazırlanan ve yayımla-nan bu tip bildiriler o günler-de sık sık tekrarlanır olmuş-tu.

(Devamı yarın)

İlmi Araştırmalar Yapacak Yerde Kolay Ucuz Ve Çirkin Yoldan Şöhret Sahibi Olmayı Tercih Eden Bir Grup Türüyor

Her Taşın Altından Solcu Hocalar Çıkıyor

Üniversitelerimizde Solculuk Faaliyetleri

Yazan: İlhan E. DARENDELİOĞLU

Temel Hak Ve Hürriyetler Kanununa Profesörlerin Tepkisi

Bülent Tanör, Türe Uçarer, Yücel Sayman, Tanır Beygo, Ersan İlâl, Esin Örucü, Görüldüğü gibi sadece İst. Ü. Hukuk Fakültesinin öğretim üyelerine aid olan bu bildiriye başta 27 Mayısın PAHALI SAHİDİ adı verilen bir Profesörle TİP'li ve TİP sempatisini Doçent Asistanlar imza atmışlar-
dı.

ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİNİN NEŞRETTİĞİ BİLDİRİ

Hatırlarda olduğu üzere 27 Mayıs darbesinden sonra ne kadar solcu, sosyalist, komünist ve mahkûm vatan haini varsa, hepsi yavaş yavaş meydana çıkmış, Türkiye'ye yeni bir düzen ve yön verilmesi hususunda ağır birliği yapmışlardı.

Aslında onların istediği nizam, memleketimizi Marksist ve komünist bir düşünce temeli üstüne oturtmaktı. Fakat, Türkiye'de komünizm ve propagandası resmen yasak olduğu için, bunu da açıkça söyleyemedikleri için Türkiye'yi kurtaracak olan düşünce sisteminin ve iktisadi görüşün SOSYALİZM olduğunu söylüyorlardı.

Sosyalizm adına yapılan müdafaalar, sosyalizmi anlatan makaleler, bildiriler ve açık oturumlarda açıkça hatta rahatlıkla KOMÜNİZM propagandası yapılıyor.

Bilhassa eski ve kıdemli bir komünist olan Şevket Süreyya Aydemir, İsmet İnönü'nün Hayatını yazmak için, onunla yaptığı bir yıllık temas sonunda İnönü'yü de SOLCULUĞA ikna edince.. Ortaya atılan ORTANIN SOLU Sloganından en çok komünistler istifade etmişler, faaliyetlerini biraz daha hızlandırarak cür'etkâr hale gelmişlerdi.

TİP adıyla organize edilmek-
te olan bir parti ise, mahkûm ve müseccel kişilerin bir karar gâhı haline geldiği gibi, yalan ve istismara dayanan TAHRİKLERİNE de oldukça hız vermişti.

İşte, Türkiye'nin içinde bulunduğu bu korkunç gerçekleri yakından bilen ve takip eden A.P. iktidarı, yurdumuzu da bir demirperde içine sokmak isteyen zihniyete DUR diyebilmek için «TEMEL HAK ve HÜRRIYETLERİMİZİ KORUMA KANUNU» adıyla, mec lise getirmek istediği bir kanunun tasarısını hazırlamış, bu tasarının metnini de basın yoluyla yayınlamıştı.

Aslında, BİLİRKİŞİ raporlarıyla T. Ceza kanunumuzdaki 141 ve 142'nci maddeler işlemez hale getirilmiş, bugüne kadar komünizm adına yapılmış olan tahrikçi ve propagandacıardan hiç kimse mahkûm edilememişti. Böyle bir kanuna, ihtisas mahkemeleri kuruluncaya kadar, hattâ bu mahkemelere elemanlar yetiştirilinceye kadar şiddetle ihtiyaç vardır.

Fakat, çok hayrettir ki, tasarısı henüz meclise gelmeden gene ilk tepkiyi gösterenler

profesörler oldu.

İşte bu tasarısı halka yanlış aksettiren ve bu tasarısı protesto eden öğretim üyelerinin başında Orta Doğu Teknik Üniversitesi öğretim üyeleri vardır.

Sanki memlekette Hukukçu kalmamış, bu vazife de Teknik eleman yetiştiren Orta Doğu Teknik Üniversitesine kalmıştı.

Neşredilen bildiri de Rektör Kemal Kurdaşın imzası olunca, o fakültenin çok sayıdaki öğretim üyesi, bildiriye imza atmakta bir mahzur görmemişlerdi.

«Temel Hak ve Hürriyetlerimizi koruma kanunu tasarısı» ile, bu tasarısı tasvip eder mahiyette bir konuşma yapan Prof. Ekrem Şerif Egeli'yi protesto eden ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ öğretim üyeleri şunlardı.

Tekin Akalın (Prof.), Turгут Akçora (Prof.), Tuğrul Arı soy (Doç.), N. Biget (Prof.), Halit Çakır (Prof.), Demir De-

mirgil (Doç.), Cenad Erder (Prof.), Necad Erder (Prof.), Teyyaz Erpi (Prof.), İhsan Gök (Prof.), Macit Karabay (Prof.), Mübeccel Kıray (Prof.), Orhan Kurap (Prof.), Fatma Mansur (Prof.), Hakkı Araç (Prof.), Arif Payaslıoğlu (Prof.), Hicri Sezgin (Prof.), Duran Toraklı (Prof.), İlhan Tekeli (Prof.), Canan Toker (Prof.), P. Tolun (Prof.), Esat Turak (Prof.), Tekin Akalın, (Ass.), H. Akçay (Ass.), M. Alper (Ass.) Yıldız Altan (Ass.), Belgin Balin (Ass.), Metin Berk (Ass.), Cem Çakmak (Ass.), Mehmet Çultu (Ass.), Beyhan Erkmen (Ass.), Tümay Ertek (Ass.), Özcan Esmer (Ass.), Argun Evyapan (Ass.), Yeter Göksu (Ass.), Ahmet Gülgören (Ass.), Ömer İnanc (Ass.), Mehmet Koca (Ass.), Pekin Ogan (Ass.), A. Özmen (Ass.), Erbil Payzın (Ass.), Kadriye Tan (Ass.), M. Yaman (Ass.), Oya Alev (Öğretim Görevlisi), Rasih

Asım (Ö. G.), Şadi Cindoruk (Ö.G.), Sami Ercan (Ö.G.), Fikret Görün (Ö.G.), Serim Gürsoy (Ö.G.), Tuncay İncesu (Ö.G.), Yılmaz İnkaya (Ö.G.), M. H. Kızılyalı (Ö.G.), Tuncer Kuzay (Ö.G.), Olcay Ökçetin (Ö.G.), Şükran Özoğlu (Ö.G.), Güner Robinson (Ö.G.), Erkut Şahinbaş (Ö.G.), Mete Tanrı- kut (Ö.G.), Seha Tiniç (Ö.G.), Fatih Feysioğlu (Ö.G.), Ömer Yağız (Ö.G.), Ergun Yener (Ö. G.), Rüştü Yüce (Ö.G.).

(Devamı yarın)

Üniversitelerimizde Solculuk Faaliyetleri

Yazan: İlhan E. DARENDELİOĞLU

Aslında, «Temel Hak ve Hürriyetleri Koruma Kanunu» tasarısını gözden geçirenler, bu tasarı karşısında infiale kapılmak şöyle dursun sevinmek i-cap ettiğini idrak edeceklerdir. Zira Türkiyemizin içinde bu lunduğu korkunç bir takım yıkıcı faaliyet ve propagandalara set çekebilmek bu kanunla mümkün olacaktı.

İşte Ankara ve İstanbul Üniversitesinde ekserisi solcu olarak bilinen bir kısım öğretim üyelerinin protestolarına maruz kalan bu tasarının ne olduğunu daha iyi anlayabilmek için birinci maddesini aynen naklediyoruz:

«TASARI MADDE 1 — Ülkesi ve milleti ile bölünmez bir bütün olan Türkiye devletinde:

A — Toplumun muhtelif sınıf ve zümrelerini her ne suretle olursa olsun birbiri aleyhine tahrik ve teşvik ederek milli bütünlüğe zarar verebilecek şekilde aralarında kin, nefret veya düşmanlık hislerini yaratmağa çalışanlar,

B — Toplum içinde kamu düzenini veya milli güvenliği bozabilecek mahiyette her tür

lü bölücü faaliyette bulunanlar veya bu maksatla söz, yazı, haber, havadis, resim, karikatür veya sair vasıtaya ve suretle örnekler vererek propaganda yapanlar,

C — Toplumun muhtelif sınıf veya zümrelerinden birini yukardaki bentlerde gösterilen maksada matuf olarak, tezyif-kâr sıfatlarla alınan ve topyekûn kötüleyenler,

D — Anayasanın reddettiği KOMÜNİZMİ kurmayı amaç edinen bir görüşü etkili olarak aşılamağa, yahut komünizmi benimsetmeğe, veyahut beğendirmeğe matuf her ne suretle olursa olsun propaganda yapanlar veya bu maksatla telkinde bulunanlar.»

Bir seneden başlamak suretiyle muhtelif cezalara çarptırılması istenmekteydi.

Şimdi insaf duyguları içinde düşünelim, TC Kanunumuzdaki 141 ve 142 ci maddelerin işleme hale geldiği bir zaman da, şu yukarıda tasarısını verdiğimiz kanuna elbette büyük ihtiyaç vardı.

Kanun, görüldüğü gibi hassaten, tahrikçiler, anarşistler ve komünistlerin faaliyetlerini ön-

Başvekil Demirel Soruyordu:

«Devletle Cumhuriyetin Emniyet Ve Nizamını İstemiyor musunuz?»

«Cumhuriyet Daima Emniyettedir»

lemek için hazırlanıyordu.

Ama profesörlerimizden bir kısmı bu kanunun ruhunu, hazırlanış gerekçesini halk efkârına yanlış aksettirmiş, sadece protesto bildirisine imza atmakla kalmayıp, beyanlarda bulunmuşlar, makaleler yazmışlardı.

Prof. Cahit Talas, Prof. İsmet Giritli, Prof. Bahri Savcı, Prof. Lütfi Duran, Prof. Turan Güneş, Prof. Nermin Abadan, Prof. Bülent Nuri Esen, Prof. H. Veldet Velidedoğlu, Prof. Tarık Zafer Tunaya, Doç. Çetin Özek bunlar arasındaydı.

BASVEKİL DEMİREL SORUYORDU:

«DEVLETİN VE CUMHURİYETİN EMNİYET VE NİZAMINI İSTEMİYOR MUSUNUZ?»

Prof. Cahit Talas, yukarıda ilk maddesinin metnini verdiği tasarı vahim bir hata, hür düşünceye indirilmiş ağır bir darbe olduğunu söylemişti. Prof. Bahri Savcı, komünizmden söz edilmesinin UYDURUK bir formül olduğunu.

Prof. Lütfi Duran, tasarının anayasaya aykırı olduğunu.

Çetin Özek ise, komünizmin tehlikesinin asla mevcut olmadığını, hatta bunun bir MASAL olduğunu söylüyor, sözde bu tasarı kanunlaşır, Hukuk Devleti olan Türkiyemizin Hukuk nizamı dışına çıkacağını ilâve ediyordu.

Diğer Profesörler de bu mealde kanuna karşı olduklarını ifade etmişlerdi.

Başvekil Demirel, bu «Her kafadan bir başka ses çıkan» zihniyete lâyık olduğu cevabı vermiş, 8 Mart 1967 Çarşamba günü, evinden çıkarken gazetecilerin:

«— Meclise getirilmek üzere hazırlanmakta olan Temel Hak ve Hürriyetlerimizi koruma kanunu bazı PROFESÖRLERİN TEPKİSİ ile karşılandı. Bu kanunun terör havası getireceği iddia ediliyor, bu konuda ne dersiniz?» sorusuna karşı şunları söylemişti:

«— Karanlığa kurşun sıkıyorsunuz. Bu hissi ve peşin hükmümlerle davranıldığını ortaya koyuyor. Tasarı bakanlar kuru-

lundan, parti gruplarından geçmemiş. Bakanlar ve parti kurullarından geçen bir tasarı ancak son şeklini almış olur.

Türkiyede devletin emniyetini, Cumhuriyetin emniyetini istemiyor musunuz?

Türkiyede ne teröre, ne tedhişe ihtiyaç vardır. Ama bu demek değildir ki, tedbirlerin alınmasına ihtiyaç yoktur. Cumhuriyet daima emniyettedir. Çünkü, Cumhuriyet Türk halkının, Türk milletinin gönlündedir.»

Başvekil Demirelin bu sözleri, aslında gazetecilere değil, «27 Mayıs» — «Anayasa» — «lâik zihniyet» elden gidiyor

diye bildiriler, makaleler neşreden solcu Profesörlere verilmiş bir cevaptır.

Prof. Bahri Savcı, Prof. Veldetedeoğlu, Prof. Tunaya, Prof. Sungurbey, Prof. Yavuz Abadan, Prof. Bülent Nuri Esen, Başvekil Demirel'in yerinde ve sert cevabı karşısında yeniden, Temel Hak ve Hürriyetleri koruma kanununa karşı olduklarını bildirmişler, hattâ bu arada, Prof. Hıfzı Veldetin «Bu kanunun Temel Hak ve Hürriyetlerimizi korumak için değil, boğmak için hazırlandığını söylemek suretiyle tam bir demagogi içine gömüldüğü de anlaşılmıştı. (Devamı Var)

Üniversitelerimizde Solculuk Faaliyetleri

Yazan: İhan E. DARENDELİOĞLU

Anlaşıyordu ki bildiriye imza atan Rektör Kemal Kurdaş'ın tesiri altında kalan bir çok öğretim üyesi de ister istemez bu bildiriye imza atmışlardı.

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı Reha Poray ise, işi daha da ifrata götürecek «Temel Hak ve Hürriyetleri koruma tasarısını destekliyenlerin karşısına çıkmak vatan vazifesidir diyordu.

Orta Doğu Teknik Üniversitesi öğretim üyeleri bu tasarımı ve benimseyenleri protesto eden bildiriye 29 Mart 1967 tarihinde yayınlamışlardı. Bu tarihten on gün sonra ise İstanbul Üniversitesine bağlı çoğu SOLCU olarak bilinen bir çok öğretim üyesi de yeni bir BİLİRİ neşrederek hem kanun tasarısını hem de, tasarımı yerinde bulan Rektör Egeliyi protesto etmişlerdi.

Bildiriye imza atan öğretim üyeleri:

«Ankara Hukuk Fakültesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi ve Orta Doğu Teknik Üniversitesinin kurul, organ ve mensupları ile İstanbul Hukuk Fakültesi öğretim üyelerinin bildiri, beyanat, makale şeklinde ortaya koydukları gerçeklere katılır, düşünce hürriyetini iktidara karşı savunma hususunda giriştikleri mücadeleyi destek-

leriz.» diyorlardı.

Bu bildiriye de imza atan öğretim üyeleri şunlardır:

Hüseyin Naili Kubalı, Ragıp Sarıca, İsmet Sungurbey, Hifzı Veldet Velidedeoğlu, Lütfi Duran, Nevzat Gürelli, Çetin Özek, Server Tanilli, Vecdi Aral, Aytekin Ataay, Aydın Aybay, Feyzi Feyzioğlu, Tarık Özbilgen, S. Sulhi Tekinay, Öztekintosun, Saim Üstündağ, Kevork Acemoğlu, Ülkü Azrak, Ahmet Cemal, Öğüt Davran, İzzettin Doğan, Mustafa Dural Neclâ Giritlioğlu, Tennur Senoak, Bülent Tanör, Erdoğan Teziç, Mesut Önen, Bilge Umar Erdener Yurtcan, Süleyman Barda, Orhan Cavit Tütengil, Kâmuran Pekiner, Kenan Bulutoğlu Sencer Divitcioğlu İdris Küçükömer, Yüksel Ülken, Sevim Görgün, Savaş Akat, İlhan Onur, Erol Manisalıoğlu, Merih Teziç, Levent Çakmur, Melih Tahsinoğlu, Fikret Baykurt, Ayyhan Ulubelen, Şevket Tekman, Baha Erdem, Emin Ulusoy, Sarâ Akdik Muallâ Tuğtepe, Safet Rıza Alper, Fevzi Öztuğ, Fuat Baykal, Necati Güvenc, Şevket Tuncel, Fahir Göksel, Suat İsmail Gürkan, Sadrettin Tunakan, Hilmi Benel Refia Şemin, Şükran Geçgil, Nedime Ergenç, Esin Gürsu, Nevzat Öner, Sacide Baykut, Süheylâ Özeriş, Samime Artüz, Belkıs Özdoğan, Cemil Karadeniz, Özcan Köknal, Orhan Şaşmaz, Yılmaz Manisalı, Nedret Gürsoy,

Mekin Tanker, Nevin Tanker, Nezihe Taşköprülü, Oya İmreğün, Zerrin Tokcan, Serol Teben, Oya Özkanlı, Koran Dinçol, Güngör Turhan, Aristakis Boğala, Bülent Çağlar, Daniel Yahya, Avni Bakkal, Ahmet Murat, Oğuz Lav, Mualâ Ertem, Gençay Gürsoy, Tamer Güneri, Aysım Okandan, Serpil Demir, Nevzat Baban, Önder Ağbaba, Altan İplikçi, Atilla Hıncal, Turan Altinkurt, Mîsten Demiryont, Öznur Ateş, Mesut Parlak, Ferhunde Dizdaroğlu, Günay Girişken, T. Kumral, İlgihan Öncel, Behire Tercan, Müzeyyen Türgen, Gören Erten, Gülseyin Samilgil, Ülkü Oyman, Esin Oknuk, Tunay Özersu, İsmet Girgey, Seval Erkmen, Nurten Bilbay, İlker Kayadeniz, Halûk Yavuzer, Aylâ Oktay, Nebahat Sülün, Remziye Akpınar, Metin Akagün, Özbek Sülün, Nezihe Satır oğlu, Gündüz Bayırlı, Sıddık Özmerzifonlu, Muzaffer Öztürk, Gönül Akokan, Esin Olcay, Oktay Önger, Gürbüz Barlas, Tarhan Bilgen, P. Rahiopolos, Turgut Yolcut, Orhan Arıoğlu, Sait Bekecer, Nevin Kargı, Bedrettin Görgün, Aydın An, Muammer Cemgil, Agop Kotoğyan, Güney Ezer, Sevinç Pelamer, Vural Solok, Özdemir İter, N. Gürkan, Mahmut Karoğlu, Esat Eşkazan, Fevzi Mecet, Nurkat Devrim, Bedii Feyzioğlu.

(Devamı Var)

Üniversitelerimizde Solculuk Faaliyetleri

Yazan: İlhan E. DARENELİOĞLU

İsmet Giritli de Tedbirler Kanununa Karşı Çıkıyor

Aşırı Sol'un Teşvikçisi Moskova'dır

"1961 Anayasası komünizme, sosyalizme ve bütün izm'lere kapalıdır,"

27 Mayıs ihtilalinden sonra, istismarcı ve yaygaracı bir zihniyetin destekleyiciliğini yapmış olmasına rağmen son yıllarda doğru yolu seçtiği, bilhassa makale ve eserleriyle komünizme karşı şuurlu bir mücadeleye giriştiği belli olan Prof. İSMET GİRİTLİ de hayrettir ki bu kanuna karşı olduğunu ifade etmiş ve sol kafaları bir kerre daha sevindirmişti.

Giritli de şunları söylüyor du:

«— Temel Hak ve Hürriyetleri Koruma Kanunu Tasarısının da göze çarpan diğer vâhim aksaklık, her türlü aşırı ve bölücü akımlarla mücadele gerekeci ile hazırlanan bir tasarı da komünizm kadar tehlikeli olan aşırı sağ ve şeriatçılığı bir tarafa bırakarak sadece aşırı sol-

la yetinmesidir.

Bugünkü şekli ile bu tasarı Temel Hak ve Hürriyetleri Koruma Tasarısı değil, Anayasamızdaki hürriyetlerin öz ve cevherini tahrip etme tasarısıdır.»

Giritli herkesten iyi bilir ki, sadece Türkiyede değil, dünyanın her yerinde ASIRI SOL'un destekleyicisi, teşvikçisi MOSKOVA'dır. Acaba aşırı sağın destekleyicisi kimdir? Nasır mı? Bir avuç Yahudi karşısında sadece şeref ve haysiyetini kaybetmek değil, yurdundan mühim bir parçayı da kaybeden Nasırın desteğine inanan aşırı sağcı var mı ki?

Hayrettir ki İsmet Giritli de, sağa hücum edemeden, sola hücum etmek cesaretini bulamayan korkak, idareci ve yatırımcı bir eda ile konuşuyordu.

Başvekil sayın Demirel, Profesörlerin halk efkârını yanlış istikamete sürüklemek isteyen beyanları karşısında tekrar konuşmak ihtiyacı hissetmiş 11 Mart 1967 Cumartesi günü Ankarada A.P. Gençlik kolaları genel merkezinde yaptığı bir konuşmada aynen şunları söylemişti:

«Kanun yapma yetkisi kime aittir Türkiyede, bellidir. Ama gelgelelim kendilerini Türk milletinin vâsisi, hâmisî olmak tan kurtaramamış bir zihniyet bu kanun yapma yetkisini kendisinde farzeder. Bu tümünden bir çıkmazdır. Şimdi bir çok kimse, benim bu konuşmamdan sonra bir yayılım atışına başlayacaklar. Canım bunları münakaşa eden mi var?.. Peki her gün yaptığınız nedir? Şu

kanun, filânca kanun, Parlâmentodan geçerse, Anayasa Mahkemesi karşısına çıkar. Oradan da geçerse milletten direnme gücü karşısına çıkar. Bu kanun devletine inanmamaktır. Yâni illâ ki, sizin kafanızda olan bir şeyin olmasını istiyorsunuz, sonuz. Bir daha dönüm bakın bakalım arkanıza, millet var mı? Bu ra milleti arkanızda görüyorsunuz kadar hayalberest olmaya lüzum yok. Millet namına direnme gücünü nereden buluyorsunuz, neye karşı direniyorsunuz? Meşru bir Meclisin yaptığı meşru bir kanuna mı? Ve meşru bir nizamın içerisinde bulunan insanların halkın iradesine ve temayüllerine dayanarak getirdiği prensiplere mi»

Başvekil Demirel, milletimizin içinde bulunduğu iktidar ve idarenin meşruluğuna inandığını, bu nizamın marksist metodlarla asla bozulamayacağını hatırlattıktan sonra:

«1961 Anayasasının Türkiyeye bir takım yeni cereyanlar getirdiği iddiası vardır. 1961 Anayasası komünizme, sosyalizme, bütün izmlere ve sosyalizm maskesi altındaki komünizm maskeye kapalıdır. Biz bunu iddia ediyoruz. Ama hiç kimse 1961 Anayasasının sosyalizm maskesi altındaki komünizme açık olduğunu söyleyebilmek cesaretini gösteremiyor ve bize hücum ediyorlar. Deyiniz ki, sosyalizm maskesi altındaki komünizme açıktır. Herşey açıkca cereyan etsin.»

Başvekil bundan sonra kanun devletinde fikirlerin elbet söyleneceğini, fakat bu söylenenlerin bir öfkenin mahsulü tehditler ve yıkıcı fikirler olamayacağını hatırlatmış ve devamla:

«Fikirden kimse kaçmaz. Hele biz hiç kaçmayız. Ama gelin fikir süleyin. Bırakın tehditleri. Yok efendim şu noktaya gelmişiz, bu noktaya kelmışiz, neyi söylemek istiyorsunuz? Ne söylenmek isteniyor? Bir millet her gün tehdit altında tutulamaz. Bir takım tedaileri

her gün vatandaşın zihninde yaptırmaya hakkınız yoktur. Bu hukuk nizamına da sığmaz. Çünkü hukuk nizamında suçta tâyin edecek, cezayı tâyin edecek, makamlar vardır. Hukuk nizamında hükümetlerin cezasını partilerin cezasını büyük hakem olan millet verir. Milletten başka hiç kimse partileri ve hükümetleri cezalandırmak gücüne sahip değildir.

Neymiş, 1959, 56, 56 noktasına gelmişiz, onları unutan da başka şeyler arayın. Biz bu tehditlerden korkacak insanlar değiliz.

Türkiyede hiç kimse istediği nisbette hür değildir. Herkes bütün vatandaşların karar verdiği nisbette hürdür. Mutlak hürriyet hiç bir yerde yoktur. Biz 1961 Anayasasının dibacesinde de yazılı olduğu gibi, Cumhuriyetin bekciliğini millete emanet edildiğine inanıyoruz. Yoksa Atatürkçülük istismarı ile Cumhuriyet bekciliği yapmak gibi güllünc bir durumla karşılaşırız.

Başvekil'in bu konuşması da gösteriyordu ki, bir kısım Profesörler, her meşru hadiseyi gayrı meşru imiş gibi göstererek halkın iktidara olan sempatisini ve hüsniniyetini yanlış istikamete sevk etmek istiyorlardı.

ANKARADAKİ ÇETİN ALTANCI ÖĞRETİM ÜYELERİ

Hatırlanacağı üzere, TİP'in aşırı solcu milletvekili C. Altan, tam 7 yaşında komünizm propagandası yaptığı gerekçesiyle mahkemeye verilmisti. Daha önce de bir kaç defa adalet huzuruna çıkmışsa da ya bilirkişi raporu marifetiyle veya delil kifayetsizliği dolayısıyla beraat kararı almıştı.

Bu kerre ise «Milletvekili dokunulmazlığı» zırhına bürünerek işi oldukça azıtmış ve yazılarında Aziz Nesinden Nazım Hikmete kadar malûm ve mahkûm komünistlerin methiyyelerine başlamıştı.

(Devamı Var)

Üniversitelerimizde Solculuk Faaliyetleri

Yazan: İlhan E. DARENDELİOĞLU

Bir Kısım Profesörlerin Makale Ve Beyanları Sol Kafalar İçin Cesaret Vesilesi Olmuş Azınlık Komünistlerin Meydana Çıkarılmasını Sağlamıştı

Solcular Başta Maarif Olmak Üzere Birçok Müesseseyi Ele Geçirdiler...

Bu yetmiyormuş gibi Rusya'yı bir komünist ülke olarak göstermekten azami derecede kaçarak, sosyalist bir ülke veya «işçi, köylü, fakir halk zümresinin ihtilalle iktidarı ele aldığı bir ülke» olarak vasıflandırmak istiyor.

Kanunlarımızın açık kapılardan rahatlıkla istifade eden halkın viskisi sosyalist yahut sarhoş sosyalist dediği Çetin Altan'ın dokunulmazlığı kaldırılmış, adalet sevki için dosyaların tekemmülü beklenmişti.

Fakat, Ankara Hukuk ve Siyasal Bilgiler Fakültesine mensup bir kısım öğretim üeleri, TİP'li milletvekilinin dokunulmazlığının kaldırılmasını Parlamento özgürlüğünün baltalanması olarak vasıflandırmışlar, Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bir telgraf çekmişlerdi.

2 Temmuz 1967 tarihinde çekilen telgrafta şunlar söyleniyordu.

«Milletvekilli Çetin Altan'ın dokunulmazlığını kaldırma girişimi karşısında yaşama görevinin aksatılmadan yürütülmesi amacını güden ve milletvekillerinin görevlerini yaparken cezai kovuşturma yoluyla engellemelerini öngören yaşama dokunulmazlığı müessesesine temelinden aykırı bir tutum içinde bulunduğu kanısındayız. Bu işlemin siyasal düşünceleri beğenilmeyen bir üeyi cezalandırmak amacını güttüğünü ve böylece dokunulmazlık müessesesi ile asil korunmak istenen parlamento özgürlüğünü baltalamakta olduğunu belirtmeyi görev biliriz.»

Hatırlarda olduğu üzere solcu yazar Çetin Altan'ın dokunulmazlığı alelade bir suçtan dolayı kaldırılmamıştı.

Bir solcu gazetede, bir değil tam yedi fıkrasıyla KOMÜNİZM PROPAGANDASI yaptığı iddia ediliyordu.

Hayrettir ki, Türkiye'miz gibi, komünizme karşı en hassas, en uyanık olması lâzım gelen bir memlekette, körpe çocukla-

rımızı hayata hazırlayan Üniversitelerimizde, umursamazlık bir kenara, bu suç altında bulunan bir kimse kurtarılmak isteniyor.

Hem, bu solcu yazar eğer suçsuzsa, kendisi için bu bir fırsat sayılmalı, Adalet huzurundan alacağı beraat kararı ile yıllardır bulunduğu bu töhmet altından kurtulmalıydı.

Kaldı ki, bu memleketin parlamento tarihinde, böyle Türkün milli bütünlüğüne kastetici suçtan değil, daha hafif suçlardan dolayı dokunulmazlığı kaldırılmış bir çok milletvekili vardı. Çetin Altan için telgraf çeken insanların, bugüne kadar ki söküğü, bu gayretkeşliklerindeki samimiyetsizliği ortaya koymaktadır.

Üniversitelerimizin muteber kürsülerinde İLMİ ARAŞTIRMALARI unutup, solcu ve marksist kişilere HAK ARAYAN öğretim üyelerinin açık hali, Türk halk efkarını «tek duygu» da ittifak haline getirmistir. Bu duygu ve düşünce birliği de «Üniversitelerimizin muhakkak islahı» meselesidir.

Büyük Millet Meclisi Başkanlığına Çetin Altan lehinde telgraf çeken öğretim üeleri ise şunlardır:

Aşağıda isimlerini vereceğimiz kişiler, Ankara Hukuk ve Siyasal Bilgiler Fakültesi öğretim üeleridir:

Prof. Tahsin Bekir Balta, Prof. Hicri Fırek, Prof. Münici Kapanı, Prof. İbrahim Yasa, Prof. Akif Erginay, Prof. Turan Güneş, Prof. Cahit Talas, Prof. Fehmi Yavuz, Doçent Türkaya Ataöv, Doçent Ülker Gürkan, Doçent Metin Kıratlı, Doçent Mukbil Özyörük, Doçent Mete Tunçay, Doçent Haluk Ülman, Doçent Cevad Geray, Doçent Rüsen Keleş, Doçent Şerif Mardin, Doçent Mümtaz Soysal, Doçent Gündüz Ökçün, Asistan Güneri Akalın, Asistan Üren Arsan, Asistan Seyfullah Edis, Asistan Cem Eroğlu, Asistan Alpaslan Işıklı, Asistan Bilsay Ku-

ruç, Asistan Tuncer Karamustafaoğlu, Asistan Oğuz Onaran, Asistan Oral Sander, Asistan Mehmet Çelik, Asistan Turgut Tan, Asistan Yıldırım Uluer, Asistan Ergun Özbudun, Asistan Yahya Zebunoğlu, Asistan Yılmaz Akyüz, Asistan Akın Düren, Asistan Kurthan Fişek, Asistan Beşir Hamitoğulları, Asistan Ahmet Kumrulu, Asistan Çelik Kurtoğlu, Asistan Ahmet Murcu, Asistan Adil Özkol, Asistan Cem Sar, Asistan Alaettin Senel, Asistan Taner Timur, Asistan Özkan Uluatam, Asistan İrfan Yazman.

Solcu Çetin Altan'ın, hatta bir kısım halkımızın komünist dediği TİP Milletvekilinin dokunulmazlığı kaldırılınca, İST. Üniversitesine mensup bazı solcu öğretim üeleri de Çetin lehinde beyanlarda bulunmuşlardır.

ÜNİVERSİTE DERS KİTAPLARINDA SOL PROPAGANDASI

27 Mayıs ihtilalinden sonra, bir kısım Profesörlerin makale ve beyanları, Türkiye'mizde ki sol kafalar için bir cesaret vesilesi olmuş, adı yıllardır duyulmayan mahkûm ve sicilli komünistlerin meydana çıkmasını sağlamıştı.

Profesörler sadece bunlara mı vesile olmuştu? Hayır..

10 yıllık iktidarın çok namuslu, vatanperver kişilerini de «ihtilalin meşru sayılması» fetvası ile (suçlu - suçsuz) tevki ettirmişlerdi.

Bir kardeş kavgasına mani olmak için, ihtilali hiçbir zümre ve parti adına yapmadıklarını radyolardan ilân eden ihtilalcileri yanıltmışlar, şaşırtmışlar, Anayasaya soktukları «Temelli Senatörlük» müessesesi ile kışlalara döneceklerini ilân edenleri, millet huzurunda yalancı durumuna düşürmüşlerdi.

Bu yetmiyormuş gibi, ihtilal sonrası her geçen gün biraz daha azgınlaşan sol propaganda cıları, tertipledikleri BİLİR-

DÜZELTME:

1 Nisan tarihli yazımın «Ankara'daki Çetin Altan'ın öğretim üeleri» başlıklı bölümünde, «tam yedi yaşında komünizm propagandası yaptığı gerekçesiyle mahkemeye verilmişti» cümlesindeki «yedi yaşında» kelimesini «yedi yazısında» olarak düzeltecektir.

(Devamı Var)

Üniversitelerimizde Solculuk Faaliyetleri

Yazan: İlhan E. DARENDELİOĞLU

İsmet Giritli de Tedbirler Kanununa Karşı Çıkıyor

Aşırı Sol'un Teşvikçisi Moskova'dır

"1961 Anayasası komünizme, sosyalizme ve bütün izm'lere kapalıdır,"

27 Mayıs ihtilalinden sonra, istismarcı ve yaygaracı bir zihniyetin destekleyiciliğini yapmış olmasına rağmen son yıllarda doğru yolu seçtiği, bilhassa makale ve eserleriyle komünizme karşı şuurlu bir mücadele giriştiği belli olan Prof. İSMET GİRİTLİ de hayrettir ki bu kanuna karşı olduğunu ifade etmiş ve sol kafalı bir kerre daha sevindirmişti.

Giritli de şunları söylüyor du:

«— Temel Hak ve Hürriyetleri Koruma Kanunu Tasarısının da göze çarpan diğer vâhim aksaklık, her türlü aşırı ve bölücü akınlarla mücadele gerekcesi ile hazırlanan bir tasarı da komünizm kadar tehlikeli olan aşırı sağ ve şeriatçılığı bir tarafa bırakarak sadece aşırı sol-

la yetinmesidir.

Bugünkü şekli ile bu tasarı Temel Hak ve Hürriyetleri Koruma Tasarısı değil, Anayasamızdaki hürriyetlerin öz ve cevherini tahrip etme tasarısıdır.»

Giritli herkesten iyi bilir ki, sadece Türkiyede değil, dünyanın her yerinde ASIRI SOL'un destekleyicisi, teşvikçisi MOSKOVA'dır. Acaba aşırı sağın destekleyicisi kimdir? Nasır mı? Bir avuç Yahudi karşısında sadece şeref ve haysiyetini kaybetmek değil, yurtdan mühim bir parçayı da kaybeden Nasırın desteğine inanan aşırı sağcı var mı ki?

Hayrettir ki İsmet Giritli de, sağa hücum edemeden, sola hücum etmek cesaretini bulamayan korkak, idareci ve yatırımçı bir eda ile konuşuyordu.

Başvekil sayın Demirel, Profesörlerin halk efkârını yanlış istikamete sürüklemek isteyen beyanları karşısında tekrar konuşmak ihtiyacı hissetmiş 11 Mart 1967 Cumartesi günü Ankarada A.P. Gençlik kol-ları genel merkezinde yaptığı bir konuşmada aynen şunları söylemişti:

«Kanun yapma yetkisi kime aittir Türkiyede, bellidir. Ama gelgelelim kendilerini Türk milletinin vâsisi, hâmisî olmak tan kurtaramamış bir zihniyet bu kanun yapma yetkisini kendisinde farzeder. Bu tümünden bir çıkmazdır. Şimdi bir çok kimse, benim bu konuşmamdan sonra bir yayılım atışına başlayacaklar. Canım bunları münakaşa eden mi var?.. Peki her gün yaptığınız nedir? Su

kanun, filanca kanun, Parlâmen-todan geçerse, Anayasa Mahkemesi karşısına çıkar. Oradan da geçerse milletten direnme gücü karşısına çıkar. Bu kanun devletine inanmamaktır. Yani illâ ki, sizin kafanızda olan bir şeyin olmasını istiyorsunuz, sonuz. Bir daha dönün bakın bakalım arkanıza, millet var mı? Bu ra milleti arkanızda görüyorsunuz kadar hayalperest olmaya lüzum yok. Millet namına direnme gücünü nereden buluyorsunuz, neye karşı direniyorsunuz? Meşru bir Meclisin yaptığı meşru bir kanuna mı? Ve meşru bir nizamın içerisinde bulunan insanların halkın iradesine ve temayüllerine dayanarak getirdiği prensiplere mi?»

Başvekil Demirel, milletimizin içinde bulunduğu iktidar ve idarenin meşruluğuna inandığını, bu nizamın marksist metodlarla asla bozulamayacağını hatırlattıktan sonra:

«1961 Anayasasının Türkiyeye bir takım yeni cereyanlar getirdiği iddiası vardır. 1961 Anayasası komünizme, sosyalizme, bütün izmlere ve sosyalizm maskesi altındaki komünizm kapalıdır. Biz bunu iddia ediyoruz. Ama hiç kimse 1961 Anayasasının sosyalizm maskesi altındaki komünizme açık olduğunu söyleyebilmek cesaretini gösteremiyor ve bize hücum ediyorlar. Deyiniz ki, sosyalizm maskesi altındaki komünizme açıktır. Herşey açıkca cereyan etsin.»

Başvekil bundan sonra kanun devletinde fikirlerin elbet söyleneceğini, fakat bu söylenenlerin bir öfkenin mahsulü tehditler ve yıkıcı fikirler olamayacağını hatırlatmış ve devamla:

«Fikirden kimse kaçmaz. Her le biz hiç kaçmayız. Ama gelin fikir söyleyin. Bırakın tehditleri. Yok efendim şu noktaya gelmişiz, bu noktaya kelmışiz, neyi söylemek istiyorsunuz? Ne söylenmek isteniyor? Bir millet her gün tehdit altında tutulamaz. Bir takım tedaileri

her gün vatandaşın zihninde yapturmaya hakkınız yoktur. Bu hukuk nizamına da sığmaz. Çünkü hukuk nizamında suçta tâyin edecek, cezayı tâyin edecek, makamlar vardır. Hukuk nizamında hükümetlerin cezasını partilerin cezasını büyük hakem olan millet verir. Milletten başka hiç kimse partileri ve hükümetleri cezalandırmak gücüne sahip değildir.

Neymiş, 1959, 56, 56 noktasına gelmişiz, onları unutan da başka şeyler arayın. Biz bu tehditlerden korkacak insanlar değiliz.

Türkiyede hiç kimse istediği nisbette hür değildir. Herkes bütün vatandaşların karar verdiği nisbette hürdür. Mutlak hürriyet hiç bir yerde yoktur. Biz 1961 Anayasasının dibesinde de yazılı olduğu gibi, Cumhuriyetin bekcilliğini millete emanet edildiğine inanıyoruz. Yoksa Atatürkcülük istismarı ile Cumhuriyet bekcilliği yapmak gibi gülünç bir durumla karşılaşırız.

Başvekil'in bu konuşması da gösteriyordu ki, bir kısım Profesörler, her meşru hadiseyi gayri meşru imiş gibi göstererek halkın iktidara olan sempatisini ve hüsnîyetini yanlış istikamete sevk etmek istiyorlardı.

ANKARADAKİ CETİN ALTANCI ÖĞRETİM ÜYELERİ

Hatırlanacağı üzere, TİP'in aşırı solcu milletvekili C. Altan, tam 7 yaşında komünizm propagandası yaptığı gerekçesiyle mahkemeye verilmişti. Da ha önce de bir kaç defa devlet huzuruna çıkmışsa da ya birlikli raporu marifetiyle veya delil kifayetsizliği dolayısıyla beraat kararı almıştı.

Bu kerre ise «Milletvekili dokunulmazlığı» zırhına bürünerek işi oldukça azıtmış ve yazılarında Aziz Nesinden Nazım Hikmete kadar malûm ve mahkûm komünistlerin methiyyelerine başlamıştı.

(Devamı Var)